D.H. LAWRENCE
FEMEI ÎNDRĂGOSTITE

Corector: Emilia Leancă Tehnoredactor: Puiu Enache
WOMEN IN LOVE
by D.H. LAWRENCE
Toate drepturile asupra ediţiei în limba română sunt rezervate
Editurii ORIZONTURI - Bucureşti
Bdul Libertăţii nr. 4, bl. 117, et. 7, ap. 20
telefon: 021/3177679, 0744531333
e-mail: orizonturi@editura-orizonturi.ro
D.H. LAWRENCE
FEMEI
ÎNDRĂGOSTITE
*
Traducere de Al. Dima
Editura ORIZONTURI
în colecţia ROMANE CELEBRE
au apărut:

Colleen McCullough	PASĂREA SPIN VOL.1-2
Daphne du Maurier	REBECCA
Sidney Sheldon	FURIA ÎNGERILOR
A.J. Cronin	GRAN CANARIA
Axei Munthe	CARTEA DE LA SAN MICHELE
Erich Segal	LOVE STORY & SINGURA IUBIRE
Susan Hill	LADY DE WINTER
Grazia Deledda	IEDERA
Jack Engelhard	PROPUNERE INDECENTĂ
Theodore Dreiser	SORA CARRIE
Adam Kennedy	PRINCIPIUL DOMINOULUI
Adam Kennedy	DOMINO VENDETTA
Florence L. Barklay	MĂTĂNIILE
Barbara Harrison	SPITALUL MUNICIPAL VOL.1-2
Franşoise Sagan	VĂ PLACE BRAHMS?, BONJOUR, TRISTEŢE!
Louis Bromfield	LOTUS AMAR

Grazia Deledda DRAGOSTE Şl SPERANŢĂ
Adolphe D'Ennery DOUĂ ORFELINE
Maurice Druon MARILE FAMILII VOL.1-2
Guy de Maupassant MONT-ORIOL
Daphne de Maurier VERIŞOARA MEA RACHEL
Wilkie Collins IUBIRE OARBĂ
John Galsworthy DINCOLO
Lloyd Douglas OBSTACOLE
Anka Kowalska CĂRAREA PIERDUTĂ
Edith Wharton VARA PRIMEI IUBIRI
Marie-Anne Desmarest TORENTE VOL.1-5
Henry JamesARIPILE PORUMBIŢEI VOL.1-2
Josephine Hart IUBIRE OTRĂVITĂ
George Sand INDIANA
Louis Bromfield NOPŢI LA BOMBAY
Theodore Dreiser 0 TRAGEDIE AMERICANĂ VOL.1-3
Emile Zola THERESE RAQUIN
Balzac STRĂLUCIREA Şl SUFERINŢELE CURTEZANELOR VOL.1-2
Lloyd C. Douglas MAGNIFICA OBSESIE
Alberto Moravia CIOCIARA
Florence L. Barclay POVESTE DE DRAGOSTE
Maurice Baring FANTOMA UNEI IUBIRI: DAPHNE ADEANE vor apărea:
D.H. Lawrence FEMEI ÎNDRĂGOSTITE voi. 2
Gdza Gardonyi CONTRACT DE CĂSĂTORIE

1
Surorile
Intr-o dimineaţă, Ursula şi Gudrun Brangwen stăteau la fereastra casei părinteşti din Beldover, lucrând şi discutând. Ursula cosea la o broderie viu colorată, Gudrun schiţa un desen pe planşeta ţinută pe genunchi. Vorbeau rar, numai când le venea ceva în minte.
— Ursula, întrebă Gudrun, într-adevăr tu nu vrei să te măriţi?
Ursula îşi lăsă broderia în poală şi o privi. Faţa ei era calmă şi gânditoare.

— Nu ştiu. Depinde de ce înţelegi prin a „vrea". Gudrun fu uşor surprinsă. îşi privi sora câteva clipe. — Păi, de obicei, spuse ea ironic, se înţelege un singur lucru! Dar nu crezi că oricum - şi aici vocea i se întunecă uşor - căsătoria ar fi de dorit?

O umbră se aşternu pe faţa Ursulei.
— S-ar putea, răspunse ea, deşi nu sunt sigură. Gudrun tăcu din nou, uşor iritată. Voia un răspuns mai precis.
— Nu ţi se pare că experienţa căsătoriei este necesară? întrebă ea.
— Găseşti că este în mod necesar o experienţă? replică Ursula.
— Trebuie să fie, de un gen sau altul, spuse Gudrun cu răceală. Poate nedorită, dar în orice caz, o experienţă.
— Nu neapărat, spuse Ursula. Pare mai degrabă un sfârşit de experienţă.
Gudrun rămase nemişcată, reflectând.
— Desigur, există şi această posibilitate.
Firul conversaţiei se curmă. Gudrun, aproape furioasă, luă radiera şi se apucă să şteargă o parte din desen. Ursula, absorbită, îşi continuă cusutul.
— Ai respinge o propunere îmbietoare? întrebă Gudrun.
— Cred c-am respins mai multe.
— Posibil! Gudrun roşi puternic. Dar ai refuzat vreuna cu adevărat îmbietoare?
— Da, pe aceea a unui bărbat foarte drăguţ, cu un venit de o mie de lire pe an şi care-mi plăcea enorm.
— Da? Şi nu te-a ispitit teribil s-o faci?
— Aşa, la modul abstract, poate; în realitate, însă, nu, spuse Ursula. Când se pune problema concret, nu te mai tentează. A, dacă m-ar fi tentat, m-aş fi măritat cu ochii închişi. Ceea ce mă tentează însă este să n-o fac.
Feţele celor două surori se luminară deodată, înveselite.
— Nu ţi se pare uimitor, strigă Gudrun, cât de puternică este tentaţia de a n-o face?
Râseră amândouă uitându-se una la alta, dar inimile lor erau cuprinse de teamă.

Urmă o tăcere prelungită în timpul căreia Ursula continuă să coasă, iar Gudrun să deseneze. Cele două surori erau femei în toată firea: Ursula avea douăzeci şi şase de ani, iar Gudrun douăzeci şi cinci. Amândouă însă aveau acel aer de vagă neprihănire al fetelor moderne, surori ale Artemizei mai curând decât ale Hebei. Gudrun era foarte frumoasă, neprovocatoare, cu pielea catifelată şi braţe rotunde. Purta o rochie dintr-un material mătăsos, albastru-închis, cu şiruri de dantelă de in, albastră şi verde, la gât şi mâneci, şi ciorapi verzi ca smaraldul. Aerul ei de siguranţă şi rezervă contrasta cu starea de expectativă plină de sensibilitate a Ursulei. Oamenii de la ţară, intimidaţi de perfectul sang froid şi de simplitatea purtării ei, spuneau: „E o femeie distinsă". Tocmai se înapoiase
de la Londra unde petrecuse mai mulţi ani ca studentă la o şcoală de arte plastice, ducând o viaţă de atelier.

— Speram şi eu să-mi iasă în cale un bărbat, spuse Gudrun deodată, prinzându-şi buza inferioară între dinţi şi făcând o grimasă ciudată, cu un zâmbet pe jumătate viclean, pe jumătate chinuit.

— Prin urmare te-ai întors acasă sperând să-l găseşti aici? râse Ursula.

— Oh, draga mea, spuse Gudrun cu voce stridentă, nu m-aş deranja să-l caut eu; dar dacă întâmplarea ar face să apară o persoană toarte seducătoare şi cu destui bani, continuă ea ironic, atunci, şi se uită scrutător la Ursula ca pentru a vedea ce spune. Nu ai senzaţia că te plictiseşti? Nu ai sentimentul că lucrurile nu se concretizează? Nimic nu se concretizează! Totul se ofileşte în faşă.

— Ce se ofileşte în faşă? întrebă Ursula.

— Oh, totul - noi - lucrurile în general.

Urmă o tăcere în timpul căreia fiecare dintre surori se gândi vag la soarta sa.

— Te apucă groaza, spuse Ursula, şi din nou se lăsă tăcerea. Şi crezi că ajungi undeva măritându-te?

— Pare să fie, inevitabil, următorul pas în viaţă, observă Gudrun.

Ursula se gândi cu oarecare amărăciune la acest aspect. Gudrun era institutoare la şcoala din Willey Green, aşa cum fusese şi ea timp de câţiva ani.

— Ştiu, spuse Ursula, ai impresia asta când priveşti lucrurile în mod abstract, dar încearcă să vezi cum se desfăşoară ele în realitate: imaginează-ţi pe oricare dintre bărbaţii pe care-i cunoşti, închipuie-ţi-l venind acasă în fiecare seară, spunându-ţi „bună“ şi dându-ţi o sărutare... Tăcură încurcate.

— Da, spuse apoi Gudrun cu voce gâtuită. E imposibil de suportat din cauza bărbatului.

— Desigur, îţi rămân copiii, spuse Ursula ezitând.

Faţa lui Gudrun se înăspri.

— Doreşti într-adevăr copii, Ursula? întrebă ea cu răceală.

Pe faţa Ursulei apăru o expresie de derută şi uimire.

— Se pare că deocamdată asta nu depinde de noi, spuse ea.

— Crezi? întrebă Gudrun. Mie gândul de a avea copii nu-mi deşteaptă niciun sentiment.

Se uită la Ursula cu o faţă total lipsită de expresie, ca o mască. Ursula îşi încruntă sprâncenele.

— Poate că nu-i în firea lucrurilor, ezită Ursula. Poate nu-i dorim din toată inima, ci numai aşa, superficial.

Faţa lui Gudrun căpătă o expresie dură. Nu dorea să fie prea categorică.

— Când te gândeşti la copiii altora, suse Ursula.

Gudrun se uită din nou la sora ei, aproape ostilă.

— Exact, replică pentru a pune capăt conversaţiei.

Cele două surori lucrară mai departe în tăcere. Ursula păstra continuu acea stranie strălucire a unei flăcări pure, prinsă, încătuşată, înăbuşită. Ducea o viaţă singuratică, trăind pentru sine, lucrând de pe o zi pe alta, gândindu-se veşnic, încercând să desluşească viaţa, s-o facă accesibilă propriei sale înţelegeri. Viaţa ei de fiecare zi părea netulburată dar, în străfunduri, ceva deosebit se străduia să ajungă la suprafaţă. Numai de-ar putea trece prin ultimele învelişuri! Părea că încearcă să iasă la lumină, ca

un copil în pântece, dar nu putea; nu încă. Avea o ciudată presimţire, un semn că ceva urma să se întâmple.
Puse lucrul deoparte şi se uită la sora ei. O găsea pe Gudrun atât de fermecătoare, nespus de încântătoare în blândeţea ei, în minunata, desăvârşita bogăţie a formelor şi delicateţe a siluetei. Aceasta se completa şi cu un anumit aer jucăuş, ceva înţepător sau ironic, o rezervă netulburată. Ursula o admira din tot sufletul.
— De ce te-ai întors acasă, Prune? o întrebă ea.
Gudrun simţi că este admirată. îşi îndreptă trupul înclinat asupra desenului şi se uită la Ursula pe sub genele frumos arcuite.
— De ce m-am întors? repetă. M-am întrebat şi eu de o mie de ori.
— Şi nu ştii?
— Ba da, cred că ştiu. Cred că întoarcerea mea acasă a fost doar un reculer pour mieux sauter. Şi-i aruncă Ursulei o privire lungă, leneşă, de cunoaştere.
— înţeleg, strigă Ursula, cu un aer uşor uimit şi prefăcut, de parcă n-ar fi înţeles. Dar încotro ai putea sări?
— Oh, nu contează, spuse Gudrun cu o anumită măreţie. Dacă sări peste margine, trebuie să cazi undeva.
— Dar nu-i prea riscant? întrebă Ursula.
Un zâmbet batjocoritor apăru pe faţa lui Gudrun.
— Oh, spuse ea râzând, ce sunt toate acestea altceva decât vorbe!
Şi astfel puse din nou capăt conversaţiei. Dar Ursula dorea să continue.
— Şi cum ţi se pare acasă, acum că te-ai întors? întrebă ea.
Gudrun tăcu câteva clipe, rece, înainte de a răspunde. Apoi spuse cu o voce sinceră, degajată:
— Mă simt străină de toate.
— Şi faţă de tata?
Gudrun se uită la Ursula aproape mânioasă, ca şi cum ar fi fost încolţită.
— La el nu m-am gândit, m-am abţinut, răspunse ea cu răceală.
— Mda, spuse Ursula şovăitor.

Şi cu aceasta conversaţia luă cu adevărat sfârşit. Cele două surori se pomeniră faţă în faţă cu adâncurile înfricoşătoare ale unei prăpăstii, ca şi cum s-ar fi uitat în jos peste marginea ei.
O vreme, continuară să lucreze în tăcere. Obrajii lui Gudrun erau roşii de o emoţie stăpânită. Era nemulţumită că se dezvăluise.
— Mergem să vedem nunta? întrebă ea în cele din urmă, pe un ton exagerat de indiferent.
— Sigur! strigă Ursula, cu prea multă însufleţire, aruncând deoparte lucrul şi sărind în sus ca pentru a scăpa de ceva, vădind prin aceasta tensiunea situaţiei şi iritând-o pe Gudrun.
Pe când urca scările, Ursula se gândi la casă, la lucrurile familiare care o înconjurau şi simţi că le urăşte. Ura locul acesta sordid, prea familiar. Se îngrozi de profunzimea sentimentului ei împotriva casei, a mediului, a întregii atmosfere şi a condiţiei acestei vieţi fără perspectivă. Era speriată de propriile ei sentimente.
în curând cele două surori păşeau repede de-a lungul străzii principale din Beldover, largă, cu prăvălii pe o parte şi locuinţe pe cealaltă, total informă şi murdară, dar fără sărăcie.
Gudrun, proaspăt venită din Chelsea şi Sussex, se simţi apăsată cu cruzime de urâţenia amorfă a acestui orăşel de mineri din Midlands. Şi cu toate acestea continua să străbată strada lungă, urâtă, plină de pietricele, îndurând un întreg calvar de suferinţe. Se simţea expusă tuturor privirilor, trecând prin toate chinurile. Era ciudat că dorise să se întoarcă aici şi să probeze asupra ei însăşi întregul efect al acestei urâţenii sterpe, informe. De ce voise să se supună acestui chin? Voia în continuare să se supună torturii insuportabile a acestor oameni urâţi care nu-i spuneau nimic, a acestei regiuni urâte? Se simţea ca un gândac târându-se în ţărână. Era plină de repulsie.
Se abătură din drumul principal luând-o pe lângă un şir negru de grădini de zarzavat în care se înălţau neruşinate căpăţânile acoperite de funingine ale verzelor. Nimănui nu-i trecea prin gând să-i fie ruşine şi, de fapt, nici nu-i era.

— Parcă ai fi într-o lume subpământeană pe care minerii o aduc la suprafaţă, o aruncă cu lopata. Ursula, e fantastic, realmente „fantastic - o altă lume. Oamenii sunt strigoi; totul e fantomatic. Totu-i o copie demoniacă a lumii reale, o dublură, o lume subpământeană de strigoi, acoperită de funingine, sordidă. Ursula, e ca atunci când înnebuneşti.
Surorile traversau, pe o potecă neagră, un câmp întunecat. Pe stânga era o întindere vastă, o vale cu mine, iar în partea opusă, dealuri cu lanuri şi păduri, totul înnegurat din cauza depărtării, ca văzut printr-un văl de doliu. Coloane drepte de fum alb şi negru se ridicau ireale în aerul înceţoşat. în apropiere erau şiruri lungi de case, urcând cocoşate dealul şi apoi coborând orizontal de-a lungul crestei. Erau din cărămidă roşie - înnegrită, fragile, cu acoperişuri de ardezie înnegrită. Cărarea pe care mergeau era şi ea neagră, bătătorită de paşii fără număr ai minerilor şi despărţită de câmp prin îngrădituri de fier. Pârleazul prin care se ieşea din nou la şosea era lustruit de pantalonii de bumbac ai minerilor ce-l săriseră de atâtea ori. Acum, treceau printre rânduri de case mai sărăcăcioase. Femeile, cu braţele încrucişate peste şorţurile lor aspre, stând şi bârfind la colţul străduţelor, se uitară după surorile Brangwen cu privirea aceea lungă, stăruitoare a provincialului. Copiii le aruncau cuvinte de ocară. Gudrun îşi vedea de drum pe jumătate stupefiată. Dacă aceasta era viaţă omenească, dacă acestea erau fiinţe omeneşti trăind într-o lume închisă, atunci propria ei lume, din afară, cum era? Era conştientă de ciorapii ei verzi ca iarba, de pălăria mare de velur de aceeaşi culoare şi de haina lungă, moale, de un albastru intens. Se simţea ca şi cum ar fi păşit prin aer, instabilă, cu inima strânsă, ca şi cum s-ar fi putut prăbuşi la pământ în orice clipă. Era cuprinsă de teamă.
Se agăţă de Ursula care, făcând des acest drum, se obişnuise cu acea lume ostilă, neevoluată, întunecată, care o pângărea. Dar tot timpul inima ei plângea ca şi cum ar fi fost supusă unei încercări grele: „Vreau să mă întorc, să scap, să nu mai ştiu nimic, să nu ştiu că există aşa ceva." Dar n-avea încotro. Trebuia să meargă înainte.

Ursula îşi dădea seama de suferinţele ei.
— Urăşti locul acesta, nu? o întrebă.
— Mă copleşeşte, articulă Gudrun cu greutate.
— N-ai să stai mult aici, îi răspunse Ursula.
Şi Gudrun continuă să meargă, încercând să-şi revină. Trecură de regiunea minelor, ajungând în locurile mai curate de dincolo de deal, înspre Willey Green. Ceva din uşoara vrajă a negrului mai persista încă peste câmpiile şi dealurile împădurite şi părea să sclipească întunecat şi în aer. Era o zi de primăvară, rece, cu soare trecător. La rădăcina gardurilor vii se ivise rostopasca; în grădinile din Willey Green tufele de coacăze dădeau în frunză, iar floricele mici se detaşau albe de alysmul cenuşiu ce spânzura de pereţii de piatră.
Cotiră şi o luară pe şoseaua mărginită de maluri înalte, care ducea spre biserică. Acolo, la cotul cel mai de jos al şoselei, sub copaci, stătea un mic grup de curioşi, aşteptând să vadă nunta. Fiica celui mai mare proprietar de mine din district, Thomas Crich, se căsătorea cu un ofiţer de marină.
— Să ne întoarcem, spuse Gudrun, trăgându-se înapoi. Sunt toţi oamenii ăia acolo.
Şi rămase pe loc nehotărâtă.
— Nu te sinchisi de ei, replică Ursula. N-ai de ce te teme. Toţi mă cunosc. Sunt ca şi inexistenţi.
— Şi trebuie să trecem printre ei?
— Dar n-o să se întâmple nimic, crede-mă, o asigură Ursula luând-o înainte.
Şi, împreună, cele două surori se apropiară de oamenii aceia de rând ce stăteau stânjeniţi şi atenţi. Erau în special femei, soţii de mineri din rândul celor mai sărace. Feţele lor erau fantomatice, pânditoare.
Cele două surori îşi luară inima în dinţi şi merseră drept către poartă. Femeile le făcură loc, exact cât era strict necesar, ca şi cum le-ar fi fost ciudă să cedeze din teren. Surorile trecură în linişte prin poarta de piatră, apoi o luară pe scări în sus, pe covorul roşu, urmărite de privirile unui poliţist.

— Ciorapii ăia... cât e perechea? strigă o voce în spatele lui Gudrun.
O furie oarbă o cuprinse deodată pe fată; violentă, ucigătoare. Cât de mult ura drumul acesta, pe cărarea din curtea bisericii, de-a lungul covorului roşu, tot timpul sub privirea lor!
— Eu nu intru în biserică, spuse ea brusc, atât de hotărâtă încât Ursula se opri imediat, se întoarse şi se abătu pe o cărare laterală ce ducea la intrarea din spate a şcolii care se învecina cu biserica.
Ajunsă sub bolta desişului de arbuşti, dincolo de curtea bisericii, Ursula se aşeză o clipă pe gardul scund de piatră sub boschetele de lauri, pentru a se odihni. în spatele ei se ridica tăcută clădirea roşie a şcolii, cu toate ferestrele deschise datorită weekendului. Pe deasupra arbuştilor, în faţa ei, se vedeau acoperişurile şi turnul vechi ai bisericii. Surorile erau ascunse de frunziş.
Gudrun se aşeză fără să scoată o vorbă. Avea gura încleştată şi faţa abătută. Regreta amarnic că se întorsese. Ursula o privea şi se gândea ce uimitor de frumoasă era aşa îmbujorată de înfrângere. Pentru o fire ca a Ursulei însă, Gudrun era obositoare, prezenţa ei o apăsa. Ursula dorea să fie singură, eliberată de încordarea, de senzaţia de încătuşare impusă de prezenţa lui Gudrun.
— Ce facem, rămânem aici? întrebă Gudrun.
— Voiam să mai răsuflu puţin, spuse Ursula ridicân- du-se de parcă ar fi fost admonestată. Să stăm în colţ, lângă terenul de tenis; de acolo vedem totul.
în momentul acela razele soarelui luminau curtea bisericii, iar în aer plutea un vag parfum de sevă şi de primăvară, probabil de la violetele de pe morminte. Câteva margarete răsăriseră albe, strălucitoare ca îngerii. Deasupra, frunzele unui fag arămiu se desfăşurau roşii ca sângele.
Exact la ora unsprezece, trăsurile începură să sosească. Mulţimea de la poartă se agita, se îmbulzea de fiecare dată când pe şosea apărea o nouă trăsură. Oaspeţii urcau scările şi mergeau apoi de-a lungul covorului roşu către biserică. Cu toţii erau veseli şi plini de însufleţire din cauza soarelui care strălucea.

Gudrun îi privea atentă cu o curiozitate detaşată. Fiecare siluetă îi apărea în întregime ca un personaj din- tr-o carte, ca un protagonist dintr-un film sau ca o marionetă la teatru: o creatură finită. îi plăcea să recunoască diferitele lor caracteristici, să-i pună în adevărata lor lumină, să-i aşeze în propriul lor cadru, să-i fixeze pentru totdeauna aşa cum treceau prin faţa ei de-a lungul cărării, către biserică. Acum îi cunoştea şi n-o mai interesau; pentru ea erau ca un lucru terminat, sigilat, marcat. Nu exista niciunul care să aibă ceva necunoscut, nelămurit. Interesul îi fu stârnit din nou când începură să apară cei din familia Crich. Era aici ceva nu tocmai simplu de etichetat.
Apăru mama, doamna Crich, cu fiul ei mai vârstnic, Gerald. Era o apariţie ciudată, cu ţinuta dezordonată în ciuda încercărilor evidente întreprinse cu scopul de a o face să arate cum trebuie în ziua aceea. Faţa-i era palidă, gălbuie, cu pielea lucioasă şi transparentă, trăsăturile puternic conturate, atrăgătoare, o privire de uliu, încordată şi sticloasă. Părul decolorat era neîngrijit, cu şuviţe atârnând pe mantia-i de mătase albastru-închis de sub pălăria din mătase de aceeaşi culoare. Arăta ca o femeie dementă, cam vicleană, dar foarte mândră.
Fiul ei era un bărbat blond, cu pielea bronzată, puţin peste înălţimea obişnuită, bine clădit şi aproape exagerat de bine îmbrăcat. Dar şi el avea aerul acela bizar, de autoapărare, o lucire inconştientă în privire de parcă n-ar fi aparţinut aceleiaşi lumi ca şi oamenii din jurul său. Gudrun îşi opri imediat privirile asupra lui. Avea un alb nordic care o fascina. în făptura lui luminoasă, de nordic, şi în părul blond era o strălucire ca a unei raze de soare refractată de cristalele de gheaţă. Arăta atât de nou, de neprihănuit şi de pur, de parcă era un obiect arctic. Poate să fi avut treizeci de ani, poate ceva mai mult. Totuşi frumuseţea strălucitoare, bărbăţia lui asemănătoare celei a unui lup tânăr, jucăuş şi zâmbitor, n-o împiedica să observe în liniştea sinistră, semnificativă, din purtarea lui, pericolul ascuns al firii sale nestăpânite. „Totemul lui este un lup“, îşi repeta ea în gând. „Maică-sa e o lupoaică bătrână, neîmblânzită." Apoi avu o senzaţie de durere paroxistică,

era transportată, ca şi cum ar fi făcut o descoperire incredibilă, neştiută de nimeni pe lume. O ciudată uitare de sine puse stăpânire pe ea, întregul trup îi era străbătut de o senzaţie violentă ajunsă la paroxism. „Doamne Dumnezeule! exclamă ea pentru sine, ce-i cu mine?", pentru ca, o clipă mai târziu, să-şi spună cu certitudine: „îl voi cunoaşte mai bine pe acest om!“ Rămase chinuită de dorinţa de a-l vedea din nou, de necesitatea de a-l vedea iar, de nostalgia de a se asigura că nu era nicio greşeală, că nu se amăgea, că senzaţia aceasta ciudată, copleşitoare, pe care o simţea în legătură cu el, această cunoaştere a lui cu toată fiinţa ei, această adâncă înţelegere a fiinţei lui erau reale. „Sunt eu într-adevăr deosebită pentru el? Există oare cu adevărat o aureolă, o arctică lumină care ne învăluie numai pe noi doi?“, se întrebă ea. I se păru de necrezut. Rămase într-o stare de reverie, prea puţin conştientă de ceea ce se întâmpla în jur. Domnişoarele de onoare sosiseră, dar mirele întârzia. Ursula se întreba dacă nu cumva se întâmplase ceva, dacă nunta o să mai aibă loc. Se simţea încurcată ca şi cum lucrurile ar fi depins de ea. Sosiră şi principalele domnişoare de onoare. Ursula le urmări cu privirea pe când urcau treptele. Pe una dintre ele o cunoştea. Era o femeie înaltă, cu mişcări lente, silnice, cu o claie de păr blond şi o faţă lungă şi palidă - Hermione Roddice, o prietenă a familiei Crich. Acum se apropia cu capul ridicat, legănându-şi pălăria enormă de catifea galben-pai, împodobită cu pene de struţ gri sau în culoarea lor naturală, înainta plutind de parcă n-ar fi luat în seamă ceea ce era în jurul ei, cu faţa-i albă ridicată în sus ca să nu vadă mulţimea. Era bogată. Purta o rochie de catifea uşoară, mătăsoasă, de culoare galben-pai şi ducea o mulţime de ciclame mici, trandafirii. Pantofii şi ciorapii îi erau de culoare gri-maronie, ca şi penele, de la pălărie, părul era bogat şi păşea cu o anumită rigiditate a şoldurilor, o mişcare ciudată, făcută împotriva voinţei ei. Era impresionantă în minunatul ei galben-pai şi maroniu-roşcat, şi totodată macabră, avea ceva ce-ţi stârnea repulsie. Pe când trecea, oamenii rămaseră tăcuţi,

impresionaţi, aţâţaţi, simţind dorinţa de a o batjocori şi totuşi, din cine ştie ce motiv, reduşi la tăcere. Cu faţa ei lungă, palidă pe care o ţinea în sus, ca într-un tablou de Rossetti, părea sub influenţa unui drog ca şi cum o ciudată masă de gânduri se învălmăşea în străfundurile ei, gânduri de care nu-i era permis să scape niciodată.
Ursula o privea fascinată. O cunoştea puţin. Era femeia cea mai remarcabilă din Midlands. Tatăl ei era un baronet din Derbyshire, de şcoală veche, dar ea se vădea o femeie modernă, intelectualizată şi obositor de conştientă de sine. Se interesa cu pasiune de reforme, sufletul ei era dedicat cauzei publice. Dar femeia din ea aparţinea unui bărbat; universul bărbaţilor era ceea ce o interesa.
Avea felurite legături spirituale cu diferiţi oameni de valoare. Dintre aceştia Ursula îl cunoştea numai pe Rupert Birkin, unul dintre inspectorii şcolari regionali. Gudrun însă îi cunoscuse şi pe alţii la Londra. Frecventând împreună cu prietenii ei artişti diferite cercuri, Gudrun ajunsese să cunoască mulţi oameni renumiţi şi cu poziţie socială. O întâlnise pe Hermione de două ori, dar nu se împrieteniseră. Ar fi fost ciudat să se întâlnească acum din nou, aici în Midlands, unde poziţia lor socială era atât de diferită, după ce se cunoscuseră de pe poziţii de egalitate în casele diferitelor cunoştinţe din oraş. Căci Gudrun cunoscuse succesul social şi avea prieteni în rândurilor aristocraţiei scăpătate care întreţinea legături cu arta. Hermione se ştia bine îmbrăcată, se ştia egală, dacă nu chiar superioară din punct de vedere social, oricărei persoane pe care ar fi putut-o întâlni în Willey Green. Se ştia acceptată în lumea culturii şi a intelectului. Era o „Kulturträger" , un mediu pentru cultivarea ideilor. Se găsea pe picior de egalitate cu tot ceea ce era mai de preţ în gândire, în societate, în activitatea publică şi chiar în artă; se învârtea în cercurile oamenilor cu ideile cele mai avansate, era familiară cu ei. Nimeni n-o putea învinge, nimeni nu-şi putea bate joc de ea, căci făcea parte din rândurile protipendadei, iar acei care puteau fi împotriva ei îi erau inferiori, fie în rang sau situaţie materială, fie în ceea ce priveşte gândirea, înţelegerea şi ideile avansate.

Era deci invulnerabilă. întreaga ei viaţă se străduise să devină invulnerabilă, inatacabilă, mai presus de aprecierile oamenilor.
Şi cu toate astea sufletul ei era chinuit, vulnerabil. Chiar şi acum când mergea de-a lungul aleii, spre biserică, fiind conştientă că în toate privinţele se afla dincolo de orice consideraţii vulgare, ştiind perfect că înfăţişarea ei, potrivit celor mai înalte norme, era fără cusur, sub masca mândră şi încrezătoare, se chinuia, simţindu-se expusă jignirilor, batjocurii şi dispreţului. Se simţea veşnic vulnerabilă. în armura ei exista dintotdeauna o fisură pe care n-o cunoştea nici ea. Era lipsa unui eu solid, siguranţa îi era artificială, exista un gol teribil, ceva lipsea, ceva era deficitar în fiinţa ei.
Şi dorea ca cineva să umple acest gol, să împlinească acest vid pentru totdeauna. Tânjea după Robert Birkin. Când era lângă el se simţea întreagă, sigură, fără lipsuri. Fără el, se simţea pe teren nesigur, clădită deasupra unei prăpăstii şi, în ciuda întregii ei vanităţi şi a lucrurilor care o apărau, oricare dintre femeile de rând, cu un temperament robust, autentic, o putea zvârli în această văgăună fără fund a insuficienţei prin cel mai neînsemnat gest de sarcasm sau dispreţ. Şi tot timpul femeia aceasta gânditoare şi chinuită îşi construia defensiva pe baza cunoştinţelor estetice, pe cultură, pe concepţia ei despre lume şi pe dezinteresare. în ciuda acestora însă, nu reuşea niciodată să umple teribilul gol al insuficienţei.
Numai dacă Birkin ar fi vrut să aibă o legătură strânsă şi durabilă cu ea, numai atunci ar putea să fie în siguranţă în timpul acestei treceri agitate prin viaţă. El ar putea-o face sigură de ea şi triumfătoare chiar şi asupra îngerilor din ceruri. Numai de-ar vrea s-o facă! Dar era chinuită de teamă, de presimţiri rele. Căuta să fie frumoasă, se străduia din greu să ajungă la acel grad de frumuseţe, de superioritate cu care să-l câştige. Dar întotdeauna lipsea ceva.
Şi el era îndărătnic. Lupta împotriva ei, o respingea veşnic. Cu cât se străduia ea mai mult să şi-l apropie, cu atât mai aprig o respingea. Şi trecuseră destui ani de când erau

amanţi. Oh, era atât de obositor, atât de dureros! Era atât de obosită! Şi totuşi nu se descurajase încă. Ştia că el încearcă s-o rupă definitiv cu ea, să fie liber. Şi totuşi mai credea în puterea ei de a-l reţine. Credea în cunoştinţele ei superioare. Tot ceea ce dorea era ca el să se contopească cu ea. Iar acest lucru, această unire cu ea, care şi pentru el însemna cea mai înaltă realizare, o respingea mereu cu îndărătnicia unui copil încăpăţânat. Cu încăpăţânarea unui copil îndărătnic, voia să rupă legătura sacră care exista între ei.
Avea să fie şi el la această nuntă. Urma să fie cavaler de onoare. Probabil că era în biserică, aşteptând. îi va simţi apropierea. Pe când trecea pragul se cutremură de teamă şi de dorinţă. Va fi acolo, va vedea cu siguranţă ce rochie frumoasă are, va observa desigur cât de frumoasă se făcuse pentru el. Va înţelege, va fi în stare să vadă că era cea mai potrivită femeie pentru el, cea mai de preţ. Până la urmă va accepta destinul acesta superior; n-o va mai respinge.
Cu trupul uşor încordat de atâta dor, intră în biserică şi-l căută cu o privire furişă, tremurând de nelinişte. De vreme ce era cavaler de onoare trebuia să fie lângă altar, îşi întoarse capul încet, întârziind clipa certitudinii.
Dar nu era acolo! O furtună teribilă se abătu asupra ei ca şi cum ar fi fost gata să se înece. Era cuprinsă de o disperare năprasnică. Se apropie mecanic de altar. Niciodată nu cunoscuse o durere asemănătoare, de
ultimă şi supremă disperare. Era mai rău decât moartea, un pustiu imens, un goi nesfârşit.
Ginerele şi cavalerul său de onoare nu sosiseră încă. O consternare crescândă se manifestă în rândurile mulţimii. Hermione se simţea aproape răspunzătoare de aceasta. Nu putea concepe ca mireasa să sosească înaintea mirelui. Nunta nu trebuia să fie un fiasco, nu.
Şi iată că sosi trăsura miresii, împodobită cu panglici şi cocarde. Vioi, caii suri cotiră spre locul unde trebuiau să se oprească - poarta bisericii - stârnind veselie cu întreaga lor mişcare, latăi şi pe cei ce formau obiectul acestei veselii şi delectări. Uşa trăsurii se deschise pentru a lăsa să treacă

însăşi floarea acestei zile. Oamenii de pe şosea murmurau nedesluşit, zâmbetul acela de nemulţumire al mulţimii. Tatăl coborî primul în aerul dimineţii, ca o umbră. Era un bărbat înalt, subţirel, ros de griji, cu o barbă rară şi neagră, puţin încărunţită. Aştepta la uşa trăsurii, răbdător, neînsemnat.

în cadrul uşiţei se ivi o adevărată izbucnire de frunze şi flori, o spumă albă de satin şi dantelă; o voce se auzi spunând:

— Cum mă dau jos?

Un murmur de satisfacţie străbătu mulţimea care aştepta. Se îngrămădiră mai aproape pentru a o primi, privind cu ardoare capul blond aplecat, plin de muguri florali, şi piciorul delicat, alb, ispititor, ce se întindea spre treapta trăsurii. Urmă un clocot brusc de spumă şi mireasa, ca unda neaşteptată a unui val, pluti albă în umbra matinală a pomilor, lângă tatăl ei, cu voalul unduind vesel.

— S-a făcut! spuse ea.

îşi puse mâna pe braţul tatălui care arăta palid şi ros de griji şi, fluturându-şi vălurile albe, păşi peste nelipsitul covor roşu. Tatăl, tăcut şi pământiu, barba neagră făcându-l să pară şi mai măcinat de griji, urcă treptele ţeapăn, ca şi cum ar fi fost cu gândurile aiurea; dar nimbul zglobiu al miresei îl însoţea fără a se diminua.

Şi nici urmă de mire! Era un lucru intolerabil! Ursula, cu inima strânsă de emoţie, privea atentă dealul din depărtare, drumul ce cobora alb, şi pe care mirele ar fi trebuit să apară. Se vedea o trăsură. Gonea. Tocmai intra în raza vizuală. Da, el era. Ursula se întoarse spre mireasă şi spre mulţime şi, din locul ei retras, scoase un ţipăt nearticulat. Dorea să-i anunţe că el venea. Dar strigătul rămase neauzit şi ea se înroşi puternic între dorinţă şi deruta care o făcea să se crispeze de durere.

Trăsura coborî dealul în viteză şi se apropie. Mulţimea scoase un strigăt. Mireasa, care tocmai ajunsese în capătul scărilor, se întoarse veselă să vadă care era cauza tulburării. Văzu agitaţia din rândul oamenilor, o trăsură apropiindu-se şi pe iubitul ei coborând, făcând un salt în lături pentru a evita caii şi intrând în mulţime.

— Tibs, Tibs, strigă în emoţia ei bruscă ce suna ironic, profiiându-se ca o siluetă înaltă pe cărarea scăldată-n soare, fluturându-şi buchetul.
El, mişcându-se în salturi, cu pălăria în mână, nu auzi.
— Tibs! strigă ea din nou privind în jos.
Tânărul ridică privirea, fără să-şi dea prea bine seama ce se petrece şi văzu mireasa împreună cu tatăl ei pe aleea de deasupra lui. O expresie ciudată, de surpriză, i se aşternu pe faţă. Avu un moment de ezitare, apoi îşi încordă membrele pentru a sări şi a o depăşi.
— Ah-h-h! se auzi strigătul miresei, straniu, înăbuşit, în clipa în care, în mod reflex, făcu stânga-mprejur şi, plutind cu o mişcare incredibil de rapidă a picioarelor ei albe, fluturându-şi voalurile, o luă la fugă spre biserică. Asemeni unui câine de vânătoare, tânărul se luă după ea, sărind treptele, trecând legănat pe lângă tatăl ei, şoldurile suple mişcându-i-se ca acelea ale unui ogar ce se repede asupra vânatului.
— Ei! După ea! strigară vulgar femeile de dedesubt, antrenate brusc în această urmărire.
Mireasa, cu florile scuturându-se de pe ea ca o spumă, îşi încordă puterile pentru a da colţul bisericii. îşi aruncă privirea în urmă şi, cu un strigă sălbatic, vesel şi provocător, dădu colţul, ezită, şi se pierdu după contrafortul de piatră cenuşie. în clipa următoare, mirele, alergând cu trupul aplecat înainte, apucă cu mâna colţul pietrei tăcute şi-şi făcu vânt dincolo, cu şoldurile lui suple şi puternice, dispărând în urmărire.
Deodată în rândul mulţimii de la poartă izbucniră strigăte şi exclamaţii de veselie. Şi atunci Ursula observă din nou silueta mohorâtă, puţin încovoiată, a domnului Crich, care aştepta încordat pe alee, urmărind cu o faţă inexpresivă fuga spre biserică. Tocmai se terminase, iar el se întoarse pentru a privi în urmă la figura lui Rupert Birkin care venea repede spre el, ca să i se alăture.
— Noi încheiem coloana, spuse Birkin cu un zâmbet şters.
— Aşa-i, răspunse tatăl, laconic. Şi cei doi bărbaţi dădură împreună colţul aleii.

Birkin era la fel de slab ca şi domnul Crich şi arăta tot atât de palid şi de bolnav. Figura îi era prelungă, dar atrăgătoare. Mergea târându-şi uşor un picior, dar asta numai datorită afectării. Deşi era îmbrăcat corect pentru rolul său, exista totuşi o stângăcie înnăscută, care dădea înfăţişării sale o nuanţă de ridicol. Avea o fire dezgheţată, aparte, ce nu se potrivea deloc cu împrejurări ca cea de faţă. Totuşi, se supusese convenienţelor, se travestise. Luase o pozã de om cu totul obişnuit, absolut şi perfect banal. Şi o făcea atât de bine, adaptându-se mediului, transformându-se repede după măsura interlocutorului şi a împrejurărilor, reuşise să fie atât de verosimil de banal încât pentru moment câştiga bunăvoinţa celor din jur, dezarmându-i pe cei ce i-ar fi putut critica originalitatea. Pe când străbatea aleea, vorbea agreabil şi cu destul de multă uşurinţă cu domnul Crich; jongla cu situaţiile ca un dansator pe sârmă; dar veşnic în echilibru, prefăcându-se cât se poate de degajat.

— îmi pare rău c-am întârziat atât, spuse el. Nu reuşeam să găsim croşeta de încheiat nasturii aşa că ne-a luat mult timp până să ne încheiem ghetele. Dar dumneavoastră aţi fost punctual.

— Noi suntem punctuali de obicei, replică domnul Crich.

— Iar eu întârzii întotdeauna, spuse Birkin. Astăzi însă aş fi fost într-adevăr punctual; numai întâmplător n-am fost. Scuzaţi-mă.

Cei doi bărbaţi dispărură şi, pentru moment, nu mai era nimic de văzut. Ursula rămăsese cu gândul la Birkin. O intriga, o atrăgea, o irita.

Dorea să-l cunoască mai bine. Vorbise cu el o dată sau de două ori dar numai în calitatea lui oficială de inspector şcolar. Avea impresia că el recunoaşte existenţa unei apropieri între ea şi el, o înţelegere firească, tacită, folosirea unui limbaj comun. Nu fusese însă timp pentru ca această înţelegere să se consolideze. Exista ceva care o ţinea la distanţă şi în acelaşi timp o atrăgea spre el. Exista în el o anumită ostilitate, o ultimă şi tăinuită rezervă, rece şi inaccesibilă.

Totuşi dorea să-l cunoască.
— Ce crezi despre Rupert Birkin, o întrebă ea pe Gudrun, fără tragere de inimă. Nu dorea să discute prea mult despre el.
— Ce cred despre Rupert Birkin? repetă Gudrun. Cred că-i atrăgător, categoric atrăgător. Ceea ce nu pot suferi la el este atitudinea faţă de ceilalţi, felul lui de a trata orice gâsculiţă de parcă i-ar acorda cea mai mare consideraţie. îţi dă îngrozitoarea senzaţie că eşti păcălit.
— De ce-o face?
— Pentru că nu are niciun fel de discernământ - în legătură cu oamenii, în orice caz, răspunse Gudrun. îţi spun, tratează orice gâsculiţă cum m-ar trata pe mine sau pe tine, şi asta e o mare insultă.
— Sigur că este. Ar trebui să facă deosebire.
— Trebuie făcută deosebirea, accentuă Gudrun. în rest e un om minunat, o personalitate remarcabilă. Dar nu poţi avea încredere în el.
— Aşa e, spuse Ursula vag. Se vedea întotdeauna nevoită să se supună verdictelor lui Gudrun chiar şi atunci când nu era cu totul de acord.
Surorile stăteau tăcute aşteptând să iasă mirii. Gudrun n-avea chef de discuţii. Dorea să se gândească la Gerald Crich. Dorea să vadă dacă simţământul puternic pe care i-l provocase era real. Voia să fie pregătită.
în biserică ceremonia continua. Hermione Roddice se gândea numai la Birkin. Şi îi simţea apropierea. Părea atrasă de el ca de un magnet, voia să stea lipită de el. l-ar fi fost greu să creadă că-i lângă ea dacă nu-l atingea. Cu toate astea, rămase pe loc în timpul ceremoniei.
Suferise atât de amarnic că nu-l găsise acolo încât era încă ameţită. Durerea o mistuia încă; parcă era chinuită de o nevralgie, torturată de ideea că el ar fi putut lipsi. îl aşteptase cuprinsă de un uşor delir nervos. Aşa cum stătea, împovărată de gânduri, expresia de extaz care-i scălda faţa şi care părea spiritualizată ca a îngerilor se datora de fapt durerii. Extazul îi dădea un aer oarecum comic care pe Birkin îl îndurera sincer. îi privea capul plecat, faţa absorbită, învăluită într-un extaz aproape demonic. Simţind

că o priveşte, ea-şi ridică faţa căutând să-i întâlnească privirea, trimiţându-i cu frumoşii ei ochi cenuşii un semnal intens. Dar el îi evită privirea şi ea plecă din nou capul, chinuită şi ruşinată, cu sufletul sfâşiat de durere. Birkin era de asemenea chinuit de ruşine şi de cel mai mare dezgust, simţind o milă nesfârşită faţă de ea pentru că nu voise să-i întâlnească privirea, nu voise să primească semnalul ei luminos, de recunoaştere.
Mireasa şi mirele erau acum căsătoriţi şi toată lumea intră în sacristie. Hermione se apropie involuntar de el pentru a-l atinge, iar el suportă această atingere.
De afară, Gudrun şi Ursula îl auziră pe tatăl lor cântând la orgă. îi plăcea grozav să cânte marşul nupţial. Şi iată perechea căsătorită, apropiindu-se. Aerul vibra de dangătul clopotelor. Ursula se întreba dacă pomii şi florile puteau simţi vibraţia şi ce gândeau despre această ciudată mişcare a aerului. Mireasa mergea sfioasă lângă mirele care privea fix cerul, închizând şi deschizând inconştient ochii, ca şi cum nu şi-ar fi dat seama unde se află. Arăta puţin comic clipind din ochi, străduindu-se să pară natural, când de fapt era stânjenit de expunerea sa în public. Arăta ca un ofiţer de marină tipic, plin de bărbăţie, la înălţimea datoriei sale.
Birkin ieşi însoţit de Hermione. Faţa ei strălucea în extaz, era triumfătoare, ca un înger prăbuşit şi reînăl- ţat, deşi mai păstra încă ceva din aerul ei demonic, chiar şi acum când îl ţinea pe Birkin de braţ. Iar el era inexpresiv, neutralizat, intrat în stăpânirea ei, ca şi cum asta i-ar fi fost, indiscutabil, soarta.
Gerald Crich ieşi, blond, frumos, viguros, denotând o mare rezervă de energie. Era drept, desăvârşit, cu ceva straniu şi viclean strălucind în înfăţişarea lui binevoitoare, aproape fericită. Gudrun se ridică brusc şi plecă. Era de nesuportat. Voia să fie singură, să descifreze semnul acestei ciudate şi violente inoculări ce produsese o schimbare în întreaga ei fiinţă.
2
Shortlands
S

urorile Brangwen se întoarseră acasă la Beldover. Invitaţii se adunară la Shortlands, domeniul familiei Crich. Era o casă veche, lungă şi joasă, un fel de conac ce se întindea pe muchia unui deal, dincolo de micul lac îngust numit Willey Water. Conacul dădea pe o pajişte în pantă, care ar fi putut trece drept parc datorită copacilor mari şi singuratici înălţându-se din loc în loc de partea cealaltă a fâşiei de apă, la poalele dealului împădurit care ascundea în întregime valea de dincolo, unde se aflau minele de cărbuni, dar nu şi fumul ce se înălţa. Cu toate acestea, priveliştea era rustică şi pitorească, foarte liniştită, iar conacul îşi avea farmecul lui.
în acest moment casa forfotea de mulţimea invitaţilor şi de membrii familiei. Tatăl, care nu se simţea bine, se retrăsese pentru a se odihni. Gazdă era Gerald. Stătea în holul de la intrare, prietenos şi degajat, ocupându-se de bărbaţi. îndatoririle sociale ce-i reveneau păreau să-i facă plăcere, căci zâmbea şi era foarte ospitalier.
Femeile se învârteau prin casă, puţin cam fără rost, urmărite pretutindeni de cele trei fiice măritate ale domnului Crich. Tot timpul se putea auzi vocea caracteristică a vreuneia dintre ele strigând: „Helen, vino puţin..."
„Marjorie, am nevoie de tine aici" fiţi amabilă, doamnă Witham..." Era un continuu foşnet de fuste, de apariţii fugare de femei elegant îmbrăcate, un copil dansa prin hol, intrând şi ieşind, o slujnică apărea şi dispărea în grabă.
în timpul acesta, bărbaţii în picioare, în grupuri mici, liniştite, flecăreau, fumau prefăcându-se indiferenţi la agitaţia foşnitoare din tabăra femeilor. Căci o conversaţie serioasă era imposibilă din cauza înlănţuirii subtile de râsete nervoase, reci şi de glasuri feminine. Aşteptau stânjeniţi, nebăgaţi în seamă, oarecum plictisiţi. Gerald însă îşi păstra aerul lui binevoitor şi fericit, ignorând faptul că n-avea nimic de făcut, ştiindu-se punctul central al întregii adunări.
Doamna Crich se ivi fără zgomot, cercetând camera cu faţa ei senină şi puternică. Mai purta încă pălăria şi mantia de mătase albastră.

— Ce e, mamă? întrebă Gerald.
— Nimic, nimic, răspunse ea vag şi se duse drept spre Birkin, care vorbea cu unul dintre ginerii ei.
— Bună ziua, domnule Birkin, îi spuse pe o voce joasă, ce părea să-i ignore pe cei din jur. îi întinse mâna.
— Ah, doamnă Crich, exclamă el, schimbându-şi pe dată tonul, n-am putut veni la dumneavoastră până acum.
— Jumătate din cei prezenţi îmi sunt necunoscuţi, continuă ea cu aceeaşi voce joasă.
Ginerele ei se îndepărtă stânjenit.
— Şi nu vă plac persoanele necunoscute? râse Birkin. Nici eu nu văd de ce am ţine cont de prezenţa unor persoane pe care simpla întâmplare le face să existe în aceeaşi încăpere cu noi. De ce aş fi obligat să iau act de prezenţa lor?
— Chiar aşa, chiar aşa, aprobă doamna Crich cu vocea ei joasă şi încordată, numai că ei sunt acolo, întâlnesc prin casă tot felul de necunoscuţi. Copiii mi-i prezintă: „Mamă, acesta e domnul cutare". Eu nu mai exist. Ce legătură are domnul „cutare" cu propriul său nume? Şi ce legătură am eu cu el sau cu numele lui?
îşi ridică privirea spre Birkin. îl uimea şi în acelaşi timp era flatat pentru că ea venise să-i vorbească, întrucât pe ceilalţi de-abia îi băga în seamă. îşi coborî privirea spre faţa încordată, clară, cu trăsături greoaie, dar îi fu teamă să se uite în ochii ei albaştri, scrutători. în schimb observă cum părul i se ondula în şuviţe leneşe, neglijente, pe după urechile destul de frumoase, dar nu tocmai curate. Nici gâtul nu-i era prea curat. Chiar şi prin aceste lucruri Birkin părea mai apropiat de ea decât de ceilalţi deşi, reflectă el, era bine spălat, cel puţin pe gât şi pe urechi. Gândindu-se la toate acestea, zâmbi uşor. Se simţea totuşi stânjenit, părându-i-se că el şi cu această femeie bătrână şi bizară ţineau sfat ca trădătorii, ca spionii aflaţi în tabăra duşmană. Era ca un cerb care- şi aţinteşte o ureche înapoi, la cărarea din spate, iar pe cealaltă înainte, pentru a şti ce e în faţă.
— în fond, oamenii nu contează, spuse el, cam fără chef de a continua.

Bătrâna se uită la el cu o mirare bruscă, întunecată, ca şi cum i-ar fi pus la îndoială sinceritatea.
— Cum adică nu contează? întrebă ea tăios.
— Cei mai mulţi oameni nu reprezintă absolut nimic, răspunse el, silit să adâncească chestiunea mai mult decât dorea. Fac zarvă şi se agită. Ar fi mult mai bine dacă n-ar exista deloc. De fapt sunt ca şi inexistenţi, ca şi cum n-ar fi în jurul nostru.
Ea-I privi tot timpul cu seriozitate.
— Dar noi nici nu ne gândim la ei, spuse ea, aspru.
— Nici n-am avea de ce. De aceea nu există.
— Mă rog, continuă ea, eu n-aş merge atât de departe. lată-i, fie că există, fie că nu. Eu n-am căderea să hotărăsc asupra existenţei lor. Tot ceea ce ştiu este că nu mi se poate cere să ţin cont de toţi. Nu mi se poate pretinde să-i cunosc pe toţi numai pentru că întâmplător se află aici. Tot ceea ce pot eu să spun este că puteau foarte bine nici să nu vină.
— Exact, răspunse el.
— Nu-i aşa? întrebă ea din nou.
— întocmai.
Urmă o scurtă pauză.
— Numai că ei sunt aici; şi asta mă deranjează. Sunt aici ginerii mei, continuă ea într-un fel de monolog; acum, că Laura s-a măritat, mai este unul; iar eu încă nu-l deosebesc pe John de James. Mi se adresează cu „mamă“. Vin la mine să-mi spună: „Ce mai faci, marnă?11 iar eu ar trebui să răspund: „Nu sunt deloc mama ta“. Dar ce rost ar avea? Ăştia sunt. Eu am propriii mei copii. Presupun că pot să-i deosebesc de ai altei femei.
— Aşa e de presupus.
Se uită la el întrucâtva surprinsă, uitând probabil că i se adresase lui, şi îşi pierdu şirul.
Aruncă o privire vagă în jurul ei. Birkin nu reuşi să-şi dea seama nici ce căuta, nici la ce se gândea. Evident, îşi privea fiii.
— Sunt toţi copiii mei aici? întrebă ea deodată.
Birkin râse, luat prin surprindere, probabil de teamă.
— Nu prea-i cunosc, cu excepţia lui Gerald.

— Gerald! exclamă ea. E cel mai neajutorat dintre toţi. N-ai spune văzându-l acum, nu?
— Nu, conveni Birkin.
Mama îşi privi de la distanţă fiul mai vârstnic, rămânând cu ochii pironiţi asupra lui câtăva vreme.
— De, spuse ea într-o monosilabă de nepriceput, ce suna profund cinic. Birkin simţi o teamă, ca şi cum n-ar fi îndrăznit să înţeleagă. Doamna Crich se îndepărtă, uitând de el. Se întoarse însă în acelaşi loc.
— Mi-ar plăcea să aibă un prieten, spuse ea. N-a avut niciodată vreun prieten.
Birkin îşi coborî privirea în ochii ei albaştri, scrutători. Nu-i putea înţelege. „Ce sunt eu, păzitorul semenului meu?“ se întrebă el, aproape obraznic.
Apoi îşi aminti, cu o uşoară tresărire, că acesta era strigătul lui Cain. Iar Gerald era un Cain. Nu în sensul că ar fi fost un ucigaş, deşi îşi omorâse fratele. A fost ceea ce se cheamă pur şi simplu un accident, iar consecinţele lui nu pot fi atribuite cuiva anume chiar dacă acel cineva îşi omorâse în acest fel fratele. Pe când era copil, Gerald îşi omorâse fratele dintr-un accident. Ei şi? De ce am că-uta să aruncăm dezonoarea şi blestemul asupra vieţii ce cauzase accidentul? Existenţa sau moartea unui om nu este oare accidentală? Sau poate nu? Este viaţa omului supusă purului accident? Oare numai rasa, genul, specia au o semnificaţie universală? Sau poate nu-i adevărat, poate nu există un asemenea lucru ca pură întâmplare? Oare tot ceea ce se întâmplă are o semnificaţie universală? Are? în timp ce stătea acolo cugetând, Birkin uitase de doamna Crich aşa cum şi ea-l uitase mai înainte.
Nu credea că există lucruri ca acelea pe care le numim accidente. Totul se întrepătrunde în cel mai adânc sens. Tocmai când ajunsese la această concluzie, una dintre fiicele doamnei Crich veni la ei, spunând:
— N-ai vrea să vii să-ţi scoţi pălăria, mamă dragă? Curând ne vom aşeza la masă şi este o împrejurare deosebită, nu-i aşa, dragă? îşi trecu braţul pe sub cel al mamei sale şi se depărtă. Birkin se îndepărtă şi el imediat şi intră în vorbă cu primul venit care-i ieşi în cale.

Gongul răsună, chemând lumea la masă. Bărbaţii ridicară capetele, dar nimeni nu făcu vreo mişcare spre sufragerie. Femeile prezente păreau de asemenea să nu-şi dea seama că sunetul are o semnificaţie. Trecură astfel cinci minute. Servitorul cel mai în vârstă, Crowther, apăru în cadrul uşii, exasperat. Se uită la Gerald, implorator. Acesta luă în mână o cochilie mare, curbă, de pe o etajeră, şi, fără a spune vreun cuvânt, suflă în ea scoţând un sunet zguduitor. Era un sunet straniu, în urcare, care făcu să bată inimile tuturor. Chemarea avu un efect aproape magic. Apoi mulţimea, ca mânată de un singur impuls, se îndreptă spre sufragerie.

Gerald aşteptă o clipă ca sora lui să joace rolul gazdei. Ştia că mamei lui nu-i pasă de obligaţiile ce-i reveneau.

Sora lui însă nu făcu altceva decât să se aşeze mai bine pe scaunul ei, aşa că tânărul, puţin cam dictatorial, îi pofti pe oaspeţi spre locurile lor.

Urmă un moment de acalmie, fiecare privind aperitivele ce se serveau. Şi în mijlocul acestei tăceri o fată de treisprezece-paisprezece ani, cu părul lung, lăsat pe spate, spuse cu o voce calmă, sigură:

— Gerald, nu te-ai gândit deloc la tata când ai scos sunetul acela infernal.

— Da? răspunse el. Apoi către cei de faţă: tata s-a dus să se întindă puţin; nu prea se simte bine.

— într-adevăr, cum se simte? întrebă una dintre fiicele măritate, strecurându-şi privirea pe după imensul tort de nuntă ce se înălţa ca un turn în mijlocul mesei şi ale cărui flori artificiale începuseră să cadă.

— Nu-I doare nimic, dar se simte obosit, răspunse Winifred, fata cu pletele pe umeri.

Fu servit vinul. Toată lumea vorbea zgomotos. La capătul îndepărtat al mesei stătea mama, cu părul ei buclat, în dezordine. Vecinul ei era Birkin. Uneori se uita aprig de-a lungul şirului de feţe, înclinându-se şi holbându-se fără pic de ceremonie. într-un rând i se adresă lui Birkin cu un murmur abia auzit:

— Cine-i tânărul acela?

— Nu ştiu, răspunse Birkin discret.

— L-am mai văzut? întrebă ea.
— Nu cred. Eu l-am mai văzut, răspunse el, iar bătrâna păru mulţumită.
Ochii i se închiseră obosiţi, faţa i se destinse făcând-o să semene cu o regină într-un moment de repaus. Apoi tresări, schiţă un zâmbet de circumstanţă, şi timp de o clipă avu aparenţa unei gazde plăcute. Pentru o clipă se înclină graţios ca şi cum toată lumea era bine-venită şi-i făcea plăcere. Apoi, imediat, faţa i se umbri din nou căpătând o expresie ursuză, de uliu, uitându-se pe sub sprâncene, ca o creatură sinistră, încolţită, urându-i pe toţi.
— Mamă, strigă Diana, o fată frumuşică, puţin mai mare decât Winifred, pot să beau puţin vin?
— Da, poţi să bei vin, răspunse mama ca un automat, întrebarea fiindu-i perfect indiferentă.
Şi Diana făcu semn servitorului ce aştepta în picioare în spatele ei să-i umple paharul.
— Gerald n-ar trebui să-mi interzică, spuse ea calm tuturor.
— E-n regulă, Di, răspunse binevoitor fratele, în timp ce fata, bându-şi vinul, îi aruncă o privire provocatoare.
în familia lor domnea un fel de libertate stranie, ce mergea până aproape de anarhie. Căci era mai degrabă o împotrivire faţă de autoritate decât libertate. Gerald avea o oarecare autoritate prin simpla forţă a personalităţii sale şi nu datorită vreunui drept acordat de ceilalţi. Exista în vocea sa binevoitoare dar autoritară ceva care-i intimida pe fraţi, cu toţii mai tineri decât el.
Hermione discuta cu mirele despre naţionalitate.
— Nu, spunea ea, eu cred că apelul la patriotism este o greşeală. Este ca şi cum o casă comercială ar rivaliza cu o altă casă comercială.
— Ei bine, asta-i cam prea mult spus, nu crezi? exclamă Gerald, care avea o adevărată pasiune pentru discuţii. Rasa nu-i totuna cu o chestiune de afaceri. Iar naţionalitatea corespunde în mare cu rasa. Sau cel puţin aşa ar trebui să fie.

Urmă o scurtă pauză. în mod ciudat Gerald şi Hermione erau într-o veşnică dispută, darîntr-un fel politicos, chiar prietenos.

— Crezi că rasa corespunde cu naţionalitatea? întrebă ea gânditoare, cu o hotărâre lipsită de nuanţă.

Birkin înţelesese că ea aşteaptă participarea lui la discuţie şi de aceea interveni supu°-

— Cred că Gerald are dreptate: rasa este elementul esenţial al naţionalităţii. Cel puţin în Europa, adăugă el.

Hermione făcu o nouă pauză de parcă ar fi încercat să dea timp acestei afirmaţii să se răcească. Apoi, cu o ciudată, presupusă autoritate, întrebă:

— Da, dar chiar aşa fiind, este apelul patriotic un apel la instinctul de rasă? Nu este mai degrabă un apel la instinctul de proprietate, la instinctul comercial?

Dar Gerald fusese stârnit.

— O rasă poate avea latura ei comercială. De fapt e necesară. Este ca o familie, trebuie să-şi procure cele necesare traiului. Şi ca să-ţi faci provizii trebuie să intri în competiţie cu alte familii, cu alte neamuri. Nu văd de ce n-ai face-o.

Din nou Hermione lăsă o pauză înainte de a răspunde, calculată şi autoritară:

— Da, cred că este totdeauna o greşeală să provoci spiritul de rivalitate. Alterează sângele. Iar acesta se acumulează.

— Dar nu poţi înlătura cu totul spiritul competitiv, spuse Gerald. Este unul dintre stimulentele necesare producţiei şi progresului.

— Ba da, veni răspunsul indiferent al Hermionei, cred că-l poţi înlătura.

—Trebuie să vă spun, se auzi vocea lui Birkin, că eu detest spiritul competitiv.

Hermione, care muşca dintr-o bucată de pâine trăgând-o cu degetele cu o mişcare lentă, uşor batjocoritoare, se întoarse spre Birkin.

— îl deteşti, aşa e, spuse ea cu o satisfacţie intimă.

— îl detest, repetă el.

— Da, murmură ea, asigurată şi mulţumită.

— Dar, insistă Gerald, dacă eşti împotriva faptului ca un om să ia ceea ce-i al vecinului, de ce ai permite unei naţiuni să-si însuşească mijloacele de trai ale altei naţiuni?
Dinspre Hermione se auzi un murmur încet şi lung. Apoi spuse cu o indiferenţă laconică:
— Nu-i întotdeauna vorba de ceea ce posezi? Nu se reduce totul la problema bunurilor materiale?
Gerald fu iritat de această implicaţie de materialism vulgar.
— Mai mult sau mai puţin, replică el. Dacă mă duc şi iau unui om pălăria de pe cap, acea pălărie devine un simbol al libertăţii acelui om. Când se luptă cu mine pentru pălăria lui, el luptă de fapt pentru libertate.
Hermione nu se dădu bătută.
— Da, spuse ea iritată, dar sper că acest mod de a argumenta, cu exemple imaginare, nu are pretenţia de a fi obiectiv, nu? Nimeni nu vine să-mi ia pălăria de pe cap, nu-i aşa?
— Asta-i o chestiune de optică, spuse Gerald.
— Sau de pălărie, râse mirele.
— Iar dacă cineva doreşte pălăria mea, aşa cum este, urmă Birkin, ei bine, atunci nu-mi rămâne decât să mă decid ce anume reprezintă o pierdere mai mare pentru mine: pălăria sau independenţa mea de om liber şi indiferent la ceea ce se întâmplă. Dacă sunt obligat să lupt, pierd. întrebarea se pune deci care dintre cele două lucruri contează pentru mine mai mult, plăcuta mea inde-pendenţă sau pălăria.
— Da, spuse Hermione, privindu-l ciudat, aşa-i.
— Dar ai permite cuiva să vină să-ţi ia pălăria de pe cap? o întrebă mireasa pe Hermione. Faţa femeii înalte şi drepte se întoarse încet, ca trasă de cineva, către acest nou interlocutor.
— Nu, răspunse ea pe un ton jos, neomenesc, ca un râs înăbuşit în gât. Nu. N-aş permite nimănui să-mi ia pălăria de pe cap.
— Cum ai putea să împiedici asta? întrebă Gerald.
— Nu ştiu, răspunse Hermione încet. Probabil că l-aş ucide.

în tonul ei exista un clocot ciudat, iar în ţinută un umor convingător şi periculos.
— Desigur, spuse Gerald, înţeleg punctul de vedere al lui Rupert. Pentru el se pune problema ce anume e mai important: pălăria sau liniştea cugetului?
— Liniştea trupului, spuse Birkin.
— Mă rog, cum doreşti, replică Gerald, mă întreb însă cum ai putea decide asta în cazul unei naţiuni?
— Din fericire, nu mi se cere mie s-o fac, râse Birkin.
— Şi dacă totuşi ar trebui? insistă Gerald.
— Atunci, mi-ar fi egal. Dacă pălăria naţiunii este o pălărie veche, jefuitorul n-are decât s-o ia.
— Dar poale pălăria naţiunii sau a rasei să fie o pălărie veche? insistă Gerald.
— Foarte posibil să fie, răspunse Birkin.
— Eu nu sunt sigur, susţinu Gerald.
— Nu sunt de acord cu Rupert, interveni Hermione.
— Foarte bine, spuse Birkin.
— Eu sunt cu totul pentru bătrâna pălărie naţională, râse Gerald.
—■ ... şi pentru prostul care ai arăta dacă ai purta-o, strigă Diana, obraznica lui soră, aflată la vârsta adolescenţei.
— Oh, exclamă Laura Crich, ne-am înfierbântat cu toţii din cauza acestor pălării vechi. Gerald, vino-ţi în fire. Mai bine să ţinem toasturi. Haideţi să închinăm paharele. Toasturi - pahare, pahare! ei, toasturi! Discursuri, discursuri!
Birkin îşi privea paharul în care i se turna şampanie. Băşicuţe mici se spărgeau la gura paharului şi când servitorul se retrase, simţind o sete bruscă la vederea lichidului proaspăt turnat, Birkin dădu paharul peste cap. Tensiunea uşoară, ciudată, care se produsese în cameră îl readuse la realitate. Simţi o bruscă constrângere.
„Am făcut-o fără să-mi dau seama sau intenţionat?" se întrebă el şi ajunse la concluzia că, potrivit zicalei vulgare, o făcuse „intenţionat fără să vrea". Căută cu ochii picoloul ce fusese angajat, iar acesta veni cu pas tăcut, cu acea dezaprobare mută a servitorului.

Birkin îşi zise că detestă toate toasturile, toţi picolii şi toate sindrofiile, toată omenirea la un loc, aproape toate aspectele ei. Apoi se ridică să ţină o cuvântare, dar era oarecum dezgustat.
în cele din urmă masa se termină. Câţiva bărbaţi ieşiră în grădină. Exista o pajişte cu straturi de flori, împrejmuită cu un gard de fier care o separa de micul parc. Priveliştea era plăcută: o şosea şerpuind pe malul unui lac mic, pierzându-se sub copaci. în aerul primăvăratic, apa lucea, iar pădurile din partea opusă erau purpurii de noua viaţă. O turmă de cornute „Jersey" veni la gard suflând aerul prin nările catifelate, spre fiinţele umane, aşteptând probabil o coajă de pâine.
Birkin se aplecă peste gard. O vacă îi aruncă pe mână răsuflarea ei fierbinte şi umedă.
— Frumoase vite, foarte frumoase, spuse Marshall, unul dintre cumnaţi. Dau cel mai bun lapte din câte există.
— Da, aprobă Birkin.
— Eh, frumuşico, eh, frumoasa mea! spuse Marshall într-un falseto subţirel şi straniu care-l făcu pe celălalt să râdă în hohote.
— Cine a câştigat cursa, Lupton? se adresă el mirelui pentru a-şi ascunde râsul.
Acesta îşi scoase ţigara din gură.
— Cursa? exclamă el. Apoi un zâmbet puţin forţat îi apăru pe faţă. N-avea deloc chef să vorbească despre urmărirea de la uşa bisericii. Am ajuns acolo în acelaşi timp, sau, mă rog, ea a atins-o prima, dar mâna mea era pe umărul ei.
— Despre ce-i vorba? întrebă Gerald.
Birkin îi povesti despre întrecerea dintre mire şi mireasă.
— Hm! făcu Gerald dezaprobator. Dar ce te-a făcut să întârzii?
— Lupton vorbea de nemurirea sufletului, spuse Birkin. Şi, în plus, mai era şi faptul că nu găseam croşeta de încheiat ghetele.
— O, Doamne! exclamă Marshall, nemurirea sufletului în ziua nunţii! N-aveai nimic mai bun la care să te gândeşti?

— Ce-i rău în asta? întrebă mirele, un lup de mare proaspăt bărbierit, roşind simţitor.
— Sună ca şi cum ar fi urmat să fii executat, nu căsătorit. Nemurirea sufletului! repetă cumnatul cu cea mai ucigătoare emfază, care însă nu avu niciun efect.
— Şi la ce concluzii aţi ajuns? întrebă Gerald ciulindu-şi imediat urechile la gândul unei discuţii metafizice.
— Azi n-ai nevoie de suflet, băiete, spuse Marshall. Ţi-ar sta în cale.
— lisuse! Marshall, du-te şi discută cu altcineva, strigă Gerald, cuprins de o bruscă enervare.
— Pe Dumnezeu c-aşa voi face, spuse Marshall furios. M-am săturat de afurisitul ăsta de suflet, şi de toate discuţiile la un loc.
El se retrase mânios în timp ce Gerald îl urmări cu ochi furioşi ce deveneau treptat calmi şi binevoitori pe măsură ce silueta bine clădită a celuilalt se îndepărta.
— Să-ţi spun ceva, Lupton, zise Gerald, întorcându-se brusc către mire, Laura n-ar fi introdus în familie un prost, aşa cum a făcut Lottie.
— Consolează-te cu asta, râse Birkin.
— Eu nici nu-i bag în seamă, râse şi mirele.
— Deci, ce spuneaţi despre întrecere, cine a început- o? întrebă Gerald.
— Noi am întârziat. Laura era în capul scărilor din curtea bisericii când a venit cupeul nostru. L-a văzut pe Lupton alergând spre ea şi a început să fugă. Dar de ce te uiţi aşa? Te simţi cumva rănit în demnitatea familiei?
— Cam aşa ceva, spuse Gerald. Dacă faci un lucru, cel puţin fă-l cum trebuie, iar dacă n-ai de gând să-l faci cum trebuie, mai bine las-o baltă.
— Grozav aforism, observă Birkin.
— Nu eşti de aceeaşi părere? întrebă Gerald.
— Ba da, răspunse Birkin, numai că mă cam plictiseşti când devii aforistic.
— La naiba cu tine, Rupert, vrei ca toate aforismele să fie pe placul tău, spuse Gerald.
— Nu le vreau în calea mea, iar tu întotdeauna le împingi spre mine.

Gerald zâmbi întunecat. Apoi făcu din sprâncene un mic gest de concediere.
— Tu nu crezi în necesitatea unor norme de comportare, nu? îl provocă el pe Birkin, căutându-i nod în papură
— Norme? Nu. Urăsc normele. Ele sunt totuşi necesare oamenilor de rând. Când eşti cineva poţi să fii tu însuţi şi să faci ceea ce-ţi place.
— Dar ce înţelegi prin a fi tu însuţi? zise Gerald, este ăsta un aforism sau un clişeu?
— înţeleg că poţi face ce-ţi place. Cred că Laura a făcut foarte bine când a fugit de Lupton spre uşa bisericii. A fost aproape un model de comportare. Cel mai greu lucru din lume este să acţionezi spontan, după un impuls de moment; şi este cu adevărat singurul lucru demn de făcut, cu condiţia de a fi în măsură să-i faci.
— Cred că nu aştepţi să te iau în serios, nu? întrebă Gerald.
— Ba da, Gerald. Eşti unul dintre puţinii oameni de la care am pretenţia asta.
— Atunci mă tem că nu voi răspunde aşteptărilor tale, cel puţin de data aceasta. Tu crezi că oamenii ar trebui să facă pur şi simplu ceea ce le place?
— Cred că totdeauna fac. Mi-ar plăcea însă ca ei să ţină la acel lucru pur personal din ei înşişi care le permite să acţioneze singuri. Dar le place să acţioneze în colectiv.
— Iar mie, spuse Gerald sever, nu mi-ar plăcea să trăiesc într-o lume de oameni ce acţionează individual şi spontan, la cheremul impulsului, aşa cum îl numeşti tu. Fiecare ar tăia gâtul celuilalt în mai puţin de cinci minute.
— Respectiv tu ai fi acela care ar tăia gâtul oricui, spuse Birkin.
— De unde ai scos asta? întrebă Gerald mânios.
— Nimeni nu taie beregata cuiva, spuse Birkin, decât dacă vrea s-o facă şi dacă celălalt îl lasă. Acesta este un adevăr indiscutabil. E nevoie de doi oameni pentru comiterea unui asasinat: un ucigaş şi o victimă; iar o victimă este un om ce poate fi ucis, şi un om ce poate fi

ucis este un om care, dintr-o plăcere profundă, deşi ascunsă, doreşte să fie ucis.
— Uneori spui numai prostii, replică Gerald. De fapt niciunul dintre noi nu doreşte să i se taie gâtul, şi există mulţi cărora le-ar plăcea s-o facă, într-un moment sau altul.
— E o părere foarte greşită, Gerald, spuse Birkin; nici nu-i de mirare că ţi-e teamă de tine şi de propria ta nefericire.
— în ce fel mi-e teamă de mine? întrebă Gerald. Şi în plus, nu cred că sunt nefericit.
— Laşi impresia că ai o dorinţă ascunsă de a fi spintecat şi crezi că toată lumea are în mânecă un cuţit pregătit pentru tine, spuse Birkin.
— Pe asta de unde ai mai scos-o?
— De la tine.
Tăcerea care se aşternu între cei doi bărbaţi era plină de o ciudată duşmănie. Totdeauna se întâmpla aşa; întotdeauna discuţia îi aducea până la o intimitate ciudată, care era fie ură, fie afecţiune sau amândouă. Se despărţeau aparent fără să le pese, ca şi cum despărţirea ar fi fost o întâmplare banală. Şi, realmente, o menţineau la nivelul unei întâmplări banale. Totuşi, fiecare era prezent în gândul celuilalt. Dar ei n-ar fi admis niciodată aceasta. Intenţionau să menţină legătura dintre ei ca pe o amiciţie întâmplătoare, liberă şi degajată; n-aveau să îngăduie manifestări lipsite de bărbăţie şi nefireşti, înflăcărate, în relaţiile dintre ei.

3
Clasa

iua de şcoală se apropia de sfârşit. în clasă, ultima lecţie de botanică elementară. Pupitrele erau pline cu mugurii de alun şi salcie pe care copiii îi schiţaseră, între timp, pe măsură ce seara se apropia, cerul se în-tunecase, iar lumina devenise prea slabă pentru a mai desena ceva. Ursula stătea în picioare în faţa clasei punând copiilor întrebări ajutătoare pentru a înţelege structura şi însemnătatea mugurilor.
Un fascicul de lumină arămie, grea, intra pe fereastra de la apus poleind capetele copiilor cu culoare roşie-au- rie şi

căzând pe peretele opus într-o scăpărare bogată, roşiatică. Ursula însă n-avea timp s-o observe. Era ocupată, căci se apropia sfârşitul zilei. Munca se desfăşura ca o mare liniştită, obligată să se retragă în reflux.
Ziua aceasta se scursese ca atâtea altele, într-o activitate ca o transă. Acum, la sfârşit, era puţin grăbită pentru a termina ceea ce era în curs. îi presa pe copii cu întrebări, astfel încât în momentul când clopoţelul avea să sune ei să ştie tot ceea ce era în manual. Stătea în umbră, în faţa copiilor, cu mugurii în mână, aplecată spre ei, absorbită de pasiunea instruirii.
Auzi, fără însă a lua în seamă, zgomotul uşii. Deodată tresări. Lângă ea, în raza de lumină roşie-arămie, văzu faţa unui om. Strălucea ca focul, privind-o, aşteptând ca ea să-şi dea seama de prezenţa lui. Aceasta o făcu să tresară teribil. Crezu că va leşina. întreaga ei frică înăbuşită în subconştient izbucni acum chinuitoare.
— V-am speriat? întrebă Birkin dând mâna cu ea. Am crezut că aţi auzit când am intrat.
— Nu, îngână ea, abia putând să vorbească.
El râse, cerându-şi scuze, în timp ce Ursula se întreba ce putuse să-l amuze.
— Nu aprindem lumina? E aşa de întuneric - spuse el.
Şi făcând un pas în lături aprinse puternica lumină electrică. încăperea apăru distinctă şi austeră, stranie, după farmecul blând ceţos ce-o învăluise înainte de venirea lui. Birkin se întoarse curios spre Ursula. Ochii ei erau rotunzi, întrebători şi surprinşi; gura îi tremura uşor. Arăta ca cineva trezit brusc din somn. Pe faţă îi strălucea o frumuseţe vie, delicată, ca lumina blândă a zorilor. Şi o privi cu o plăcere proaspătă simţindu-şi inima uşoară şi veselă.
— Le vorbiţi despre muguri? întrebă el, ridicând crenguţa de alun de pe banca unui şcolar din faţa lui. Au crescut aşa de mari? Nici nu i-am observat anul acesta.
Şi rămase gânditor cu ochii la crenguţa de alun din mâna sa.

— Şi cei roşii la fel! exclamă el privind licărul purpuriu ce ieşea din mugurele femeii.
Apoi, porni printre bănci să vadă caietele elevilor. Ursula îl urmărea trecând de la unul la altul, absorbit, în mişcarea lui exista o anumită linişte care-i oprea bătăile inimii. Ea stătea retrasă, într-o tăcere subjugată, urmărindu-l cum se mişcă într-o altă lume, concentrată. Prezenţa lui era atât de discretă, aproape că nici nu exista în această atmosferă de studiu.
Deodată îşi ridică faţa spre ea şi inima ei îşi înteţi bătăile la tremurul din vocea lui.
— Nu le daţi nişte creioane colorate, întrebă el, ca să poată colora în roşu florile ginecee şi în galben pe cele androgene? Eu le-aş schiţa cu cretă, nimic altceva, numai roşu şi galben. Conturul nu are nicio importanţă în cazul acesta. Un singur lucru trebuie scos în evidenţă.
— N-am creioane colorate, spuse Ursula.
— Trebuie să se găsească pe undeva - roşii şi galbene, asta-i tot ce trebuie.
Ursula trimise un băiat să caute.
— Or să murdărească caietele, spuse ea roşind puternic.
— Nu prea tare. Lucrurile acestea trebuie prezentate limpede. Faptul trebuie scos în relief şi nu impresia subiectivă. Care-i faptul? Stigmatele roşii şi ţepoase ale florii femele, mâţişorul galben ce se leagănă, şi polenul zburând de la unul la altul. Faceţi o prezentare ilustrativă a faptului, aşa cum face copilul când desenează o faţă - doi ochi, un nas, gura cu dinţii - aşa! Şi desenă pe tablă o faţă.
în clipa aceea prin geamul de la uşă se văzu o altă siluetă. Era Hermione Roddice. Birkin se duse să-i deschidă.
— Ţi-am văzut maşina, îi spuse ea. Te supără c-am intrat? Am vrut să te văd în exerciţiul funcţiunii.
Se uită la el lung, jucăuş, intim, apoi râse uşor. Şi numai după aceea se întoarse spre Ursula care, împreună cu întreaga clasă asistase la mica scenă dintre cei doi amanţi.
— Bună ziua, domnişoară Brangwen, spuse Hermione, pe un ton jos, straniu, cu o voce cântătoare în care se simţea o uşoară batjocură. Te deranjează prezenţa mea?

Ochii ei cenuşii, aproape sardonici o fixau pe Ursula tot timpul ca şi cum ar fi vrut s-o evalueze.
— A, nu, spuse Ursula.
— Eşti sigură? repetă Hermione cu o prefăcută stăpânire de sine, cu o insistenţă ciudată şi oarecum intimidată.
—Ah, nu, sunt foarte încântată, râse Ursula, puţin nervoasă şi mirată, pentru că Hermione părea că o obligă, venind foarte aproape de ea ca şi cum ar fi fost intime; şi totuşi, cum ar fi putut fi?
Acesta era răspunsul pe care-l dorea Hermione. Se întoarse satisfăcută spre Birkin.
— Cu ce te ocupai? spuse ea cu o curiozitate de circumstanţă.
— Cu mugurii, răspunse el.
— Adevărat? Şi ce-ai aflat despre ei?
Vorbea tot timpul pe un ton batjocoritor şi uşor provocator ca şi cum toate astea erau un simplu joc. Stârnită de atenţia lui Birkin pentru muguri, ridică o crenguţă.
Hermione era o apariţie ciudată în această clasă, cu mantia ei mare şi veche dintr-o ţesătură verzuie pe care se vedea un model de aur mat. Gulerul înalt şi interiorul mantiei erau căptuşite cu blană de culoare închisă. Sub haină purta o rochie dintr-o ţesătură fină de culoarea lavandei, tivită cu blană, iar pălăria fixă pe cap era din blană combinată cu aceeaşi ţesătură verzuie cu desen din aur mat. Era înaltă şi stranie de parcă ar fi descins dintr-un tablou modern şi bizar.
— Cunoşti micile flori roşii, cu ovar, care fac alune? Le-ai remarcat vreodată? o întrebă el, apropiindu-se de ea şi arătându-i-le pe crenguţa din mâna ei.
— Nu, răspunse ea. Care sunt?
— Acelea micuţe-sunt florile care produc sămânţa, iar mâţişorii cei lungi produc numai polenul care le fertilizează.
—Aşa, aşa! repeta Hermione privind mai îndeaproape, i
— Din nimicurile acelea mici, roşii, ies alunele; dacă primesc polen de la cele lungi care atârnă.

— Mici văpăi roşii, mici văpăi roşii, murmură Hermione. Nu-i aşa că sunt frumoase? Mie mi se par frumoase, spuse, apropiindu-se de Birkin şi arătând spre filamente- j le roşii cu degetul ei lung şi alb.
— Nu le-ai observat niciodată până acum? întrebă el.
— Nu, niciodată.
— De acum însă ai să le vezi întotdeauna.
— De acum am să le văd întotdeauna, repetă ea. îţi mulţumesc atât de mult că mi le-ai arătat! Mi se par aşa de frumoase - mici văpăi roşii.
Concentrarea ei era stranie, aproape înflăcărată. Atât Birkin cât şi Ursula fuseseră daţi uitării. Micile flori roşii cu pistil exercitau asupra Hermionei o atracţie ciudată, o pasiune aproape mistică.
Lecţia se terminase, cărţile fură strânse, iar elevii lă- J saţi să plece. Hermione însă continua să stea la masă cu bărbia în mână, cotul pe masă, cu faţa lungă şi albă ridicată în sus, străină de tot ce-o înconjura. Birkin se dusese la fereastră şi din camera feeric luminată privea lumea exterioară cenuşie şi palidă unde ploaia cădea în tăcere. Ursula îşi punea lucrurile în dulap.
în cele din urmă, Hermione se ridică şi veni lângă ea.
— Sora dumitale s-a întors acasă? întrebă ea.
— Da.
— Şi-i place în Beldover?
— Nu.
— Desigur. Mă mir că poate suporta. Când stau aici, eu fac eforturi disperate să pot îndura urâţenia acestui ţinut. N-aţi vrea să-mi faceţi o vizită? N-ai vrea să vii împreună cu sora dumitale să petreci câteva zile la Breadalby?
— Mulţumesc foarte mult, spuse Ursula.
— Prin urmare am să vă scriu, spuse Hermione. Crezi că sora dumitale va accepta? Aş fi foarte încântată. - E o fată minunată. O parte din lucrările ei sunt de-a dreptul extraordinare. Am două codobaturi de apă sculptate în lemn şi pictate, poate le-ai văzut.
— Nu, spuse Ursula.
— După părerea mea sunt cu totul excepţionale, ca o scânteiere a instinctului.

— Micile ei sculpturi sunt ciudate.
— Sunt de o frumuseţe perfectă, pline de o pasiune primitivă.
— Nu-i ciudat că-i plac întotdeauna lucrurile mici? - simte veşnic nevoia de a face lucruri miniaturale pe care să le poţi ţine în mână, păsări şi animale minuscule. îi place să privească invers prin binoclu şi să vadă lumea astfel - de ce?
Hermione o cercetă pe Ursula cu o privire lungă, degajată, care-o făcu pe femeia mai tânără să se simtă nervoasă.
— Da, spuse Hermione în cele din urmă. E curios. Lucrurile mărunte îi par mai subtile.
— Dar în realitate nu sunt, nu-i aşa? Un şoarece nu e cu nimic mai subtil decât un leu, nu?
Din nou Hermione o privi cu acea căutătură lungă ca şi când ar fi urmărit firul propriilor sale gânduri, foarte puţin conştientă de ceea ce spunea cealaltă.
— Nu ştiu, replică ea. Rupert, Rupert, intonă ea uşor, chemându-l pe Birkin. El se apropie în tăcere. Sunt lucrurile mici mai subtile decât cele mari? întrebă ea cu râsul acela ciudat, ca un gâlgâit, de parcă-şi batea joc de el.
— Habar n-am, răspunse el.
— Detest subtilităţile, spuse Ursula.
Hermione o privi nepăsătoare.
— Da? făcu ea.
— Le-am socotit întotdeauna ca un semn de slăbiciune, spuse Ursula, cu un aer bătăios de parcă ar fi fost în joc însuşi prestigiul ei.
Hermione nu-i dădu nicio atenţie. Brusc faţa i se încreţi, sprâncenele i se încruntară gânditoare, părând chinuită de neputinţa de a se exprima.
— Crezi într-adevăr, Rupert, întrebă ea ca şi când Ursula n-ar fi fost de faţă, crezi sincer că merită să-ţi dai osteneala? Crezi că faci bine trezind conştiinţa acestor copii?
Faţa lui Birkin se întunecă de o furie tăcută. Obrajii i se scofâlciră şi deveni palid ca un mort. Iar femeia, cu

întrebarea ei serioasă ce-i răscolea conştiinţa, îl chinuia complet.
— Conştiinţa nu le este trezită, spuse el, ea le vine vrând-nevrând.
— Dar crezi că e bine să grăbeşti acest proces, să-l stimulezi? N-ar fi mai bine să nu ştie ce se întâmplă cu aluna, să aibă o privire de ansamblu fără toată această desfacere în bucăţi, toate aceste cunoştinţe?
— Ai prefera, în ceea ce te priveşte, să ştii sau să nu ştii că există micile flori roşii ce se desfac pentru a primi polenul? întrebă el aspru. Vocea-i era brutală, dispreţuitoare, crudă.
Hermione rămase cu faţa ridicată, netulburată, în timp ce el era tăcut, plin de iritare.
— Nu ştiu, spuse ea legănându-se uşor. Nu ştiu.
— Dar a şti înseamnă totul pentru tine, e toată viaţa ta, izbucni el.
Hermione păstră din nou o scurtă tăcere.
— Da? spuse ea în cele clin urmă, cu acelaşi calm imperturbabil. Apoi, cu o curiozitate jucăuşă: Ce fruct, Rupert?
— Eternul măr, răspunse el exasperat, fiindu-i silă de propriile lui metafore.
— Se poate, aprobă ea.
Părea istovită. Câteva clipe rămase tăcută. Apoi, adunându-şi gândurile, cu o mişcare convulsivă, reluă, cu o voce monotonă, indiferentă:
— Dar făcând abstracţie de mine, Rupert; crezi că aceşti copii sunt mai buni, mai bogaţi, mai fericiţi, cu toată această cunoaştere? Crezi că sunt într-adevăr? Sau e mai bine să-i lăsăm aşa cum sunt, spontani? N-ar fi mai bine pentru ei să rămână animale, simple animale, necoapte, violente, orice altceva decât această conştiinţă de sine, această incapacitate de a fi spontani?
Crezură c-a terminat, dar ea continuă cu un hârâit ciudat în gât:
— N-ar fi mai bine pentru ei să fie orice altceva decât să crească mutilaţi sufleteşte, incapabili de sentimente, atât de închistaţi, cu sufletele contorsionate, incapabili de -

Hermione îşi închise pumnul ca cineva căzut în transă - orice fel de activitate spontană, veşnic calculaţi, veşnic siliţi să aleagă, niciodată entuziasmaţi?
Din nou crezură că a terminat. Dar în momentul în care el se pregătea să-i răspundă, ea-şi reluă ciudata-i psalmodiere:
— Niciodată entuziasmaţi, scoşi din fire, veşnic conştienţi, conştienţi de ei înşişi, calculaţi. Nu există nimic mai bun decât asta? Mai bine animale, simple animale, fără pic de minte decât acest - acest neant.
— Tu crezi că mintea este aceea care ne împiedică să trăim, care ne face conştienţi de noi înşine? întrebă el muşcător.
Ea-şi deschise ochii şi îl privi dispreţuitor.
— Da, răspunse ea, şi se opri privindu-l tot timpul cu un aer vag. Apoi îşi trecu palma peste frunte cu un fel de sfârşeală vagă. Asta-I irită teribil. Da, reluă ea, este mintea. Iar aceasta înseamnă moarte. îşi ridică încet ochii spre el. Nu este mintea, spuse ea cu o uşoară tresărire a corpului, nu este mintea cea care ne ucide? Nu distruge ea întreaga noastră spontaneitate, toate instinctele noastre? Nu ajung tinerii de astăzi să moară cu adevărat înainte de a avea o şansă de a trăi?
— în niciun caz pentru că au prea multă minte, spuse el cu brutalitate, ci din contră, prea puţină.
— Eşti sigur? întrebă ea. Mie mi se pare că lucrurile stau invers. Sunt prea conştienţi, împovăraţi de moarte cu conştiinţă.
— Zăvoriţi într-un mănunchi de concepţii limitate, false, strigă el.
Dar Hermione nu-i luă în seamă şi continuă cu pro- pria-i întrebare declamatorie:
— Când dobândim cunoaşterea, nu pierdem oare tot restul? Dacă ştiu totul despre floare, nu pierd floarea în schimbul acestei cunoaşteri? Nu dăm noi substanţa în schimbul umbrei, nu ne irosim noi viaţa în schimbul acestei calităţi moarte care este cunoaşterea? Şi ce înseamnă ea pentru mine în cele din urmă? Ce reprezintă pentru mine toată această cunoaştere? Nimic.

— Toate astea-s vorbe goale, spuse el. Cunoaşterea reprezintă totul pentru tine; chiar şi animalismul de care vorbeşti, îl vrei numai în minte; n-ai vrea deloc să fii un animal, ci vrei să observi instinctele tale animalice, să le distilezi într-o plăcere pur mintală. Tot restul este fără importanţă şi mai decadent decât cel mai mărginit intelectualism. Căci ce este această înclinaţie a ta spre pasiune şi instincte animalice decât ultima şi cea mai gravă formă de intelectualism? Pasiunea şi instinctele le doreşti cu ardoare, dar numai prin intermediul minţii, în conştiinţă. Totul se petrece în minte, sub ţeasta aia a ta, numai că nu vrei să fii conştientă de ceea ce se petrece cu adevărat; vrei minciuna care să se asorteze cu restul mobilei tale.
Hermione îi aruncă o privire cumplită, ucigătoare. Ursula rămase mută de uimire şi ruşine, intensitatea cu care se urau unul pe altul o îngrozea.
— Eşti ca Doamna din Shalott , continuă el, cu vocea lui puternică impersonală - Birkin părea c-o acuză în faţa aerului orb. întocmai ca şi ea, ai o oglindă, voinţa ta de neclintit, nemuritoarea ta înţelegere şi lumea ta ordonată şi conştientă; şi dincolo de asta nimic. Cu această oglindă ai obţinut totul. Acum însă ţi-ai tras toate concluziile, vrei să parcurgi drumul înapoi şi să fii ca o sălbatică, ignorantă. Vrei o viaţă de senzaţii pure şi de „pasiune".
Ultimul cuvânt fu citat sarcastic împotriva ei. Ea stătea zguduită de furie, jignită, ameţită de durere ca preoteasa oracolului grec.
— Dar pasiunea ta e o minciună, continuă el violent. De fapt nu este deloc o pasiune, ci voinţă, voinţa ta neruşinată. Vrei să pui stăpânire pe lucruri şi să le păstrezi în puterea ta. Şi ştii de ce? Pentru că îţi lipseşte cu desăvârşire adevăratul trup, viu, fremătând de senzaţii. Eşti total lipsită de senzualitate. N-ai decât voinţa şi orgoliul conştiinţei tale şi pofta de putere, dorinţa de a şti.
O privi cu un dispreţ amestecat cu ură, dar şi cu durere pentru că o făcea să sufere şi cu ruşine pentru că ştia că o chinuise. O clipă dori să îngenuncheze şi să-i ceară iertare,

dar cumplita enervare se ridicase în el până la furie. Uitase de prezenţa ei; el însuşi nu mai era decât o voce pătimaşă.
— Spontan, strigă el. Tu şi spontaneitatea! Tu, cel mai raţional lucru care a umblat sau s-a târât vreodată. Ai vrea să fii cât se poate de conştientă. în spontaneitatea ta. Asta eşti! Pentru că vrei să ai totul după bunul tău plac, după conştiinţa ta deliberat voluntară. Vrei ca totul să existe numai în căpăţâna aia mică şi respingătoare a ta ce-ar trebui crăpată ca o nucă. Pentru că vei rămâne aceeaşi până când ţeasta-ţi va fi crăpată, ca o insectă în pielea ei. Dacă ţi-ar crăpa cineva capul poate ar face din tine o femeie spontană, pasionată, cu adevărat senzuală. Aşa cum stau lucrurile însă, ceea ce vrei tu este pornografie - să te priveşti în oglinzi, să-ţi vezi în oglinzi mişcările de animal gol, pentru a le putea avea cu totul în conştiinţa ta, făcând totul mintal.
în aer plutea o senzaţie de profanare, ca şi cum s-ar ft spus prea multe lucruri, ceva de neiertat. Cu toate astea, Ursula era preocupată de rezolvarea propriilor ei probleme, în lumina celor spuse de el. Era palidă şi absorbită.
— Dar eşti sigur că vrei senzualitate? întrebă ea nedumerită. Birkin o privi şi se înflăcără pe propria-i explicaţie.
— Da, răspunse el, asta şi nimic altceva în această privinţă. Este o împlinire - marea, întunecata cunoaştere pe care n-o poţi cuprinde cu mintea, fiinţa întunecată ce scapă voinţei noastre. Este moartea eului, dar împlinirea în fiinţa altui eu.
— Dar cum? Cum poţi cunoaşte altfel decât cu mintea? întrebă Ursula incapabilă de a-i interpreta cuvintele.
— Cu trupul, răspunse el, atunci când mintea şi lumea cunoscută se cufundă în neant - totul trebuie să piară - să vină potopul. Apoi te regăseşti într-un palpabil corp de întunecime - un demon.
— Dar de ce-aş fi un demon? întrebă ea.
— „Femeia ce-şi plânge al ei amant demonic", cită el. De ce? Nu ştiu.
Hermione îşi reveni ca şi când ar fi înviat din morţi.

— Birkin este un demon îngrozitor, nu? tărăgăna ea cuvintele adresându-se Ursulei, cu o voce cu rezonanţe ciudate ce se sfârşi cu un mic râs strident, batjocoritor. Cele două femei îşi băteau joc de el, îl ridiculizau, transformându-l într-un nimic. Râsul de femelă triumfătoare şi sarcastică răsună dinspre Hermione ironizându-l ca şi cum el ar fost de gen neutru.

— Nu, spuse el. Tu eşti adevăratul demon ce nu permite vieţii să existe.

Ea se uită la el cu o privire lungă, dispreţuitoare, răuvoitoare şi arogantă.

— Tu ştii totul, nu? rosti ea încet, cu un sarcasm viclean, rece.

— Destul, replică el, cu faţa încremenită într-o expresie curată şi fină ca de oţel.

O disperare teribilă şi în acelaşi timp un sentiment de uşurare, de eliberare, o cuprinse pe Hermione. Se întoarse cu o intimitate agreabilă spre Ursula.

— Eşti sigură că veţi veni la Breadalby? întrebă ea, insistent.

— Desigur, mi-ar face mare plăcere, spuse Ursula.

Hermione o privi mulţumită, reflectând, ciudat de absorbită ca şi când ar fi fost obsedată de ceva, sau absentă.

— îmi pare foarte bine, spuse ea adunându-şi gândurile. Cam peste două săptămâni, da? Am să-ţi scriu aici la şcoală, da? Şi vei veni sigur, nu? Voi fi atât de bucuroasă! La revedere! La revedere!

Hermione întinse mâna şi îşi adânci privirea în ochii celeilalte femei. Ştia că Ursula este rivala ei imediată, iar această cunoaştere o înveselea în mod ciudat. Mai era şi faptul că pleca. întotdeauna avea o senzaţie de superioritate, de avantaj, când pleca, când celălalt rămânea în urma ei. Mai mult încă, îl lua şi pe el, chiar dacă o ura.

Birkin stătea deoparte, încremenit, ireal. Acum însă, când era rândul său să-şi ia rămas-bun, începu din nou să vorbească:

— Nu există pe lume deosebire mai mare decât aceea dintre fiinţa cu adevărat senzuală şi libertinajul mintal, vicios şi deliberat după care aleargă oamenii noştri. în nopţile noastre, lumina electrică arde permanent, ne studiem, ne împuiem capul cu tot felul de lucruri. înainte de a şti ce înseamnă realitatea simţurilor trebuie să te laşi purtat în afara propriei tale fiinţe, în voia necunoaşterii, renunţând la voinţă. Trebuie s-o faci. Trebuie să înveţi să nu exişti înainte de a începe să exişti. Dar noi suntem atât de încântaţi de noi înşine - asta-i nenorocirea. Suntem tot atât de vanitoşi pe cât suntem de lipsiţi de mândrie. N-avem niciun pic de mândrie, totul în noi e îngâmfare, îngâmfaţi până în străfundurile eurilor noastre de carton. Mai curând am muri decât să renunţăm la stăpânirea de sine pe care credem c-o avem.
în cameră se lăsă tăcere. Ambele femei erau ostile şi indignate. Vorbise ca şi când ar fi fost la o conferinţă. Hermione nu-i dădea nicio atenţie, strângându-şi umerii în semn de dispreţ.
Ursula se uită la el, parcă pe furiş, fără a fi pe deplin conştientă de ceea ce vedea. Exista în el o mare putere de seducţie fizică, o bogăţie ciudată, tăinuită, ce răzbă- tea prin slăbiciunea şi paloarea lui ca un al doilea glas, dezvăluindu-i o altă faţetă a sufletului său. în arcuirea sprâncenelor şi a bărbiei, curbe bogate, fine, desăvârşite, era frumuseţea trainică a vieţii însăşi. Nu putea spune precis ce anume era. Dar degaja o puternică impresie de bogăţie şi libertate.
— Dar suntem destul de senzuali fără să ne străduim, nu? întrebă ea, întorcându-se spre el cu un fel de râs auriu fluturând pe sub ochii ei verzui, ca o provocare.
Şi imediat zâmbetul acela ciudat, nepăsător, teribil de atrăgător, trecu peste ochii şi sprâncenele lui, deşi gura îi rămase strânsă.
— Nu, spuse el, nu suntem. Suntem prea plini de noi înşine.
— Categoric nu-i vorba de îngâmfare, exclamă ea.
— Aceasta şi nimic altceva.
Ea era sincer derutată.

— Nu crezi că oamenii se mândresc cel mai mult tocmai cu puterea simţurilor? întrebă ea.
— De aceea nu sunt senzuali - ci numai plini de voluptate - ceea ce e altceva. Sunt întotdeauna conştienţi de ei înşişi şi sunt atât de orgolioşi încât, mai curând decât să se elibereze şi să trăiască într-o altă lume, pornind de la un alt punct, ei preferă...
— Vrei să-ţi iei ceaiul, nu? spuse Hermione întorcându-se spre Ursula cu o amabilitate graţioasă. Ai lucrat toată ziua.
Birkin se opri brusc. Un val de furie şi mâhnire o cuprinse pe Ursula. Zâmbetul de pe faţa lui se stinse şi-şi luă rămas-bun de la ea ca şi cum încetase s-o mai vadă.
Plecaseră. Ursula rămase în picioare uitându-se la uşă câteva clipe, apoi stinse luminile. Şi după ce făcu aceasta, se aşeză din nou pe scaunul ei, copleşită şi pierdută în gânduri. Apoi, începu să plângă amarnic, sfâşietor. Dar dacă plângea de suferinţă sau de bucurie, asta n-a ştiut-o niciodată.

Scufundătorul

Săptămîna se scurse. Sâmbătă plouase, un fel de burniţă ce se oprea din când în când. într-un astfel de interval Gudrun şi Ursula ieşiră să facă o plimbare, spre Willey Water. Atmosfera era cenuşie şi translucidă, păsările ciripeau strident pe crenguţele tinere, pământul clocotea de viaţa vegetaţiei în creştere. Cele două fete mergeau repede, bucuroase de uşoara, subtila agitaţie ce umplea negura jilavă a dimineţii. Pe marginea drumului porumbarul era în floare, alb şi umed, micile sale bobiţe de jăratic pâlpâind nedesluşit în spuma albă a florilor. Crenguţele purpurii străluceau întunecat în aerul cenuşiu, gardurile vii, înalte, sclipeau ca nişte umbre pline de viaţă, plutind din ce în ce mai aproape, devenind creaţie. Dimineaţa era plină de o nouă existenţă.
Când surorile ajunseră la Willey Water, lacul li se înfăţişă cenuşiu şi ireal, prelungindu-se până departe în peisajul

umed şi translucid de pomi şi păşuni. De la stă- vilarul de sub drum venea sunetul delicat al turbinelor electrice, păsărelele ciripeau, iar dinspre lac se auzea clipocitul misterios al apei.
Cele două fete porniră repede mai departe. în faţa lor, la cotitura lacului, nu departe de drum, era un hangar pentru bărci acoperit de muşchi şi de crengile unui nuc, şi un mic debarcader pe care era ancorată o barcă, plutind ca o umbră pe apa cenuşie şi liniştită, sub stâlpii înverziţi şi putreziţi. Venirea verii făcuse ca întreg lacul să fie bântuit de umbre.
Deodată, în hangar, o siluetă albă se repezi afară, înfricoşătoare în trecerea ei scurtă, rapidă, peste vechiul debarcader. Se lansă într-un arc alb prin aer, apoi se auzi un plescăit şi printre talazurile netede îşi făcu apariţia un înotător în mijlocul unor uşoare mişcări ondulatorii. întreagă această lume vagă şi umedă îi aparţinea numai lui. Se putea mişca în voie prin transparenţa pură a apei cenuşii şi virgine.
Gudrun stătea lângă peretele de piatră, privind atentă.
— Ce mult îl invidiez, spuse ea cu voce joasă, străbătută de dorinţă.
— Uf! se scutură Ursula. E prea rece.
— Da, dar, ce bine, ce plăcut trebuie să fie să înoţi, acolo în larg.
Surorile se opriră să privească înotătorul ce se depărta tot mai mult pe întinderea cenuşie, umedă, a spaţiului umplut cu apă pulsând cu mişcări mărunte, invadatoare, sub bolta umedă şi întunecată a pădurilor.
— Nu ţi-ai dori să fii în locul lui? întrebă Gudrun uitându-se la Ursula.
— Da, deşi nu sunt sigură - e atât de umed! - răspunse ea.
— Ba nu, spuse Gudrun nemulţumită.
Stătea urmărind cu atenţie mişcarea din sânul apei, de parcă era fascinată. El, după ce înotase o bună bucată, se răsucise şi acum înota pe spate uitându-se pe deasupra apei la cele două fete de lângă zid. Prin uşoara unduire a

apei, îi văzură faţa brăzdată şi îşi dădură seama că şi el le privea.
— E Gerald Crich, spuse Ursula.
— Ştiam, replică Gudrun.
Şi rămase nemişcată, cu ochii aţintiţi, peste întinderea apei, la faţa lui scăldată de valuri pe când el continua să înoate. De acolo, din mediul lui acvatic, Gerald le văzu şi fu încântat de avantajul de a stăpâni o lume în întregime numai a lui. Era intangibil şi desăvârşit. îl încântau propriile lui mişcări viguroase de propulsie, precum şi stimulentul violent al apei foarte reci asupra membrelor lui, care-l ţinea la suprafaţă. Le vedea pe fete în depărtare, în afara lumii lui, privindu-l şi asta-i făcea plăcere.
îşi ridică braţul din apă şi le făcu semn.
— Ne face semn, spuse Ursula.
— Da, răspunse Gudrun. Şi amândouă continuară să-l privească. El le făcu din nou semn cu o ciudată mişcare de recunoaştere peste întinderea care-i despărţea.
— E ca un Nibelung, râse Ursula.
Gudrun nu răspunse. Se mulţumi să-l privească în tăcere, peste spaţiul apei.
Gerald se întoarse brusc şi se îndepărtă înotând repede, pe o parte. Acum era singur şi intangibil în mijlocul apelor care îi aparţineau numai lui. Se bucura de izolarea lui în noul element, netulburat de nimeni şi nimic. Era fericit, bătând din picioare, înaintând cu tot corpul, nelegat şi neavând nicio legătură cu nimeni şi nimic, singur în lumea apelor.
Gudrun simţi o invidie aproape dureroasă. Chiar şi această stăpânire temporară a unei lumi perfect solitare şi fluide i se părea atât de teribil dorită încât se simţea ca damnată, acolo pe drum.
— Doamne, ce înseamnă să fii bărbat! strigă ea.
— Ce-ai spus? exclamă Ursula surprinsă.
— Libertatea, independenţa, posibilitatea de a te mişca! strigă Gudrun, ciudat de însufleţită şi îmbujorată. Dacă eşti bărbat şi vrei să faci un lucru, îl faci. N-ai niciunul din miile de obstacole pe care le are de întâmpinat o femeie.

Ursula se întrebă ce se întâmplase în mintea lui Gudrun pentru a provoca această izbucnire. îi era imposibil să înţeleagă.
— Şi ce-ai vrea să faci?
— Nimic, spuse Gudrun, stăpânindu-se imediat. Dar să zicem c-aş face. Să presupunem c-aş dori să înot în această apă. Ar fi imposibil! Pentru mine este una din imposibilităţile vieţii să mă dezbrac în clipa asta şi să mă arunc în apă. Şi asta e ridicol, nu ne împiedică pur şi simplu să trăim? Era atât de înfierbântată, de roşie şi de furioasă încât Ursula rămase nedumerită.
Cele două surori îşi continuară drumul pe şosea. Treceau acum printre arborii de la Shortlands. Se uitară în sus la casa lungă şi joasă, neclară şi fascinantă în dimineaţa umedă, cu cedrii ei înclinaţi în faţa ferestrelor. Gudrun părea s-o studieze cu atenţie.
— Nu ţi se pare încântătoare? întrebă Gudrun.
— Foarte, răspunse Ursula. Liniştită şi fermecătoare.
— Şi are stil - aparţine unei epoci.
— Ce epocă?
— Secolul al XVIII-lea, precis. Epoca lui Dorothy Wordsworth şi Jane Austen, nu crezi?
Ursula râse.
— Nu? N-ai impresia? insistă Gudrun.
— Posibil. Dar nu cred că cei din neamul Crich se potrivesc epocii. Ştiu că Gerald construieşte o centrală electrică proprie pentru a lumina casa şi că face tot felul de alte modernizări.
Gudrun dădu repede din umeri.
— Natural, spuse ea. Asta-i inevitabil.
— Bineînţeles, râse Ursula. Are energie cât mai multe generaţii de tineri la un loc. Pentru asta îl urăsc ceilalţi. Pentru că-i ia pe toţi de ceafă şi îi aruncă pur şi simplu afară. După ce toate modernizările posibile vor fi fost făcute nu-i mai rămâne decât să moară. E plin de elan, în orice caz.
— Sigur e plin de elan, spuse Gudrun. De fapt n-am mai văzut un om cu atâta energie. Dar ce se alege din toată energia asta, ce devine?

— îţi spun eu. Se cheltuieşte în aplicarea ultimelor noutăţi tehnice.
— Exact, spuse Gudrun.
— Ştiai că şi-a împuşcat fratele? întrebă Ursula.
— Şi-a împuşcat fratele? strigă Gudrun, încruntând sprâncenele cu dezaprobare.
— Nu ştiai? Da! - Credeam că ştii. El şi fratele lui se jucau cu o armă. Gerald i-a spus fratelui său să se uite pe ţeavă, puşca era încărcată, şi i-a zburat creierii. E îngrozitor, nu?
— îngrozitor! strigă Gudrun. E mult de atunci?
— Da, pe vremea când erau copii, răspunse Ursula. Cred că e cea mai oribilă poveste pe care-am auzit-o vreodată.
— Iar el, bineînţeles, nu ştia că puşca-i încărcată!
— Nu, era o vechitură ce zăcea aruncată prin grajd de ani de zile. Nimeni n-ar fi visat vreodată c-o să se declanşeze şi, desigur, nimeni nu şi-ar fi închipuit că era încărcată. Dar nu-i îngrozitor că s-a putut întâmpla aşa ceva?
— Teribil, strigă Gudrun. Şi în acelaşi timp e oribil, pentru că un asemenea lucru s-a întâmplat când nu erai decât un copil şi trebuie să porţi povara responsabilităţii toată viaţa. închipuie-ţi doi băieţi jucându-se - şi deodată se întâmplă aşa ceva, fără să ai nicio vină - din senin. Ursula, e de-a dreptul înfricoşător! Oh, e ceva ce n-am să pot suporta niciodată! îmi pot imagina crima pentru că în spatele ei stă cineva. Dar să ţi se întâmple aşa ceva!
— Poate c-a fost şi aici o dorinţă inconştientă, spuse Ursula. Acest joc de-a moartea are la bază o dorinţă primitivă de a ucide, nu crezi?
— Dorinţă! răspunse Gudrun, rece şi puţin îngrijorată. Eu nici nu cred că se jucau de-a împuşcatul. Presupun că unul i-a spus celuilalt: „Uită-te pe ţeavă, eu am să apăs pe trăgaci şi tu o să vezi ce se întâmplă11. După mine e cel mai clar exemplu de accident.
— Nu, spuse Ursula, eu n-aş putea apăsa pe trăgaciul unei arme, chiar descărcată, când cineva se uită pe ţeavă. N-o faci din instinct. Nu poţi.

Gudrun rămase câteva clipe tăcută, în total dezacord.
— Desigur, spuse ea, rece. Ca femeie, şi încă matură, instinctul te opreşte. Dar nu-i acelaşi lucru când e vorba de doi băieţi care se joacă împreună.
Vocea ei era rece şi plină de mânie.
— Ba da, insistă Ursula.
în clipa aceea auziră un glas de femeie, spunând tare, la câţiva paşi:
— Lua-te-ar naiba!
înaintară şi le văzură pe Laura Crich şi pe Hermione Roddice de partea cealaltă a gardului viu. Laura încerca să iasă pe poartă. Ursula se îndreptă repede spre ea şi o ajută să ridice portiţa.
— Mulţumesc mult, spuse Laura ridicând ochii îmbujorată, semănând cu o amazoană, dar puţin încurcată. Nu se ţine bine în balamale.
— Da, încuviinţă Ursula. Şi e foarte grea.
— Surprinzător! spuse Laura.
— Bună dimineaţa, cântă Hermione, de partea cealaltă, în momentul în care vocea ei putu fi auzită. S-a făcut frumos. Aţi ieşit la plimbare? Normal. Ce frumos e verdele acesta crud! E aşa de frumos - o adevărată vâl- vătaie. Bună dimineaţa, bună dimineaţa - o să treceţi pe la mine, nu? Mulţumesc mult - săptămâna viitoare - da. La revedere, la re-ve-de-re.
Gudrun şi Ursula rămaseră cu ochii la ea privind-o cum dă din cap în sus şi în jos, fluturându-şi încet mâna cu un gest de concediere, zâmbind straniu şi afectat - o siluetă înaltă, ciudată, înfricoşătoare, cu părul ei bogat şi blond, despărţit de o cărare, căzându-i peste ochi. Apoi Gudrun şi Ursula se îndepărtară de parcă ar fi fost nişte subalterne. Se despărţiră.
Când fură destul de departe, Ursula spuse, cu obrajii arzând:
— E o neruşinată!
— Cine? Hermione Roddice? întrebă Gudrun. De ce?
— Felul ei de a se purta - curată obrăznicie!
— Dar, Ursula, ce-ai găsit neruşinat în purtarea ei? întrebă Gudrun, cu oarecare răceală.

— întreaga ei atitudine. Oh, e imposibil de suportat modul ei de a tiraniza pe cineva. Pur şi simplu tiranie. E o neruşinată. „O să treceţi pe la mine“, de parcă ne-ar face cine ştie ce favoare.
— Nu înţeleg ce te deranjează atât de mult la ea, spuse Gudrun, puţin exasperată. Se ştie că aceste femei n-au ruşine - aceste femei libere, emancipate de sub domnia aristocraţiei.
— Dar e cu totul inutil şi atât de vulgar, strigă Ursula.
— Nu am impresia. Şi chiar dacă ar fi aşa, pentru mine ele nu există. Eu nu-i permit să fie neruşinată cu mine.
— Crezi că te place? întrebă Ursula.
— Nu, nu cred.
— Atunci de ce te-a invitat să te duci la Breadalby să stai cu ea?
Gudrun ridică uşor din umeri.
— Pentru că în fond are destulă minte să-şi dea seama că nu suntem oameni de rând, spuse Gudrun. Oricum ar fi, proastă nu este. Iar eu prefer o persoană pe care o detest, decât o femeie de rând care se complace în mijlocul celor ca ea. Hermione Roddice riscă într-un fel.
Ursula păru să mediteze asupra acestui lucru.
— Mă îndoiesc, replică ea. Nu riscă absolut nimic. Presupun c-ar trebui s-o admirăm pentru că ştie că ne poate invita pe noi - învăţătoarele, fără niciun risc.
— Exact! spuse Gudrun. Gândeşte-te la miile de femei care n-ar îndrăzni s-o facă. Ea singură îşi atribuie majoritatea privilegiilor - asta e ceva. Presupun crede- mă, că am face la fel în locul ei.
— Nu, spuse Ursula. Nu. Pe mine m-ar plictisi. N-aş putea să-mi pierd vremea cu jocul ăsta. Este infra dig .
Cele două surori erau ca o pereche de foarfeci ce taie tot ce le iese în cale; sau ca un cuţit pe care l-ar ascuţi cineva pe o piatră de tocilă.
— Cred şi eu, strigă Ursula brusc, ar trebui să fie recunoscătoare zodiei ei dacă vom accepta să ne ducem la ea. Tu eşti nespus de frumoasă, de mii de ori mai frumoasă decât este sau a fost ea vreodată şi, după părerea mea, de mii de ori mai frumos îmbrăcată pentru că ea nu arată

niciodată proaspătă şi naturală, ca o floare, ci e veşnic bătrână, demodată. Şi noi suntem mai inteligente decât majoritatea oamenilor.
— Fără îndoială! aprobă Gudrun.
— Şi s-ar cuveni ca lumea s-o admită, simplu, spuse Ursula.
— Sigur că s-ar cuveni, spuse Gudrun. Dar ai să vezi că ceea ce este cu adevărat „şic“ este să fii cât se poate de comun, atât de comun şi asemănător omului de pe stradă încât să fii o adevărată capodoperă umană, nu omul de pe stradă, ci întruchiparea lui artistică.
— Ce groaznic! strigă Ursula.
— Da, Ursula, e groaznic, în cele mai multe privinţe. Nu ai curajul de a fi nimic decât ceea ce este surprinzător de â terre atât â terre încât să fii însăşi întruchiparea artistică a banalului.
— E cât se poate de anost să nu poţi fi nimic mai mult, râse Ursula.
— Foarte anost! spuse şi Gudrun. Zău, Ursula, e anost, ăsta-i cuvântul. Unii vor să trăiască cu capul în nori şi apoi să ţină discursuri asemenea lui Corneille.
Gudrun se îmbujorase, înflăcărată de propria ei isteţime.
— Cu nasul pe sus, spuse Ursula. Unii se umflă în pene ca să fie ca o lebădă între gâşte.
— Exact, strigă Gudrun, „o lebădă între gâşte“.
— Toţi sunt foarte ocupaţi jucând rolul răţuştelor urâte, spuse Ursula cu un râs batjocoritor. Iar eu nu mă văd deloc în rolul umilei şi sărmanei răţuşte. Mă simt cu adevărat ca o lebădă între gâşte - n-am ce-i face. Lumea te face să te simţi aşa. Şi nu-mi pasă ce cred ei despre mine. Je m’en fiche.
Gudrun privi spre Ursula cu o ciudată, vagă invidie şi nemulţumire.
— Desigur, cel mai bun lucru e să-i dispreţuieşti pe toţi, absolut pe toţi, spuse ea.
Surorile se întoarseră acasă pentru a citi, vorbi, lucra şi a aştepta ziua de luni - şcoala. Ursula se întreba deseori ce altceva ar mai avea de aşteptat în afara începutului şi sfârşitului săptămânii de şcoală şi începutul şi sfârşitul

vacanţelor. Şi asta, toată viaţa! Uneori încerca stări de profund dezgust, căci i se părea că viaţa trece şi se va sfârşi fără să fi însemnat nimic mai mult decât aceasta. Dar ea niciodată nu a acceptat-o cu adevărat. Spiritul ei era activ, viaţa ei era ca o mlădiţă ce se înalţă continuu, dar care nu ajunsese încă la suprafaţa pământului.

. 5
în tren

I

ntr-una din zile, Birkin fu nevoit să plece la Londra. N-avea un domiciliu stabil. Avea o locuinţă la Not- tingham, pentru că munca lui se desfăşura mai ales acolo, dar adesea stătea la Londra sau la Oxford. Se deplasa des dintr-un loc într-altul, ducea o viaţă dezordonată, fără un ritm bine definit, fără continuitate.

Pe peronul gării îl văzu pe Gerald Crich citind ziarul, aşteptând fără îndoială trenul. Birkin rămase la oarecare distanţă, în mulţime. Se ferea instinctiv de apropierea oricui.

Din timp în timp, şi într-un fel al său propriu, Gerald îşi ridica ochii de pe ziar şi se uita în jur. Deşi era cufundat în lectură, nu lăsa să-i scape nimic din cele ce se petreceau în jurul lui. Părea să aibă o dublă conştiinţă: se gândea intens la ceea ce citea şi, în acelaşi timp, ochiul său percepea totul, nu-i scăpa nimic. Birkin, care-l privea cu atenţie, era iritat de această dualitate. Observase de asemenea că Gerald părea să fie veşnic în conflict cu toată lumea, în ciuda firii sale excentrice, binevoitoare, atunci când îi era stârnită.

Birkin tresări puternic văzând expresia de amabilitate strălucind pe faţa lui Gerald pe când acesta se apropia cu mâna întinsă.

— Bună, Rupert, încotro?

— La Londra; ca şi tine, îmi închipui.

— Da.

Gerald îşi pironi privirea asupra lui, curios.

— Dacă vrei, putem călători împreună, spuse el.

— De obicei călătoreşti cu clasa întâi? întrebă Birkin.

— Nu pot suferi mulţimea, răspunse Gerald, dar o să merg şi eu cu a treia. Există un vagon restaurant şi putem lua ceaiul.
Nemaiavând ce-şi spune, cei doi bărbaţi se uitară la ceasul gării.
— Ce mai e nou în ziar? întrebă Birkin.
Gerald îi aruncă o privire rapidă.
— Spune dacă nu-ţi vine să râzi de ceea ce se publică în ziar, răspunse el. Iată două editoriale - întinse mâna în care ţinea Daily Telegraph - pline de obişnuitele platitudini gazetăreşti - îşi plimbă privirea în josul coloanelor - şi pe urmă mai e şi acest mic, nu ştiu cum s-ar putea numi, eseu, dacă vrei - care apare în rând cu editorialele şi care susţine că trebuie să se ivească un om care să dea o nouă valoare lucrurilor, să ne dea adevăruri noi, o nouă atitudine faţă de viaţă, fără de care, în câţiva ani, vom fi nişte nimicuri, vom fi o ţară în ruină.
— Este în asta puţină exagerare gazetărească, îmi închipui.
— Da, dar autorul are aerul c-ar crede; şi încă cu toată convingerea, spuse Gerald.
— Să vedem, făcu Birkin, întinzând mâna după ziar.
Trenul sosi şi ei se suiră, aşezându-se faţă în faţă la măsuţa de la geamul vagonului restaurant. Birkin îşi aruncă ochii pe ziar, apoi se uită la Gerald care aştepta.
— Cred că asta vrea să spună, în măsura în care spune ceva.
— Şi crezi că-i adevărat? Crezi într-adevăr că avem nevoie de o nouă Biblie? întrebă Gerald.
Birkin ridică din umeri.
— Cred că cei ce spun că vor o nouă religie sunt ultimii care să accepte rolul. Pentru ei, noutatea este de ajuns. Dar a privi în faţă această viaţă pe care ne-am făurit-o singuri şi pe care acum o respingem, a fărâma cu totul vechii noştri idoli, asta n-o vom face niciodată. Trebuie să doreşti prea mult înlăturarea a ceea ce e vechi înainte ca vreun lucru nou să poată apărea, chiar şi în propriul nostru eu.
Gerald îl privea atent.

— Crezi c-ar trebui să sfărâmăm această viaţă şi să facem o revoluţie? întrebă Gerald.
— Viaţa asta! Da, aşa cred. Cred c-ar trebui s-o distrugem din temelii sau, dacă nu, să ne ghemuim în ea ca într-o piele prea strâmtă, căci e lipsită de orice perspectivă.
Un zâmbet ciudat luci în ochii lui Gerald, o privire amuzată, calmă şi curioasă.
— Şi ce propui pentru început? îmi închipui că ai în vedere schimbarea întregii orânduri sociale, nu? întrebă el.
O cută uşoară se săpă între sprâncenele lui Birkin. Conversaţia îl irita şi pe el.
— Eu nu propun nimic, replică el. Când o să vrem într-adevăr altceva mai bun, o să distrugem ceea ce e vechi. Până atunci, orice fel de propunere sau discuţie nu-i altceva decât un joc obositor pentru oameni care se cred importanţi.
Micul zâmbet din ochii lui Gerald se stinse şi, cu o privire rece, îi spuse:
— Prin urmare, ai convingerea că stăm într-atât de rău?
— Cum nu se poate mai rău.
Surâsul apăru din nou.
— în ce fel?
— în toate felurile, răspunse Birkin. Suntem nişte mincinoşi înrăiţi. Singura noastră preocupare este să ne minţim pe noi înşine. Ne-am făurit idealul unei lumi perfecte: curată, dreaptă şi echilibrată. Aşa că acoperim pământul cu murdărie; viaţa-i o trudă murdară, trăim ca insectele mişunând în murdărie astfel încât minerul tău să poată avea un pianoforte în salonul său, iar tu să ai un majordom şi un automobil în casa ta modernă, iar ca naţiune să ne putem distra la „Ritz“ sau la „Empire", să ne putem desfăta cu Gabi Deslys şi cu ziarele de duminică. E lugubru.
Gerald avu nevoie de câteva momente pentru a-şi reveni după această tiradă.
— Ai vrea să trăim fără case, să ne întoarcem la natură? întrebă el.

— N-aş vrea absolut nimic. Oamenii nu fac altceva decât ceea ce vor să facă şi ceea ce sunt în stare. Dacă nr fi fost în stare de altceva, ar fi fost altfel.
Gerald rămase din nou pe gânduri. Nu-i trecea prin minte să se simtă jignit de cele spuse de Birkin.
— Nu crezi că acel pianoforte, cum îl numeşti tu, al minerului simbolizează ceva foarte concret, o aspiraţie reală spre ceva mai înalt în viaţa lui?
— Mai înalt! strigă Birkin. Cred şi eu! Uluitoarele culmi ale dreptei grandori care îl înalţă cu atât mai mult în ochii vecinului său, miner ca şi el; se vede reflectat în conştiinţa vecinului său ca în ceaţa de pe Brocken, cu câteva picioare mai înalt, datorită prestigiului pianului, şi cu asta e satisfăcut. Trăieşte de dragul fantomei Brocken, al reflectării lui în conştiinţa oamenilor. Şi tu eşti la fel. Dacă eşti important în ochii oamenilor eşti important şi în ochii tăi. Acesta e motivul pentru care te ocupi atât de mult de mină. Dacă poţi produce cărbuni pentru pregătirea a cinci mii de prânzuri pe zi, eşti de cinci mii de ori mai important decât dacă ţi-ai pregăti propriu-ţi prânz.
— îmi închipui că da, râse Gerald.
— Nu-ţi dai seama, spuse Birkin, că ajutându-mi vecinul să-şi procure hrana este ca şi când m-aş ajuta pe mine însumi? Eu mănânc, tu mănânci, el mănâncă, noi mâncăm, voi mâncaţi, ei mănâncă, şi ce-i cu asta? De ce am conjuga tot verbul? Persoana întâi singular îmi ajunge.
—Trebuie să începi cu latura materială, spuse Gerald.
Birkin ignoră cu totul această afirmaţie.
— Trebuie să trăim pentru ceva; nu suntem ca o turmă care paşte şi atâta tot, spuse Gerald.
— Spune-mi, tu pentru ce trăieşti? întrebă Birkin.
Gerald rămase încurcat.
— Pentru ce trăiesc? repetă el, cred că pentru a munci, a produce ceva, în măsura în care sunt o fiinţă ce acţionează cu un scop. Şi în afară de asta trăiesc pentru că trăiesc.
— Şi cu ce te ocupi? Cu scosul atâtor mii de tone de cărbuni din pământ în fiecare zi. Şi după ce vom avea tot cărbunele care ne trebuie, şi mobila pluşată şi pianele, iar

iepurii făcuţi tocană şi mâncaţi, şi toţi vom sta la căldură cu burţile pline, ascultând o tânără cântând la pian, ce mai urmează? Ce ai să mai faci după ce vei fi asigurat baza materială?
Gerald râse de cuvintele şi de umorul batjocoritor al celuilalt. în acelaşi timp însă se gândea.
— încă n-am ajuns acolo, replică el. Mai sunt încă mulţi care aşteaptă iepurele şi focul cu care să-l gătească.
— Prin urmare, în timp ce tu faci rost de cărbuni, eu trebuie să vânez iepurele? îl ironiză Birkin.
— Cam aşa ceva, răspunse Gerald.
Birkin îl privea atent. Prin teoria plauzibilă a productivităţii se întrezărea în Gerald o duritate autentică, plină de bună dispoziţie, chiar o stranie maliţiozitate.
— Gerald, spuse el, cred că te detest puţin.
— Ştiu, dar de ce?
Birkin rămase pe gânduri câteva clipe, cu o faţă de nepătruns.
— Aş vrea să ştiu dacă eşti conştient de faptul că şi tu mă deteşti, spuse el în sfârşit. Ţi se întâmplă vreodată să mă deteşti conştient? Să mă urăşti cu o ură mistică? Sunt momente când eu te urăsc al naibii.
Gerald fu uşor surprins, chiar puţin descumpănit. Nu prea ştia ce să spună.
— S-ar putea, desigur, să te urăsc uneori, dar nu conştient; n-o simt niciodată acut, asta e.
— Cu atât mai rău, spuse Birkin.
între cei doi se aşternu o tăcere mai lungă, în vreme ce trenul îşi continua drumul. Pe faţa lui Birkin apăruse o anumită tensiune nervoasă; o puternică încruntare a sprâncenelor îl făcea să pară caustic şi dificil. Gerald îl observa circumspect, atent, oarecum calculat pentru că nu-şi dădea seama ce urmăreşte.
Brusc, ochii lui Birkin priviră drept şi pătrunzător în ochii celuilalt.
— Care crezi că este rostul şi scopul vieţii tale, Gerald? întrebă el.
Gerald fu din nou luat prin surprindere. Nu putea înţelege unde voia să ajungă prietenul său. îşi bătea oare joc de el?

— în momentul acesta n-aş putea spune, replică el cu un umor uşor ironic.
— Crezi că scopul şi raţiunea vieţii este numai aceea de a trăi? îl întrebă Birkin direct, cu seriozitate şi atenţie.
— Te referi la viaţa mea?
— Da.
Rămaseră amândoi tăcuţi, încurcaţi.
— N-aş putea spune, zise Gerald. Cel puţin până acum n-a fost aşa.
— Dar ce-a însemnat viaţa ta până acum?
— Oh - aflarea unor adevăruri şi acumularea de experienţă - plus străduinţa de a pune lucrurile pe roate.
Sprâncenele lui Birkin se încruntară arătând ca nişte muchii turnate în oţel.
— Părerea mea este că avem nevoie şi de o activitate cu adevărat pură, pe care aş numi-o dragoste. Chestiunea e că eu nu iubesc pe nimeni, cel puţin nu acum.
— Ai iubit vreodată cu adevărat? întrebă Gerald.
— Da şi nu.
— Adică nu, în mod hotărât?
— Hotărât, hotărât, nu.
— Nici eu, spuse Gerald.
— Şi ai dori acest lucru? întrebă Birkin.
Gerald privi lung, cu un licăr aproape diabolic, în ochii celuilalt.
— Nu ştiu, răspunse el.
— Eu da, eu vreau să iubesc, spuse Birkin.
— Vrei?
— Da. Vreau finalitatea iubirii.
— Finalitatea iubirii, repetă Gerald şi rămase o clipă tăcut. Să iubeşti o singură femeie? adăugă el.
Lucirea aurie a amurgului inunda câmpurile luminân- du-i faţa plină de o seriozitate încordată, abstractă.
— Da, o singură femeie, accentuă Birkin.
Dar lui Gerald i se păru că era vorba mai degrabă de încăpăţânare decât de convingere.
— Eu nu cred că o femeie şi nimic altceva decât o femeie va fi vreodată în stare să umple întreaga mea existenţă, spuse Gerald.

— Vrei să spui că dragostea dintre tine şi o femeie n-ar putea constitui centrul, esenţa vieţii tale? întrebă Birkin.
Ochii lui Gerald se îngustară zâmbind straniu, periculos, pe când îl observau pe celălalt.
— Mie nu prea mi se pare, spuse el.
— Nu? Atunci ce se află în centrul vieţii tale?
— Nu ştiu; tocmai asta aş vrea să mi-o spună cineva. Pe cât îmi dau seama nu există nimic. E ţinută în mod .irtificial de către mecanismul social.
Birkin se concentră ca şi cum ar fi vrut să sfarme ceva.
— înţeleg, spuse el, pur şi simplu nu există un punct central. Idealurile vechi sunt definitiv pierdute, n-a mai rămas nimic. Ceea ce rămâne, mi se pare mie, este numai această unire perfectă cu femeia, un fel de alianţă supremă, dincolo de care să nu mai existe nimic.
— Şi vrei să spui că dacă nu există femeia atunci nu poate exista nimic altceva? întrebă Gerald.
— Exact! De vreme ce Dumnezeu nu există.
— în cazul ăsta va fi foarte greu s-o facem, spuse Gerald şi se întoarse să privească pe geam la peisajul scăldat în aur ce rămânea în urmă.
Birkin nu se putea împiedica să nu-i admire faţa frumoasă şi dârză, oglindind un anume curaj de a rămâne indiferent.
— Crezi că sorţii sunt împotriva noastră? întrebă Birkin.
— Dacă trebuie să ne clădim viaţa alături de femeie, de o singură femeie, numai pe femeie, atunci cred că da. în acest caz nu cred că viaţa mea se va împlini vreodată.
Birkin îl privea aproape mâniat.
— Eşti un sceptic fără leac.
— Eu simt numai ceea ce simt, spuse Gerald. Şi din nou se uită la Birkin, aproape diabolic, cu ochii săi îndrăzneţi, de un albastru puternic şi luminos.
Ochii lui Birkin erau în clipa aceea plini de mânie, dar repede deveniră îngrijoraţi, plini de îndoială, apoi de căldură, afectuoşi şi zâmbitori.
— îmi pare foarte rău pentru tine, Gerald, spuse el, încreţindu-şi sprâncenele.

— Nu se vede, replică Gerald, descoperindu-şi dinţii într-un râs repezit şi zgomotos.
Gerald era inconştient dominat de celălalt. Dorea să fie lângă el, în sfera lui de influenţă. Exista ceva în el care îl făcea să se simtă atras de Birkin. Dar, dincolo de asta, nu-l prea lua în seamă. Simţea că el, Gerald, cunoştea adevăruri mai puternice şi mai durabile decât oricare dintre cele pe care le ştia celălalt. Se simţea mai bătrân şi cu mai multă experienţă. Ceea ce-i plăcea la prietenul său era nestatornica lui căldură, vitalitatea şi elocinţa lui strălucitoare şi înflăcărate. Bogăţia jocului de cuvinte şi schimbarea rapidă a sentimentelor, asta îl încânta. Sensul adevărat al cuvintelor nu-l lua în seamă niciodată. El cunoştea mai multe.
Birkin îşi dădea seama de acest lucru. Ştia că Gerald îl admira fără a-l lua în serios. Şi asta-l făcu să se închidă în sine. în vreme ce trenul alerga, el rămase cu ochii la peisajul de afară şi Gerald fu uitat, deveni inexistent.
Birkin contempla peisajul, înserarea, şi gândea: „Ei bine, dacă omenirea, specia noastră ar fi să piară, ca Sodoma, şi n-ar mai rămâne decât această minunată înserare, cu copacii şi câmpiile ei scăldate în lumină, aş fi satisfăcut, căci ceea ce însufleţeşte totul pe pământ se află aici şi, nu va dispărea niciodată. La urma urmei, omenirea nu e altceva decât una dintre întruchipările nemărginirii şi, dacă omenirea ar pieri, n-ar însemna decât că această formă particulară de manifestare ar fi desăvârşit elaborată. Nici ceea ce există, nici ceea ce urmează să existe nu poate fi diminuat. Sunt aici, în strălucirea ncestui amurg. Omenirea n-are decât să piară - i-a venit timpul. Cuvântul creator însă nu va muri, va rămâne de-a pururi. Omenirea a încetat de a mai întruchipa noţiunea nemărginirii. Omenirea e un cuvânt mort, ce se va întrupa din nou într-o altă formă. Să piară omenirea cât mai repede!"
Gerald îl întrerupse, întrebându-l:
— Unde stai la Londra?
Birkin se uită la el.
— La cineva în Soho. Plătesc o parte din chirie şi mă duc acolo când vreau.

— Bună idee - ai un loc mai mult sau mai puţin al tău, spuse Gerald.
— Da. Dar nu-mi place. M-am săturat de cei pe care-i găsesc acolo.
— Ce fel de oameni sunt?
— Din lumea artelor - muzicieni, boemii Londrei - cei mai meschini şi mai calculaţi boemi din câţi şi-au socotit vreodată bănuţii. Sunt însă printre ei şi câţiva cumsecade, în anumite privinţe. Ăştia sunt într-adevăr cei mai perfecţi antisociali; cred că trăiesc numai din atitudini de respingere - dar în felul lor, negativist, înseamnă totuşi ceva.
— Ce sunt? Pictori, muzicieni?
— Pictori, muzicieni, scriitori - întreţinuţi, modele, tineri boemi, oricine se află în conflict declarat cu convenţiile şi n-are niciun rost al său. Adesea sunt tineri de la Universitate şi fete care-şi trăiesc viaţa, cum se zice.
— Toate libere? întrebă Gerald.
Birkin îşi dădu seama că-i stârnise curiozitatea.
— într-un fel, da. Majoritatea întreţin câte o legătură şi, cu toată deosebirea şocantă dintre ele, sunt toate la fel.
Se uită la Gerald şi văzu cum în ochii săi albaştri se aprinsese o mică flacără de dorinţă şi curiozitate. Văzu de asemenea ce frumos era. Avea o înfăţişare atrăgătoare, sângele său părea iute şi electrizant. Avea în ochi o sclipire de interes reţinut. Exista o anumită frumuseţe, o minunată pasivitate în tot corpul său, în toată alura lui.
— Ne-am mai putea vedea în Londra. Eu am să stau două sau trei zile, spuse Gerald.
— Desigur. N-am niciun chef să mă duc la teatru sau la music-hall. Treci pe la mine să vezi ce impresie îţi fac Halliday şi grupul lui.
— Mulţumesc, voi fi încântat, râse Gerald. Ce faci diseară?
— Am o întâlnire cu Halliday la „Pompadour". E un loc rău famat, dar nu există altul.
— Unde e?
— în Piccadily Circus.
— A, da? Bun! Pot să vin acolo?

— Bineînţeles! O să te amuze.
Se lăsa seara. Trecuseră de Bedford. Birkin privea câmpurile şi, ca întotdeauna când se apropia de Londra, simţea în suflet un fel de disperare. Dezgustul lui faţă de oameni, faţă de marea masă a oamenilor era aproape ca o boală.
Unde apusul colorat şi calm al înserării surâde
Departe, departe, murmură el pentru sine, ca un om condamnat la moarte.
Gerald, care-l urmărea discret, atent la tot ceea ce se întâmplă în jurul său, se aplecă înainte şi întrebă surâzând:
— Ce spuneai?
Birkin îi aruncă o privire, râse şi apoi repetă:
Unde apusul colorat şi calm al înserării surâde
Departe, departe
Peste imaşurile unde câteva oi
Pe jumătate adormite.
Acum Gerald privea şi el câmpia. Iar Birkin, care din cine ştie ce motiv era cam obosit şi indispus, îi spuse:
— Am întotdeauna sentimentul că sunt iremediabil pierdut când trenul intră în Londra; mă simt atât de disperat, atât de deznădăjduit de parcă ar veni sfârşitul lumii.
— Adevărat? se miră Gerald. Şi te sperie sfârşitul lumii?
Birkin ridică uşor din umeri.
— Nu ştiu. Mă sperie câtă vreme atârnă iminent dar nu cade. Oamenii sunt însă cei ce-mi produc o stare proastă - foarte proastă.
Un zâmbet vesel apăru în ochii lui Gerald.
— Da? spuse el, şi-l privi pe celălalt cu un ochi critic.
Câteva minute mai târziu, trenul străbătea suburbiile urâte ale Londrei. Călătorii erau pregătiţi, aşteptând să coboare. Trenul intră, în sfârşit, sub arcada imensă a gării, în umbra înfiorătoare a oraşului. Birkin se închise în el - ajunsese. Cei doi plecară împreună într-un taxi.
— Nu te simţi ca un damnat? întrebă Birkin în timp ce şedeau în maşina ce se deplasa cu iuţeală, şi priveau oraşul hidos.

— Nu, râse Gerald.
— E moarte curată, spuse Birkin.

6
Crema de mentă

âteva ore mai târziu se întâlniră din nou la cafe
căperea mare şi înaltă în care capetele şi feţele oamenilor se pierdeau în ceaţă, se reflectau şters, şi apoi se repetau la infinit în marile oglinzi de pe pereţi. Aveai impresia că te cufunzi într-o lume întunecată şi nedefinită de beţivi, de umbre, mişunând prin fumul albastru de ţigară. Singurul lucru care clădea materialitate acestei himere a plăcerilor era pluşul roşu al scaunelor.

Gerald se strecură încet, atent. Luneca cu grijă printre mese, pe lângă oamenii ale căror feţe umbrite se ridicau spre el în momentul în care trecea. Părea că intră într-o lume stranie, că i se descoperă un domeniu nou, populat cu o mare de suflete desfrânate. îi făcea plăcere şi-l amuza. Privi pe deasupra acestor feţe stranii, difuze, fugare, aplecate asupra meselor. în cele din urmă îl descoperi pe Birkin în picioare, făcându-i semne cu mâna.

La masa lui era o fată cu părul blond, tăiat scurt, gargon, ca artistele, ce cădea drept şi apoi se arcuia spre interiorul urechii. Era mică, delicată, cu pielea albă şi ochi albaştri, mari şi nevinovaţi. în întreaga ei făptură era ceva ce aducea cu gingăşia unei flori şi, în acelaşi timp, o grosolănie spirituală nu lipsită de farmec, care aprinse imediat o mică scânteie în ochii lui Gerald.

Birkin, arătând ca o umbră tăcută şi imaterială, i-o prezentă drept domnişoara Darrington. Ea-i întinse mâna cu o mişcare bruscă şi fără chef, uitându-se tot timpul la Gerald cu o căutătură sumbră, îndrăzneaţă, care-l făcu să roşească.

Chelnerul îşi făcu apoi apariţia. Gerald aruncă o privire la paharele celor doi. Paharul lui Birkin conţinea ceva verde, domnişoara Darrington avea în faţă un păhăruţ cu lichior din care mai rămăsese doar o picătură.

— Mai doriţi puţin?
— Brandy, spuse ea sorbind ultima picătură şi punând paharul gol pe masă. Chenerul dispăru.

— Nu, se adresă ea lui Birkin, nu ştie că m-am întors. O să fie îngrozit când mă va vedea.
Pronunţa pe r ca pe u, graseiat, şi vorbea puţin peltic, in genul copiilor, afectată, dar într-un fel care-o prindea. Glasul îi era dogit şi inexpresiv.
— Atunci unde este? întrebă Birkin.
— Are un spectacol particular la Lady Snellgrove. E şi Warens acolo.
Urmă o pauză.
— în sfârşit - spuse Birkin pe un ton calm, protector, ce-ai de gând să faci?
Fata se posomorî. întrebarea-i displăcea.
— Nimic. Mâine mă duc să caut de lucru, ca model.
— Unde? întrebă Birkin.
— Am să încerc întâi la Bentley, dar cred că-i supărat pe mine pentru că l-am lăsat baltă.
— Cu Madona?
— Da. Dacă nu vrea, am să lucrez cu Carmarthen.
— Carmarthen.
— Frederick Carmarthen. E fotograf.
— Busturi.
— Da, dar e foarte decent.
Se lăsă o nouă tăcere.
— Şi ce-ai de gând cu Julius? întrebă Birkin.
— Nimic, răspunse ea. Am să-l ignor.
— Ai rupt-o cu el definitiv?
Ea-şi întoarse ursuză faţa şi nu răspunse. Un tânăr veni în grabă la masă.
— Bună seara, Birkin, bună, Minette; când te-ai întors? întrebă el, dornic de noutăţi.
— Azi.
— Halliday ştie?
— Nu ştiu şi nici nu-mi pasă.
— Ha-ha! Furtuna n-a trecut încă, nu? Vă deranjează dacă mă aşez şi eu la masa voastră?
— Acum discut cu Rupert, te superi? replică ea rece şi în acelaşi timp rugător, ca un copil.
— Confesiuni sincere - bune pentru alinarea sufletului, nu? spuse tânărul. Ei, atunci, cu bine.

Şi, aruncând o privire scrutătoare spre Birkin şi Gerald, se depărtă cu poalele hainei fluturând. în tot acest timp, Gerald fusese complet ignorat. Simţea totuşi că, fizic, fata era conştientă de vecinătatea lui. Aştepta, asculta şi încerca să îmbine frânturile de conversaţie.

— Stai la vechea adresă? îl întrebă fata pe Birkin.

— Numai trei zile. Dar tu?

— încă nu ştiu. Pot să mă duc la Bertha, oricând.

Tăcere. Brusc fata se întoarse spre Gerald şi spuse cu o voce politicoasă, cam formală, cu maniera distantă a unei femei care-şi acceptă poziţia de inferioritate socială, dar simulează o camaraderie intimă cu bărbatul căruia i se adresează:

— Cunoşti bine Londra?

— Cu greu s-ar putea spune asta, râse el. Am venit de foarte multe ori, dar n-am fost niciodată pe aici.

— Deci nu eşti din lumea artei? întrebă ea pe un ton care-l situa imediat în afara cercului ei.

— Nu, răspunse el.

— E soldat, explorator şi un Napoleon al industriei, interveni Birkin, dându-i astfel recomandarea sa pentru lumea boemei.

— Eşti militar? întrebă fata cu o curiozitate reţinută, dar vie.

— Nu, am demisionat. Acum câţiva ani.

— A luptat în ultimul război, explică Birkin.

— Adevărat?

— Apoi a explorat Amazonul. Acum domneşte peste minele de cărbuni.

Fata se uita la Gerald cu o curiozitate calmă, egală. El râse, auzindu-se descris în acest fel. Dar se simţea mândru, plin de putere şi bărbăţie. Ochii lui albaştri, pătrunzători, surâdeau; faţa bronzată, încadrată de părul blond, aspru, radia de satifacţie, de viaţă. îi stârnise curiozitatea.

— Cât stai la Londra? îl întrebă ea.

— O zi sau două, răspunse Gerald. Dar nu mă grăbesc în mod deosebit.

Fata continua să-l privească cu ochi stăruitori, larg deschişi, într-un fel care lui i se părea neobişnuit şi

interesant. Era deplin conştient de propriul său farmec şi as- ta-i dădea un sentiment de plăcere. Se simţea puternic, capabil să emită un fluid magnetic. Şi era conştient şi de ochii ei mari, albaştri, aţintiţi asupra lui. Avea ochi frumoşi, de albăstrea, ce-l priveau larg deschişi, fără să se ascundă. Plutea în ei o irizare ciudată, păreau trişti, acoperiţi cu o peliculă a descompunerii, ca uleiul deasupra apei. îşi scosese pălăria din cauza aerului supraîncălzit. Bluza ei simplă, largă, se strângea în jurul gâtului cu un şnur. Era făcută dintr-un crepdeşin galben, bogat, care cădea molatic, în cute grele de la gâtul tânăr şi în jurul încheieturilor delicate ale mâinii. înfăţişarea ei era simplă, fără ascunzişuri. Era cu adevărat frumoasă, datorită formelor armonioase, părului auriu strălucitor, atârnând egal şi înfoiat de ambele părţi ale capului, trăsăturilor clare, delicate, îndulcite şi provocatoare în uşoara plenitudine a curbelor lor, gâtului zvelt şi bluzei simple şi bogat colorată, fixată pe umerii ei delicaţi. Era foarte liniştită, aproape inexistentă, aşa cum stătea rezervată şi atentă.

Gerald era puternic atras de ea. Simţea că şi el are asupra ei o putere teribilă, care-l umplea de plăcere, de o bucurie instinctivă, foarte apropiată de cruzime. Căci fata era o victimă pentru el. Simţea c-o are în puterea lui şi era generos. întregul lui corp părea încărcat cu un flux electric plăcut şi intens. Ar fi putut s-o distrugă complet cu forţa unei singure descărcări. Dar ea stătea în aşteptare, cucerită.

Câtva timp, discuţia se învârti în jurul unor subiecte banale. Brusc, Birkin spuse:

— lată-l pe Julius! şi se ridică pe jumătate făcându-i semne noului venit. Fata, cu o mişcare curioasă, aproape rea, se uită peste umăr, fără să-şi mişte corpul. Gerald se uită la părul ei blond, scurt, ce se legăna deasupra urechilor. O simţea privindu-l cu atenţie pe omul care se apropia, aşa că se uită la el. Văzu un tânăr oacheş şi zvelt, cu păr negru cam lung, des, atârnându-i de sub faţa luminată de un zâmbet naiv, cald şi în acelaşi timp anost.

Tânărul se apropie de Birkin, făcând o mişcare grăbită de bun venit.
N-o observă pe fată decât abia când fu foarte aproape. Se înclină, deveni verde şi spuse cu o voce ascuţită, ca un guiţat.
— Ce-i cu tine aici, Minette?
Cei din cafenea îşi ridicară privirea ca animalele când aud un strigăt. Halliday stătea nemişcat cu un zâmbet aproape imbecil fluturându-i timid pe faţă. Fata se mulţumea doar să se uite la el cu o privire îngheţată în care se oglindea un infern nesfârşit de experienţe şi o anumită neputinţă. Era dominată de el.
— De ce te-ai întors? repetă Halliday cu aceeaşi voce stridentă, isterică. Ţi-am spus să nu te întorci!
Fata nu răspunse, ci continuă să-l cerceteze cu privirea aceea de gheaţă, grea, în vreme ce el stătea lipit de masa alăturată, cambrat, parcă gata să se apere.
— Ştii bine că doreai să se întoarcă - haide, ia loc, îi spuse Birkin.
— Nu, nu doream să se întoarcă. Şi i-am spus să nu se întoarcă. De ce te-ai întors, Minette?
— în niciun caz pentru tine, răspunse ea cu o voce încărcată de mânie.
— Atunci de ce te-ai mai întors? strigă Halliday, iar vocea i se ridică până la un fel de ţipăt.
— E liberă să vină când îi place, replică Birkin. Ai de gând să te aşezi sau nu?
— Nu, nu vreau să stau la aceeaşi masă cu ea, strigă Halliday.
— Nu-ţi fie teamă că n-am să-ţi fac nimic, îi spuse ea foarte tăios dar, în acelaşi timp, cu un anumit aer protector.
Halliday veni şi se aşeză la masă, ducându-şi mâna la inimă şi strigând:
— Ah, ce şoc a fost! Minette, să nu mai faci aşa ceva. De ce te-ai întors?
— Ţi-am spus că nu pentru tine.
— Da, mi-ai spus, strigă el cu o voce stridentă.

Fata se întoarse complet către Gerald Crich, ai cărui ochi străluceau de o veselie subtilă.
— Ţi-a fost vreodată foarte frică de sălbatici? întrebă Minette cu vocea ei calmă, fadă, copilăroasă.
— Nu, nu mi-a fost niciodată cu adevărat frică. în general sunt inofensivi - conştiinţa le este încă adormită, nu se poate să-ţi fie cu adevărat frică de ei. Ştii că poţi să-i struneşti.
— Poţi într-adevăr? Nu sunt fioroşi?
— Nu prea. De fapt nici nu prea există lucruri fioroase. Sunt puţine lucruri, oameni sau animale, care să fie, în realitate, periculoase.
— Afară de cazul când sunt în cete, interveni Birkin.
— Adevărat? reluă ea. Eu credeam că toţi sălbaticii sunt atât de periculoşi încât te-ar ucide într-o clipă.
— Aşa credeai? râse el. Sălbăticia lor e supraestimată. Sunt şi ei ca oricare alţi oameni. După ce i-ai văzut o dată, nu te mai impresionează.
— A, prin urmare a fi explorator nu înseamnă a avea un curaj extraordinar?
— Nu. E mai curând o viaţă aspră decât plină de primejdii.
— Şi nu ţi-a fost niciodată teamă?
— Până acum? Nu ştiu. Da, îmi este teamă de unele lucruri - de a fi închis, încuiat undeva - sau de a fi legat. Mi-e teamă să fiu legat de mâini şi de picioare.
Ea-I privea încontinuu cu ochi naivi care stăruiau asupra lui, răscolindu-l atât de adânc, dar care-i lăsau eul raţional perfect calm. Era un deliciu să simtă cum fata extrage din el propriile lui revelaţii, din însăşi străfundurile chintesenţei întunecate ale corpului său. Ea dorea să ştie, şi ochii ei păreau să pătrundă prin el până în materia cea mai ascunsă a sufletului. Simţea că fata era atrasă de el, că era destinată să-l întâlnească, să-l vadă, să-l cunoască. Iar această senzaţie îi stârnea o exaltare curioasă. Simţea de asemenea că ea trebuia să se aban-doneze în mâinile lui, să i se supună. Era atât de supusă, ca o sclavă, privindu-l, absorbită de el. Nu pentru că ar fi interesat-o ceea ce-i

spunea; era absorbită de propriile lui revelaţii, de el, voia să-i stoarcă secretul, experienţa lui de mascul.
Faţa lui Gerald strălucea de un zâmbet straniu, plin de lumină şi curiozitate. El însă nu era conştient de acest lucru. Stătea cu coatele pe masă, cu mâinile bronzate, cam sinistre, ca nişte labe, şi totuşi frumoase şi atrăgătoare, împinse înainte spre ea, fascinând-o. Şi ea ştia aceasta şi-şi contempla propria-i fascinaţie.
între timp veniră şi alţii la masă pentru a vorbi cu Birkin şi cu Halliday. Gerald spuse cu o voce joasă, numai pentru Minette:
— De unde te-ai întors?
— De la ţară, răspunse ea cu o voce foarte scăzută dar perfect clară, cu faţa posomorâtă.
Se uită lung la Halliday până ce în ochi îi apăru o sclipire. Tânărul blond şi greoi o ignora total. îi era într-adevăr teamă de ea. Câteva clipe uită de Gerald, n-o cucerise încă.
— Şi ce legătură are Halliday cu asta? întrebă el, tot cu voce scăzută.
Ea nu răspunse imediat. Apoi spuse, silit:
— M-a făcut să trăiesc cu el, iar acum vrea să scape de mine. Dar nici nu mă lasă cu altcineva. Vrea să trăiesc ascunsă la ţară. Şi pe urmă spune că-l urmăresc, că nu poate scăpa de mine.
— Nu ştie ce vrea, spuse Gerald.
— Nu ştie pentru că n-are pic de minte. Aşteaptă ca cineva să-i spună ce are de făcut. Nu face niciodată ceea ce vrea el însuşi să facă - pentru că nu ştie ce vrea. E absolut ca un copil.
Gerald îl privi câteva clipe pe Halliday, examinând faţa blândă, cam degenerată a tânărului. însăşi blândeţea aceasta era atrăgătoare; avea o fire blajină, caldă, în care te puteai cufunda cu mulţumire.
— Dar el n-are niciun drept asupra ta, nu? întrebă Gerald.
— înţelegi, m-a obligat să trăiesc cu el, deşi eu nu voiam. A venit la mine şi a plâns, lacrimi cum n-ai văzut niciodată, spunând că n-ar mai putea supravieţui dacă nu mă întorc la el. Şi nu voia să plec, ar fi vrut să rămân

pentru totdeauna. M-a făcut să mă întorc. Şi de fiecare dată face la fel. Acum însă voi avea un copil; el vrea să- mi dea o sută de lire şi să mă trimită la ţară ca să nu mă mai vadă şi să nu mai audă niciodată de mine. Dar n-am de gând s-o fac, după...
Faţa lui Gerald căpătă o expresie stranie.
— Vei avea un copil? întrebă el neîncrezător.
N-ai fi crezut asta când o priveai. Era atât de tânără şi de nepotrivită cu ideea de maternitate.
Ea-I privea drept în ochi şi ochii ei albaştri, de copil, aveau acum o privire furişă, de cunoaştere a răului, întunecată şi neîmblânzită. O flacără se strecură tainic în inima lui Gerald.
— Da, spuse ea. Nu-i aşa că-i mârşav?
— Şi nu vrei să-l ai?
— Nu, răspunse ea cu emfază.
— Dar - de cât timp ştii?
— De zece săptămâni.
Tot timpul îşi ţinuse ochii larg deschişi asupra lui. El rămase tăcut, reflectând. Apoi, schimbând tonul şi devenind rece, o întrebă cu o amabilitate calculată:
— Se poate mânca ceva aici? Aş putea să-ţi ofer ceva?
— Da, aş fi încântată să mănânc stridii.
— Bine, spuse el. Vom mânca stridii. Şi chemă chelnerul.
Halliday nu observă nimic până ce farfuria fu aşezată în faţa ei. Atunci strigă brusc:
— Minette, nu poţi mânca stridii când bei alcool.
— Ce treabă ai tu cu asta? întrebă ea.
— Nimic, nimic, strigă el, dar nu poţi mânca stridii când bei alcool.
— Nu beau alcool, replică ea, şi-i aruncă în faţă ultima picătură de lichior. El scoase un ţipăt ciudat. Fata îl privea cu indiferenţă.
— Minette, de ce faci asta? strigă Halliday cuprins de panică.
Lui Gerald i se părea că ea-l îngrozeşte şi că lui îi place această teroare. Părea să-şi savureze oroarea şi ura pe care i-o inspira Minette, s-o întoarcă pe toate părţile, şi s-o

distileze în esenţe de adevărată panică. Gerald îl găsea un nebun straniu, dar plăcut.
— Dar, Minette, spuse un altul, cu o voce foarte scăzută, repezită, ai promis să nu-i faci niciun rău.
— Nu i-am făcut nimic, spuse ea.
— Ce vrei să bei? întrebă tânărul. Era negricios, cu pielea netedă şi plin de o vigoare tăinuită.
— Nu-mi place berea Porter, Maxim, spuse ea.
— Trebuie să bei şampanie, se auzi vocea şoptită, politicoasă a celuilalt.
Gerald îşi dădu repede seama că ăsta era un apropo.
— Bem şampanie? întrebă el, râzând.
— Da, seacă, te rog.
Gerald o privea cum mănâncă stridii. Le desfăcea delicat şi afectat; mâinile ei erau fine şi vârfurile degetelor păreau foarte sensibile. îşi punea miezul deoparte cu gesturi mici, rafinate, apoi se servea cu grijă, delicat, îi plăcea foarte mult s-o privească, iar asta îl irita pe Birkin. Acum beau cu toţii şampanie. Maxim, junele-prim rus, cu faţa netedă însufleţită şi cu părul negru lucios era singurul care părea perfect calm şi treaz. Birkin era palid şi absent, nefiresc. Gerald surâdea tot timpul luminos, amuzat, cu o sclipire rece în ochi, aplecându-se puţin protector spre Minette, care era foarte drăguţă, dulce, deschisă ca florile de gheaţă în teribila goliciune a inflorescenţei lor, vanitoasă, îmbujorată de vin şi de prezenţa aţâţătoare a bărbaţilor. Halliday arăta ca o curcă plouată. Un singur pahar de vin era de-ajuns să-l îmbete şi să-l facă să chicotească. Păstrase însă o plăcută şi caldă naivitate care-l făcea atrăgător.
— Nu mi-e frică de nimic în afară de gândacii negri, spuse Minette, ridicându-şi brusc privirea şi aţintindu-şi ochii ei rotunzi, ce păreau acoperiţi de o peliculă nevăzută de jăratic, asupra lui Gerald.
El râse înfierbântat, cu sângele clocotind. Felul ei copilăresc de a vorbi îi dezmierda nervii; ochii văluriţi, arzători, aţintiţi acum din plin asupra lui, fără urmă de trecut, îi acordau un fel de drepturi depline asupra ei.

— Nu mi-e frică, protestă ea. Nu mi-e frică de nimic altceva. Dar gândacii negri - uf!
Se scuturã convulsiv ca şi cum numai gândul la ei şi era de-ajuns s-o înspăimânte.
— Vrei să spui, zise Gerald cu meticulozitatea unui om care a băut, că ţi-e teamă să-i vezi sau ţi-e teamă să nu te muşte, ori să nu-ţi facă vreun rău?
— Muşcă? ţipă fata.
— Ce dezgustător! exclamă Halliday.
— Nu ştiu, răspunse Gerald, privind în jurul mesei. Gândacii negri muşcă? Dar nu asta e problema. Ţi-e frică de muşcătura lor sau ai o repulsie metafizică?
Fata-I aţintea tot timpul cu ochii ei de copil.
— Sunt îngrozitori, oribili, ţipă ea. Dacă văd unul mi se încreţeşte toată pielea. Dacă s-ar urca vreunul pe mine, sunt sigură c-aş muri. Sunt sigură.
— Sper că nu, şopti tânărul rus.
— Sunt sigură, Maxim, întări ea solemn.
— Atunci n-are să se urce pe tine, spuse Gerald, surâzător şi sigur.
Totuşi, într-un anumit fel ciudat, o înţelegea.
— E de natură metafizică, aşa cum spune Gerald, confirmă Birkin.
Urmă o mică pauză stânjenitoare.
— Şi nu ţi-e frică de nimic altceva, Minette? întrebă tânărul rus, în felul său elegant, grăbit şi confidenţial.
— Aproape, spuse ea. Mi-e teamă de unele lucruri, dar nu în acelaşi fel. De sânge nu mi-e frică.
— Nu ţi-e frică de sânge! exclamă un tânăr cu o faţă lată, palidă, batjocoritoare, care tocmai venise la masă ou un pahar de whisky.
Minette îi aruncă o privire morocănoasă, dezgustată, piezişă şi urâtă.
— Chiar nu ţi-e teamă de sânge? insistă celălalt rânjind.
— Nu, nu-mi este, replică ea.
— Păi, ai văzut vreodată sânge în altă parte decât în scuipătoarea dentistului? întrebă el batjocoritor.

— Nu vorbeam cu tine, răspunse ea, cu oarecare superioritate.
— Dar poţi să-mi răspunzi, nu? spuse el.
în loc de răspuns, ea-i trecu un cuţit peste mâna groasă şi palidă. Tânărul sări în sus cu o înjurătură vulgară.
— Asta arată cine eşti, spuse Minette cu dispreţ.
— Blestemato! exclamă tânărul, stând în picioare lângă masă şi privind în jos la ea cu o răutate ameninţătoare.
— Termină! spuse Gerald, iute, pe un ton instinctiv, de comandă.
Tânărul continua s-o privească, cu un dispreţ plin de răutate, conştient de sine, cu o expresie de groază, întipărită pe faţa lată şi galbenă. Sângele începu să-i curgă.
— Ce oribil! Fugi de aici! guiţă Halliday.
Se făcuse verde la faţă şi se întoarse cu spatele.
— Ţi-e rău? întrebă tânărul cel sardonic, cu oarecare îngrijorare? Ţi-e rău, Julius? Garn, n-am nimic omule, nu-i face plăcerea să creadă că a făcut cine ştie ce ispravă. Nu-i da satisfacţia asta, omule - este exact ce vrea ea.
— Oh! guiţă Halliday.
— O să i se facă rău, Maxim, spuse Minette, prevenitor.
Tânărul şi suavul rus se sculă şi-l luă pe Halliday de braţducându-l afară. Birkin, diminuat şi palid, privea scena, părând contrariat. Rănit, tânărul răutăcios se îndepărtă ignorând mâna care-i sângera, simulând evident calmul.
— într-adevăr e un mare laş, îi spuse Minette lui Gerald. Are o mare influenţă asupra lui Julius.
— Cine-i? întrebă Gerald.
— Un oarecare. Nu pot să-l sufăr.
— în sfârşit, asta nu mă interesează. Dar ce-a păţit Halliday?
— Julius este cel mai mare laş din câţi am văzut vreodată. E de-ajuns să ridic un cuţit ca să leşine - e îngrozit de mine.
— Hm! făcu Gerald.
— Tuturor le e frică de mine, spuse ea, numai nesuferitul ăla face pe curajosul, dar el e cel mai laş dintre toţi. Da, pentru că-i e teamă de ce-o să creadă lumea despre el - dar lui Julius nu-i pasă de asta.

—Au mult curaj băieţii ăştia, spuse Gerald bine dispus.
Minette se uită la el cu un zâmbet vag. Era foarte drăguţă, îmbujorată, şi plină de încredere în lucrurile oribile pe care le ştia. în ochii lui Gerald se aprinseră două luminiţe.
— De ce ţi se spune Minette? Fiindcă te asemeni cu o pisică...? o întrebă el.
— Aşa cred.
Zâmbetul de pe faţa lui Gerald se accentuă.
— Aduci destul de bine cu o pisică - dacă nu chiar cu o mică panteră.
— Oh, Dumnezeule, Gerald! interveni Birkin cu oarecare dezgust.
Amândoi se uitară stânjeniţi la el.
— Eşti tăcut în seara asta, îi spuse ea, pe un ton cam insolent, acum că se ştia sub ocrotirea celuilalt bărbat.
Halliday se întoarse într-o stare jalnică, părând bolnav.
— Minette, se plânse el, să nu mai faci astfel de lucruri. Oh! şi cu un geamăt se prăbuşi pe scaun.
— Mai bine te-ai duce acasă, îl sfătui ea.
— Asta am să şi fac, dar nu veniţi şi voi? Nu veniţi şi dumneavoastră la mine? i se adresă el lui Gerald. Aş fi foarte încântat. Veniţi - o să fie splendid. Ascultă! se uită in jur după un chelner, adu-mi un taxi! Apoi gemu din nou: Oh, mă simt îngrozitor! Vezi, Minette, cum te porţi tu cu mine?
—Atunci de ce eşti idiot! îi spuse ea cu un calm ursuz.
— Dar nu sunt idiot! Oh, ce groaznic! Vă rog veniţi cu toţii, are să fie atât de frumos - Minette, vii. Cum? A, dar trebuie să vii! Da, trebuie. Cum? Ei, hai dragă, lasă mofturile, acum mă simt perfect - oh, e atât de groaznic - hâc! ă! oh!
— De ce bei când ştii că nu poţi? îi spuse ea, rece.
— îţi spun eu că nu-i băutura - e din cauza purtării tale dezgustătoare, Minette, nimic altceva. Oh, ce groaznic! Libidnikov, convinge-i tu să plecăm.
— A băut doar un singur pahar - unul singur, se auzi vocea grăbită, silenţioasă, a tânărului rus.
Se îndreptară cu toţii spre uşă. Fata se ţinea aproape de Gerald, potrivindu-şi mersul cu al lui. El îşi dădea seama de

asta, şi simţi o satisfacţie demonică la gândul că intrase în ritmul lui. O ţinea în sfera voinţei sale, simţind-o docilă, ascunsă, invizibilă, în mişcările ei.
Se îngrămădiră toţi cinci într-un taxi. Halliday se urcă primul şi se prăbuşi pe banchetă lângă geamul opus. Intrară apoi Minette şi Gerald, care se aşeză lângă ea. II auziră pe tânărul rus dând indicaţii şoferului; rămaseră nu toţii în întuneric, înghesuiţi unul într-altul, cu Halliday gemând şi aplecându-se afară pe fereastră. Maşina se mişca repede, cu un zgomot surd.
Minette stătea lângă Gerald părând că se topeşte, că se infiltrează pe nesimţite în corpul său, prefăcându-se într-un flux întunecat de electricitate. Fiinţa ei pătrundea în vinele lui ca o întunecime magnetică, concentrându-se la baza coloanei vertebrale ca o înfricoşătoare sursă de energie. Şi în tot acest timp vocea-i răsuna mlădioasă şi degajată pe când discuta indiferentă cu Birkin şi Maxim, între ea şi Gerald exista această tăcere şi această înţelegere obscură, magnetică. Apoi, ea-i luă mâna şi o strânse în mâna ei mică şi fermă. Era un gest atât de ascuns şi totuşi atât de grăitor încât un val de senzaţii îi străbătu vinele, i se urcă în creştet şi-l făcu să-şi piardă stăpânirea de sine. Vocea ei continua să sune ca un clopoţel, amestecat cu o nuanţă de ironie. Iar când îşi clătină capul şi frumoasa ei coamă de păr blond îi mătură faţa, îşi simţi nervii cuprinşi de o văpaie, ca şi cum ar fi fost încărcaţi cu electricitate statică. Dar marele centru al puterii sale, spre marea lui mândrie, rămânea netulburat în locul său, la baza şirei spinării.
Ajunseră într-o stradă cu case liniştite, străbătură aleea unei grădini şi curând un servitor tuciuriu le deschise uşa. Gerald se uită la el surprins, întrebându-se dacă nu era cumva un gentleman, unul dintre orientalii de la Oxford. Dar nu, era servitorul.
— Ocupă-te de ceai, Hassan, spuse Halliday.
— E vreo cameră liberă pentru mine? întrebă Birkin.
La ambele întrebări omul rânji şi bolborosi ceva.
Pe Gerald îl deruta însă, căci, fiind înalt, zvelt şi rezervat, părea un gentleman.

— Cine-i acest servitor? îl întrebă el pe Halliday. Pare un om distins.
— A, da, pentru că e îmbrăcat cu haine de împrumut. E orice vrei în afară de asta. L-am cules de pe drumuri. Era muritor de foame, aşa că l-am adus aici, şi cineva i-a dat nişte haine. E orice vrei în afară de ceea ce pare a fi. Singurul avantaj este că nu poate vorbi englezeşte şi nici nu înţelege, aşa că suntem în perfectă siguranţă.
— E foarte murdar, spuse tânărul rus, în engleza lui repezită şi şoptită.
Omul apăru în cadrul uşii, fără ceremonie.
— Ce este? întrebă Halliday.
Omul rânji şi murmură timid:
— Vrea vorbeşte la domnul.
Gerald privea curios. Omul din cadrul uşii era prezentabil, bine proporţionat, iar ţinuta îi era calmă, elegantă, aristocratică. Şi totuşi era pe jumătate un sălbatic, rânjind prosteşte. Halliday ieşi pe coridor să-i vorbească.
— Cum? îi auziră vocea. Cum? Ce-ai spus? Repetă! Ce? Vrei bani? Mai vrei bani? Dar pentru ce-ţi trebuie banii? Urmă sunetul nedesluşit al vorbelor arabului, apoi Halliday apăru în cameră zâmbind şi el prosteşte, spunând:
— Spune că vrea bani ca să-şi cumpere lenjerie de corp. Poate cineva să-mi împrumute un şiling? O, mulţumesc, un şiling ajunge pentru toată lenjeria care-i trebuie.
Luă banii de la Gerald şi ieşi din nou în hol unde-l auziră zicând:
— Să nu-mi mai ceri bani. Ţi-am dat trei şilingi şi jumătate ieri. Gata. Adu ceaiul repede!
Gerald se uită prin încăpere. Era un salon obişnuit ca In toate casele din Londra ce se închiriază cu mobilă cu lot, cam dezordonat, dar plăcut. Erau însă câteva statui, sculpturi în lemn, provenite din insulele Pacificului de vest, ciudate şi tulburătoare. Băştinaşii sculptaţi arătau aproape ca un foetus. Una reprezenta o femeie goală, stând într-o poziţie ciudată, chinuită, cu un abdomen pro-eminent. Tânărul rus îl lămuri că era gata să nască şi strângea în mâini capetele unei chingi ce atârna la gâtul oi astfel încât

să poată suporta mai uşor naşterea. Faţa ciudată, transfigurată, rudimentară, a femeii îi aminti din nou lui Gerald de foetus; era în acelaşi timp sublimă, sugerând o senzaţie fizică extremă, dincolo de capacitatea de înţelegere raţională.

— Nu sunt puţin cam obscene? întrebă el cu dezaprobare.
— Nu ştiu, murmură celălalt în felul său grăbit. încă n-am stabilit ce înseamnă obscen. După părerea mea, sunt foarte bune.
Gerald se îndepărtă. Erau una sau două picturi noi în cameră, în manieră futuristă; mai exista şi un pian. Acestea, împreună cu câteva piese de mobilă, obişnuite în casele de acest gen din Londra, dar de o calitate mai bună, întregeau interiorul.
Minette îşi scosese pălăria şi haina şi se aşezase pe sofa. Era evident că se simte ca acasă, dar nesigură, neluată în seamă. Ştia că poziţia ei e neclară. Pentru moment, era aliată cu Gerald şi nu ştia până la ce punct vor admite ceilalţi bărbaţi aceasta. Se gândea cum ar putea s-o scoată la capăt. Căci era hotărâtă să meargă până la capăt cu această experienţă. Acum, în ceasul al unsprezecelea, n-avea să permită nimănui s-o oprească. Faţa-i era roşie de elan războinic, iar în ochii ei mocnea ceva inevitabil.
Servitorul intră cu ceaiul şi cu o sticlă de Kummel.
— Minette, spuse Halliday, toarnă ceaiul.
Ea nu se mişcă.
— Nu vrei? întrebă Halliday nervos şi susceptibil.
— Nu m-am întors aici pentru a fi ceea ce am fost, replică ea. Am venit numai pentru că ceilalţi au vrut-o, nu de dragul tău.
— Minette, dragă, ştii bine că nu te obligă nimeni să faci ceea ce nu vrei. Nu doresc decât să te foloseşti de acest apartament aşa cum îţi place. Ţi-am spus asta de multe ori.
Ea nu răspunse, dar se întinse, tăcută şi rezervată, după ceainic. Se aşezară cu toţii să bea ceaiul. Gerald simţea legătura electrizantă dintre ei atât de puternic, pe când ea

stătea acolo tăcută şi retrasă, încât o nouă serie de probleme începură să-l frământe. Tăcerea şi neclintirea ei îl lăsau perplex. Cum avea să se apropie de ea? Şi totuşi simţea că acest lucru e inevitabil. Se încredea total în fluxul tainic care-i unea. Perplexitatea lui era doar de suprafaţă, intervenise o nouă situaţie, cea veche era depăşită; aici făcea fiecare ceea ce-i convenea, indiferent despre ce era vorba.
Birkin se ridică. Era aproape unu.
— Mă duc la culcare, spuse el. Gerald, am să-ţi dau un telefon mâine acasă sau îmi dai tu aici.
— Bine, spuse Gerald. Birkin ieşi. După plecarea lui, Halliday i se adresă lui Gerald cu o voce îmbietoare:
— Ascultă, nu vrei să mai rămâi? A! Te rog!
— N-ai unde să ne culci pe toţi, spuse Gerald.
— Ba da, perfect - mai există încă trei paturi în afară de al meu - te rog, rămâi. Totul e pregătit - întotdeauna e cineva aici - veşnic se culcă cineva aici. îmi place să am casa plină.
— Dar nu sunt decât două camere, spuse Minette, cu o voce rece, ostilă. Acum e şi Rupert aici.
— Ştiu că sunt numai două camere, răspunse Halliday cu felul lui ciudat, strident, de a vorbi, dar ce contează? Există atelierul...
Zâmbea puţin cam prosteşte, vorbind cu nerăbdare, r.u o hotărâre insistentă.
— Julius şi cu mine vom împărţi o cameră, interveni rusul cu vocea lui discretă, articulând cu grijă. Se cunoştea cu Halliday de la Eaton.
— Atunci e simplu, spuse Gerald, ridicându-se şi trăgându-şi braţele înapoi, întinzându-se.
Apoi se duse din nou să se uite la unul dintre tablouri. Membrele îi erau încărcate de un flux electric, iar spatele îi era încordat ca al unui tigru, cuprins de o văpaie toropitoare. Era foarte mândru.
Minette se ridică. îi aruncă lui Halliday o privire întunecată, fioroasă şi ucigătoare, care aduse din nou pe faţa lui zâmbetul acela puţin prostesc, dar încântat. Apoi

ieşi din cameră cu un „noapte bună" rece, adresat tuturor, în general.
Urmă o scurtă tăcere; auziră o uşă trântindu-se, după care Maxim spuse cu vocea lui rafinată:
— S-a făcut!
Se uită semnificativ la Gerald, şi spuse din nou, cu o mişcare tăcută din cap.
— E-n regulă. Te-ai aranjat.
Gerald se uită la faţa lui atrăgătoare, netedă şi bronzată şi la ochii ciudaţi, plini de subînţelesuri, şi i se păru că vocea tânărului rus, atât de scăzută şi bine articulată, îi răsuna în sânge nu în urechi.
— M-am aranjat deci? repetă Gerald.
— Da, da, te-ai aranjat, spuse rusul.
Halliday continua să zâmbească şi să tacă. Brusc, Minette apăru din nou în uşă, cu faţa ei mică şi copilăroasă, cu un aer ursuz şi răzbunător.
— Ştiu că vrei să mă prinzi cu ceva, se auzi vocea ei rece, destul de puternică, dar să ştii că nu-mi pasă, nu-mi pasă dacă mă prinzi.
Se întoarse şi plecă din nou. Era îmbrăcată cu un capot larg de mătase purpurie, prins la mijloc. Părea atât de mică, de copilăroasă şi de vulnerabilă, încât aproape că-ţi trezea mila. Şi totuşi expresia ochilor ei îi dădu lui Gerald senzaţia că se cufundă într-un întuneric dens, de care aproape că-i fu frică.
Bărbaţii îşi aprinseră câte o ţigară şi continuară să discute, indiferenţi.

7
Totemul

imineaţa, Gerald se sculă târziu. Dormise pro copil, înduioşător. Era ceva în ea, aşa cum stătea mică, ghemuită şi fără apărare, care stârni în sângele tânărului bărbat o văpaie de patimă nesatisfăcută, o milă devoratoare, avidă. O privi din nou. Ar fi fost prea crud .-o trezească. Se stăpâni şi se îndepărtă de ea.
Auzind voci venind din salon - Halliday vorbind cu Libidnikov - se duse la uşă şi aruncă o privire înăuntru.

Gerald se înfăşurase într-un frumos halat de mătase albăstruie tivit cu violet.
Spre surprinderea lui, îi văzu pe cei doi tineri lângă loc, complet goi. Halliday îşi ridică privirea, încântat.
— Bună dimineaţa, spuse el, căutai prosoape?
Şi aşa gol cum era ieşi în hol, plimbându-şi silueta albă, ciudată printre piesele inerte ale mobilierului. Se întoarse cu prosoapele şi îşi reluă locul, ghemuit, pe apărătoarea din faţa focului.
— Nu ţi-ar plăcea să simţi căldura focului direct pe piele? întrebă el.
— Da, spuse Gerald, e destul de plăcută.
— Ce grozav trebuie să fie într-o climă în care n-ai nevoie de toate hainele astea, adăugă Halliday.
— Da, încuviinţă Gerald, dacă n-ar fi atâtea vietăţi care muşcă şi înţeapă.
— Ăsta-i un dezavantaj, murmură Maxim.
Gerald se uită la el şi văzu, cu o uşoară repulsie, animalul uman, cu pielea lui aurie şi lipsită de păr, oarecum umilitoare. Halliday era altfel. Avea o frumuseţe cam greoaie, molatică, nematurizată, întunecată şi compactă. Era
ca un Crist într-o „Pietâ“. N-avea nimic animalic, numai frumuseţea aceea aspră şi neîmplinită. Gerald observă acum că Halliday avea ochi frumoşi, de un căprui-auriu, calzi şi neştiutori, oglindind o euforie a neîmplinirii în frumuseţea lor. Strălucirea focului cădea pe umerii săi puţin aduşi; stătea ghemuit nepăsător pe apărătoarea căminului, cu faţa ridicată, slabă, poate puţin descompusă, şi totuşi mişcătoare în frumuseţea ei.
— Ai călătorit, desigur, prin ţări calde, unde oamenii umblă goi, spuse Maxim.
— Adevărat? strigă Halliday. Unde?
— Americă de Sud, pe Amazon, răspunse Gerald.
— Ah, ce grozav trebuie să fie acolo! lată unul dintre lucrurile care mi-ar plăcea cel mai mult: să-mi petrec zilele fără să port vreodată niciun fel de îmbrăcăminte. Dac-aş putea face asta, aş simţi într-adevăr că trăiesc.

— Dar de ce? întrebă Gerald. Eu nu văd cine ştie ce deosebire.
— Oh, trebuie să fie splendid. Sunt sigur că viaţa ar fi altfel, cu totul diferită, de-a dreptul minunată.
— De ce? întrebă Gerald. De ce-ar fi altfel?
— Pentru că ai putea simţi lucrurile din jur în loc de a le privi numai. Aş simţi mişcarea aerului pe piele, aş simţi lucrurile pe care le ating în loc să le percep vizual. Sunt sigur că nenorocirea vieţii noastre constă în faptul că a devenit mult prea vizuală - nu putem nici auzi, nici simţi, nici înţelege; putem numai să vedem. Sunt convins că asta este fundamental greşit.
— Da, e adevărat, aşa este, întări rusul.
Gerald îi aruncă o privire şi-i văzu trupul gingaş, auriu, părul negru, fin, crescut liber, asemenea cârceilor de viţă, şi membrele ca lujerul neted al plantelor. Era atât de sănătos şi de bine făcut, şi totuşi de ce te făcea să te simţi ruşinat, de ce îţi inspira repulsie? De unde acest sentiment de dezgust la Gerald, impresia că-i scade ceva din propria lui demnitate? La atât se reducea fiinţa umană? Ce lipsă de inspiraţie! gândea Gerald.
Birkin se ivi deodată în prag, într-o pijama albă şi cu părul ud, cu un prosop pe braţ-o siluetă albă, depărtată, oarecum ireală.
— E liberă baia, dacă doreşte cineva, spuse el adresându-se tuturor, şi fu pe punctul de a dispărea iar, când il strigă Gerald.
— Ascultă, Rupert!
— Ce-i?
Silueta albă, solitară, apăru din nou ca prezenţă fizică in cameră.
— Ce crezi despre sculptura asta? întrebă Gerald. Vreau să-ţi cunosc părerea.
Birkin, alb şi ciudat de lugubru, se duse la sculptura ce reprezenta femeia primitivă în chinurile facerii. Corpul ei gol, protuberant, era ghemuit într-o poziţie ciudată, crispată, iar mâinile, ridicate în dreptul pieptului, erau încleştate de capetele curelei.
— E o lucrare de artă, spuse el.

— Foarte frumoasă, e foarte frumoasă, îşi dădu cu părerea rusul.
Se apropiară cu toţii s-o privească. Gerald se uită la acest grup de bărbaţi: rusul, auriu, ca o plantă de apă; Halliday, înalt şi de o frumuseţe masivă, aspră; Birkin, foarte alb şi nedefinit, imposibil de calificat aşa cum se uita atent la femeia sculptată. Cuprins de-o ciudată exaltare, Gerald îşi ridică şi el ochii la faţa statuii de lemn. Inima i se strânse. Imaginea femeii sălbatice, cu faţa cenuşie, împinsă înainte, încordată şi întunecată, pierdută într-un efort fizic supraomenesc, îl pătrunse până în suflet. Era o faţă teribilă, goală în clipa încordării supreme, abstractă până la pierderea oricărei particularităţi datorită puternicei senzaţii ascunse. Şi în această statuie o văzu pe Minette. O recunoscu ca într-un vis.
— De ce este artă? întrebă Gerald, şocat şi nemulţumit.
— Pentru că exprimă un adevăr, spuse Birkin. închide în ea tot adevărul asupra acestei stări, indiferent de ceea ce simţi pentru ea.
— Dar nu o poţi numi artă adevărată, protestă Gerald.
— Artă adevăratăt! La baza acestei sculpturi sunt secole, sute de secole de evoluţie într-o singură direcţie. E o adevărată culme a culturii de un anumit gen.
— Ce fel de cultură? întrebă Gerald contrariat - detesta lucrul acela de-a dreptul barbar.
— Cultura pură, a senzaţiei, cultură în conştiinţa fizică, adevărata conştiinţă fizică supremă, indiferentă la orice, pe deplin senzorială. E atât de senzuală încât e desăvârşită, supremă.
Dar Gerald o respingea. El dorea să păstreze anumite iluzii, anumite idei, ca aceea a îmbrăcăminţii.
— Ţie, Rupert, îţi plac lucrurile nefireşti, spuse Gerald, lucrurile opuse ţie însuţi.
— Da, ştiu. Dar asta nu-i totul, răspunse el îndepărtându-se.
Când Gerald se întoarse de la baie în camera lui, îşi dezbrăcase şi el hainele. Era atât de convenţional la el acasă încât, atunci când era departe şi slobod ca acum, nu-i plăcea nimic mai mult decât să se poarte cu totul

nesăbuit. Aşa că mergea cu halatul de mătase albastră pe braţ, cu un aer sfidător.
Minette era în pat, nemişcată, cu ochii ei rotunzi, albaştri şi mohorâţi ca nişte băltoace de apă stătută. Gerald nu vedea decât lacurile fără fund, moarte, ale ochilor ei albaştri. Probabil că suferea. Senzaţia suferinţei ei incipiente trezi din nou vechea flacără din el, o milă muşcătoare, o pasiune apropiată de cruzime.
— Te-ai trezit? o întrebă.
— Cât e ceasul? se auzi vocea ei slabă.
Părea să se retragă din faţa iui, aproape ca un lichid, pentru ca apoi să se îndepărteze definitiv. Privirea ei de sclavă vicleană, al cărei destin stă în violările ulterioare, II făcu pe Gerald să se înfioare de o senzaţie pe care o dorea cu acuitate. în fond, întreaga voinţă emana de la el, ea nu era decât substanţa pasivă asupra căreia se exercita această voinţă. Vibra tot de o senzaţie subtilă, muşcătoare. Apoi înţelese că trebuie s-o lase, să se separe unul de altul definitiv.
Micul dejun a fost tăcut şi banal. Cei patru bărbaţi ară- lau proaspeţi şi curaţi. Gerald şi Maxim erau amândoi corecţi şi comme il faut în ceea ce priveşte manierele ,;i înfăţişarea. Birkin părea slăbit şi bolnav şi total lipsit de succes în încercarea lui de a fi corect îmbrăcat, ca Gerald şi Maxim. Halliday purta nişte pantaloni de tweed, bluză de flanel verde şi o zdreanţă de cravată care se potrivea foarte bine. Arabul aduse o mare cantitate de pâine prăjită, caldă, şi arăta exact la fel ca în noaptea precedentă, mereu acelaşi.
Când micul dejun era pe terminate apăru şi Minette in halatul de mătase purpurie, cu o eşarfă strălucitoare, îşi revenise în oarecare măsură, dar era tăcută şi fără vlagă. Părea o tortură pentru ea când îi vorbea cineva. Faţa-i era ca o mască mică şi fină, dar totodată sinistră datorită suferinţei nedorite, aşternută pe ea. Era aproape miezul zilei. Gerald se duse să-şi vadă de treburi, bucuros că poate pleca. Dar încă nu terminase cu ei. Seara fu din nou înapoi, cinară împreună şi apoi se duseră la un music-hall cu toţii, în afară de Birkin.

Se reîntoarseră foarte târziu, din nou înfierbântaţi de băutură. Servitorul, care dispărea invariabil între zece şi douăsprezece noaptea, apăru din nou, tăcut, cu o faţă de nepătruns, aducând ceai, înclinându-se cu o mişcare ciudată, lentă, ca de leopard, ca să pună uşor tava pe masă. Faţa-i era imobilă, aristocratică, cu pielea uşor pământie pe dedesubt. Era tânăr şi prezentabil dar, privindu-l, Birkin simţi o uşoară greaţă căci culoarea aceea sugera cenuşă sau descompunere, iar impasibilitatea aristocratică a expresiei, o stupiditate respingătoare, animalică.
Şi din nou discutară amical şi înflăcărat, dar în sânul grupului se simţea o anumită febrilitate. Birkin era plin de iritare, Halliday, plin de o ură instinctivă împotriva lui Gerald. Minette devenise rece şi dură ca un cuţit de cremene, pe când Halliday era nebun după ea. Şi scopul ei, în ultima instanţă, era să-l subjuge pe Halliday, să-l aibă complet în stăpânirea ei.
Dimineaţa leneviră din nou şi se învârtiră cu aroganţă prin apartament. Dar Gerald putu să simtă o ostilitate ciudată faţă de el plutind în aer. Aceasta îl făcu să devină îndărătnic să i se împotrivească. Se mai învârti pe acolo două zile. Rezultatul fu o scenă neplăcută şi urâtă cu Halliday în cea de-a patra seară. Tânărul se ridicase cu o animozitate absurdă împotriva lui Gerald, în cafenea. Urmă o ceartă, Gerald fu pe punctul de a-l lovi pe Halliday peste faţă, când se simţi deodată cotropit de dezgust şi indiferenţă; plecă, lăsându-l pe Halliday într-o stare prostească de triumf şi bucurie ascunsă, pe Minette rece şi recucerită, iar pe Maxim, situându-se net de partea lor. Birkin era absent, plecase din nou din oraş.
Lui Gerald îi era necaz că plecase fără a-i da bani lui Minette. E-adevărat că nu ştia dacă fata voia bani sau nu, dar poate ar fi fost încântată să primească cele zece lire pe care el ar fi fost foarte mulţumit să i le ofere. Aşa însă se simţea într-o poziţie falsă. Plecă muşcându-şi buzele, încercând să-şi apuce cu dinţii vârfurile mustăcioarei tunsă scurt. Ştia că Minette e încântată că scăpase de el. îl obţinuse pe Halliday pe care-l dorea. îl voia cu totul în

puterea ei, ca apoi să-l ia de bărbat. Dorea să se mărite cu el. îşi pusese în minte să se mărite cu Halliday.
Şi nu voia să mai audă de Gerald, decât numai dac-ar fi avut vreo dificultate; pentru că, în definitiv, Gerald era ceea ce numea ea „un bărbat" în timp ce ceilalţi, Halliday, Libidnikov, Birkin, toată adunătura lor, de boemi, erau numai pe jumătate bărbaţi. Dar ea nu putea avea relaţii decât cu jumătăţi de bărbat. Se simţea sigură de ea numai cu astfel de oameni. Bărbaţii adevăraţi ca Gerald prea o puneau la locul ei. Totuşi îl respecta pe Gerald, îl respecta cu adevărat. Reuşise să obţină adresa lui, astfel încât să poată apela la el într-un moment de cumpănă. Ştia că el voia să-i dea bani, Şi probabil că-i va scrie în acea inevitabilă zi de restrişte.
&
Breadalby
B
readalby era o casă în stil georgian, cu coloane corintice, înconjurată de dealurile domoale şi înverzite din Derbyshire, nu departe de Cromford. în laţă, privelişte a se deschidea asupra unei pajişti cu câţiva copaci, apoi în jos spre salba de heleşteie din inima parcului tăcut. în spatele casei erau de asemenea arbori în mijlocul cărora se aflau grajdurile şi marea grădină de zarzavat, dincolo de care începea pădurea.
Era un loc foarte liniştit, la câteva mile de şosea, dincoace de Derwent Valley, ascuns privirilor. Tăcută şi uitată, cu stucul auriu sclipind printre copaci, faţada privea în jos spre parc, neschimbată şi neschimbătoare.
în ultimul timp, Hermione locuise destul de mult în această casă. Părăsise Londra şi Oxfordul pentru liniştea de la ţară. Tatăl ei era mai mult absent, plecat în străinătate, iar ea era fie singură cu prietenii ei, dintre care veşnic erau câţiva prezenţi, fie cu fratele ei, necăsătorit, reprezentant al liberalilor în Parlament. El venea aici întotdeauna când nu se întrunea Camera; părea veşnic prezent în Breadalby, deşi părea foarte conştiincios în îndatoririle sale.
Era pe la începutul verii, când Ursula şi Gudrun se duseră pentru a doua oară în vizită la Hermione. Străbătând

parcul cu maşina, priveau peste panta pe care se înşirau iazurile tăcute, la faţada cu coloane a casei, însorită şi micuţă, ca un desen din vechea şcoală engleză, situată pe muchia dealului înverzit, încadrată de copaci. Pe pajiştea verde se vedeau mici siluete - femei în albastru, mov şi galben - îndreptându-se spre umbra uriaşului şi frumos-împlinitului cedru.

— Nimic nu-i lipseşte! exclamă Gudrun. E desăvârşită ca o veche acuarelă. în vocea ei se simţea un resentiment ca şi cum ar fi fost captivată fără voie sau obligată s-o admire împotriva voinţei ei.

— îţi place? întrebă Ursula.

— Nu-mi place, dar în felul ei cred că e perfectă. Maşina coborî şi urcă din nou dealul dintr-o singură suflare, şi iată-le îndreptându-se spre uşa laterală. Apăru o subretă, apoi Hermione care înainta cu faţa ei palidă ridicată şi, cu mâinile întinse, venind drept spre ele şi spunând cu voce cântătoare:

— lată-vă! Sunt atât de bucuroasă să te văd, o sărută pe Gudrun, atât de bucuroasă să te văd - o sărută pe Ursula şi rămase cu braţele înlănţuite în jurul ei. Nu eşti prea obosită?

— Nu, deloc, spuse Ursula.

— Eşti obosită, Gudrun?

— Nu, deloc, mulţumesc, o asigură Gudrun.

— Nu - tărăgănă Hermione. Şi rămase aşa, privindu-le. Cele două fete se simţeau stânjenite pentru că Hermione nu voia să intre în casă înainte de a-şi termina mica ei scenă de bun-venit acolo pe alee. Servitorii aşteptau.

— Poftiţi înăuntru, spuse Hermione, în cele din urmă, după ce le studiase îndeajuns pe amândouă.

Gudrun era cea mai frumoasă şi mai seducătoare dintre ele, decise ea din nou. Ursula era mai pământeană, mai feminină. Şi rochia lui Gudrun îi plăcea mai mult. Era din poplin verde, cu o mantie largă pe deasupra, cu dungi late, verde-închis şi cafeniu-închis. Pălăria era din pai de un galben pal, culoarea fânului proaspăt, cu o fundă împletită din negru şi portocaliu; ciorapii erau de un verde- închis,

iar pantofii, negri. Era un tot reuşit, în acelaşi timp modern şi original. Ursula, îmbrăcată în albastru-închis, era mai comună, dar şi ea arăta bine.
Hermione purta o rochie din mătase de culoarea prunei, cu mărgele de coral şi ciorapi la culoare. Dar rochia ei era şi roasă şi soioasă, chiar murdară.
— Aţi vrea să vedeţi camerele acum, nu? Sigur. Să mergem sus, da?
Ursula fu bucuroasă când rămase singură în camera ei. Hermione zăbovea atât de mult, te apăsa atât de mult cu prezenţa ei, venea aşa de aproape de tine şi ţi se vâra pe gât într-un fel atât de stânjenitor şi de tiranic încât părea că vrea să te înăbuşe cu totul.
Dejunul fu servit pe pajişte, sub copacul uriaş ale căruia ramuri groase, înnegrite, coborau până în iarbă. Erau de faţă o tânără italiancă, micuţă şi elegantă, o altă tânără cu înfăţişarea atletică, domnişoara Bradley, un baronet de cincizeci de ani, învăţat şi uscat care spunea veşnic glume şi râdea singur de ele cu poftă, emiţând un râs aspru ca un nechezat, Rupert Birkin şi, în sfârşit, o secretară tânără, zveltă şi drăguţă, Frăulein Mârz.
Mâncarea era foarte bună. Gudrun, care critica întotdeauna totul, îi dădu deplina ei aprobare. Ursulei îi plăcea atmosfera; masa albă aşternută sub cedru, adierea parfumată din aerul proaspăt, mica privelişte a parcului înfrunzit, cu căprioare ce păşteau liniştite în depărtare.

Totul părea înconjurat de un cerc magic, în afara prezentului, închizând în el numai un trecut încântător şi preţios; copaci, căprioare şi linişte, ca într-un vis.
Dar în sufletul ei era nefericită. Conversaţia se desfăşura ca bubuitul unei mici artilerii, veşnic puţin sentenţioasă, calitate pe care şirul nesfârşit al vorbelor de duh nu făcea decât s-o accentueze; continua avalanşă de glume fiind menită să dea o notă de superficialitate unui şuvoi de replici critice şi de ordin general, o conversaţie dirijată, mai degrabă decât una liberă.

Participarea lor era pur mimată şi foarte obositoare. Numai sociologul bătrâior, ai cărui nervi erau îndejuns de tociţi pentru a-l face insensibil, părea să fie pe deplin fericit. Birkin stătea tăcut. Hermione părea că doreşte, cu persistenţă uluitoare, să-l ridiculizeze, să-l facă să pară demn de dispreţ în ochii tuturor. Şi era uimitor cât de mult părea să reuşească, cât de neputincios era el împotriva ei. Părea total insignifiant. Ursula şi Gudrun, foarte puţin obişnuite cu astfel de lucruri, stăteau mai mult tăcute, ascultând vocea tărăgănată, declamatoare a Hermionei, vorbele de duh ale lui Sir Joshua, sporovăială lui Frâulein Mârz, sau răspunsurile celorlalte două femei.
Prânzul se termină, cafeaua fu adusă pe pajişte, iar musafirii părăsiră masa şi se aşezară în şezlonguri la umbră sau la soare, după cum dorea fiecare. Frăulein intră în casă, Hermione îşi luă lucrul de mână, micuţa contesă îşi luă cartea, domnişoara Bradley se apucă să împletească un coş din iarbă fină şi toată lumea stătea acolo pe gazon, în acest început de după-amiază de vară, lucrând leneş şi purtând o conversaţie deliberată, pseudointelectuală. Deodată se auzi scrâşnetul unor frâne şi zgomotul unui automobil care opreşte.
— A venit Salsie! cântă Hermione, tărăgănând cuvintele în felul ei lent şi caraghios şi, punând lucrul deoparte, se ridică încet, traversă leneş pajiştea, şi se pierdu pe după boschete.
— Cine-i? întrebă Gudrun.
— Domnul Roddice - fratele domnişoarei Roddice, cel puţin aşa presupun, spuse Sir Joshua.
— Salsie? Da, e fratele ei, întări contesa, ridicându-şi o clipă capul din carte şi vorbind pe tonul cuiva care dă relaţii, în engleza ei guturală, puţin gravă.
Cu toţii aşteptau. Apoi, de după tufe, apăru silueta înaltă a lui Alexander Roddice păşind romantic, ca un ecou al lui Meredith care-ţi aminteşte de Disraeli. Se .irătă cordial faţă de toţi, deveni imediat gazdă, cu acea uşurinţă şi ospitalitate spontană cu care erau obişnuiţi prietenii Hermionei. Tocmai venise de la Londra, de la Cameră. Pe

loc atmosfera de la Camera Comunelor se făcu simţită pe pajişte.
Ministrul de Interne spusese aşa şi aşa, iar el, Roddice, pe de altă parte, gândea aşa şi pe dincolo, şi-i spusese cutare şi cutare lucru.
Hermione apăru şi ea de după tufe împreună cu Gerald Crich. Venise şi el odată cu Alexander. Fu prezentat tuturor, ţinut câteva clipe de Hermione în faţa lor şi apoi condus spre casă. Pentru moment, Gerald era, în mod vădit, oaspetele ei cel mai de seamă.
Avusese loc o sciziune în cabinet. Ministrul învăţământului demisionase datorită criticilor aduse de adversari. Asta prilejui o conversaţie asupra educaţiei.
— Desigur, spuse Hermione, ridicându-şi faţa într-un gest înflăcărat, educaţia nu poate avea nicio scuză, nicio mţiune în afară de bucuria şi frumuseţea cunoaşterii în ca însăşi. Se opri o clipă părând să rumege nişte gân-duri obscure, scoţând un sunet gutural, nedesluşit, apoi continuă: învăţământul profesional nu înseamnă educaţie, ci o suprimare a ei.
Gerald, pornit pe discuţii, trase cu plăcere aerul pe nări şi se avântă:
— Nu în mod necesar, începu el. Dar nu este procesul educativ asemănător, de fapt, cu gimnastica? Nu tinde el către formarea unei minţi bine exersate, riguroase şi energice?
— întocmai cum atletismul formează un corp sănătos, pregătit pentru orice, exclamă domnişoara Bradley, apro-bându-l din inimă.
Gudrun se uită la ea cu o aversiune tăcută.
— Mm-m-m, mormăi Hermione, nu ştiu. Pentru mine, plăcerea de a cunoaşte e atât de mare, atât de minunată; nimic n-a însemnat pentru mine atât de mult în viaţă cât a însemnat o anumită cunoaştere. Nu, sunt sigură - nimic.
— Cunoaşterea cui, de exemplu? întrebă Alexander.
Hermione îşi ridică faţa şi murmură.
— M-m-m - Nu ştiu... Dar un lucru au fost stelele, momentul când am înţeles ceva despre stele. Te simţi de parc-ai pluti undeva sus, descătuşat.

Birkin se uită la ea alb de furie.
— Pentru ce vrei să simţi că eşti descătuşată? întrebă el sarcastic. Tu nu vrei să fii descătuşată.
Hermione se dădu înapoi ofensată.
— Da, dar poţi avea acel sentiment de nemărginire, spuse Gerald. Este ca şi cum te-ai sui în vârful muntelui şi ai vedea Pacificul.
— Seninătatea piscurilor din Dariayn, murmură italianca ridicându-şi pentru o clipă ochii din carte.
— Nu neapărat din Darien, o corectă Gerald, în timp ce Ursula începu să râdă.
Hermione aşteptă ca ceilalţi să se potolească, apoi spuse netulburată:
— A şti este cel mai înălţător lucru din viaţă. înseamnă intr-adevăr fericirea, libertatea.
— Cunoaşterea e fără îndoială libertate, spuse Mattheson.
— Comprimată în tablete, replică Birkin uitându-se la corpul uscat şi ţeapăn al micului baronet.
Pe dată, Gudrun şi-l închipui pe faimosul sociolog ca pe o sticlă plină, conţinând comprimate de libertate. Asta o amuza. Sir Joshua era pentru totdeauna etichetat şi plasat într-un anumit loc în mintea ei.
— Ce vrei să spui, Rupert? întrebă Hermione cu o dojană calmă.
— Cunoaşterea se limitează, explică el, strict la lucrurile săvârşite în trecut. Este ca şi cum ai îmbutelia libertatea din vara trecută în sticlele cu agrişe.
— Nu putem cunoaşte decât trecutul? întrebă baronetul, sarcastic. Am putea noi denumi cunoaşterea legilor gravitaţiei, de exemplu, o cunoaştere a lucrurilor din trecut?
— Da, răspunse Birkin.
— Există ceva foarte frumos în cartea pe care o citesc, se auzi vocea piţigăiată a mici italience. Scrie că: „omul veni la uşă şi-şi aruncă grăbit ochii de-a lungul străzii". întreaga adunare se porni pe râs. Domnişoara Bradley se duse să privească peste umărul contesei.
— Uite, îi arătă contesa.

— „Bazarov veni la uşă şi-şi aruncă grăbit ochii de-a lungul străzii", citi ea.
Din nou se auziră râsete, dintre care cel mai surprinzător era cel al baronetului, răpăind ca nişte pietre în cădere.
— Ce carte este? întrebă imediat Alexander.
— „Părinţi şi copii" de Turgheniev, spuse mica străină, pronunţând distinct fiecare silabă şi uitându-se la copertă ca să verifice.
— O ediţie americană, veche, adăugă Birkin.
— Ha! Bineînţeles, o traducere din franceză, spuse Alexander, cu o minunată voce declamatoare: Bazarov ouvra la porte et jeta Ies yeux dans la rue\ şi-şi roti privirea scânteietoare de jur împrejur.
— Mă întreb ce o însemna acest „grăbit", se minună Ursula.
începură cu toţii să facă presupuneri. Apoi, spre uimirea tuturor, subreta veni grăbită cu o tavă mare pentru ceai.
După-amiaza trecuse repede.
După ceai se adunară cu toţii pentru a ieşi la plimbare.
— Vreţi să facem o plimbare? îi întrebă Hermione, pe fiecare pe rând.
Toţi răspunseră afirmativ simţindu-se, într-un fel, ca nişte prizonieri încolonaţi pentru plimbarea zilnică. Numai Birkin refuză.
— Nu vrei să faci o plimbare, Rupert?
— Nu.
— Eşti sigur?
— Absolut sigur.
Ezitase câteva clipe.
— De ce? se auzi întrebarea cântată a Hermionei.
Refuzul de a-i face pe plac chiar şi într-o chestiune atât de măruntă îi înfierbântase sângele. Intenţionase să-i scoată pe toţi la plimbare prin parc, împreună cu ea.
— Pentru că nu-mi place să merg la plimbare încolonat.
Câteva clipe vocea ei se auzi hârâind în gât. Apoi spuse, ciudat şi neaşteptat de calmă:
—Atunci vom lăsa băieţelul acasă, dacă-i morocănos.
Şi păru de-a dreptul veselă pe când îl apostrofa astfel.
Pe el însă îl îndârji.

Hermione plecă pe urma celorlalţi, întorcându-se numai pentru a-şi flutura batista şi intonă'chicotind:
— La revedere, la revedere, băieţel.
— La revedere, vrăjitoare neruşinată, făcu el pentru sine.
O luară cu toţii prin parc. Hermione voia să le arate narcisele galbene ce creşteau sălbatic pe o mică ridicătură. „Pe aici, pe aici" cânta din timp în timp vocea ei leneşă. Şi toţi trebuiau s-o ia „pe aici". Narcisele erau Irumoase, dar cine le putea vedea? Ursula se împietrise toată de nemulţumirea provocată de întreaga atmosferă, Gudrun observa şi înregistra totul cu ironie şi luciditate. Se uitară la căprioarele sfioase, iar Hermione vorbi cu cerbul de parcă ar fi fost şi el un băieţel pe care dorea să-l linguşească şi să-l dezmierde. Era de sex opus, nşa că trebuia să-şi exercite în vreun fel puterea asupra lui. Se întoarseră acasă luând-o pe lângă heleşteie, iar Hermione le povesti despre cearta dintre două lebede de sex bărbătesc ce se luptaseră pentru una şi aceeaşi femelă. Râdea şi chicotea pe când povestea cum îndrăgostitul învins stătuse pe nisip cu capul îngropat sub aripă.
Când ajunseră acasă, Hermione se opri pe pajişte şi cântă cu o voce ciudată, scăzută dar ascuţită, care ajungea până departe:
— Rupert! Rupert! Prima silabă era prelungă şi ascuţită, a doua cobora: „Ruu-u-pert!"
Dar nu veni niciun răspuns. în schimb apăru o slujnică.
— Unde-i domnul Birkin, Alice? întrebă vocea blândă, rătăcitoare a Hermionei.
Dar sub vocea aceea, câtă voinţă persistentă! Aproape de nebunie.
— Cred că este în camera lui, doamnă.
— Da?
Hermione urcă încet scările şi o luă pe coridor cântând cu vocea ei scăzută dar ascuţită: „Ruu-pert! Ruu- pert!"
Ajunse la uşa lui şi bătu pe când îl mai striga încă.
— Da, se auzi în cele din urmă vocea lui.
— Ce faci?

întrebarea era blândă, plină de curiozitate. El nu răspunse, dar deschise uşa.
— Ne-am întors, spuse Hermione. Narcisele sunt foarte frumoase.
— Ştiu, le-am văzut.
Ea-I privi cu căutătura aceea lungă, atentă, apatică, strecurată de-a lungul obrajilor.
— Le-ai văzut? rosti ea ca un ecou şi rămase locului privindu-l.
Ceea ce-i plăcea mai mult ca orice era acest gen de conflict, când el arăta ca un băieţel morocănos, lipsit de ajutor, iar ea îl ţinea prizonier pe Breadalby. Dar în sufletul ei ştia că ruptura nu va întârzia şi îl ura, inconştient şi intens.
— Ce făceai? repetă cu aceeaşi voce blândă, indiferentă.
El nu răspunse, iar Hermione intră în cameră aproape fără să-şi dea seama. Birkin luase din budoarul ei un desen chinezesc şi se apucase să-l copieze cu multă îndemânare şi vitalitate.
— Copiezi desenul, spuse ea, stând în picioare lângă masă şi uitându-se la ceea ce lucrase. Da, şi cât de frumos o faci! îţi place mult, nu-i aşa?
— E un desen extraordinar.
— Da? Mă bucur foarte mult că-ţi place; şi mie mi-a plăcut întotdeauna. Mi l-a dat ambasadorul chinez.
— Ştiu.
— Dar de ce-l copiezi? veni întrebarea ei cântată şi dezinteresată. De ce nu faci ceva original?
— Vreau să-l cunosc. Poţi afla mai multe copiind acest desen decât dac-ai citi toate cărţile din lume.
— Ce poţi afla?
îi stârnise interesul şi acum întindea asupra lui ceva ca nişte tentacule violente pentru a-i smulge taina. Trebuia să ştie. Necesitatea de a şti tot ce ştia şi el o chinuia îngrozitor, devenise o obsesie. Dar el rămase un timp iiicut, fiindu-i silă să răspundă. într-un târziu, spuse, ne- .ivând încotro:
—Aflu din ce surse se inspiră artiştii - ce văd şi ce simt

imaginea fierbinte, pătrunzătoare a unei gâşte pe apa rece şi noroioasă - dogoarea stranie, aspră, pătrunzătoare a sângelui gâştii trecând prin propriul lor sânge ca o inoculare de foc mistuitor focul mâlului rece-arzător - misterul florii de lotus.
Hermione îl privea pe deasupra obrajilor ei înguşti şi palizi. Ochii stranii păreau drogaţi, grei sub pleoapele grele ce-i acopereau. Pieptul slab i se ridica convulsiv.
El o privea diabolic şi stăruitor. Cu o nouă convulsie, ciudată, de dezgust, ea îi întoarse spatele ca şi când i-ar fi fost rău sau ar fi simţit că trupul începe să i se descompună. Pentru că mintea ei era incapabilă să-i urmărească cuvintele; o surprinsese de data asta aşa cum era, lipsită de orice apărare, şi o distrusese cu un fel de forţă ocultă, insidioasă.
— Da, spuse ea, părând inconştientă de ce spune, da, şi înghiţi în sec, încercând să-şi adune gândurile.
Dar nu putea, era redusă la tăcere, deconcertată. Chiar folosind întreaga ei voinţă, aşa cum probabil încerca, tot n-ar fi putut să-şi revină. Avea paloarea cadaverică a unui corp în descompunere, era distrusă, intrată într-o oribilă putrefacţie. Iar el stătea şi o privea nemişcat. Hermione se îndepărtă palidă şi descărnată ca o stafie, ca un timp supus acţiunii agenţilor de putrefacţie din mormânt, de care nu putea scăpa. Rămăsese fără viaţă ca un om mort a cărui prezenţă n-o mai simţi şi cu care nu mai ai nicio tangenţă. El rămase neînduplecat şi răzbunător.
Hermione coborî la cină, stranie şi funebră, cu o privire grea, plină de întunecimi sinistre, pătrunzătoare.
îşi pusese o rochie de brocart vechi, verzui şi ţeapăn, strânsă pe corp, şi care o făcea să pară înaltă şi puţin înfricoşătoare, ca o fantomă. în lumina veselă a salonului apărea misterioasă şi apăsătoare. în lumina scăzută din sufragerie însă, şezând ţeapănă în faţa lămpilor cu abajur de pe masă, apărea ca o prezenţă plină de forţă. Asculta şi urmărea conversaţia într-o stare de somnolenţă.
Adunarea era în aparenţă veselă şi extravagantă, toată lumea fiind îmbrăcată în haine de seară, cu excepţia lui Birkin şi a lui Joshua Mattheson. Mica italiancă purta o

rochie dintr-o ţesătură fină din catifea portocalie, aurie şi neagră, cu dungi late, delicate. Gudrun era într-o rochie verde-smarald de o împletitură neobişnuită; Ursula purta o rochie galbenă cu un voal de un argintiu-mat; domnişoara Bradley îmbrăcase o rochie de culoare gri cu purpuriu şi negru strălucitor; Frăulein Mărz purta un bleu-pal.
Hermione fu brusc străbătută de un fior de plăcere văzând toată această bogăţie de culori adunată sub lumina lămpilor. Era conştientă de conversaţia care se desfăşură fără încetare dominată de vocea lui Joshua, de cascadele de râs vesel şi neîntrerupt ale femeilor şi de replicile lor, de culorile strălucitoare, de masa albă, şi de umbra aruncată deasupra şi dedesubtul ei. Părea în culmea mulţumirii, cutremurată de plăcere şi cu toate asta bolnavă, ca înviată din morţi. Participa foarte puţin la conversaţie, dar auzea totul, şi-o atribuia sieşi în întregime.
Apoi trecură cu toţii în salon, ca şi cum ar fi fost membrii aceleiaşi familii, simţindu-se în largul lor, fără pic de ceremonie. Frăulein îi servea cu cafea, toată lumea fuma ţigări sau din pipe lungi, ca nişte pere, din argilă albă, din care aveau la dispoziţie o întreagă colecţie.
— Doriţi să fumaţi? Ţigări sau pipă? întrebă Frăulein amabilă.
Formau cu toţii un grup - Sir Joshua, cu aspectul lui de om al secolului al optsprezecelea, Gerald, tânărul englez Irumos şi amuzant, Alexander, politicianul înalt şi prezentabil, democrat şi lucid, Hermione, stranie ca o Casandră deşirată, şi restul femeilor teribil de multicolore - fumând preocupaţi din pipele lor lungi şi albe, stând sub lumina palidă a lunii în salonul confortabil şi slab luminat, în jurul buştenilor ce pâlpâiau în vatra de marmură.
Discuţia se purta, de cele mai multe ori, în jurul politicii sau sociologiei şi, interesant, era ciudat de anarhică.
în cameră se acumula treptat o mare energie, puternică şi distructivă. Păreau că aruncă totul într-un recipient de topire şi Ursulei i se părea că toţi erau ca nişte vră- jitori care ajută mixtura să dea în clocot. Exista o mare exaltare şi satisfacţie în toată această atmosferă, dar pentru noile venite, nemiloasa presiune mintală, teribilul joc mintal,

devorator şi destructiv, întreţinut de Joshua, Hermione şi Birkin, joc care domina orice altceva, era epuizant până la cruzime.
Pe Hermione însă o cuprinse un rău teribil, o greaţă înfricoşătoare. Discuţiile începură să lâncezească fiind împiedicate de voinţa ei inconştientă dar atotputernică.
— Salsie, nu vrei să ne cânţi ceva la pian? întrebă Hermione, pierzându-şi complet stăpânirea de sine. Nu vrea nimeni să danseze? Gudrun, nu vrei să dansezi? Mi- ar face mare plăcere. Anche tu, Palestra, ballerai? - si, perpiacere. Ursula, şi tu, de asemenea.
Hermione se ridică şi trase leneş de cordonul ţesut cu fir ce spânzura lângă cămin, rămânând agăţată de el o clipă, apoi dându-i brusc drumul. Avea înfăţişarea unei preotese, inconştientă, cufundată într-un fel de transă toropitoare.
Se ivi un servitor, apoi se făcu nevăzut şi reapăru cu braţele încărcate de rochii de mătase, şaluri şi eşarfe, în majoritate orientale, lucruri pe care Hermione, cu pasiunea ei pentru rochiile frumoase, extravagante, le adunase în decursul anilor.
— Voi trei veţi dansa împreună, se adresă ea celor trei femei.
— Ce? întrebă Alexander, ridicându-se imediat.
— Vergine della Rocchette, sugeră contesa.
— E prea languros, spuse Ursula.
— Cele trei vrăjitoare din Macbeth, îşi dădu cu părerea Frăulein, venindu-le în ajutor.
Până la urmă se hotărâră la Naomi, Ruth şi Orpah . Ursula urmă să fie Naomi, Gudrun, Ruth, iar contesa - Orpah.
Intenţia era aceea de a alcătui un mic balet în maniera baletului rus cu Pavlova şi Nijinsky.
Contesa apăru prima. Alexander se aşeză la pian, spaţiul fu degajat şi Orpah, în frumoasele ei veşminte orientale, începu să danseze lent moartea soţului ei. Apoi apăru Ruth şi amândouă plânseră împreună şi se lamentară, până când veni Naomi să le consoleze. Totul era pantomimă - femeile îşi exprimau emoţia prin gesturi şi mişcare. Micul spectacol dură un sfert de oră.

Ursula era frumoasă în Naomi. Toţi bărbaţii îi muriseră, iar ei nu-i mai rămânea altceva decât să stea singură, într-o atitudine neîmblânzită, nedorind nimic. Ruth o adora. Orpah, văduva aprinsă, senzuală şi subtilă, avea să se reîntoarcă la viaţa ei anterioară şi s-o ia de la capăt. Dansul femeilor era convingător, puţin cam înfricoşător. Hermionei îi plăcea să privească. Urmărea mişcările rapide, ca de nevăstuică, ale contesei, disperarea periculoasă a Ursulei care arăta de parcă ar fi fost iremediabil împovărată, fără scăpare.

— A fost foarte frumos! exclamară cu toţii în cor.

Hermione însă stătea cu sufletul chinuit, ştiind ce nu putuse afla. Ceru un nou dans şi numai dorinţei ei se datoră faptul că Birkin şi contesa se avântară într-un dans comic din Malbrouk.

Pe Gerald îl înfierbântase felul în care Gudrun o strânsese la piept pe Naomi. Esenţa acestei femei, îndrăzneală ascunsă şi batjocură, îi pătrunsese în sânge. Nu-i ieşea din minte trupul ei ridicat, oferit pătimaş şi nesăbuit, dar în acelaşi timp şi batjocoritor.

Iar Birkin, care privise ca un crab vârât într-o cochilie, savurase modul strălucit în care Ursula exteriorizase frustrarea şi disperarea, bogăţia ei de sentimente, puterea ei periculoasă. Era ca un mugure de feminitate puternică, ciudat şi inconştient. Era atras spre ea fără să-şi dea seama. Viitorul lui era ea.

Alexander începu să cânte melodii ungureşti, iar ei se nvântaseră în dans furaţi de ritmul lor.

Gerald se simţi minunat de vesel pomenindu-se în mişcare, apropiindu-se de Gudrun, dansând cu paşi ce nu se puteau încă dezobişnui de vals şi tango, dar sim- ţindu-şi corpul şi membrele răscolite de energie, descătuşate. încă nu ştia cum să danseze după ritmul acesta sălbatic, de jazz, dar ştia cum să înceapă.

Birkin, când se putu elibera de gândul prezenţei apăsătoare a celorlalţi pe care-i detesta, începu să danseze cu paşi iuţi şi cu o veselie neprefăcută. Şi cât îl ura Hermione pentru această veselie nestăpânită!

— Acum înţeleg, strigă contesa cu însufleţire, urmărind cu privirea bucuria deplină a mişcărilor pe care le făcea numai pentru plăcerea lui; domnul Birkin este cameleonic.
Hermione o privi atent şi se cutremură, ştiind că numai un străin ar fi putut vedea şi spune aşa ceva.
— Cosa vuol'dire, Palestra? întrebă ea, tărăgănat.
— Priveşte-I, spuse contesa în italiană, nu e om, e un cameleon, o creatură schimbătoare.
„Nu-i om, e un trădător, nu-i din lumea noastră", îşi spunea Hermione în sinea ei, şi sufletu-i subjugat fără scăpare se zvârcolea din cauza puterii lui de a se elibera, de a exista independent de ea; pentru că el nu era consecvent, nu era un om, ci o creatură inferioară, îl ura cu o disperare care-o făcea să se cutremure, să se prăbuşească la pământ şi să se descompună ca un cadavru, să nu mai simtă nimic în afară de răul îngrozitor al descompunerii care pusese stăpânire pe întreaga ei fiinţă, trup şi suflet.
Casa fiind plină de oaspeţi, lui Gerald i se oferise o cameră mai mică, de fapt un vestiar, care dădea în odaia de culcare unde fusese instalat Birkin. Când toată lumea îşi luă lumânarea şi urcă scările slab luminate, Hermione o chemă pe Ursula în camera ei de culcare pentru a-i vorbi. în dormitorul mare şi straniu al Hermionei, Ursula se simţi ca într-o temniţă. Hermione lăsa impresia că urmăreşte, cu o dorinţă împovărătoare, abia schiţată, să-i spună ceva, să-i ceară sprijinul. Se uitau amândouă la nişte cămăşi de mătase indiene, superbe şi senzuale în forma, în splendoarea lor aproape coruptă; Hermione se apropiase de ea, cu pieptul zbuciumat, făcând-o pe Ursula să se simtă o clipă cuprinsă de panică şi, tot preţ de o clipă, privirile rătăcite ale Hermionei zăriră frica de pe faţa celeilalte şi din nou fu zdrobită şi se prăbuşi.
Ursula ridică o cămaşă de mătase fină, roşu cu albastru, ţesută pentru o prinţesă tânără de paisprezece ani, şi spuse, fără să se gândească:
— Aşa-i că este minunată? Cine-ar îndrăzni să împerecheze două culori atât de puternice?

în acel moment, camerista Hermionei intră tăcută, iar Ursula, copleşită de spaimă, fugi afară, mânată de un puternic impuls.
Birkin se duse imediat la culcare. Era fericit şi-i era somn. De când dansase era fericit. Gerald însă voia să-i vorbească; se aşeză pe patul lui, în haine de seară, după ce Birkin se lungise; avea chef de vorbă.
— Cine sunt cele două surori? întrebă Gerald.
— Sunt din Beldover.
— Din Beldover! Şi ce fac aici?
— Sunt profesoare la şcoala elementară.
— într-adevăr! exclamă Gerald după câteva clipe. Mi se păruse mie că le-am mai văzut pe undeva.
— Eşti dezamăgit?
— Dezamăgit? Nu... dar cum se face că Hermione le-a invitat aici?
— O ştie pe Gudrun de la Londra - asta-i aceea mai tânără, cea cu părul mai închis - e o artistă, sculptează şi modelează.
— Deci nu-i profesoară la şcoala elementară - numai cealaltă?
—Amândouă - Gudrun predă artele frumoase, Ursula e învăţătoare.
— Şi tatăl?
— Instructor şcolar de lucru manual.
— Aha!
— Barierele de clasă se prăbuşesc!
Gerald se simţea întotdeauna stânjenit de tonul uşor sarcastic al celuilalt.
— Tatăl lor este instructor de lucru manual la şcoală? Dar ce m-ar deranja asta pe mine?
Birkin râse. Gerald îi privi faţa culcată pe pernă, surâzătoare, aspră, indiferentă, dar nu-i venea să plece.
— Cred că pe Gudrun, cel puţin, n-ai s-o vezi prea des. E o pasăre călătoare; o să plece peste o săptămână sau două, spuse Birkin.
— Unde?
— La Londra, Paris, Roma - naiba ştie. Oricând te poţi aştepta s-o vezi plecând la Damasc sau la San Francisco. E

un fel de pasăre a paradisului. Dumnezeu ştie ce-o fi adus-o la Beldover. E plină de contradicţii, ca un vis.
Gerald se gândi câteva clipe.
— Cum de-o cunoşti atât de bine?
— Am cunoscut-o la Londra, în cercul lui Algenon Strânge. îi cunoaşte pe Minette şi pe Libidnikov, şi pe ceilalţi - chiar dacă nu personal. N-a aparţinut niciodată grupului lor - e mai convenţională, într-un fel. O cunosc de vreo doi ani, cred.
— Are şi alte venituri decât şcoala?
— Nu mult, şi numai din când în când. Modelele ei se vând. Are oarecare faimă.
— Cu cât le vinde?
— O guinee, zece guinee...
— Sunt reuşite? Ce reprezintă?
— După părerea mea, uneori sunt extraordinar de bune. Ale ei sunt cele două codobaturi din budoarul Hermionei - le-ai văzut - cioplite în lemn şi pictate.
— Credeam că-i vorba iarăşi de sculpturi primitive.
— Nu, sunt ale ei. Asta face ea - animale şi păsări, uneori omuleţi ciudaţi în haine obişnuite, lucruri cu adevărat minunate când sunt gata. Au ceva amuzant, cu totul inconştient şi subtil.
— într-o zi ar putea ajunge o artistă de renume, spuse Gerald gânditor.
— S-ar putea. Dar eu cred că nu: îşi lasă baltă arta imediat ce o interesează altceva. Contradicţiile din ea o împiedică să-şi ia arta în serios. Nu poate fi niciodată prea serioasă; simte că ar trebui să renunţe la ea însăşi, şi asta n-are s-o facă niciodată - se păzeşte în permanenţă. Asta-i ceea ce nu pot eu să sufăr la cei ca ea. Apropo, cum s-a sfârşit povestea cu Minette, după plecarea mea? Nu ştiu nimic.
— Ah, destul de plăcut. Halliday a început să-mi facă mutre şi de-abia m-am stăpânit să nu-l iau de beregată.
Birkin rămase tăcut.
— Te rog, spuse el, Julius e puţin nebun. Pe de o parte o un maniac religios, pe de alta, e fascinat de obscenitate. 0 dată face pe ucenicul neprihănit care spală picioarele lui

Hristos, iar altă dată îl înfăţişează în desene obscene - acţiune şi contraacţiune - iar între cele două ipostaze, nimic. E de-a dreptul nebun. Pe de o parte vrea o floare neprihănită, o altă fată, cu o expresie gen Botticelli, iar pe de alta, îi trebuie Minette pentru a se tăvăli în noroi.

— Asta-i ceea ce nu pot să înţeleg, spuse Gerald. O iubeşte sau nu?

— Şi da şi nu. Ea este pentru el târfa, adevărata târfă adulteră, iar el arde de dorinţa de a se tăvăli cu ea în noroi. Apoi se ridică şi o cheamă pe fata cu faţa de copil, floarea purităţii, şi astfel se delectează tot timpul. E vechea poveste - acţiune şi contraacţiune, şi nimic între ele.

— Nu ştiu dacă asta reprezintă o insultă chiar atât de mare pentru Minette. Mie mi-a făcut impresia că-i cam trivială.

— Dar credeam că ţi-a plăcut, exclamă Birkin. Mie mi-a plăcut întotdeauna. N-am avut însă niciodată de a face cu ea, asta-i adevărat.

— Câteva zile mi-a plăcut. Dar o săptămână alături de na m-ar fi lecuit. Femeilor de genul ăsta le miroase pielea într-un anumit fel, ceea ce în cele din urmă îţi face o silă imensă - chiar dacă la început ţi-au plăcut.

— Ştiu, spuse Birkin adăugând apoi cu oarecare nervozitate: La culcare, Gerald. Dumnezeu ştie cât e ceasul.

Gerald îşi privi ceasul apoi se ridică de pe pat şi se duse în camera lui. Se întoarse însă după câteva minute numai în cămaşă.

— încă ceva, spuse el, aşezându-se din nou pe pat. Sfârşitul s-a produs ca o furtună şi n-am avut timp să-i dau nimic.

— Bani? întrebă Birkin. O să-i dea Halliday sau vreuna dintre cunoştinţe.

— Totuşi - mai bine i-aş trimite ceva şi aş încheia socotelile.

— Nu-i pasă.

— Probabil că nu. Dar am senzaţia că socotelile au rămas deschise şi aş prefera să le ştiu încheiate.

— Da? se miră Birkin.

Gerald stătea în cămaşă pe marginea patului. Avea picioarele pline, musculoase şi puternice. Şi totuşi pe Birkin îl mişcau cu un fel de patos, de duioşie, de parcă ar fi fost ale unui copil.
— Cred c-ar fi mai bine să închei socotelile, spuse Gerald vag, repetându-se.
— N-are importanţă cum rămân.
— Totdeauna spui că n-are importanţă, observă Gerald puţin nedumerit, privind la faţa celuilalt.
— Şi nici nu are.
— Totuşi e o fată cumsecade, crede-mă.
— Dă-i Cezarului ce-i al Cezarului, încheie Birkin întorcându-se cu faţa la perete. I se părea că Gerald vorbea numai de dragul de a vorbi. Pleacă, mă oboseşti - e foarte târziu.
— Aş vrea să te aud vorbind despre ceva care contează, spuse Gerald, privind tot timpul la celălalt, în aşteptare. Dar Birkin îşi întoarse faţa. Bine, atunci culcă-te, continuă Gerald.
Se îndepărtă lăsându-şi mâna pe umărul celuilalt. Dimineaţa, când se deşteptă şi-l auzi pe Birkin miş- cându-se, îl strigă:
— încă mai cred c-ar trebui să-i dau lui Minette nişte bani.
— Oh, Doamne! exclamă Birkin, nu mai fi atât de prozaic. încheie socotelile în suflet, dacă ţii neapărat. Dar acolo nu le poţi încheia.
— De unde ştii că nu pot?
— Pentru că te cunosc.
Gerald se gândi câteva clipe.
— Mi se pare că cel mai bun lucru de făcut cu aceste Minette este acela de a le plăti.
— Iar pe amante, de a le păstra; şi pe neveste, de a trăi sub acelaşi acoperiş cu ele. Integervitae scelerisque purus, spuse Birkin.
— Nu-i nevoie să fi indecent.
— Mă plictiseşti. Nu mă interesează micile tale escapade.

— Iar mie nu-mi pasă dacă pe tine te interesează sau nu - pe mine mă interesează.
Era din nou o dimineaţă însorită. Slujnica intrase în cameră, adusese apa şi trăsese perdelele. Birkin, şe- zând în pat, privea alene şi cu plăcere parcul atât de verde şi pustiu, aparţinând unui trecut romantic. Se gândea cât de dulci, de sigure, de bine conturate şi definitive orau toate lucrurile aparţinând trecutului - încântătorul Irecut-cu înfăptuirile lui - însăşi această casă, liniştită, cu structura ei aurită şi parcul moţăind în liniştea de secole. Şi totuşi ce capcană şi ce decepţie era această frumuseţe a lucrurilor statice - ce închisoare oribilă, lipsită de viaţă era în realitate acest Breadalby, ce încătuşare intolerabilă era această pace! Şi totuşi mai bună decât ngonia lentă şi îngrozitoare a prezentului. Ce bine ar fi dacă ne-am putea croi viitorul după dorinţa inimii - inimă care tânjeşte după o clipă de adevăr pur, de viaţă trăită integru, construită pe adevăruri simple!
— După tine, nimic pe lumea asta n-ar trebui să mă intereseze, se auzi vocea lui Gerald din camera cealaltă. Nici femeile ca Minette, nici mina de cărbuni, nimic.
— N-are decât să te intereseze ce vrei, Gerald. Pe mine unul nu mă interesează, spuse Birkin.
— Dacă nu trebuie să mă intereseze nimic, atunci cerni rămâne de făcut?
— Ce-ţi place. Mie ce-mi rămâne de făcut?
în tăcerea care se aşternu, Birkin îl simţea pe Gerald gândindu-se intens la cele spuse.
— Să mă ia naiba dacă ştiu, spuse Gerald, bine dispus.
— Ştii, replică Birkin, o parte din tine o vrea pe Minette şi nimic altceva; cealaltă parte vrea minele, afacerile şi nimic altceva - ăsta eşti tu - un om din bucăţi.
— Şi o altă parte din mine vrea altceva, adăugă Gerald, cu o voce ciudată, scăzută dar clară.
— Ce? întrebă Birkin puţin surprins.
— Asta speram să mi-o spui tu.
Urmară câteva clipe de tăcere.

— N-aş putea să-ţi spun. Eu nu-mi găsesc nici propriul meu drum, darămite pe al tău. Ai putea să te însori, îi sugeră Birkin.
— Cu cine? Cu Minette?
— Poate, spuse Birkin, ridicându-se şi îndreptându-se spre fereastră.
— Ăsta-i leacul tău universal, dar încă nu l-ai încercat pe pielea ta şi ţi s-a şi făcut silă.
— E-adevărat, dar eu îmi voi găsi un rost.
— Căsătorindu-te?
— Da, spuse Birkin cu încăpăţânare.
— Sau nu, adăugă Gerald. Nu, nu, nu băiete!
în tăcerea care se aşternu se simţea o tensiune ciudată, plină de ostilitate. între ei exista veşnic o prăpastie, păstrau întotdeauna o distranţă, voiau să fie liberi unul faţă de celălalt şi totuşi exista o tendinţă de apropiere.
— Salvator femininus, spuse Gerald muşcător.
— De ce nu?
— Nu există niciun motiv, dacă într-adevăr merge.Dar cu cine ai să te căsătoreşti?
— C-o femeie.
— Perfect, spuse Gerald.
Birkin şi Gerald fură ultimii care coborâră la micul dejun. Hermionei îi plăcea ca toţi să fie punctuali. Suferea când simţea că ziua îi era diminuată, i se părea că-şi iroseşte viaţa. Părea să înşface orele de beregată şi să stoarcă viaţa din ele. Era puţin palidă şi descompusă, ca şi cum ar fi rămas în urmă în această dimineaţă. Puterile însă nu o părăsiseră. Voinţa ei era ciudat de persistentă. Când cei doi intrară, în aer se simţi imediat tensiunea.
Ea-şi ridică faţa şi spuse cu vocea ei monotonă, amuzată:
— Bună dimineaţa. Aţi dormit bine? Mă bucur.
Apoi întoarse capul, ignorându-i.
Birkin, care-o cunoştea bine, îşi dădu seama că intenţiona să facă abstracţie de prezenţa lui.
— Vreţi să vă luaţi ce aveţi nevoie de pe bufet? le spuse Alexander cu o voce în care se simţea o uşoară dezaprobare. Sper că nu s-a răcit. A, nu! Rupert, te superi dacă te rog să stingi focul de sub încălzitor? Mulţumesc.

Chiar şi Alexander se purta autoritar când Hermione afişa răceală. în mod inevitabil îşi ajusta tonul după al ei.
Birkin se aşează şi se uită în jurul său. Era atât de obişnuit cu această casă, cu această cameră, cu această atmosferă, datorită anilor de intimitate, iar acum se simţea total împotriva ei, n-avea nimic de-a face cu ea. Şi cât de bine o cunoştea pe Hermione, aşa cum stătea acolo, înaltă, tăcută şi oarecum gânditoare, dar atât de plină de forţă, atât de puternică! Ştia ce zace în ea, o cunoştea atât de bine încât devenise aproape o obsesie. E greu să crezi că cineva pe care-l cunoşti atât de bine nu e nebun, că nu e o mumie din sala regilor vreunei piramide egiptene, unde din timpuri străvechi morţii zac înfricoşători. Ce bine îi cunoştea pe Joshua Mattheson, care vorbea cu vocea lui aspră şi puţin afectată, neîntrerupt, neobosit, într-o veşnică şi puternică agitaţie mintală, mereu interesant şi totuşi mereu acelaşi ca tot ceea ce spunea, cunoscut dinainte de toţi, oricât ar fi părut de nou şi de inteligent; pe Alexander, omul de lume, primitor, cu aerul lui degajat şi liber dar lipsit de vlagă; pe Frăulein, cu graţioasele ei intervenţii în conversaţie, exact când trebuia; pe drăguţa contesă italiană atentă cu toţi, dar jucându-şi micul ei rol rece şi nepărtinitoare, ca o nevăs- tuică la pândă, luându-şi partea ei de plăcere fără însă a da vreodată nimic de la ea; pe domnişoara Bradley, masivă şi un pic servilă, tratată cu un dispreţ rece, aproape amuzant, de către Hermione şi prin urmare micşorată în ochii tuturor - cât de familiare îi erau toate acestea, ca un joc de şah pe care au fost aranjate piesele, aceleaşi figuri - regina, nebunii, pionii - arătând la fel astăzi ca şi acum o sută de ani, aceleaşi figuri plimbate de colo-colo, într-un număr nesfârşit de mutări, pe care le oferă jocul. Dar jocul e cunoscut, repetarea lui e ca o nebunie, este aşa de epuizant.
lată-l pe Gerald, un zâmbet amuzat pe faţă; jocul îi plăcea: Gudrun, urmărindu-i cu ochi ficşi, mari şi ostili: jocul o fascina şi în acelaşi timp îl detesta.
Ursula, cu o expresie puţin mirată, ca şi cum ar fi fost rănită şi durerea apărea în afara ei, fără ca ea să fie conştientă.

Brusc, Birkin se sculă şi ieşi. „Ajunge!" îşi zise el, involuntar.
Hermione îi înţelese gestul deşi nu pătrunsese în conştiinţa ei. îşi ridică ochii grei şi-l văzu depărtându-se brusc, ca purtat de un val subit şi necunoscut ale cărui unde se sparseră asupra ei. Doar voinţa ei neînfrântă o mai ţinea, în mod mecanic, pe loc; stătea la masă făcând câte o remarcă la întâmplare cu gândul în altă parte. Dar asupra ei se pogorâse întunericul, era ca o corabie ce se scufundă. Totul se sfârşise pentru ea, naufragiase în beznă. Şi cu toate acestea mecanismul perfect al voinţei ei continua să lucreze, menţinând-o în activitate.
— Mergem să ne scăldăm? întrebă ea brusc, privin- du-i pe toţi.
— Splendid, spuse Joshua. E o dimineaţă superbă.
— E foarte frumoasă, întări Frâulein.
— Da, să ne scăldăm, se bucură italianca.
— N-avem costume de baie. spuse Gerald.
— la-l pe al meu, se oferi Alexander. Eu trebuie să mă duc la biserică să citesc predica. Sunt aşteptat.
— Crezi în Dumnezeu? întrebă contesa cu un interes subit.
— Nu, răspunse Alexander, dar cred în menţinerea vechilor instituţii.
— Sunt aşa de frumoase! spuse Frâulein, afectată.
— într-adevăr, interveni şi domnişoara Bradley.
Ieşiră unul după altul pe pajişte. Era o dimineaţă blândă, însorită, de început de vară, când viaţa se desfăşoară pe pământ nesimţit, ca o reminiscenţă. La o oarecare distanţă se auzeau bătând clopotele bisericii, cerul era fără pic de nori, lebedele erau ca nuferii pe apă, ceva mai jos păunii treceau cu paşi lungi, ţanţoşi, din umbră către iarba scăldată-n soare. îţi venea să te contopeşti cu perfecţiunea trecătoare a tuturor acestor lucruri.
— La revedere, strigă Alexander, fluturându-şi mănuşile bine dispus, şi dispăru în dosul tufelor pe drumul spre biserică.
— Şi-acum, spuse Hermione, ce facem, mergem să ne scăldăm?

— Eu nu, spuse Ursula.
— Nu vrei? o întrebă Hermione privind-o atent.
— Nu, repetă Ursula, eu nu merg.
— Nici eu, spuse Gudrun.
— Ce e cu costumul meu? întrebă Gerald.
— Nu ştiu, râse Hermione, cu o intonaţie ciudată, amuzată. îţi ajunge o basma - una mare?
— Da, spuse Gerald.
— Atunci haide, cântă Hermione.
Prima care alergă peste pajişti fu mica italiancă, mi- nionă ca o pisică, cu picioarele albe strălucind în mers, cu capul uşor înclinat, înfăşurat într-o batistă de mătase aurie. Ieşi pe portiţă şi o luă în jos prin iarbă, oprindu-se ca o mică figurină de fildeş şi bronz la marginea apei, după ce-şi zvârlise prosopul, privind lebedele ce se apropiau surprinse. Apoi ieşi în fugă domnişoara Bradley, ca o prună mare, molatică în costumul ei albastru-închis. Veni apoi Gerald cu o basma de mătase stacojie în jurul şoldurilor, cu prosoapele pe braţ. Părea că vrea să se fălească puţin, scăldat în soare, întârziind şi râzând, păşind uşor, arătând alb dar firesc în goliciunea lui. Apoi apăru Sir Joshua, într-un halat, şi la sfârşit Hermione, păşind cu o graţie ţeapănă, în mantia de mătase purpurie, şi având capul înfăşurat în roşu şi auriu. Trupul ei lung, rigid, era frumos ca şi picioarele albe ce păşeau drept; aşa cum lăsa halatul să-i fluture larg, avea o măreţie de statuie. Traversă pajiştea ca o întruchipare ciudată, cu demnitate, înspre apă.
Trei bazine terasate, coborând în vale, mari, frumoase, cu apa liniştită, aşteptau în soare. Apa curgea peste un mic perete de piatră, peste bolovanii mici, căzând de la un bazin la altul. Lebedele ieşiseră pe malul opus, trestiile răspândeau un miros plăcut şi o briză slabă înfiora pielea. Gerald intră în apă după Sir Joshua şi înotă până la capătul bazinului. Acolo ieşi afară şi se aşeză pe marginea lui. Un mic plonjon, şi contesa era în apă înotând ca un şobolan până la el. Stăteau amândoi râzând în soare cu braţele încrucişate pe piept. Sir Joshua înotă până la ei şi rămase acolo, în apa care-i ajungea până la subsuori. Apoi veni

rândul Hermionei şi al domnişoarei Bradley să treacă apa înot şi să se aşeze pe mal în rând cu ceilalţi.
— Nu-i aşa că sunt înspăimântători, cu adevărat groaznici? întrebă Gudrun. Nu-i aşa că seamănă cu nişte reptile? Sunt aidoma unor şopârle mari. Ai mai văzut vreodată ceva asemănător lui Sir Joshua? Zău, Ursula, dacă nu arată ca un animal din era primitivă când pământul era plin de reptile uriaşe.
Gudrun se uită consternată la Sir Joshua care stătea în apă până la piept, cu părul lui lung, încărunţit, căzut peste ochi şi gâtul gros înfipt între umerii de copil. Vorbea cu domnişoara Bradley care, aşezată pe mal deasupra lui, durdulie, mare şi umedă, arăta de parcă era pe punctul de a se rostogoli şi a aluneca în apă asemeni unuia dintre acei lei de mare, trântori, din grădina zoologică.
Ursula privea tăcută. Gerald, între Hermione şi italiancă, râdea fericit. îi reamintea de Dionysos pentru că nvea părul de-a dreptul blond, iar faţa atât de plină şi surâzătoare. Hermione, mare, cu graţia ei rigidă, sinistră, stătea sprijinită lângă el, înfricoşătoare, ca şi cum n-ar fi fost răspunzătoare de ceea ce putea face. Gerald percepea un anumit pericol venind de la ea, o nebunie convulsivă. Dar asta-l făcea să râdă şi mai mult - întorcându-se adesea spre micuţa contesă, care-şi ridica faţa strălucitoare către el. Apoi săriră cu toţii în apă şi înotară împreună ca un grup de foci. Hermione era puternică şi în apă, mare, cu mişcări lente şi viguroase. Palestra se mişca repede şi tăcută ca un şobolan de apă; Gerald se unduia şi strălucea - o umbră albă, reală. Apoi, unul după altul, ieşiră afară şi se îndreptară spre casă.
Gerald însă întârzie o clipă să vorbească cu Gudrun.
— Nu-ţi place apa? întrebă el.
Ea îl măsură cu o privire lungă, absentă, de nedescifrat, aşa cum stătea în faţa ei, neglijent, cu bobiţe de apă pe piele.
— îmi place foarte mult, răspunse ea.
El rămase tăcut, aşteptând vreo explicaţie.
— Da.

Şi totuşi nu-i venea să o întrebe de ce refuzase să intre în apă. Simţea ceva ironic în atitudinea ei. Se îndepărtă, pentru prima oară iritat.

— De ce n-ai vrut să faci baie? o întrebă din nou după ce devenise iarăşi un tânăr englez decent îmbrăcat.

Gudrun ezită un moment înainte de a-i răspunde, încercând să se opună insistenţei lui.

— Pentru că nu mi-a plăcut gloata.

Ea râse. Cuvintele păreau să se reflecte în conştiinţa lui ca un ecou. Jargonul ei nu avea pentru Gerald o anumită savoare. Cu sau fără voia iui, ea însemna pentru el lumea adevărată. Gerald dorea să se ridice la nivelul pretenţiilor ei, să-i împlinească aşteptările. Ştia că singu rul criteriu care contează era al ei. Ceilalţi, în mod instinctiv, erau cu toţii din afara acestei lumi, indiferent de ceea ce însemnau din punct de vedere social. N-avea încotro, trebuia să se străduiască să facă faţă cerinţelor ei, să se conformeze ideii ei despre bărbat, ca fiinţă umană.

După prânz, după ce toţi ceilalţi se retrăseseră, Hermione, Gerald şi Birkin mai întârziară pentru a înche ia conversaţia. Conversaţia, în mare parte cu caracter in telectual şi artificial, se purtase în jurul ideii unui stat nou. a unei noi societăţi. Presupunând că sistemul acesta social învechit ar fi răsturnat, distrus, ce s-ar naşte atunci din haosul care ar urma?

Marea idee, afirma Sir Joshua, era egalitatea socială .1 oamenilor. Nu, spunea Gerald, după părerea lui, fiecare om e potrivit pentru mica lui sarcină pe care o are de îndeplinit - lăsaţi-l să şi-o îndeplinească şi asta-i va face plăcere. Principiul unificator e munca pe care o îndeplineşte. Numai munca, activitatea de producţie, îi uneşte pe oameni. Era o chestiune mecanică, dar în definitiv societatea era un mecanism. Dincolo de muncă oamenii sunt izolaţi, fiecare fiind liber să facă ce-i place.

— Oh! strigă Gudrun, în cazul acesta n-o să mai avem nici nume, o să fim ca nemţii, nimic altceva decât Her Obermeister şi Her Untermeister. îmi şi imaginez - „Eu sunt doamna Director-de-Mină Crich. Eu sunt doamna

Membru al Parlamentului Roddice. Eu sunt domnişoara Profesoară de Artă Brangwen". E foarte drăguţ.
— Lucrurile s-ar desfăşura mult mai bine, domnişoară Profesoară de Artă Brangwen, spuse Gerald.
— Ce lucruri, domnule Director-de-Mină Crich? Relaţiile dintre dumneata şi mine, par exemple?
— Da, de exemplu, strigă mica italiancă. Relaţiile dintre bărbaţi şi femei!
— Asta nu-i o chestiune socială, spuse Birkin, sarcastic.
— Exact, aprobă Gerald. Chestiunea socială n-are ce căuta în relaţiile dintre mine şi o femeie. Asta e propria mea problemă.
— Cu o bancnotă de zece lire pe ea, îl ironiză Birkin.
— Nu admiţi că o femeie este o fiinţă socială? îl întreită Ursula pe Gerald.
— E şi una şi alta, răspunse Gerald. Pentru societate, na este o fiinţă socială, dar ca individ este un om liber şi ceea ce face n-o priveşte decât pe ea.
— Şi nu crezi c-ar fi destul de greu de împreunat cele două jumătăţi? întrebă Ursula.
— A, nu, spuse Gerald. Se potrivesc una cu cealaltă în mod firesc - poţi să vezi asta peste tot, acum.
— Nu râde cu atâta poftă până nu ieşi din pădure, îl sfătui Birkin.
Gerald se încruntă, iritat.
— Râdeam?
— Dacă oamenii ar înţelege, spuse Hermione într-un târziu, că din punct de vedere spiritual sunt cu toţii la fel, egali, înfrăţiţi - tot restul fiind lipsit de importanţă - atunci n-ar mai exista toată această bârfă, invidie şi luptă pentru putere care nu face altceva decât să ne dezbine, să ne distrugă.
Vorbele ei fură primite în tăcere şi aproape imediat cei prezenţi se ridicară de la masă. După plecarea lor, Birkin se întoarse spre ea, înverşunat:
— Este exact invers, exact pe dos, Hermione. Tocmai în privinţa spiritului suntem diferiţi şi inegali - numai deosebirile sociale sunt bazate pe condiţii materiale accidentale. Abstract sau matematic, dacă vrei, suntem toţi

egali. Fiecăruia dintre noi îi e foame şi sete, toţi avem doi ochi, un nas şi două picioare. Din acest punct de vedere suntem toţi la fel. Spiritual însă, există o deosebire netă şi ideea de egalitate sau inegalitate nu se mai aplică. Pe cunoaşterea acestor lucruri trebuie fondai un stat. Democratismul tău este o minciună absolută - ideea ta de înfrăţire este cu totul falsă dacă o aplici din colo de abstracţiunea matematică. Cu toţii am băut întâi lapte, toţi mâncăm pâine şi carne, toţi vrem să avem au tomobile - aici începe şi aici se opreşte înfrăţirea dintre oameni. Dar nu egalitatea. Iar eu, eu însumi, cine sunt. ce egalitate poate să exprime între mine şi oricare all bărbat sau femeie? în ceea ce priveşte spiritul sunt toi atât de izolat pe cât este o stea de alta, tot atât de diferit
cantitativ şi calitativ. întemeiază statul pe această idee. Un om nu-i cu nimic mai bun decât altul, şi nu pentru că sunt egali, ci pentru că, intrinsec, oamenii sunt altceva unul în raport cu altul şi nu există niciun termen de comparaţie între ei. în clipa în care începi să-i compari, vezi că un om e mult mai bun decât un altul, găseşti toate inegalităţile pe care ţi le poţi imagina, prin firea lucrurilor. Aş dori ca tot omul să-şi ia partea care i se cuvine din bunurile materiale, astfel încât să nu mă mai inoportu- neze, şi să-i pot spune: Ei, acum ai obţinut ceea ce ai dorit - partea care ţi se cuvine prin împărţirea dreaptă a tot ceea ce există în angrenajul lumii. De aici încolo, neghiob ce trăieşti numai pentru gură, vezi-ţi de treburile tale şi nu-mi pune mie beţe în roate.
Hermione îl privea chiorâş, Birkin simţea emanând de la ea valuri violente de ură şi repulsie faţă de ceea ce .pusese el. Era o ură şi o repulsie activă izvorând puternic şi întunecat, din subconştient. Căci acolo răsunaseră cuvintele lui, fiinţa ei conştientă fusese surdă, nu-i dăduse nicio atenţie.
— Asta sună a megalomanie, Rupert, spuse Gerald, cu simpatie.
Hermione scoase un sunet ciudat, ca un mormăit. Birkin se dădu înapoi.

— N-are decât, răspunse el brusc, cu o voce din care dispăruse complet tonul acela insistent care-i obligase pe ceilalţi să tacă, şi ieşi.
Ulterior însă simţi puţină remuşcare. Fusese violent, crud cu biata Hermione. Acum voia să-i ceară iertare, s-o impace. O jignise, fusese răzbunător şi dorea să fie din nou în relaţii bune cu ea.
Se duse în budoarul ei, o cameră retrasă şi plină de perne. Ea stătea la masă scriind scrisori. La intrarea lui îşi ridică faţa, absentă, şi-l urmări cu privirea pe când mergea spre sofa şi se aşeză, apoi îşi coborî din nou privirea asupra hârtiilor ei.
Birkin luă un volum gros, pe care îl citea de câtva timp şi se cufundă pe dată în lectură. Stătea cu spatele la ea.
Hermione nu mai putea să scrie, mintea ei se transfor mase într-un haos, era cuprinsă de întuneric iar ea se lupta cu toată voinţa să-şi recapete stăpânirea de sine, aşa cum luptă un înotător prins într-un vârtej de apă. Dar în ciuda eforturilor ei se prăbuşea, întunericul continua s-o stăpânească, simţea că inima stă să-i sară din piept
Tensiunea aceasta deveni din ce în ce mai puternică până ajunse la o agonie înfricoşătoare, de parcă era înăbuşită sub un zid.
Apoi înţelese că zidul era el, prezenţa lui o distrugea. Dacă nu se va elibera, va suferi o moarte cumplită, stri vită oribil sub acest zid. El era zidul. Trebuia să-l dărâme - trebuie să-l doboare la picioarele ei, pe el, cel care o îngrădea atât de mult, care-i înăbuşea viaţa până la ul tima suflare. Trebuia s-o facă dacă nu voia să piară îr modul cel mai oribil.
Tot trupul îi era străbătut de şocuri teribile, ca nişte descărcări electrice, de parcă ar fi fost aruncată la pă mânt de o descărcare bruscă de înaltă tensiune. Era conştientă de faptul că el stătea acolo, tăcut, un obstacol neînchipuit de diabolic. Nimic altceva nu mai exista îr mintea ei, nimic n-o mai făcea să respire în afară de spa tele lui tăcut şi încovoiat, de creştetul capului său.
Un fior de intensă voluptate îi străbătu braţele - avea să-şi epuizeze această voluptate. Braţele-i fremătau, pu ternice, nemăsurat şi irezistibil de puternice. Ce încânta re, ce

desfătare e puterea, ce delir de plăcere! Avea să-ş consume în sfârşit această voluptate ajunsă la paroxism Sosise clipa! într-o stare de teroare şi agonie extrem; ea-i simţi venirea, ca o culme a beatitudinii. Mâna ei s< închise pe o frumoasă bilă albastră de lapis lazuli aşezatr peste hârtiile de pe biroul ei. Se ridică tăcută rostogolind- o în palmă. Inima-i ardea ca o văpaie în piept; în extazul (îi era cu totul inconştientă. Se îndreptă spre el şi rămase
0 clipă în spatele lui în delir. Birkin continua să stea nemişcat şi inconştient, de parcă era vrăjit.
Apoi, cuprinsă de o flacără care-i scăldă tot trupul ca un fulger lichid, urmată de o perfectă, inexprimabilă descărcare de o extraordinară satisfacţie, coborî repede bulgărele de piatră, cu toată forţa asupra capului său. Dar degetele ei, care strângeau piatra, atenuară lovitura. Cu toate astea, capul lui căzu pe masa pe care zăcea cartea, piatra lunecă şi-i trecu pe lângă ureche, iar ea simţi un val de beatitudine pură, fulgerată de durerea degetelor zdrobite. Dar satisfacţia era oarecum incompletă, (şi ridică braţul sus pentru a izbi încă o dată, drept asupra capului ce stătea ameţit pe masă. Trebuia să-l sfarme, să-l zdrobească înainte ca extazul să ia sfârşit, împlinit pentru totdeauna. O mie de vieţi, o mie de morţi nu mai insemnau nimic acum pe lângă împlinirea acestui extaz perfect.
Dar nu fu destul de iute; nu se putea mişca decât cu încetineală. Spiritul lui puternic îl trezi; îl făcu să-şi ridice faţa şi să se răsucească pentru a o privi. Braţul ei era ridicat, mâna strângea bulgărele de lapis lazuli. Era mâna stângă şi el observă din nou, cu oroare, că era stângace. în grabă, ca şi când şi-ar fi săpat o vizuină, îşi vârî capul sub volumul gros al lui Tucidide şi lovitura care se nbătu asupra lui aproape că-i frânse gâtul şi-i cutremură Inima. Era zguduit, dar nu-i era teamă. Răsucindu-se ca să fie cu faţa spre ea, împinse masa în lături şi se îndepărtă.
1 ra ca o sticlă goală pulverizată, i se părea că-i rupt în bucăţi, zdrobit fărâme. Mişcările-i erau însă perfect coemnte şi precise, sufletu-i era întreg şi nesurprins.
— Nu, n-ai să faci asta, Hermione, spuse el cu o voce scăzută. Nu te las.

O vedea, înaltă şi lividă, atentă, cu mâna strâns încleştată de piatră.
— Dă-te la o parte şi lasă-mă să trec, spuse el apropiindu-se ea.
Ca împinsă înapoi de o mână nevăzută ea se dădu în lături, privindu-l însă fără încetare ca un înger care şi-a pierdut puterea.
— N-are niciun rost, continuă el după ce trecuse de ea. Nu eu sunt acela care va muri. Auzi?
Ieşi din cameră cu faţa întoarsă spre ea de teamă să nu-l lovească din nou. Cât timp o ţinea sub privirea lui, Hermione nu îndrăznea să se mişte. Şi el era acum în gardă, iar ea n-avea nicio putere. Plecă, iar ea rămase în picioare. Stătu aşa, perfect dreaptă, rigidă cum o lăsase el, vreme îndelungată. Apoi, clătinându-se, se îndreptă spre pat, se întinse şi căzu într-un somn adânc. Când se trezi, îşi aduse aminte de tot ce făcuse, dar i se păru că-l lovise aşa cum ar fi făcut orice femeie: pentru c-o torturase. Avea perfectă dreptate; ştia că, spiritual, avea dreptate. în accepţia ei infailibilă despre puritate, făcuse tot ceea ce trebuia făcut. Avea dreptate, era pură. O expresie de om drogat, de religiozitate aproape sinistră se statornici pe faţa ei.
Birkin, aproape fără cunoştinţă, dar cu mişcări perfect coerente, ieşi din casă, o luă de-a curmezişul parcului spre câmp, spre dealuri. Cerul senin de mai înainte se înnorase şi începuse să picure. Rătăci pe marginea săi batică a unei văi cu desişuri de alun, flori, mănunchiuri de buruieni, şi pâlcuri mici de brazi tineri cu muguri ca nişte gheare moi. De jur împrejur totul era umed; jos, pe fundul văii, curgea un râu întunecat sau cel puţin aşa părea. îşi dădu seama că nu-şi poate veni în fire, că se mişca într un fel de întuneric. Dorea totuşi ceva. Era fericit aici, p< coasta umedă a dealului întunecat, plin de tufe şi flori. Ar li vrut să le mângâie pe toate, să se sature de contactul cu ele. îşi scoase hainele şi se aşează gol printre primule, inişcându-şi delicat picioarele printre ele, apoi genunchii, braţele până la subsuori, întinzându-se, lăsându-le să-i atingă pântecul şi pieptul. Era o atingere atât de dulce, de răcoroasă şi de

subtilă pe întreg corpul... păru să se sature din contactul cu ele. Dar atingerea era prea dulce. Păşi prin iarba înaltă spre un pâlc de brazi tineri, nu mai înalţi decât el. Ramurile nu prea aspre îl loveau pricinuindu-i dureri ascuţite, îi aruncau valuri de picături reci pe pântec, îi izbeau spatele cu mănunchiuri de ace moi. Dădu peste o tufă de scaieţi care-l pişcară viu, dar nu prea dureros pentru că mişcările lui erau blânde şi atente. Să te poţi întinde şi să te rostogoleşti printre zambilele tinere şi răcoroase care ţi se lipesc de piele; să stai pe burtă şi să simţi sub spate mănunchiuri de iarbă fină şi umedă, moale ca o suflare, mai moale, mai delicată şi mai fină decât atingerea oricărei femei; şi apoi să te lipeşti cu coapsa de ţepii negricioşi şi vii ai ramurilor de brad, să simţi uşoara biciuire a crenguţelor de alun careţi înţeapă umerii, să strângi la piept trunchiul argintiu al mesteacănului neted şi tare, cu crestăturile şi nodurile lui vitale - toate astea erau bune, foarte bune, îţi dădeau o mare satisfacţie. Nimic nu putea întrece, nimic nu putea înlocui această pătrundere răcoroasă şi subtilă a vegetaţiei în propriul tău sânge. Ce noroc că există această încântătoare, subtilă, înfioratăvegetaţie care-l aşteptase, după cum şi el tânjea după ea. Cât era de satisfăcut, >le fericit!
Pe când se ştergea uşor cu batista, se gândi la Hermione şi la lovitură. Simţea o durere într-o parte a capului. Dar la urma urmei ce importanţă mai avea asta?
Ce mai conta Hermione, ce mai conta întreaga omenire la un loc? Exista această răcoroasă şi perfectă singurătate, atât de încântătoare, de proaspătă şi de neprihănită. Ce greşeală, într-adevăr, să creadă că doreşte tovărăşia oamenilor, a unei femei. Nu dorea câtuşi de puţin o femeie. Frunzele şi primulele şi copacii erau cu adevărat încântători, şi răcoroşi, şi ispititori, îi pă-trundeau în sânge, şi se adăugau fiinţei lui. Se regăsea acum infinit îmbogăţit şi nespus de încântat. Era drept din partea Hermionei să vrea să-l ucidă. Ce legătură avea el cu ea? De ce ar pretinde, la urma urmei, c-ar avea ceva în comun cu oricare fiinţă umană? Aici era lumea lui. Nu dorea pe

nimeni şi nimic, numai această încântătoare, subtilă, înfiorată vegetaţie şi pe el însuşi, propria sa fiinţă, vie. Trebuia să se întoarcă în lume. Era adevărat. Dar asta nu mai are nicio importanţă când ştii unde-ţi este locul. Acum ştia cui aparţine. Aici îi era locul, asta era călătoria lui. Lumea era ceva străin.
Urcă pe deal întrebându-se dacă nu cumva era nebun. Dar dacă era aşa atunci propria lui nebunie era preferabilă unei minţi normale, echilibrate. Era fericit în propria lui nebunie, era liber. Nu mai dorea acea străveche sănătate a lumii care devenise atât de dezgustătoare. Se bucura de lumea nou-descoperită a nebuniei lui. Era atâl de proaspătă, atât de gingaşă şi atât de plăcută...
Cât despre o anumită părere de rău pe care o simţea în acelaşi timp în suflet, nu era decât o rămăşiţă a vechii etici care făcea ca o fiinţă umană să adere la umanitate Dar el era sătul de vechea etică a fiinţei omeneşti şi a umanităţii. Acum iubea dulcea, delicata vegetaţie, atâl de răcoroasă şi de perfectă. Are să-şi învingă vechea tristeţe, va renunţa la vechea etică, va fi liber în noua lui stare.
Era conştient de durerea din ceafă, care devenea cu fiecare clipă tot mai puternică. Acum mergea de-a lungul drumului către cea mai apropiată gară. Ploua şi n-avea pălărie. Dar la urma urmei destui trăsniţi ieşeau azi fără pălărie, în ploaie.
Din nou se întrebă cât din greutatea care-i apăsa inima, o anumită depresiune, se datora fricii, acea teamă că cineva l-ar fi putut vedea gol zăcând în mijlocul vegetaţi- oi. Ce groază îi era de omenire, de alţi oameni! Se înălţa In el până la oroare, până la un fel de coşmar, groaza de a fi subiectul observaţiei altora. Dacă ar fi fost pe o insulă, ca AlexanderSelkirk, numai cu creaturile naturii şi cu pomii, ar fi fost liber şi fericit, n-ar fi existat nicio urmă din această senzaţie de apăsare şi ar fi fost îndeajuns de satisfăcut şi cu conştiinţa împăcată.
Mai bine i-ar trimite un bilet Hermionei; poate că era îngrijorată din cauza lui, iar el nu voia să-i rămână obliga-i.i. Când ajunse la gară îi scrise:

Am pornit-o spre oraş. Deocamdată nu vreau să mă mai întorc la Breadalby. Dar totu-i în regulă - nu vreau să-ţi faci griji că m-ai lovit, nici un moment. Spune-le celorlalţi că e una dintre toanele mele obişnuite. Ai avut per-fectă dreptate să mă loveşti - pentru că ştiu c-o doreai. Aşa că acum totul s-a sfârşit.
în tren însă se simţi bolnav. Orice mişcare era o durere insuportabilă şi îi era rău. Se târî până acasă cu o Irăsură, străbătând drumul pe dibuite, ca un orb, susţinut numai de o licărire de voinţă.
Timp de vreo două săptămâni zăcu bolnav, dar nu-i scrise nimic Hermionei care credea că este numai îmbufnat. Se înstrăinară cu totul unul de altul. Ea plutea în extaz, nestrămutată în convingerea ei că avea exclusivă dreptate. Trăia cu şi numai prin propria ei stimă faţă de na însăşi, prin convingerea dreptăţii ei spirituale.
9
Praf de cărbune
A
I
ntorcându-se de la şcoală în după-amiaza aceea, surorile Brangwen coborâră dealul printre căsuţele pitoreşti din Willey Green şi ajunseră astfel în locul unde drumul este traversat de calea ferată. Acolo găsiră bariera lăsată din cauza trenului miner care se apropia huruind; mica locomotivă gâfâia răguşit pe când înainta prudent de-a lungul terasamentului. Omul cu picior de lemn, din cabina de semnalizare, se holba afară, din adăpostul lui, ca un crab vârât într-o cochilie de melc.
în vreme ce fetele aşteptau, îşi făcu apariţia Gerald Crich în trapul mărunt al unei iepe arabe roaibe. Călătorea bine şi uşor, încântat de tremurul delicat al creaturii dintre genunchii lui. Arăta foarte pitoresc, cel puţin în ochii lui Gudrun, aşa cum stătea, firesc, lipit de spinarea zveltă a iepei roşietice, a cărei coadă lungă se unduia în aer Le salută pe fete, se apropie de calea ferată aşteptând ca să se ridice bariera şi se uită de-a lungul şinelor spre trenul care se apropia. Cu tot zâmbetul ei ironic la adre sa pitorescului acestei imagini, lui Gudrun îi plăcea să-l privească. Se ţinea

bine şi cu uşurinţă în şa; pe faţa arsă de soare se detaşa mustaţa cu nuanţe alburii, aspră, iar ochii lui albaştri scânteiau aţintiţi în depărtare.
Locomotiva pufăia rar, ascunsă între maluri, iepei nu-i plăcea zgomotul; începu să se cabreze dându-sr îndărăt, ca şi cum zgomotul acela ciudat o enerva. Gerald însă o aducea înapoi ţinând-o cu capul lângă barieră Şuieratul aspru, gâfâit al maşinii se abătea asupra ei cu o forţă din ce în ce mai mare. Zgomotul acesta repetat ca un suflu repezit şi înfricoşător, şi care-i era necunoscut pătrundea în trupul iepei făcând-o întâi să se strângă ş

npoi să se destindă de groază, ca un arc. Atunci, pe faţa lui Gerald se ivea o sclipire, un zâmbet abia schiţat şi, inevitabil, iapa era readusă în poziţia iniţială.
Dar zgomotul încetă şi mica locomotivă, zăngănindu- şi tijele de oţel, se ivi pe drumul de fier cu un clinchet asurzitor. Iapa sări ca o picătură de apă pe o bucată de fier încins. Ursula şi Gudrun se dădură înapoi speriate, lipindu-se de gardul viu. Gerald însă se lăsă cu toată greutatea asupra iepei şi o obligă să se întoarcă. Părea cufundat în ea magnetic, capabil s-o aducă înapoi împotriva voinţei ei.
— Nebunul! strigă Ursula cu glas tare. De ce nu se îndepărtează până trece trenul?
Gudrun îl privea cu ochi mari, vrăjiţi. Gerald stătea strălucitor şi neînduplecat strunind iapa ce se rotea în jurul ei însăşi, se răsucea şi sărea cabrându-se, şi totuşi nu putea scăpa din strânsoarea voinţei lui şi nici de spaima înnebunitoare care vibra în trupul ei, pe când vagoanele lunecau încet, grele, înfiorătoare, unul după altul, unul în urma celuilalt, de-a lungul şinelor din dreptul drumului. Apoi locomotiva, ca şi cum ar fi dorit să vadă ce se putea face pentru ea, puse frânele şi atunci vagoanele se dădură înapoi lovindu-şi tampoanele metalice şi sco- ţând un sunet

infernal de ţimbale, apropiindu-se tot mai mult unul de altul cu izbituri stridente înfricoşătoare. Iapa işi deschise botul şi se ridică încet ca purtată pe creasta unui val de teroare. Apoi, brusc, îşi răşchiră picioarele dinainte făcând o sforţare supremă de a se trage înapoi din faţa ororii. Reuşi, iar cele două fete se lipiră una de ilta, cu sentimentul că iapa va cădea pe spate prinzân- du-l pe Gerald sub greutatea trupului. Dar el se aplecă înainte, cu faţa tot atât de strălucitoare ca şi până atunci, Vi reuşi s-o redreseze, s-o facă să se lase jos, aducând-o înapoi pe locul de mai înainte. Dar pe cât de puternică era presiunea exercitată de călăreţ, tot pe atât era şi reacţia provocată de groaza ei nestăpânită, zvârlind- o înapoi de la linia ferată, făcând-o să se rotească pe două picioare ca şi cum ar fi fost în mijlocul unui vârtej. Priveliştea aceasta o făcu pe Gudrun aproape să leşine, cuprinsă de-o ameţeală sfâşietoare care-i pătrundea până în inimă.

— Nu! Nu! Las-o să plece! Las-o să se îndepărteze! Zănaticule! Zănaticule! strigă Ursula cât putu de tare, complet scoasă din minţi.

Asta o făcu pe Gudrun s-o deteste teribil. Era de nesuportat ca vocea Ursulei să sune atât de puternic şi de limpede.

O expresie de asprime se ivi pe faţa lui Gerald. Se ghemui pe spinarea iepei, ca o casă înfiptă în marginea unei prăpăstii, şi o obligă să se întoarcă. Respiraţia animalului devenise un horcăit, nările, două găuri mari, fierbinţi, gura îi era deschisă iar ochii înnebuniţi. Era o priveliştе oribilă. Gerald însă se menţinea deasupra ei fără s-o slăbească, cu o persistenţă aproape mecani-că, ascuţit precum împunsătura unei săbii; om şi animal transpirau din abundenţă. Cu toate astea, Gerald părea calm ca o rază de soare îngheţată.

Şi în acest timp, şirul nesfârşit de vagoane se perindă încontinuu, mişcându-se încet unul după altul, unul în urma celuilalt, ca un vis urât ce nu se mai termină. Lanţurile de legătură dintre vagoane scrâşneau şi scârţâ- iau după gradul de întindere; iapa se smucea acum me canic cu spaimele învinse, căci omul părea s-o învăluie, pe când Gerald o strângea din toate părţile şi o readucea cu

picioarele pe pământ de parcă ar fi făcut parte din fiinţa lui.
— Şi sângerează! Sângerează! strigă Ursula plină de dezaprobare şi ură faţă de Gerald. Ea singură îl înţele gea perfect pentru că era în opoziţie cu el.
Gudrun privi şi, văzând firicelele de sânge prelingân- du-se pe coapsele iepei, se făcu albă. în clipa următoare, pintenii lucitori se lăsară drept asupra rănilor, apăsând neînduplecaţi. Simţurile o părăsiră. Lumea se învârti şi se rostogoli în neant.
Când îşi reveni, era liniştită şi rece, cu simţurile amorţite. Vagoanele continuau să treacă, omul şi iapa continuau să se lupte. Dar ea, Gudrun, era rece şi detaşată şi nu mai simţea nimic pentru niciunul. Era îngheţată, nesimţitoare, indiferentă.
în sfârşit apăru acoperişul ţuguiat al cabinei frânaru- lui; zgomotul era în scădere şi erau speranţe ca toată această hărmălaie să ia sfârşit. Răsuflarea grea a iepei, pe jumătate buimăcită, răsuna acum automat; omul părea să se relaxeze încrezător, cu voinţa triumfătoare, neştirbită. Cabina frânarului ajunse în dreptul lor şi trecu încet, în timp ce paznicul se holba afară la spectacolul de pe drum. Şi, prin intermediul omului izolat în cabina lui, Gudrun putu să vadă întreaga scenă ca pe un spec- tacol, izolat şi momentan, o viziune de o clipă pierdută în eternitate.
O binecuvântată şi încântătoare linişte păru să se furişeze pe urma trenului ce se retrăgea. Ce dulce e liniştea! Ursula privea plină de ură tampoanele vagonului care se îndepărta. Cantonierul stătea în uşa cabinei sale, pregătit să ridice bariera. Gudrun însă sări brusc înainte în faţa iepei care se zbătea, trase închizătorul şi porţile zburară in lături, o jumătate către cantonier, cealaltă jumătate târâtă de ea înainte. Gerald slobozi brusc calul şi sări înainte aproape peste Gudrun. Dar ei nu-i fu frică. Pe când ol smucea în lături capul iepei, Gudrun scoase un ţipăt cu o voce ciudată, ascuţită, ca a unui pescăruş sau a unei vrăjitoare, strigând de la marginea drumului:
— Cred că eşti mândru de ceea ce-ai făcut!

Cuvintele răsunară clar şi distinct. Bărbatul, răsu- cindu-se într-o parte pe calul care tropăia, se uită la ea oarecum surprins, cu o mirare plină de interes. Apoi, copitele iepei răpăiră de trei ori pe podişca dintre linii şi atât omul cât şi calul, sărind inegal, ca un arc, se pierdură în depărtare. Cele două fete îi urmăreau cu privirea. Cantonierul ţopăi cu zgomot surd peste podişcă, cu piciorul lui de lemn - legase porţile. Apoi, se întoarse şi le spuse fetelor:

— E un călăreţ desăvârşit care nu se lasă până nu i se face pe voie.

— Da, spuse Ursula cu vocea înfierbântată, neastâmpărată, dar nu putea să-şi tragă la o parte calul până trec vagoanele? E un zănatic şi o brută. îşi închipuie că asta înseamnă bărbăţie, să torturezi un cal? E şi el o fiinţă, de ce s-o brutalizeze şi s-o chinuiască?

Urmă o pauză după care cantonierul scutură din cap şi răspunse:

— Da, este o iepuşoară cum nu se poate mai frumoasă, frumoasă mititica, frumoasă. N-ai să-l vezi pe tatăl lui purtându-se aşa cu un animal. Sunt cât se poate de diferiţi, Gerald Crich şi tatăl său - doi oameni diferiţi, fără îndoială.

Urmă o altă pauză.

— Dar de ce o face? strigă Ursula. De ce? Se crede grozav dacă brutalizează o creatură sensibilă, de zece ori mai sensibilă decât el?

O nouă pauză, prudentă. Apoi omul clătină din cap ca şi cum ar fi vrut să vorbească, dar cu atât mai mult gândind:

— îmi închipui că vrea să obişnuiască iapa să suporte orice, răspunse el. O iapă arabă pursânge - nu rasa care se găseşte pe aici - e cu totul diferită de soiurile noastre. Se spune că a adus-o de la Constantinopole.

— O fi! spuse Ursula. Mai bine o lăsa turcilor. Sunt convinsă că ei s-ar fi purtat mult mai blând cu ea.

Omul intră să-şi bea ceaiul, iar fetele îşi continuară drumul pe uliţa îngropată sub un strat de praf negru, moale. Mintea lui Gudrun era copleşită de imaginea trupului uşor dar neînduplecat al bărbatului apăsând trupul viu al calului; pulpele puternice, de neînvins, ale bărbatului blond strângând trupul palpitând al iepei, pe care o supusese cu

totul, un fel de dominaţie magnetică albă şi blândă a spatelui, a coapselor şi a gambelor, închizând şi cuprinzând iapa supusă în întregime, teribila supunere a celui slab.
Pe stânga, aşa cum mergeau fetele, tăcute, mina îşi ridica mormanele şi stivele de materie primă, iar şinele negre cu vagonete în repaus arătau ca un port, ca un mare golf de cale ferată cu vagoane ancorate în el.
în apropierea celei de a doua treceri de cale ferată, ce străbătea multe linii strălucitoare, se alinia o fermă aparţinând minerilor şi un mare glob de fier, un boiler scos din uz, imens, ruginit şi perfect rotund stătea tăcut într-o îngrăditură din marginea drumului. Găinile ciuguleau în jurul lui, câţiva pui se bălăceau pe jgheabul de băut, codobaturile zburau de la apă, printre vagoane.
De cealaltă parte a acestei treceri late, la marginea drumului, se găsea o grămadă de pietre de un cenuşiu-deschis folosite la reparatul terasamentelor, o căruţă şi un om între două vârste cu perciuni în jurul obrajilor, sprijinit în lopată, vorbind unui bărbat tânăr cu ghetre, ce stătea lângă capul calului. Amândoi stăteau cu faţa spre trecerea de nivel.
Le văzură pe cele două fete apărând, nu departe de ei, două siluete mici, strălucitoare, în lumina puternică a după-amiezii târzii. Amândouă purtau rochii de vară uşoare, în culori vesele. Ursula avea un taior portocaliu, croşetat. Gudrun, unul galben-pal. Ursula purta ciorapi galbeni ca penele papagalului. Gudrun - roz-aprins.
Siluetele celor două femei păreau că strălucesc în mersul lor peste trecerea lată de cale ferată; alb şi portocaliu, galben şi roz sclipind în mişcare, traversând o lume fierbinte cufundată în praf de cărbune.
Cei doi bărbaţi stăteau nemişcaţi în arşiţă, privindu-le. Cel mai în vârstă era un om scund, cu faţa aspră, energică, de vârstă mijlocie; cel tânăr era un muncitor de vreo douăzeci şi trei de ani. Stăteau tăcuţi, urmărind cu privirea apropierea celor două surori. Le urmăriră pe când se apropiau şi apoi trecând şi îndepărtându-se pe drumul colbuit, cu locuinţe pe o parte şi lanuri prăfuite de cealaltă.

Cel mai în vârstă, cu obrajii încadraţi de favoriţi, îi spuse libidinos celui mai tânăr:
— Cât i-ai da, ce zici? E bună, nu?
— La care te referi? întrebă cel tânăr cu un zâmbet.
— Cea cu ciorapii roşii. Ce zici? Mi-aş da salariul pe o săptămână pentru cinci minute. Numai atât! Cinci minute.
— Ai avea atunci de furcă cu nevastă-ta, răspunse el.
Gudrun se întoarse şi-i privi pe cei doi. Pentru ea, erau nişte creaturi sinistre care stăteau şi-o urmăreau de după grămada de piatră cenuşie. îl ura pe cel cu favoriţi.
— Marfa-ntâia, asta eşti, strigă omul în urma ei.
— Crezi că merită leafa pe-o săptămână? întrebă cel tânăr gânditor.
— Dacă cred? A dracului ce-aş pune banii jos chiar în clipa asta.
Cel mai tânăr se uită după Gudrun şi Ursula obiectiv ca şi cum ar fi vrut să evalueze acel lucru care ar merita leafa pe-o săptămână. îşi scutură capul cu o neîncredere absolută.
— Nu, spuse el, pentru mine nu face atât.
— Nu? făcu cel vârstnic. în ce mă priveşte, pe Dumnezeul meu că face.
Şi se apucă să arunce pietrele cu lopata.
Fetele coborau printre casele cu acoperişuri de ţiglă şi pereţi de cărămidă înnegrită. întregul district minier zăcea învăluit în vraja razelor grele, roşiatice, ale apropiatului apus de soare şi urâţenia poleită cu frumuseţe pătrundea în simţuri ca un narcotic. Pe drumurile copleşite de praful negru, bogata lumină părea mai caldă, mai densă; peste toată această mizerie fără formă sfârşitul luminos al zilei aruncase un fel de văl încântător.
— Locurile astea au un gen de frumuseţe viciată, spuse Gudrun, aflată, evident, sub înrâurirea fascinaţiei. Nu simţi şi tu, aşa, nelămurit, atracţia lor fierbinte, grea? Pe mine de-a dreptul mă năuceşte.
Treceau pe lângă grupuri de case de mineri. în curţile din spate se putea vedea câte un miner spălându-se în aerul fierbinte al înserării, gol până la brâu, cu pantalonii mari de catifea, aproape căzuţi. Alţi mineri, deja spălaţi, stăteau

pe vine cu spatele rezemat de perete, vorbind sau tăcând, cu trupuri sănătoase, obosiţi, odihnindu-se. Vocea le răsuna cu intonaţii puternice şi pronunţatul lor accent dialectal era curios de mângâietor. Părea s-o învăluie pe Gudrun ca mângâierea unui lucrător; în întreaga atmosferă dăinuia prezenţa fizică a bărbaţilor, aerul era impregnat de un strat magic de muncă şi bărbăţie. Dar aşa era pretutindeni în acest district şi locuitorii lui nu-i mai dădeau atenţie.
Pentru Gudrun însă această atmosferă era apăsătoare şi pe jumătate respingătoare. N-ar fi putut spune niciodată de ce Beldover era atât de diferit de Londra sau de regiunea sudică, de ce toate simţămintele omului erau altele, de ce aveai impresia că trăieşti într-o altă lume. Acum însă îşi dădea seama că aceasta era lumea oamenilor puternici, subpământeni, care-şi petreceau majoritatea timpului în întuneric. în vocea lor putea distinge voluptuoasa rezonanţă a întunericului, puternica şi primejdioasa lume din adâncuri nepăsătoare şi inumană, ca şi un sunet asemănător unor maşini ciudate, grele şi unsuroase. Voluptatea era ca aceea pe care ţi-o dau ma-şinile: rece şi metalică.
Aşa era în fiecare seară când se întorcea acasă; părea să treacă printr-un câmp de forţă distrugătoare ce emana de la miile de mineri viguroşi, veniţi din adâncuri, pe jumătate automatizaţi, şi care îţi pătrundea în creier şi în inimă deşteptând o duritate şi o dorinţă fatale.
O cuprindea nostalgia după aceste locuri. Ura regiunea, ştia cât e de izolată, cât de hidoasă şi de dezolant de lipsită de frumuseţi. Uneori bătea din aripi ca o nouă Daphne, transformându-se nu într-un pom, ci într-o maşină. Şi cu toate astea era cuprinsă de nostalgie. Se lupta din răsputeri să se adapteze acestor locuri, dorea cu ardoare să le pătrundă frumuseţea.
Seara, se simţea atrasă spre strada principală a oraşului, o stradă urâtă şi prost croită, dar supraîncărcată de aceeaşi puternică atmosferă dură, întunecată, intensă. Era veşnică plină de mineri. Se mişcau cu o demnitate ciudată şi deformată, cu o anumită frumuseţe şi linişte nenaturală în

atitudine, cu o expresie de detaşare şi semiresemnare pe feţele lor palide şi adesea slabe. Aparţineau unei alte lumi, exercitau o ciudată fascinaţie, vocile lor erau pline de o rezonanţă insuportabil de adâncă, ca bâzâitul unor maşini, o muzică mai înnebunitoare decât aceea a sirenelor de demult.
în serile de vineri se pomenea în mijlocul femeilor de rând, atrasă spre mica piaţă. Aceasta era ziua de plată pentru mineri, iar noaptea de vineri era noapte de târg. Toate femeile ieşeau, toţi bărbaţii îşi însoţeau nevestele la cumpărături sau se duceau să-şi întâlnească prietenii. Pavajul se înnegrea pe multe mile în jur de oameni care se îndreptau spre piaţă de pe creasta dealului, şi strada principală din Beldover era înţesată de bărbaţi şi femei strâns înghesuiţi.
Era întuneric. Piaţa scânteia fierbinte de flăcările lămpilor cu petrol, care aruncau o lumină roşiatică pe feţele grave ale nevestelor ce târguiau şi pe cele palide şi absente ale bărbaţilor. Aerul răsuna de strigătul vânzătorilor şi de glasul oamenilor ce se scurgeau în şiruri dese de-a lungul caldarâmului către mulţimea compactă din piaţă. Magazinele erau orbitoare şi pline de femei, străzile erau pline de bărbaţi, în special bărbaţi, mineri de toate vârstele. Banii erau cheltuiţi cu o libertate aproape nesocotită.
Căruţele care veneau nu mai puteau trece. Trebuiau să aştepte, în timp ce căruţaşii strigau şi urlau până ce mulţimea deasă le făcea loc. Peste tot, tinerii din districtele învecinate stăteau la taifas cu fete, în drum sau pe la colţuri. Uşile cârciumilor erau deschise şi pline de lumină, bărbaţii intrau şi ieşeau într-un flux continuu; peste tot se strigau unul pe altul sau traversau drumul pentru a se întâlni, ori stăteau în grupuri mici sau cercuri, discutând, discutând la nesfârşit. Zvonul flecărelii, ca un zumzet iritant şi cumva tainic, veşnica vorbărie despre mină ca şi ciondăneala politică umpleau aerul de o vibraţie asemănătoare cu aceea a maşinăriilor dereglate. Vocea lor o afecta pe Gudrun până la limita leşinului. Stârneau în ea

o ciudată, nostalgică suferinţă a dorinţei, ceva aproape demonic ce n-avea să se împlinească niciodată.
Ca orice altă fată din district, Gudrun se plimba în sus şi-n jos, în sus şi-n jos de-a lungul celor două sute de paşi de caldarâm strălucitor din apropierea pieţii. Ştia că era vulgar să facă asta. Tatăl şi mama ei n-ar fi admis-o, dar o cuprindea nostalgia, trebuia să fie printre oameni. Uneori, la cinema, stătea printre bădărani; respingători şi desfrânaţi mai erau! Şi totuşi nu se putea stăpâni să nu se amestece printre ei.
Şi, ca orice fetişcană de rând, îşi găsise şi ea „băiatul" ei. Era un electrician, unul dintre cei angajaţi datorită reorganizării făcută de Gerald. Era un om corect şi dezgheţat, cultivat şi pasionat de problemele sociale. Locuia singur, în gazdă, într-o vilă din Willey Green. Era un gentleman, şi destul de înstărit. Gazda lui era aceea care răspândea veştile despre el: că ar avea un hârdău mare de lemn în dormitor şi că atunci când se întorcea de la lucru, căra sus căldare după căldare de apă pentru a face baie, apoi îşi punea o cămaşă curată, schimbân- du-şi zilnic lenjeria, şi ciorapii curaţi de mătase; în aceas- te privinţe era foarte pretenţios şi exigent, dar în ceea ce priveşte restul era cât se poate de la locul lui şi nu-şi dădea aere. Gudrun ştia toate aceste lucruri. Casa Brangwenilor era locul unde bârfa ajungea în mod natural şi inevitabil. Palmer fusese întâi prietenul Ursulei. Dar pe faţa lui palidă, distinsă şi serioasă era aceeaşi nostalgie pe care o simţea şi Gudrun. Şi el simţea nevoia de a umbla în sus şi-n jos pe stradă în serile de vineri. Aşa că se plimba împreună cu Gudrun şi astfel se produsese între ei o apropiere. Dar nu era îndrăgostit de Gudrun. El o voia în realitate pe Ursula, însă din cine ştie ce motiv ciudat nimic nu se produsese între ei. îi plăcea s-o aibă alături pe Gudrun ca pe un tovarăş de idei - dar asta era tot. Şi nici ea nu nutrea vreun sentiment pentru el. Era un om înclinat spre ştiinţă, avea nevoie de o femeie care să-l sprijine. în realitate însă era impersonal, avea fineţea unei frumoase piese de maşină. Era prea rece, prea distructiv, prea egoist şi prea

măreţ pentru a-i păsa cu adevărat de vreo femeie. Pe el îl polarizau bărbaţii.
Individual, îi detesta şi-i dispreţuia. în grup însă îl fascinau, aşa cum îl fascinau şi mecanismele. Pentru el, reprezentau un nou fel de mecanisme, dar incalculabile, imprevizibile. Prin urmare Gudrun bătea străzile cu Palmer sau se ducea cu el la cinema. Şi faţa lui lungă, palidă, destul de distinsă, scânteia pe când îşi făcea observaţiile sarcastice, lată-i, numai ei doi; într-un fel, două eleganţe, într-altul, două unităţi distincte, aderând cu totul la ceilalţi oameni, unindu-se cu minerii a căror feţe erau atât de asemănătoare. Acelaşi secret părea să acţioneze în sufletul tuturor, al lui Palmer, al lui Gudrun, al tinerilor desfrânaţi, al slăbănogilor între două vârste. Toţi aveau o tainică conştiinţă a puterii, a unei forţe distructive inexprimabile şi a unei fatale pseudobunătăţi, un fel de putreziciune a voinţei.
Uneori Gudrun se detaşa pentru a avea întreaga perspectivă asupra propriei ei scufundări. Şi atunci o cuprindea un acces de furie şi dispreţ. Simţea că se scufundă în masa celorlalţi, cu toţii atât de „apropiaţi, amestecaţi, sufocându-se“. Era oribil. Simţea că se înăbuşă. Se pregătea să-şi ia zborul şi cu ardoare se apuca de lucru. Dar curând îl lăsa baltă. O pornea înspre câmpurile înnegrite şi strălucitoare. Şi vraja începea s-o cuprindă din nou.
10
Caietul de schiţe
I
ntr-o dimineaţă, surorile Brangwen desenau lângă Willey Water, la capătul cel mai îndepărtat al lacului. Gudrun ieşise din apă pe o limbă de nisip, şi se aşezase în felul budiştilor, uitându-se fix la plantele acvatice ce se înălţau suculente din mâlul apei puţin adânci. Ceea ce vedea era mâlul, un mâl apos, moale şi noroios, din al cărui adânc putregăit se ridicau plantele de apă, groa-se, reci şi cărnoase, foarte drepte şi umflate, cu frunzele izbucnind în unghiuri drepte, mate, sumbre, de culoare verde-închis, pătate cu negru-purpuriu şi auriu. Ea le percepea structura

cărnoasă, dospită, prin intermediul simţurilor, ca într-o viziune, ca şi cum ar fi ştiut în ce fel se iveau din noroi, şi cum se înălţau din ele însele, pentru a sta ţepene şi suculente deasupra apei.
Ursula urmărea cu privirea fluturii aflaţi pe deasupra apei. Unii mici şi albaştri, ce se iveau pe neaşteptate de nicăieri ca nişte bijuterii însufleţite; unul mare, negru cu roşu ce stătea pe o floare şi respira fâlfâindu-şi aripile delicate aspirând până la intoxicare pura lumină eterică a soarelui; alţi doi albi, încăieraţi în aer aproape de pământ; aveau un halou în jurul lor. Oh! când, rostogolin- du-se, veniră mai aproape se văzu că erau din aceia cu aripile portocalii pe margine; portocaliul dădea naştere acelui halou. Ursula se ridică şi se îndepărtă, inconştientă, ca fluturii.
Gudrun, absorbită în uimirea înţelegerii acestui talaz de plante de apă, stătea desenând pe nisip, fără a-şi ridica privirea pentru ca apoi să se uite fix, inconştientă, atrasă de tulpinile suculente, golaşe şi ţepene. Picioarele îi erau goale şi pălăria zăcea pe malul opus. Se trezi la realitate în clipa în care auzi plescăitul unor vâsle. Se uită în jur. Văzu o barcă cu o umbrelă ţipătoare de soare japoneză şi un bărbat în alb, vâslind. Sub umbrelă era Hermione, iar bărbatul era Gerald. Percepu totul instantaneu. Şi tot instantaneu îşi pierdu firea în fiorul viu al anticipării. Prin vine îi trecu o vibraţie electrică intensă, mult mai intensă decât aceea care zumzăia veşnic, cu un sunet grav, în atmosfera de la Beldover.
Gerald era salvarea ei din mocirla apăsătoare a acestei lumi livide, subpământene, de mineri automatizaţi. El ieşise din noroi. Acum era stăpân. I se vedea spatele, mişcarea şoldurilor albe. Dar nu era asta, ci albul de care părea învăluit pe când se apleca înainte, vâslind. Părea să se plece în faţa a ceva. Părul lui bălai, strălucitor, semăna cu electricitatea norilor.
— lat-o pe Gudrun, se auzi vocea Hermionei, plutind limpede pe deasupra apei. Hai să vorbim cu ea. Te deranjează?
Gerald se uită în jur şi văzu fata stând în picioare la malul apei, privindu-l. îndreptă barca spre ea ca atras de un

magnet, fără să se gândească. în lumea lui, lumea lui conştientă, ea încă nu însemna nimic. Ştia că Hermione simţea o plăcere stranie de a călca în picioare toate diferenţele sociale, cei puţin aparent, aşa că lăsă lucrurile pe seama ei.

— Bună, Gudrun, intonă Hermione, folosind numele ei de botez după moda zilei. Ce făceai?

— Bună, Hermione. Desenam.

— Da? Barca se apropie până ce chila i se afundă în nisip. Putem să vedem şi noi? Aş dori foarte mult.

N-avea niciun rost să se împotrivească intenţiei deliberate a Hermionei.

— Păi... începu Gudrun să se împotrivească - nu-i plăcuse niciodată să-şi expună lucrările nefinisate - nu-i nimic interesant de văzut.

— Nu? Dă-mi voie s-arunc măcar o privire, vrei?

Gudrun îi întinse caietul de schiţe. Gerald se întinse ca să-l ia. în aceeaşi clipă îşi aduse aminte de cuvintele pe care i le adresase ea şi de faţa-i ridicată spre el pe când se afla călare pe calul ce se cabra. Şi îl cuprinse o mândrie cu atât mai mare cu cât simţea, într-un mod nelămurit, că fata se află în puterea lui. Simţămintele ce treceau de la unul la celălalt erau puternice şi fără participare conştientă.

Şi, ca sub puterea unei vrăji, Gudrun percepea corpul lui întinzându-se şi învăluind-o ca focul mlaştinilor, întinzându-se spre ea, cu mâna înainte ca o tulpină. Senzaţia vie de voluptate pe care i-o dădea apropierea lui îi goli sângele din vine, mintea i se întunecă, devenind inconştientă. Iar el se legăna pe apă perfect, ca o lumină fosforescentă. Gerald se uită după barcă: o luase încet spre larg. Ridică vâsla pentru a o aduce înapoi. Şi plăcerea rafinată de a-l vedea oprind barca pe apa uşor agitată era completă, ca un leşin.

— Pe astea le-ai desenat, spuse Hermione uitându-se cercetător la plantele de pe mal şi comparându-le cu desenele lui Gudrun. Ea se uită în jur, în direcţia indicată de arătătorul lung al Hermionei. Acestea sunt, nu? repetă Hermione, voind o confirmare.

— Da, răspunse Gudrun mecanic, fără a o lua în seamă.

— Să văd şi eu, îi ceru Gerald, întinzându-se după caiet.

Hermione însă îl ignoră; n-avea să-i dea voie să le vadă înainte ca ea să fi terminat. Dar el, a cărui voinţă era tot atât de insistentă şi neabătută ca şi a ei, se întinse până ce atinse caietul. Un mic şoc, o furtună de repulsie bruscă împotriva lui o făcu pe Hermione să se cutremure involuntar. Dădu drumul caietului, înainte ca el să-l fi apucat bine, iar acesta se prăvăli pe marginea bărcii şi de acolo, în apă.

— Poftim! exclamă Hermione cu o nuanţă ciudată de izbândă răutăcioasă. îmi pare rău, îmi pare foarte rău. Nu poţi să-l scoţi, Gerald?

Ultimele cuvinte fură rostite pe un ton de nerăbdare zeflemitoare, ceea ce-l făcu pe Gerald să simtă o ură ascuţită împotriva ei. Se aplecă în afara bărcii, întinzându-se până atinse apa. Simţea că poziţia lui era ridicolă, cu spatele expus privirilor dinapoia lui.

— N-are nicio importanţă, se auzi vocea sonoră, puternică, a lui Gudrun.

Părea că-l atinge. Dar el se întinse şi mai mult, făcând barca să se clatine violent. Hermione însă rămase netulburată. Gerald prinse caietul pe sub apă şi îl scoase picurând.

— îmi pare nespus de rău, nespus de rău, repetă Hermione. Mă tem că vina e numai a mea.

— N-are nicio importanţă, realmente, te asigur, nu contează absolut deloc, replică Gudrun tare, apăsat, cu faţa îmbujorată.

Şi întinse nerăbdătoare mâna după caietul ud, ca să se termine odată cu această scenă. Gerald i-l dădu. Nu prea se simţea în largul lui.

— îmi pare teribil de rău, repetă Hermione, până când atât Gerald cât şi Gudrun fură exasperaţi. Nu se mai poate face nimic?

— în ce fel? întrebă Gudrun, cu o ironie rece.

— Nu putem salva desenele?

Urmă o clipă de tăcere în care Gudrun îşi exterioriză • întreaga ei împotrivire faţă de insistenţa Hermionei.

— Te asigur, spuse Gudrun, cu o distincţie tăioasă, că pentru scopul meu desenele sunt la fel de bune ca la început. Am nevoie de ele numai ca obiect de referinţă.
— Dar n-aş putea să-ţi ofer un caiet nou? Te rog, dă-mi voie! îmi pare atât de rău! Am sentimentul că toată vina e a mea.
— După câte am văzut, n-a fost deloc vina dumita.le. Dacă a existat vreo vină, aceea a fost a domnului Crich. Dar întreaga chestiune e cu totul lipsită de importanţă şi e de-a dreptul ridicol să ne mai ocupăm de asta.
Gerald se uita atent la Gudrun, pe când ea o respingea pe Hermione. Exista în ea o forţă puternică, rece.
O urmărea cu o putere de pătrundere ce se ridica până aproape de clarviziune; o văzu ca pe un spirit ostil, periculos, ce rămânea întreg şi neînfrânt. Mai mult chiar, gestul era de o mare fineţe şi perfecţiune.
— îmi pare foarte bine dacă nu contează, spuse el, dacă într-adevăr nu li s-a întâmplat nimic.
îl privi şi ea, cu ochii ei albaştri minunaţi, şi-i trimise un semnal până în adâncul sufletului cu o voce intimă, aproape mângâietoare, acum că i se adresa numai lui:
— Bineînţeles că n-are nici cea mai mică importanţă.
Legătura dintre ei era acum stabilită prin acea privire, prin acel ton. Cu ajutorul lor se făcuse înţeleasă - erau plămădiţi din acelaşi aluat. între ei era un fel de francmasonerie diabolică. Ştia că de aici înainte avea o anumită putere asupra lui. Oriunde se vor întâlni, vor fi asociaţi tainic. Şi, în această asociaţie cu ea, el va fi lipsit de putere. Sufletul ei exulta.
— La revedere! îmi pare bine că m-ai iertat. La re-ve-de-re.
Hermione îşi cântă vorbele de bun rămas şi îşi flutură mâna. Gerald apucă mecanic lopeţile şi vâsli spre larg. Dar tot timpul privea, cu ochii licărind de admiraţie şi de un zâmbet subtil, către Gudrun care stătea pe nisip scuturând caietul în mână. Ea le întoarse spatele ignorând barca ce se retrăgea. Gerald însă se uita înapoi în timp ce vâslea, privind-o, uitându-şi îndeletnicirea de moment.

— Nu am luat-o prea mult la stânga? cântă Hermione, ignorată sub umbrela ei colorată.
— Cred că e bine, spuse el bine dispus, începând din nou să vâslească fără a se gândi la ceea ce făcea. Şi Hermionei îi displăcu enorm uitarea lui plină de bună dispoziţie, pentru că ea era redusă la zero şi nu-şi putea recăpăta ascendentul asupra lui.

11
Insula

A
I
n timpul acesta, Ursula se îndepărtase de Willey Wa- ter urmând cursul sclipitor al râului. După-amiaza răsuna de cântecul ciocârliilor. PQ povârnişul dealurilor scăldate în lumină, dropiţele înmiresmau aerul cu parfumul lor delicat. Câteva tufe de „nu-mă-uita“ înfloreau la malul apei. Totul era plin de neastâmpăr şi lumină.
Continuă să hoinărească absentă, traversând micile pârâuri. Voia să ajungă sus la iazul morii. Casa mare a morii era pustie, cu excepţia unui muncitor şi a nevestei lui care se instalaseră în bucătărie. O luă deci prin curtea goală a morii, apoi printr-o grădină sălbăticită şi urcă malul în apropierea stăvilarului. Când ajunse sus şi îşi îndreptă privirea spre suprafaţa catifelată, calmă a iazului din faţa ei, observă pe mal un bărbat care dregea o luntre. Era Birkin care tăia şi ciocănea de zor.
Rămase în picioare pe stăvilar, privindu-l. Birkin n-o observase. Părea foarte ocupat. Era ca un animal sălbatic, activ şi absorbit. Ursula avu sentimentul că ar trebui să plece, că prezenţa ei era nedorită. El părea foarte adâncit în ocupaţia lui. Dar nu-i venea să plece. O luă, aşadar, de-a lungul malului aşteptând ca Birkin să-şi ridice privirea, ceea ce el şi făcu curând. în momentul în care o văzu îşi lăsă uneltele şi-i ieşi în întâmpinare spunând:
— Bună ziua. Tocmai încercam să repar luntrea asta. Spune-mi ce crezi, e bine?
Ursula se apropie de luntre.
— Eşti fiica tatălui dumitale aşa că poţi să-mi spui dacă e bine, continuă el.

Ursula se aplecă şi se uită la luntrea cârpăcită.
— Sunt sigură că sunt fiica tatălui meu, spuse ea, speriată că va trebui să-şi dea părerea, dar nu mă pricep în chestiuni de dulgherie. Mie mi se pare că e bine, dumitale nu?
— Aşa cred. Tot ceea ce sper este să nu mă ducă la fund. Şi chiar dacă se întâmplă asta, nu-i cine ştie ce, pentru că tot am să ies ia suprafaţă. Ajută-mă s-o pun pe apă, vrei?
Unindu-şi eforturile, întoarseră luntrea şi o puseră pe apă.
— Acum, eu am s-o încerc, iar dumneata priveşte şi vezi ce se întâmplă. Dacă ţine, am să te duc până la insulă.
— Bun, spuse ea, privind nerăbdătoare.
lazul era întins şi avea perfecta nemişcare şi luciul întunecat al apelor foarte adânci. Către mijloc erau două insuliţe pe care crescuseră câţiva arbuşti şi tufe. Birkin îşi făcu vânt pe lac schimbând neîndemânatic direcţia. Din fericire luntrea plutea, astfel că putu să se agaţe de ramura unei sălcii şi să ajungă pe insulă.
— Cam prea multă vegetaţie, observă el cercetând insula, dar foarte drăguţă. Vin să te iau. Luntrea ia puţină apă.
După câteva clipe fu din nou înapoi şi ea păşi în luntrea udă.
— Ne duce, fii fără grijă, spuse el, şi manevră din nou spre insulă.
Debarcară sub o salcie. Ursula se trase înapoi din faţa vegetaţiei luxuriante - ficuşi urât mirositori şi cucută -, dar Birkin se aventură în mijlocul lor.
— Am să cosesc locul acesta şi atunci are să fie mai romantic - ca în Paul şi Virginia.
— Da. S-ar putea aranja nişte picnicuri grozave aici - în stilul lui Watteau, spuse ea entuziasmată.
Faţa lui se umbri.
— N-am chef de astfel de picnicuri aici.
— Numai de Virginia, râse ea.
— Virginia îmi e de-ajuns, îi răspunse el cu un zâmbet strâmb. Nu, de fapt nici de ea n-am nevoie.

Ursula îl privi îndeaproape. Nu-I mai văzuse de la Breadalby. Era slăbit, cu obrajii adânciţi şi livizi.
— Ai fost bolnav, nu? întrebă Ursula cu oarecare repulsie.
— Da, răspunse el, rece.
Se aşezaseră sub o salcie şi priveau lacul din micul lor refugiu.
— Şi asta te-a speriat?
— De ce să mă sperii? răspunse întorcându-şi ochii către ea. Era în el ceva neomenesc şi neîmblânzit în acelaşi timp care o tulbura, făcând-o să iasă din obişnuitul ei fel de a fi.
— E înfricoşător să fii foarte bolnav, nu?
— E neplăcut, în orice caz. Dacă ne e frică sau nu de moarte, încă n-am stabilit. într-o anumită stare de spirit nu ne e frică deloc, în alta, foarte mult.
— Dar nu te face să te simţi ruşinat? După mine e foarte jenant să fii bolnav - boala e teribil de umilitoare.
Birkin rămase câteva clipe gânditor.
— Se poate, deşi încă de la început omul e conştient că ceva nu-i în regulă în viaţa lui. în asta stă umilinţa. Nu cred că o boală contează mai mult decât alta. Cineva se îmbolnăveşte pentru că nu trăieşte cu adevărat - nu poate. Eşecul de a trăi este ceea ce te îmbolnăveşte şi te umileşte.
— Şi dumneata nu reuşeşti să trăieşti? întrebă ea, aproape sarcastic.
— Aşa cred. în orice caz, nu s-ar putea spune că viaţa mea e un succes. Ai veşnic impresia că te izbeşti cu nasul de un zid nevăzut din faţa ta.
Ursula râse. Era speriată şi ori de câte ori era speriată râdea şi se prefăcea degajată.
— Bietul dumitale nas! îl ironiză ea privindu-i trăsăturile feţei.
— Nici nu-i de mirare că-i urât.
Ursula rămase tăcută câteva minute, luptându-se cu propria ei decepţie. Exista în ea un imbold care o împingea la decepţie.
— Dar eu sunt fericită - viaţa mi se pare teribil de veselă, spuse ea.

— Foarte bine, răspunse Birkin, cu o anumită indiferenţă.
Ea căută un petic de hârtie în care fusese împachetată o bucăţică de ciocolată pe care o găsise în buzunar, şi începu să facă o barcă. Birkin o privea fără să observe ce face. Era ceva ciudat de patetic şi de blând în mişcarea inconştientă a degetelor ei care păreau agitate şi rănite de atingerea hârtiei.
— Mie-mi place viaţa. Dumitale, nu? întrebă ea.
— Ba da! Mă înfurie însă că nu pot fructifica ceea ce e cu adevărat bun în mine. Mă simt ameţit şi buimac. Şi numi pot reveni în niciun fel. Nu ştiu ce să fac. Şi ar trebui făcut ceva pe undeva.
— De ce-ar trebui să faci veşnic ceva? i-o întoarse ea. Asta e treaba plebei. Cred că e mult mai bine să fii un adevărat patrician şi să nu faci nimic, să fii tu însuţi, ca o floare care se plimbă.
— Sunt cu totul de acord - dacă ai ajuns să înfloreşti. Floarea mea însă nu reuşeşte să înflorească în niciun fel. Este ori distrusă în mugure, ori mâncată de viermi, ori n-are destulă hrană. S-o ia naiba! N-a ajuns nici măcar la stadiul de boboc. E un mugure înăbuşit.
Ea râse din nou. Birkin era atât de agitat şi de exasperat. Dar şi ea simţea o teamă şi o nedumerire: exista oare o ieşire? Trebuia să fie o scăpare, într-un fel.
Urmă o tăcere în timpul căreia îi veni să plângă. Căută o altă bucăţică din ambalajul ciocolatei şi începu să confecţioneze o altă barcă.
— Cum se face, întrebă ea în cele din urmă, că acum nu există nicio înflorire, nicio demnitate în viaţa oamenilor?
— Pentru că întreaga idee e moartă. Umanitatea însăşi e cu adevărat putredă. Există miliarde de fiinţe omeneşti în lumea asta - frumoşi şi înfloritori, sunt tinerii şi tinerele voastre care plesnesc de sănătate. Dar ei sunt fructe ale Sodomei, de fapt, fructele Mării Moarte, născute din fiere. Nu-i adevărat că ar prezenta vreo importanţă - în suflet sunt o cenuşă, amară şi coruptă.
— Dar există şi oameni buni, protestă Ursula.

— Destul de buni pentru zilele noastre. Dar omenirea e un copac uscat acoperit de minunate şi strălucitoare epave omeneşti.
Ursula nu-şi putu reţine aversiunea faţă de aceste afirmaţii prea colorate şi categorice. Nu se putu împiedica însă nici să-l facă să continue.
— Şi dacă-i aşa, de ce-i aşa? întrebă ea ostilă.
Se aţâţau unul împotriva celuilalt până la o minunată înflăcărare, dar de sensuri opuse.
— De ce, de ce sunt toţi oamenii nişte bulgări de ţărână înverşunaţi? Pentru că nu vor să se desprindă din copac când s-au copt. Continuă să stea agăţaţi pe vechile lor poziţii chiar şi când acestea sunt depăşite, până ce se umplu de viermi şi putreziciune.
Se lăsă o tăcere lungă. Vocea lui devenise înfierbântată şi sarcastică. Ursula era tulburată şi dezorientată. Amândoi uitaseră totul în afară de propriile lor gânduri.
— Şi chiar dacă toată lumea greşeşte, în ce privinţă ai dumneata dreptate? strigă ea. Cu ce eşti mai bun?
— Eu? - Eu n-am dreptate, i-o întoarse el. Sau cel puţin singura privinţă în care am dreptate este faptul că o ştiu. Detest ceea ce sunt. Mi-e silă de mine, ca om. Umanitatea este un imens agregat de minciună, iar o minciună imensă înseamnă mai puţin decât un grăunte de adevăr. Umanitatea înseamnă mai puţin, cu mult mai puţin decât individul, pentru că individul poate fi uneori capabil de adevăr în timp ce umanitatea e un arbore al minciunilor. Şi se mai spune că iubirea e cel mai măreţ lucru! Mincinoşi incurabili persistă în a susţine asta şi, în schimb, priveşte ce fac! Priveşte la toate aceste milioane de oameni care repetă clipă de clipă că iubirea este lucrul cel mai de preţ sau caritatea - şi vezi ce fac tot timpul. îi recunoşti după vorbele lor că sunt nişte mincinoşi împuţiţi şi laşi ce n-au curajul să-şi recunoască faptele, darămite să facă ceea ce spun.
— Dar, spuse Ursula, trist, asta nu schimbă faptul că iubirea e cel mai măreţ lucru, nu? Ceea ce fac ei nu schimbă adevărul vorbelor lor, nu?

— Total. Pentru că dacă ceea ce spun ei ar fi un adevăr, nu s-ar putea să nu-l îndeplinească. Dar ei menţin minciuna şi până la urmă o iau razna. E o minciună să spui că dragostea e cel mai măreţ lucru. Ai putea tot atât de bine să spui că ura este lucrul cel mai important de vreme ce orice lucru e echilibrat de opusul său. Ceea ce vor oamenii este ura - ură şi nimic altceva. Şi ajung la ea în numele dreptăţii şi al dragostei. îşi distilează fiinţa cu nitroglicerină, toţi, fără excepţie, din însăşi iubire. Minciuna este ceea ce ucide. Dacă vrem ură, atunci fie - moarte, crimă, tortură, distrugere, violenţă - n-avem decât; dar nu în numele dragostei. Detest omenirea! Aş dori să piară. Ar putea să piară fără ca asta să fie o pierdere absolută, chiar dacă toţi oamenii ar muri mâine. Realitatea ar rămâne intactă. Nu, ar fi mai frumoasă. Adevăratul arbore al vieţii ar scăpa atunci de cea mai funebră şi mai bogată recoltă de fructe ale Mării Moarte, povara intolerabilă a miliardelor de simulacre de oameni, o infinită încărcătură de minciuni efemere.
— Deci ai vrea ca lumea să piară în întregime? întrebă Ursula.
— întocmai.
— Şi pământul să fie fără oameni?
— Bineînţeles. Dumneata însăţi nu găseşti că e o idee frumoasă, curată, ca lumea să dispară, să rămână numai iarbă pretutindeni, prin care să vezi iepurii alergând? Sinceritatea plăcută a vocii lui o făcu pe Ursula să tacă pentru a-şi reconsidera poziţia. Şi era într-adevăr atrăgător: o lume curată, încântătoare, fără oameni. Era realmente lucrul cel mai de dorit. Inima ei ezita şi exulta. Şi totuşi era nemulţumită de el.
— Dar, obiectă ea, şi dumneata ai fi mort, aşa că la ce ţi-ar folosi?
— Aş muri imediat dac-aş şti că pământul va fi curăţat de toţi oamenii. Este cel mai frumos şi mai încântător gând. Şi atunci n-ar mai fi niciodată creată o altă umanitate netrebnică pentru corupţia universală.
— Nu, spuse Ursula, n-ar mai exista nimic.

— Cum nimic? Numai pentru că omenirea a fost distrusă? Te flatezi singură. Ar exista totul.
— Dar cum, dacă n-ar mai fi oamenii?
— Îţi închipui că ceea ce există depinde de om? Ei bine, nu! Există pomii, iarba, păsările. Aş prefera să ştiu că ciocârlia se înalţă dimineaţa peste întinderile lipsite de oameni. Omul e o greşeală, trebuie să piară. Există iarba şi iepurii, şi viperele şi mulţimile nevăzute, adevăraţii îngeri, ce se plimbă liberi când o omenire murdară nu-i deranjează - şi demoni adevăraţi, de viţă pură - foarte drăguţi.
Ursula era încântată de ceea ce spunea el, îi plăcea foarte mult, ca fantezie. Desigur, nu era decât o plăcută închipuire. Ea însăşi cunoştea prea bine realitatea omenirii, realitatea ei hidoasă. Ştia că nu poate să dispară atât de curat şi convenabil. Mai avea de străbătut o cale încă lungă, mai era încă un drum lung şi hidos.
Sufletul ei subtil, feminin şi demonic, o ştia foarte bine.
— Dacă numai omul ar pieri de pe faţa pământului, creaţia şi-ar continua drumul ei minunat, ar avea un început nou, fără oameni. Omul este una dintre greşelile creaţiei - ca ihtiozaurii. Dacă ar dispărea numai el, gândeşte-te ce lucruri încântătoare ar apărea de-a lungul timpului eliberat - lucruri plămădite din însuşi focul creaţiei.
— Dar omul nu va pieri niciodată, spuse ea cu cunoaşterea insidoasă şi diabolică a ororilor continuităţii. Lumea ar dispărea odată cu el.
—A, nu, nu chiar. Eu cred în glorioşii îngeri şi în demonii care sunt precursorii noştri. Ei ne vor distruge pentru că nu suntem îndeajuns de mândri. Ihtiozaurii n-aveau pic de mândrie, se târau şi se opinteau în mers aşa cum facem noi. Şi în plus, uită-te la florile de soc şi la zambilele sălbatice - sunt dovada creaţiei pure din zilele noastre - chiar şi fluturii. Omenirea însă nu va depăşi niciodată stadiul caterpilar - putrezeşte în faza de crisalidă, nu va avea niciodată aripi. Este o anticreaţie, ca maimuţele şi babuinii.
Ursula îl privea cu uimire. Birkin păruse cuprins tot timpul de o nerăbdătoare furie, şi în acelaşi timp i se păru foarte

amuzant şi, în final, plin de toleranţă. Iar neîncrederea ei era stârnită de această toleranţă şi nu de furia lui. Văzuse că tot timpul, în ciuda lui însuşi, se simţea obligat să încerce a salva omenirea. Şi acest lucru, deşi îi aducea pe undeva o alinare datorită unei autosatisfacţii şi stabilităţi, o umplea totuşi de un fel de nemulţumire profundă şi ură faţă de el. Ea-I dorea pentru ea însăşi şi ura poziţia lui de Salvator MundP. Simţea ceva confuz şi generalizat în legătură cu el, ceva ce nu putea suporta. El se comporta în acelaşi fel, spunea aceleaşi lucruri, făcea, fără rezervă, cauză comună cu oricine pe care-l întâlnea, cu oricine şi cu toţi cei care-l interesau. Era un lucru demn de dispreţ, o formă insidioasă de prostituţie.

— Dar, spuse ea, crezi în iubirea individuală chiar dacă nu crezi în dragostea faţă de oameni?

— Nu cred deloc în dragoste - adică nu mai mult decât cred în ură sau în nefericire. Iubirea este o emoţie ca toate celelalte - şi astfel totul e bine câtă vreme eşti capabil s-o simţi. Nu văd însă de ce am absolutiza-o. Este numai un aspect al relaţiilor dintre oameni. Nimic mai mult. Şi intră în componenţa oricăror relaţii dintre oameni. De ce i s-ar cere cuiva s-o simtă întotdeauna mai mult decât simte regretul sau bucuria vagă, nu pot pricepe. Iubirea nu-i un deziderat, este o emoţie pe care-o simţi sau nu, în funcţie de împrejurări.

—Atunci de ce-ţi mai pasă de oameni, întrebă ea, dacă nu crezi în iubire? De ce-ţi mai baţi capul cu umanitatea?

— De ce? Pentru că nu pot ieşi din sânul ei.

— Pentru c-o iubeşti, insistă ea.

Asta-I irită.

— Dacă o iubesc, atunci asta este propria mea boală.

— Dar e o boală de care nu doreşti să fii vindecat, adăugă ea cu un anumit sarcasm rece.

De data asta el tăcu, simţind că vrea să-l insulte.

— Şi dacă nu crezi în dragoste, atunci în ce crezi? întrebă ea ironic. Numai în iarbă şi în sfârşitul lumii?

Birkin începea să se simtă ridicol.

— Cred în cetele nevăzute, spuse el.

— Şi în nimic altceva? Nu crezi în nimic din ceea ce se vede în afară de iarbă şi de păsări? Lumea închipuită de dumneata oferă o privelişte săracă.
— Se poate, spuse el rece, cu superioritate, acum că era ofensat, adoptând un fel de superioritate distantă, nesuferită, şi retrăgându-se în sine.
Ursulei îi displăcea, dar simţea în acelaşi timp că pierduse ceva. Se uita la el cum stătea ghemuit pe mal. Era învăluit într-un fel de rigiditate pedantă, de şcoală duminicală, înfumurată şi detestabilă. Şi cu toate astea arăta foarte fin şi atrăgător, lăsa o puternică senzaţie de libertate datorită formei sprâncenelor, a bărbiei prin întreaga lui înfăţişare, ceva ce trăia intens undeva, în ciuda înfăţişării lui nesănătoase.
Şi tocmai acest sentiment de dualitate pe care i-l provoca făcea ca ura ei subtilă faţă de el să se înteţească. Uşurinţa lui de a trăi era minunată, avea acea calitate rară a unui om pe care merită să-l doreşti cu pasiune; dar în acelaşi timp avea şi această ridicolă, meschină pretenţie de Salvator Mundi şi de profesor de şcoală duminicală, o înfumurare de cea mai rigidă speţă.
Birkin îşi ridică privirile spre ea. îi văzu faţa ciudat de aprinsă, ca luminată din interior de un foc puternic, fermecător. Sufletul i se umplu de uimire. Era învăluită de flăcările propriului ei foc vital. Mut de uimire, sub vraja unei atracţii perfecte, pure, se apropie de ea. Ursula stătea ca o regină ciudată, aproape supranaturală în vesela şi strălucitoarea ei bogăţie.
— Esenţialul în legătură cu dragostea, spuse el, verificându-şi rapid conştiinţa, este că noi urâm acest cuvânt pentru că l-am vulgarizat. Ar trebui să fie interzis, tabu, timp de mulţi ani până când ne vom forma o idee nouă, mai bună.
între ei se ivi o rază de înţelegere.
— Dar ea înseamnă întotdeauna acelaşi lucru, spuse ea.
— O, nu, Dumnezeule, să nu mai însemne asta! exclamă el. Să piară vechile semnificaţii!
— Dar dragostea rămâne totuşi dragoste, insistă ea.
în ochii ei strălucea o lumină aurie, ciudată şi

răutăcioasă.
Birkin ezită derutat, retrăgându-se.
— Nu, nu rămâne aceeaşi. Denumită astfel, niciodată. N-ai nicio nevoie să rosteşti acest cuvânt.
— Trebuie să te las pe dumneata să-l scoţi din Arca Convenţiei la momentul oportun, îl ironiză ea.
Se uitară din nou unul la celălalt. Brusc, ea sări în picioare, îi întoarse spatele şi se îndepărtă. Se ridică şi el agale şi se duse la marginea apei, unde, ghemuindu-se, începu să-şi facă inconştient de lucru. Culegând o margaretă, o aruncă în lac astfel că tulpina închipuia chilia unei bărci, iar floarea plutea ca un nufăr cu faţa deschisă, spre cer. Se rotea încet, într-un dans de derviş, lent, pe când se îndepărta răsucindu-se.
El o urmări cu privirea, apoi aruncă în apă o altă margaretă şi apoi alta, şi rămase privindu-le cu ochi luminoşi, nevinovaţi, ghemuit lângă mal. Ursula se întoarse să-l privească. Era stăpânită de un sentiment ciudat, ca şi cum se întâmpla ceva. Acel ceva însă îi scăpa: un soi de oprelişte părea s-o îngrădească. Nu-şi putea da seama. Nu putea decât să urmărească micile discuri luminoase ale margaretelor ce se roteau uşor în călătoria lor prin apa întunecată, lucioasă. Mica flotilă de margarete plutea în lumină, un grup de pete albe, în depărtare.
— Să mergem la ţărm, să le urmărim, spuse ea, fi- indu-i teamă să mai rămână prizonieră pe insulă. Şi se îndepărtară în luntre.
Fu bucuroasă când ajunse din nou, liberă, pe ţărm. O luă de-a lungul malului către stăvilar. Margaretele erau împrăştiate pe iaz, radiind minuscule, ca o exaltare - stropi de exaltare ici şi colo. De ce-o mişcau atât de puternic şi mistic în acelaşi timp?
— Priveşte, spuse el, barca ta din hârtie purpurie le escortează, iar ele sunt ca un convoi de plute.
Unele dintre margarete veniră încet spre ea, cu ezitări, executând un cotilion timid, mic şi strălucitor, pe suprafaţa întunecată şi netedă a apei. Candoarea lor veselă, strălucitoare, o mişcă atât de mult pe când se apropiau de ea, încât aproape îi dădură lacrimile.

— De ce sunt atât de încântătoare? exclamă ea. De ce mi se par aşa de încântătoare?
— Sunt drăguţe, recunoscu şi ei, silit de tonul ei emoţionat. Ştii, o margaretă este un mănunchi de floricele, o inflorescenţă devenită o singură floare. N-o situează botaniştii pe treapta cea mai înaltă-a dezvoltării? Aşa cred.
— Da, familia Compozitae, cred, spuse Ursula, nefi- ind niciodată sigură de nimic.
Lucrurile pe care le ştia perfect la un moment dat în clipa următoare deveneau îndoielnice.
— Explic-o astfel. Margareta este o mică, o perfectă democraţie, prin urmare e cea mai evoluată dintre flori şi de aici farmecul ei.
— Nu, exclamă ea, nu, niciodată! N-are nimic democratic.
— Nu, admise el. Este masa poleită a proletariatului înconjurată de gardul alb, arătos, al bogaţilor trândavi.
— Ce dezgustător - detestabilele dumitale comparaţii sociale! exclamă ea.
— Chiar! E o margaretă - să-i dăm pace.
— Dă-i! Transform-o odată într-un cal negru, dacă poate fi ceva cal negru pentru dumneata, adăugă ea muşcător.
Rămaseră aşa, despărţiţi, ignorându-se de parcă ar fi fost puţin buimăciţi; stăteau amândoi nemişcaţi, abia conştienţi. Micul conflict în care intraseră le sfâşiase cugetele şi-i lăsase ca pe două forţe impersonale puse faţă în faţă.
El începu să-şi dea seama de răceala dintre ei. Voia să spună ceva care să-i readucă pe o poziţie nouă, mai firească.
— Ştii că am închiriat camerele de aici, de la moară? Nu crezi c-am putea petrece clipe plăcute din când în când?
— A, da? spuse ea, ignorând întreaga implicaţie a presupusei intimităţi.
El reveni imediat la distanţa normală.
— Dacă mă gândesc, pot trăi destul de bine singur. Voi renunţa total la ocupaţia mea. Pentru mine a devenit ceva

mort. Nu cred în omenirea din care pretind că fac parte şi nu dau o ceapă degerată pentru ideile sociale pe care le predic, detest organismul în agonie al societăţii omeneşti - aşa că nu-i decât o înşelătorie să te ocupi de educaţie. Am s-o las baltă imediat ce-mi voi reveni îndeajuns - poate mâine - şi voi fi liber.

— Ai din ce să trăieşti? întrebă ea.

— Da, am aproape patru sute de lire pe an. îmi va fi uşor.

Rămaseră tăcuţi.

— Şi cum rămâne cu Hermione? întrebă Ursula.

— S-a terminat, în sfârşit - un adevărat eşec. Şi nici n-ar fi putut fi altceva.

— Dar rămâneţi în continuare amici?

— Ar fi greu să pretindem că suntem străini, nu?

Urmă o pauză stânjenitoare.

— Dar nu înseamnă asta o jumătate de măsură? întrebă Ursula după un timp.

— Nu cred. Dacă va fi aşa, spune-mi-o.

Urmă o nouă tăcere de câteva minute. Birkin se gândea.

— Trebuie să arunci totul, fără excepţie - totul trebuie înlăturat pentru a obţine acel lucru unic pe care-l doreşti.

— Care lucru? întrebă ea, provocator.

— Ştiu eu? Libertatea.

Ea ar fi preferat să spună „dragostea".

De jos se auzi lătratul puternic al câinilor. El păru tulburat. Ea nu observă. I se păru doar că e stânjenit.

— De fapt, spuse ei, cu voce scăzută, cred că tocmai vine Hermione însoţită de Gerald Crich. Voia să vadă camerele înainte de a fi mobilate.

— Ştiu, spuse Ursula. Ea se va ocupa cu mobilatul în locul dumitale.

— Probabil. Are vreo importanţă?

— A, nu, cred că n-are, deşi eu, personal, nu pot s-o sufăr. O văd ca pe o minciună, ca să-ţi spun aşa, du- mitale, care nu vorbeşti despre minciuni. Pentru o clipă rumegă ceva în minte, apoi izbucni: Da, şi să ştii că-mi pare foarte rău de faptul că ea-ţi mobilează camerele - îmi pare foarte

rău, îmi pasă într-adevăr. Mă supără c-o mai laşi să-ţi dea târcoale.
El rămase tăcut, încruntat.
— Poate că nu vreau ca să-mi mobileze camerele - şi nici n-o las să-mi dea târcoale. Dar nici nu pot să mă port ca un bădăran faţă de ea, nu? în orice caz, acum trebuie să cobor şi să-i întâmpin. Vii şi dumneata, nu?
— Nu cred, spuse ea, rece şi nehotărâtă.
— Nu vrei? Hai vino! Să vezi şi camerele... Te rog.

12
Decoraţiuni interioare

Birkin porni în josul malului şi Ursula îl urmă fără niciun chef. Dar nici n-ar fi vrut să stea deoparte. — Acum ne cunoaştem mai bine, dumneata şi cu mine, spuse el.
Ea nu răspunse.
în bucătăria mare, întunecoasă a morii, nevasta lucrătorului vorbea pe un ton ascuţit cu Hermione şi Gerald, el în alb, ea cu o eşarfă lucioasă, albăstruie, ambii ciudat de luminoşi în obscuritatea camerei. Din coliviile de pe pereţi vreo duzină de canari ciripeau cât puteau de tare. Coliviile erau toate amplasate în jurul unei ferestruici pătrate din fundul camerei pe unde intra şi lumina - o minunată rază de soare filtrată printre frunzele unui copac. Vocea doamnei Salmon se ridica pe fundalul acestui ciripit, care se înălţa din ce în ce mai sălbatic şi triumfător; vocea femeii se înălţa şi ea din ce în ce mai tare, iar păsările îi dădeau replica cu o însufleţire sălbatică.
— lată-l pe Rupert! urlă Gerald în mijlocul vacarmului. Suferea cumplit, căci avea auzul foarte sensibil.
— O-o-o, păsările astea! Nu te lasă să vorbeşti! ţipă dezgustată nevasta lucrătorului. Am să le acopăr.
Şi începu să facă o serie de mişcări bruşte, aruncând ici o cârpă de praf, colo un halat, dincolo un prosop, o faţă de masă, peste coliviile păsărilor.
— Ei, acum o să încetaţi şi-o să lăsaţi omul să vorbească fără tărăboiul vostru, spuse ea cu o voce care era încă prea ascuţită.

Cei prezenţi o priveau. Curând coliviile fură acoperite oferind o imagine ciudată, funebră. Dar de sub prosoape continuară să ţâşnească triluri şi chicoteli ciudate şi sfidătoare.

— N-o să mai ţină mult, îi asigură doamna Salmon. Or s-adoarmă îndată.

— Da? întrebă Hermione, politicos.

— Cu siguranţă, aprobă şi Gerald. Vor adormi în mod automat acum că le-a fost creată impresia de noapte.

— Sunt chiar aşa de uşor de păcălit? întrebă Ursula.

— Oh, da, spuse Gerald. Nu ştii povestea lui Fabre care, pe când era copil, a vârât capul unei găini sub propria ei aripă şi ea a adormit imediat? E cât se poate de adevărat.

— Şi de aceea s-a făcut naturalist? întrebă Birkin.

— Probabil, spuse Gerald.

în vremea asta Ursula se uita pe sub una dintre cârpe. Canarul stătea într-un colţ ghemuit şi înfoiat, gata de somn.

— Ce ridicol! strigă ea. Chiar îşi închipuie că s-a lăsat noaptea! Ce absurd! Zău, cum poţi avea un respect pentru o creatură atât de uşor de păcălit!

— Da, cântă Hermione venind şi ea să se uite. îşi puse mâna pe braţul Ursulei şi-şi înăbuşi un râs gros. Da, nu-i aşa că-i nostim? cloncăni ea. Ca un soţ neghiob.

Apoi, ţinându-şi încă mâna pe braţul Ursulei, o trase la o parte spunând cu vocea ei melodioasă:

— Cum ai ajuns aici? Am văzut-o şi pe Gudrun.

— Am venit să mă uit la iaz, explică ea, şi l-am găsit acolo pe domnul Birkin.

— Da? Asta-i ţara Brangwenilor, nu?

— Aşa-mi închipuiam şi eu, spuse Ursula. Am încercat să mă refugiez aici când v-am văzut pornind pe lac.

— Aha! Şi acum te-am silit să ieşi pe uscat.

Pleoapele Hermionei se ridicară cu o mişcare stranie, înveselită dar obosită. Avea întotdeauna acea ciudată expresie de extaz, nenaturală şi necontrolată.

— Voiam să plec, dar domnul Birkin a ţinut să văd şi eu camerele. Nu-i aşa că-i o plăcere să locuieşti aici? E un loc splendid.
— Da, răspunse Hermione, absentă.
Apoi se îndepărtă de Ursula, nu mai voia să ştie de prezenţa ei.
— Cum te simţi, Rupert? se adresă ea lui Birkin pe un ton schimbat, melodios şi plin de afecţiune.
— Foarte bine, răspunse el.
— Ai avut tot ce-ţi trebuie?
Expresia aceea de extaz, sinistră şi ciudată, i se aşternuse din nou pe faţă; pieptul îi tresălta într-o mişcare convulsivă şi semăna cu cineva căzut pe jumătate în transă.
— Da.
Urmă o tăcere lungă în care Hermione îl privi tot timpul pe sub pleoapele ei grele, adormite.
— Şi crezi c-ai să fii fericit aici? întrebă ea în cele din urmă.
— Sunt sigur.
— Voi face tot ce pot pentru dânsul, fără îndoială, spuse nevasta muncitorului. Şi bărbatul meu de asemenea, aşa că sper să nu ducă lipsă de nimic.
Hermione se întoarse şi o privi.
— Mulţumesc foarte mult, spuse ea, întorcându-i apoi spatele. îşi recăpătase stăpânirea de sine şi, ridicându-şi faţa spre el, adresându-i-se exclusiv lui, îl întrebă:
— Ai măsurat camerele?
— Nu. Am reparat luntrea.
— Vrei s-o facem acum? întrebă ea, pe un ton calm şi egal.
— Aveţi o ruletă, doamnă Salmon? întrebă el întorcându-se spre femeie.
— Da, domnule, cred că avem una, răspunse femeia cotrobăind repede într-un coş. Asta-i singura pe care o avem, dacă-i bună.
O luă Hermione deşi îi fusese oferită lui.
— Mulţumesc foarte mult. E foarte bună. Mulţumesc foarte mult. Apoi, se întoarse spre Birkin întrebându-l cu un mic gest vesel: Vrei s-o facem acum, Rupert?

— Cum rămâne cu ceilalţi? Se vor plictisi, spuse el refractar.
— Vă deranjează? întrebă Hermione, întorcându-se uşor spre Gerald şi Ursula.
— Defel, răspunseră ei.
— Cu ce cameră începem? întrebă ea, întorcându-se din nou spre Birkin cu acelaşi aer vesel, acum că urma să facă ceva împreună cu el.
— Cum s-o nimeri.
— Să vă pregătesc ceaiul în timp ce faceţi asta? întrebă femeia, de asemenea voioasă pentru că avea şi ea o ocupaţie.
— Vrei? zise Hermione, întorcându-se spre ea cu o curioasă mişcare de intimitate ce părea s-o învăluie pe femeie, s-o atragă până aproape de pieptul ei, făcând ca toţi ceilalţi să rămână deoparte. Aş fi foarte încântată. Unde-I luăm?
— Unde aţi dori? Aici sau afară, pe iarbă?
— Unde luăm ceaiul? cântă Hermione, adresându-se tuturor.
— Pe malul lacului. Vom transporta noi totul, dacă le pregătiţi, doamnă Salmon, spuse Birkin.
— Foarte bine, spuse femeia, încântată.
O luară cu toţii prin coridor spre camera de la intrare. Era goală, dar curată şi luminoasă. Fereastra dădea spre grădina năpădită de buruieni.
— Asta-i sufrageria, explică Flermione. Uite cum o să procedăm: Rupert - tu te duci acolo.
— Nu vrei să mă laşi pe mine? spuse Gerald venind să ia capătul ruletei.
— Nu, mulţumesc, răspunse Hermione, aplecându-se, învăluită în strălucitoarea ei eşarfă albăstrie.
Era o mare plăcere pentru ea să întreprindă ceva împreună cu Birkin şi să fie ea aceea care comandă. El o asculta, supus. Ursula şi Gerald priveau. Era o caracteristică a Hermionei ca, în fiecare clipă, numai unul dintre cei prezenţi să fie în contact cu ea, toţi ceilalţi rămânând simpli spectatori. Aceasta îi dădea sentimentul unui triumf.

Măsurară şi discutară în sufragerie, iar Hermione hotărî ce covoare vor pune pe jos. Când era contrazisă o apuca o furie ciudată, cu convulsii. Birkin o lăsa întotdeauna să facă cum voia ea, pentru moment.
Apoi străbătu holul spre cealaltă cameră, ceva mai mică decât prima.
— Acesta va fi biroul, explică Hermione. Rupert, am un covor pe care vreau să-l pui aici. îmi dai voie să ţi-l ofer? Te rog, vreau să ţi-l dau ţie.
— Cum arată? întrebă el, fără amabilitate.
— Nu l-ai văzut. E pe un fond roşu-deschis cu albastru, un albastru mediu, metalic şi un albastru-închis, moale. Cred că are să-ţi placă. Ce zici?
— Pare să fie drăguţ, spuse el. Ce este? Oriental?
— Da. E persan. E din păr de cămilă, mătăsos. Cred că i se spune Bergamos - douăsprezece picioare pe şapte. Crezi că va fi bun?
— Tocmai bun. Dar de ce să-mi dai un covor scump? îmi convine perfect de bine şi vechiul meu covor turcesc.
— Dar vrei să-l primeşti? Te rog.
— Cât a costat?
Ea-I privi şi răspunse:
— Nu-mi amintesc. A fost destul de ieftin.
Birkin se uită la ea cu o faţă hotărâtă.
— N-am să-l iau, Hermione.
— Dă-mi voie să-l ofer acestor camere, îl rugă ea, îndreptându-se spre el şi punându-i mâna pe braţ, implorator. Mi-ar părea atât de rău...
— Ştii că nu-mi place când îmi faci cadouri, repetă el moale.
— Nici nu vreau să-ţi fac cadouri, spuse ea, cicălitoare. Dar pe acesta-l primeşti, da?
— Bine, cedă el învins, în timp ce ea triumfa.
Urcară sus. Erau două dormitoare corespunzând celor două camere de jos. Unul dintre ele era pe jumătate mobilat şi se vedea că Birkin dormise acolo. Hermione înconjură camera atentă, înregistrând fiecare detaliu, de parcă ar fi absorbit toate indiciile prezenţei lui, emanând din toate lucrurile. încercă patul şi examină cuverturile.

— Eşti sigur că nu-ţi lipseşte nimic? întrebă ea pipăind perna.
— Mă simt perfect, răspunse el cu răceală.
— Nu ţi-e frig? Văd că n-ai plapumă. Cu siguranţă că-ţi trebuie una. Nu-i bine să dormi sub greutatea prea multor învelitori.
— Am o plapumă, o să mi-o aduc.
Măsurară camerele şi discutară îndelung fiecare amănunt. Ursula stătea la fereastră şi privea femeia care ducea ceaiul pe malul lacului. Detesta vorbăria Hermionei, voia să bea ceaiul, voia orice în afară de toată tevatura asta. în cele din urmă urcară cu toţii malul înverzit spre locul picnicului. Hermione turnă ceaiul. Acum ignora prezenţa Ursulei, iar aceasta, revenindu-şi din indispoziţia de moment, se întoarse spre Gerald, spunând:
— O, ce mult te-am detestat zilele trecute, domnule Crich!
— Pentru ce? întreba Gerald, tresărind uşor.
— Pentru felul îngrozitor în care ai tratat calul. O, te-am urât nespus!
— Dar ce i-a făcut? întrebă Hermione.
—A silit încântătoarea, sensibila lui iapă arabă să stea lângă calea ferată în timp ce treceau vagoanele acelea îngrozitoare; iar ea, sărmana, se zbătea îngrozitor, o agonie în toată regula. Era cea mai oribilă privelişte pe care ţi-o poţi închipui.
— De ce ai făcut-o, Gerald? spuse Hermione calm şi întrebător.
— Trebuie să înveţe să suporte orice. La ce mi- ar folosi dacă se sperie şi fuge ori de câte ori fluieră o locomotivă?
— Dar de ce s-o torturezi fără rost? întrebă Ursula. De ce s-o obligi să stea tot timpul acolo? Puteai foarte bine să te dai înapoi şi să eviţi toată oroarea asta. Coastele-i sângerau când îi dădeai pinteni. E prea mult!
Gerald deveni rigid.
— Trebuie s-o folosesc, replică el. Şi, dacă vreau să fiu cât de cât sigur de ea, trebuie să se obişnuiască cu zgomotele.

— Şi de ce-ar trebui? strigă Ursula pătimaş. E o fiinţă vie, de ce-ar fi obligată să suporte totul, numai pentru că vrei dumneata? Are tot atâtea drepturi în ceea ce priveşte viaţa ei pe cât ai şi dumneata.
— Cu asta nu sunt de acord, spuse Gerald. Eu consider că iapa aceasta există spre folosul meu. Nu pentru că am cumpărat-o, ci pentru că există o ordine naturală. Este mai firesc ca omul să ia un cal şi să-l folosească după cum îi place decât să stea în genunchi în faţa lui, implorându-l să facă după cum îi este voia, şi împlinindu- şi astfel natura lui minunată.
Ursula era tocmai pe punctul de a izbucni când Hermione îşi ridică faţa şi începu cu tonul ei meditativ şi monoton:
— Eu cred - sunt convinsă - că trebuie să avem curajul de a folosi viaţa animalelor inferioare pentru propriile noastre nevoi. Sunt convinsă că ceva nu e în ordine când tratăm orice creatură vie ca pe noi înşine. Este fără îndoială fals să proiectăm propriile noastre simţiri asupra oricărui lucru însufleţit. E o lipsă de discernământ, de simţ critic.
— întocmai, spuse Birkin tăios. Nimic nu e mai detestabil decât jalnica atribuire a simţămintelor şi a conştiinţei noastre animalelor.
— Da, aprobă Hermione, cu o voce obosită, trebuie într-adevăr să ne hotărâm: ori folosim noi animalele, ori ne vor folosi ele pe noi.
— Asta-i realitatea, spuse Gerald. Un cal are voinţă întocmai ca şi un om, dar n-are minte, în sensul strict. Şi dacă voinţa ta nu-l stăpâneşte atunci te stăpâneşte calul pe tine. Şi acest lucru nu-l pot îngădui. Nu pot admite decât să fiu eu stăpânul unui cal.
— Numai de-am putea învăţa cum să ne folosim voinţa, continuă Hermione. Am putea face orice. Voinţa poate vindeca orice rău şi poate pune lucrurile în ordine. Sunt convinsă de asta - numai dac-am folosi voinţa cum trebuie, în mod inteligent.
— Ce înţelegi prin „a folosi voinţa cum trebuie"?
— Uite, de exemplu, dacă ai obiceiul de a-ţi mânca unghiile, fă-o când nu-ţi vine s-o faci, muşcă-le, strădu-

ieşte-te să le muşti. Atunci ai să constaţi că te-ai lecuit de acest obicei.
— Adevărat? întrebă Gerald.
— Da. Şi în foarte multe privinţe, în ce mă priveşte, m-am lecuit. Eram o fetiţă foarte ciudată şi nervoasă, învăţând să-mi folosesc voinţa, pur şi simplu folosind-o, m-am lecuit.
Ursula se uită la Hermione tot timpul cât vorbi cu ei, domol, lipsită de patimă şi totuşi ciudat de încordată. Un fior straniu o străbătu pe tânăra femeie. Exista în Hermione un fel de forţă întunecată, convulsionată, care te fascina şi în acelaşi timp te dezgusta.
— Este fatal dacă-ţi foloseşti voinţa astfel, spuse Birkin aspru. E dezgustător. O astfel de voinţă este o obscenitate.
Hermione îl privi multă vreme cu ochii ei grei, plini de umbre. Avea o faţă calmă, palidă şi subţire, aproape fosforescentă, bărbia-i era slabă.
— Sunt sigură că nu, spuse ea în sfârşit.
întotdeauna părea să existe un interval, o separaţie ciudată între ceea ce simţea şi trăia şi între ceea ce gândea şi spunea de fapt. Gândurile ei păreau să se închege la suprafaţa unui vârtej de emoţii şi reacţii întunecate, haotice, ceea ce pe Birkin îl umplea întotdeauna de repulsie; devenea infailibilă, voinţa n-o părăsea niciodată. Vocea ei era tot timpul lipsită de patimă, încordată şi perfect de sigură. Cu toate astea era zguduită de o senzaţie de greaţă, ca un rău de mare care ameninţa în permanenţă să-i cuprindă mintea. Mintea îi rămânea întreagă, voinţa ei acţiona încă perfect, ceea ce pe Birkin aproape că-l exaspera. Dar n-ar fi îndrăznit niciodată, niciodată să-i înfrângă voinţa, să lase vârtejul din subconştientul ei să răbufnească - şi s-o aducă în ultimul grad de nebunie. Asta îl uimea întotdeauna la ea.
— Şi bineînţeles, îi spuse el lui Gerald, caii nu au o voinţă completă, ca a oamenilor. Calul nu are numai o singură voinţă. Orice cal are, în sensul strict, două voinţe. Cu una ar dori să fie cu totul în puterea omului, cu cealaltă ar vrea să fie liber, sălbatic. Cele două voinţe se împletesc

uneori - v-aţi dat seama de asta dacă aţi simţit vreodată cum o ia la goană când îl mânaţi.
— Am simţit asta pe când mânam calul, spuse Gerald, dar nu mi-a lăsat impresia că are două voinţe. Ştiu numai că era speriat.
Hermione încetase să mai asculte. îi dăduse pur şi simplu uitării când începuseră să discute aceste lucruri.
— De ce ar dori un cal să intre sub puterea omului? întrebă Ursula. Este cu totul de neînţeles. Nu cred c-arfi dorit-o vreodată.
— Ba da. Este ultimul, probabil cel mai puternic impuls de dragoste: renunţă la viaţa sa în favoarea unei fiinţe superioare, spuse Birkin.
— Ce idei curioase ai despre iubire! îl ironiză Ursula.
— Şi femeia este asemănătoare cailor: două voinţe contrare acţionează în ea. Cu una, doreşte să se supună total, cu cealaltă doreşte s-o la în galop şi să-şi împingă călăreţul la pierzanie.
— în cazul acesta eu sunt ca un cal care galopează, spuse Ursula, izbucnind în râs.
— E periculos să domesticeşti chiar şi caii, ca să nu mai vorbim de femei, spuse Birkin. Regula cunoaşte şi unele rare excepţii.
— Şi asta e bine, spuse Ursula.
— întocmai, încuviinţă Gerald, cu un zâmbet uşor. E mai amuzant.
Hermione ajunsese la capătul răbdării. Se ridică, declarând cu tonul ei puţin cântat:
— Ce seară minunată! Sentimentul frumosului mă cuprinde uneori atât de puternic încât mă copleşteşte.
Ursula, căreia i se adresase Hermione, se ridică odată cu ea, mişcată până în cutele cele mai adânci ale subconştientului. Birkin i se părea un monstru de o aroganţă dezgustătoare. Merse cu Hermione pe malul lacului vorbind despre lucruri frumoase, mângâietoare şi culegând gingaşele flori de ciuboţica-cucului.
— Nu ţi-ar plăcea o rochie din galbenul acesta stropit cu portocaliu - una de bumbac? o întrebă Ursula.

— Da, răspunse Hermione, oprindu-se şi uitându-se la floare, revenind la realitate pentru a se linişti. N-ar fi drăguţă? Mi-ar plăcea.
Şi se întoarse zâmbind spre Ursula, cu un sentiment de reală afecţiune.
Gerald rămăsese cu Birkin voind să-l sondeze până-n adâncuri, să afle ce voia să spună cu acea dublă voinţă a cailor. O flacără de curiozitate îi juca pe faţă.
Hermione şi Ursula rătăceau împreună, unite printr-o neaşteptată legătură de adâncă afecţiune şi apropiere.
— N-am deloc chef să fiu târâtă în această discuţie de critică şi analiză a vieţii. Vreau cu tot dinadinsul să văd lucrurile în totalitate, în plenitudinea şi frumuseţea lor neştirbită, în sfinţenia lor naturală. Nu simţi şi dumneata, n-ai şi dumneata senzaţia că nu mai pot suporta tortura cunoaşterii? spuse Hermione, oprindu-se în faţa Ursulei şi întorcându-se spre ea cu pumnii strânşi, îndreptaţi în jos.
— Ba da. Mi-e silă de toată această bâjbâială şi cercetare.
— îmi pare foarte bine, spuse Hermione, oprindu-se din nou din mers şi întorcându-se spre Ursula. Uneori mă întreb dacă se cade să mă las subjugată de toată această înţelegere, dacă nu dau dovadă de slăbiciune în respingerea ei. Dar simt că nu pot, nu pot. înţelegerea pare să distrugă totul. întreaga frumuseţe şi... şi tot ceea ce e sfânt se distruge, iar eu simt că nu pot trăi fără ele.
— Şi ar fi pur şi simplu o greşeală să trăim fără ele, exclamă Ursula. Nu, e atât de ireverenţios să crezi că totul poate fi cuprins cu mintea! Crede-mă, trebuie să lăsăm ceva şi în seama Necunoscutului. Aşa a fost întotdeauna şi aşa va fi.
— întocmai, spuse Hermione, ca un copil căruia i s-a dat o nouă asigurare, aşa ar trebui, nu? Şi Rupert - îşi ridică faţa spre cer, gânditoare - nu face decât să rupă totul în bucăţi. Este cu adevărat un copil care trebuie să desfacă totul în bucăţi pentru a vedea cum e făcut. Şi nu pot crede că asta e bine - pare cu totul lipsit de respect, aşa după cum spuneai.

— Ca şi cum ai desface petalele unui boboc ca să vezi cam cum ar arăta floarea, spuse Ursula.
— Da. Şi asta ucide totul, nu? Suprimă orice posibilitate de înflorire.
— Desigur. E curată distrugere. Exact!
Hermione se uită lung şi absent la Ursula, părând să accepte confirmarea ei. Apoi rămaseră amândouă tăcute. Imediat ce ajunseră la o înţelegere începură tacit să se suspecteze una pe alta. în ciuda voinţei ei, Ursula se simţea retrăgându-se din faţa Hermionei. Era tot ce putea face pentru a-şi înăbuşi repulsia.
Se întoarseră la cei doi bărbaţi, ca nişte conspiratori ce se retrăseseră pentru a se pune de acord. Birkin îşi ridică privirea spre ele şi Ursula simţi că-l detestă pentru această rece scrutare. El însă nu spuse nimic.
— Mergem? întrebă Hermione. Rupert, vii să iei cina la Shortlands? Vii imediat, vii acum, cu noi?
— Nu sunt îmbrăcat. Şi ştii că Gerald ţine la convenienţe.
— Nu ţin la ele, se apără Gerald. Dar, dacă v-ar fi şi vouă silă ca şi mie de debandada de a umbla cum îţi place prin casă, aţi prefera ca oamenii să fie liniştiţi şi convenţionali cel puţin la masă.
— E-n regulă, spuse Birkin.
— N-am putea să te aşteptăm până te îmbraci? insistă Hermione.
— Dacă vreţi.
Se ridică şi intră în casă. Ursula spuse că-şi va lua rămas-bun.
— Numai că, se întoarse ea spre Gerald, trebuie să spun că, oricât ar fi omul de stăpân al animalelor şi păsărilor, tot nu văd ce drept are de a viola simţămintele unei creaturi inferioare. Continui să cred că ar fi fost mult mai înţelept şi mai frumos dacă te-ai fi dat înapoi în timp ce trecea trenul şi ai fi stat cuminte.
— înţeleg, spuse Gerald, zâmbind, oarecum iritat. Altă dată aşa am să fac.

„Toţi mă iau drept o femelă ce se amestecă în treburile lor“, se gândi Ursula pe când se îndepărta. Dar era pornită contra lor.
O luă repede spre casă cufundată în gânduri. Fusese foarte tare mişcată de Hermione; între ele se stabilise fără îndoială un contact astfel încât formaseră un fel de ligă. Şi totuşi nu putea s-o sufere. îndepărtă însă gândul acesta. „Este, realmente, bună'1 îşi spunea ea. „Nu doreşte decât ceea ce e bine." Şi încearcă să se simtă alături de Hermione şi să se distanţeze de Birkin. îi era cu totul ostilă. Ceva însă o ţinea legată de el, un fel de principiu mai adânc. Aceasta o irită imediat şi o eliberă.
Numai uneori o mai străbătea câte un fior mic şi violent, venit din subconştient, şi atunci ştia că era din cauza provocării pe care i-o aruncase lui Birkin şi pe care el, conştient sau inconştient, o primise. Era o luptă ce avea să se sfârşească prin moarte - sau printr-o nouă
viaţă pentru amândoi, deşi în ce anume consta conflictul, nimeni n-ar fi putut-o spune.

13

Mino
ilele treceau şi Birkin nu dădea niciun semn de via
ţă. Avea de gând s-o ignore, să nu-i mai dea nicio atenţie? O povară insuportabilă de amărăciune şi nelinişte sâcâitoare i se aşternu în suflet. Şi totuşi Ursula ştia că nu face decât să se înşele singură, că el va continua. Nu spuse nimănui nimic.
Apoi, aşa cum era de aşteptat, sosi un răvaş în care el o întreba dacă n-ar fi dispusă să vină să ia ceaiul în oraş, la el acasă, împreună cu Gudrun.
„De ce şi cu Gudrun?'1 se întrebă ea, imediat. „îi e teamă să fie singur cu mine sau crede că singură nu mă voi duce?" Era chinuită de gândul că nu voia să rămână singur cu ea. în cele din urmă însă îşi spuse: „Nu vreau ca Gudrun să fie de faţă pentru că doresc să-mi spună mai multe. N-am să-i spune lui Gudrun nimic şi am să mă duc singură. Atunci am să ştiu".
Se pomeni stând în tramvaiul care suia colina, ieşind din oraş, în direcţia unde Birkin îşi avea locuinţa. Părea să fi

trecut într-un fel de lume de vis, ruptă de realitate. Privea străzile murdare ale oraşului ce rămânea în urmă, de parcă ar fi fost un spirit desprins de universul material. Ce legătură avea ea cu tot ce o înconjura? Viaţa pulsa în fiinţa ei lipsită de formă ca trupul unei fantome. Nu se mai putea gândi la ce ar spune lumea despre ea. Oamenii nu mai contau, căci ieşise din rândul lor. Căzuse, într-un fel ciudat şi nelămurit, afară din teaca vieţii materiale, aşa cum cade bobul din păstaia lui, din singura lume pe care a cunoscut-o vreodată, într-una cu totul necunoscută.
Când fu introdusă de proprietăreasă, îl găsi pe Birkin în mijlocul camerei. Părea tulburat. Ea-I văzu agitat şi emoţionat, un corp fragil şi ireal, tăcut, ca locul de întretăiere al unor forţe violente ce emanau din el şi care o tulburară până aproape de leşin.
— Eşti singură?
— Da. Gudrun n-a putut veni, răspunse ea.
El ghici îndată de ce.
Rămaseră aşezaţi în tăcere, în teribila tensiune din cameră. Ursula îşi dădea vag seama că se află într-o cameră plăcută, luminoasă şi foarte odihnitoare ca formă; observase şi pomuleţul de fucsia cu florile lui purpurii şi cărămizii atârnând ca nişte clopote.
— Ce frumoase sunt florile astea! spuse ea pentru a rupe tăcerea.
— Da? o întrebă el. Apoi adăugă: Credeai c-am să retractez ceea ce am spus?
Ursula simţi că leşină.
— Nu vreau să-ţi aminteşti, dacă nu doreşti, spuse ea, încercând să-şi stăpânească emoţia care o tulbura.
Urmă o scurtă tăcere.
— Nu. Nu-i vorba de asta, ci de faptul că, dacă urmează să ne cunoaştem unul pe celălalt, trebuie să ne legăm pe vecie. Dacă va exista vreo relaţie între noi, fie ea şi de prietenie, trebuie să aibă un caracter definitiv şi irevocabil. în vocea lui era o notă de neîncredere, dacă nu chiar de mânie. Ea nu zise nimic. Nici n-ar fi putut, căci inima i se strânsese.

Văzând că ea tace, Birkin continuă aproape cu amărăciune, izbucnind:
— N-aş putea spune că ceea ce-ţi ofer eu este dragoste şi nici eu nu vreau dragoste în schimb. Este ceva mult mai impersonal, mai durabil şi mai rar.
Urmă o pauză. Apoi ea rupse tăcerea:
— Vrei să spui că nu mă iubeşti?
Suferea cumplit rostind aceste cuvinte.
— Da, dacă se poate spune asta. Deşi probabil că nu ăsta-i adevărul. Nu ştiu. în orice caz, nu simt că te iubesc - nu. Şi nici nu vreau. Pentru că iubirea are o limită.
— Iubirea are o limită? întrebă ea, simţindu-se paralizată până în vârful buzelor.
— Da. E limitată. în adâncurile sale omul este singur, dincolo de influenţa iubirii. Există în mine un Eu impersonal ce nu se supune nici iubirii, nici altor relaţii bazate pe emoţii. Acelaşi lucru există şi în dumneata. Noi însă vrem să ne amăgim că iubirea este rădăcina, deşi ea nu este decât coroana. Rădăcina e dincolo de iubire, e un fel de izolare pură; există un Eu izolat care nu se întâlneşte şi nu se amestecă cu ceilalţi şi nici nu va putea vreodată.
Ea-I urmărea cu ochi mari fără să înţeleagă. Faţa lui strălucea viu în sinceritatea ei abstractă.
— Şi vrei să spui că nu poţi iubi? întrebă Ursula, tremurând.
— Da, dacă vrei. Am iubit. Dar există o limită pe care iubirea n-o poate depăşi.
Ea nu putea accepta acest gând. Simţea că o cuprinde ameţeala. Dar nu se putea resemna.
— Dar de unde poţi să ştii, dacă n-ai iubit niciodată cu adevărat?
— E adevărat ceea ce spun: există în dumneata, în mine, ceva la care iubirea nu ajunge, mai presus de puterea ei, aşa cum unele dintre stele sunt dincolo de raza noastră vizuală.
— Atunci nu există iubire! exclamă Ursula.
— în ultima instanţă, nu. Există altceva. Iubire însă nu.
Ursula medită câteva clipe asupra acestei afirmaţii.
Apoi se ridică pe jumătate din scaun şi spuse, cu o

voce hotărâtă, plină de împotrivire:
— Atunci ce mai caut eu aici? Lasă-mă să plec.
— Uşa e deschisă. Eşti liberă.
Rămase total detaşat şi intransigent în extremismul lui.
Ursula stătu câteva clipe nemişcată, apoi se aşeză din nou.
— Dacă nu există iubire, atunci ce există? exclamă ea, aproape batjocoritor.
— Altceva, spuse el, privind-o, luptându-se din răsputeri cu sine însuşi.
— Ce?
Birkin rămase un timp tăcut, incapabil de-a comunica cu ea atâta timp cât era pornită împotriva lui.
— Există, continuă el, pe un ton total detaşat, un Eu final, desăvârşit şi impersonal, şi în afară de orice responsabilitate. Şi un astfel de Eu există şi în dumneata, în acel plan aş vrea să te întâlnesc - nu în cel emoţional, al dragostei, ci acolo, în sfera aceea unde nu există nici cuvinte, nici termeni de înţelegere. Acolo suntem două fiinţe necunoscute, cu desăvârşire goi şi străini unul faţă de altul, iar eu vreau să mă apropii de dumneata şi dumneata de mine. Şi nu poate exista nicio obligaţie pentru că nu există nicio măsură pentru faptele noastre, căci o înţelegere n-a putut fi vreodată culeasă din acel plan. Depăşeşte tot ce-i omenesc, aşa că nu poate fi vorba de niciun fel de norme, pentru că suntem dincolo de tot ceea ce este acceptat şi nimic din ce ştim nu se mai aplică. Tot ce poţi face este să-ţi urmezi impulsul luând ceea ce ai în faţa ta şi nedând socoteală de nimic, necerându-ţi-se nimic, nedând nimic, ci fiecare luând potrivit cu dorinţa primordială.
Ursula ascultă acest discurs cu stupefacţie şi aproape în nesimţire, căci ceea ce spunea el era atât de neaşteptat şi lipsit de sens!
— Ăsta-i egoism pur! spuse ea.
— Pur, da. Dar egoism, nicidecum. Pentru că eu nu ştiu ce vreau de la dumneata. Venind în întâmpinarea dumitale, eu însumi mă încredinţez necunoscutului, sunt lipsit de rezervă şi de apărare, sunt legat de mâini şi de picioare, mă las purtat în necunoscut. Este nevoie însă de

angajamentul nostru că vom zvârli din noi înşine totul, că vom înceta să mai fim ceea ce suntem acum, astfel încât ceea ce suntem cu adevărat să poată sălăşlui în noi.
Ea îşi urmă firul propriilor gânduri.
— Dar mă vrei pentru că mă iubeşti, nu? insistă ea.
— Nu, nu din cauza asta, ci deoarece cred în dumneata - dacă într-adevăr cred.
— Nu eşti sigur? râse ea, simţindu-se brusc jignită.
Birkin se uită fix la ea fără a-i lua în seamă cuvintele.
— Da, nu se poate să nu cred în dumneata de vreme ce sunt aici, spunându-ţi ceea ce-ţi spun. Dar asta e singura dovadă, căci în clipa aceasta nu sunt prea sigur de nimic.
Ursula simţi că-l detestă pentru această subită reîntoarcere la starea lui de plictiseală şi neîncredere.
— Dar nu găseşti că sunt drăguţă? întrebă ea provocator.
El o privi ca pentru a vadea dacă o găseşte drăguţă.
— Nu-mi dau seama.
— Nici măcar atrăgătoare? întrebă ea muşcător.
El îşi încruntă sprâncenele brusc exasperat.
— Nu-ţi dai seama că nu-i deloc vorba de o apreciere vizuală? Nu vreau să te văd. Am văzut destule femei, sunt sătul de ele până peste cap. Vreau o femeie pe care să n-o văd.
— Regret că nu te pot îndatora prin a fi invizibilă, râse ea.
— Da, pentru mine eşti invizibilă, dacă nu mă obligi să fiu vizual conştient de dumneata. Dar eu nu doresc nici să te văd, nici să te aud.
— Atunci de ce m-ai invitat la ceai? întrebă ea, sarcastic.
El însă n-o luă în seamă. Vorbea ca pentru sine însuşi.
— Vreau să te întâlnesc acolo unde dumneata nu eşti conştientă de propria dumitale existenţă, să găsesc acel Eu al dumitale pe care conştientul îl neagă. N-am ce face cu calităţile dumitale fizice şi cu simţămintele dumitale de femeie, cu gândurile, cu părerile sau cu ideile dumitale - toate astea pentru mine sunt fleacuri.

— Sunteţi foarte încrezut, Monsieur, spuse ea sarcastic. De unde ştii cum sunt simţămintele mele de femeie, gândurile sau ideile mele? Nu ştii nici măcar ce cred eu despre dumneata.
— Şi nici nu-mi pasă!
— Ei bine, cred că eşti un mare prost! Vrei să-mi spui că mă iubeşti şi ai ales această cale ocolită.
— E-n regulă, spuse el, ridicând privirea plin de exasperare. Pleacă şi lasă-mă singur. M-am săturat de persiflările dumitale de curtezană.
— E într-adevăr persiflare? îl ironiză ea, cu faţa destinsă de râs.
Lua totul drept o sinceră declaraţie de dragoste, dar în acelaşi timp absurd exprimată.
Rămaseră tăcuţi minute în şir. Ea era încântată şi bucuroasă ca un copil. El de asemenea se destinse şi începu să se uite la ea simplu şi natural.
— Ceea ce vreau eu este o relaţie neobişnuită cu dumneata, spuse el, potolit, şi nu întâlniri banale, un echilibru, o contopire pură a două fiinţe distincte - aşa cum stelele se echilibrează una pe alta.
Ursula îl privi. Era foarte serios şi seriozitatea îi apărea întotdeauna banală, ridicolă. O făcea să se simtă îngrădită şi stânjenită. Şi totuşi îl plăcea foarte mult. Dar de ce să ne legăm de stele?
— Nu crezi că-i cam repede? îl ironiză ea.
El izbucni în râs.
— E mai bine să citim termenii contractului înainte de a-l semna.
O pisică tânără, cenuşie, ce dormise tot timpul pe sofa, sări jos şi se întinse, ridicându-se pe picioarele-i lungi şi arcuindu-şi spinarea subţire. Apoi stătu o clipă nemişcată, dreaptă şi mândră, şi deodată ţâşni ca o săgeată afară din cameră pe uşa-fereastră ce da înspre grădină.
— Unde se duce? întrebă Birkin, ridicându-se.
Pisica mergea de-a lungul cărării cu pas de senior, fluturându-şi coada. Era de fapt un motan obişnuit, cu labe albe, un mascul tânăr şi zvelt. O pisică cenuşiu-maronie, zbârlită şi ghemuită, se furişa pe lângă gard. Mino se

îndreptă ţanţoş spre ea cu o îndrăzneală tipic masculină. Pisica se ghemui în faţa lui şi se lipi de pământ, umilă, o paria ciufulită şi moale, privindu-l cu ochii ei sălbatici, verzi şi frumoşi ca două nestemate. Mino o privi de sus cu un aer indiferent. Ea se târî câţiva metri mai încolo, continuându-şi drumul spre uşa din spate, ghemuindu-se moale, superbă, înaintând pe furiş, ca o umbră.
El, umblând maiestuos pe picioarele lui zvelte, se luă după ea, apoi subit, fără niciun motiv, îi dădu o lovitură uşoară cu laba, peste marginea capului. Pisica fugi câţiva paşi mai încolo, ca o frunză luată de vânt, şi se ghemui, fără să protesteze, supusă, cu o răbdare de sălbăticiune. Mino se prefăcu a nu-i da nicio atenţie. Clipea din ochi superb, privind peisajul. într-o clipă ea fu din nou în picioare şi se mişcă tiptil câţiva paşi mai departe, o umbră pufoasă, grimaronie. începu să-şi iuţească paşii, într-o clipă avea să dispară ca un vis. Dar tânărul senior cenuşiu sări în faţa ei şi o lovi uşor cu o mişcare elegantă. Ea se lăsă îndată la pământ, supusă.
— E o pisică sălbatică, spuse Birkin. A venit din pădure.
Ochii pisicii de pripas scânteiară o clipă în jur, ca nişte flăcări verzi aţintite asupra lui Birkin, apoi fugi uşor şi repede până la jumătatea grădinii. Acolo se opri şi se uită în jur. Mino îşi întoarse faţa spre stăpânul său cu superioritate şi clipi uşor din ochi, nemişcat ca o statuie - o tânără perfecţiune. Ochii pisicii sălbatice, rotunzi, verzi şi miraţi, îl fixau tot timpul ca nişte focuri misterioase. Apoi, ca o umbră, se furişă din nou spre bucătărie.
Cu sărituri încântătoare, ca o minge, Mino se abătu asupra pisicii, şi o lovi de două ori hotărât, cu lăbuţele lui albe. Pisica se dădu înapoi şi se lăsă la pământ, supusă. El se luă după ea şi o mai lovi o dată sau de două ori, leneş, cu mişcări scurte, aplicate cu lăbuţele lui albe, fermecătoare.
— De ce face asta? întrebă Ursula, cu indignare.
— Sunt intimi.
— Şi pentru asta trebuie s-o bată?
— Da, râse Birkin. Cred că vrea să i-o arate cât se poate de clar.

— Ce oribil din partea lui! exclamă Ursula. Apoi, ieşind în grădină, strigă la el. încetează! N-o mai brutaliza! N-o mai bate!
îndată, pisica sălbatică se făcu nevăzută, ca o umbră. Motanul se uită dispreţuitor la Ursula, apoi la stăpânul lui.
— Mino, eşti un bătăuş? întrebă Birkin.
Motanul tânăr şi zvelt se uită la el şi ochii i se îngustară încet. Apoi îşi întoarse ochii asupra peisajului, privind în depărtare de parcă ar fi uitat complet de cele două fiinţe omeneşti.
— Mino, spuse Ursula, nu-mi placi. Eşti un bătăuş, ca toţi masculii.
— Nu, purtarea lui e îndreptăţită. Nu e un tiran. Ţine însă neapărat ca biata sălbăticiune să-l recunoască de parcă ar fi soarta, propria ei soartă. Şi asta pentru că, aşa cum vezi, e murdară şi ciufulită, ca bătută de vânt.
Sunt cu totul de partea lui. El doreşte o superrafinată stabilitate.
— Da, ştiu! exclamă Ursula. Vrea să-şi impună propria lui voinţă - ştiu eu ce înseamnă frumoasele dumitale cuvinte, sclavie, ăsta-i cuvântul, sclavie!
Tânăra pisică se uită din nou la Birkin, cu dispreţ faţă de femeia gălăgioasă.
— Sunt întru totul de acord cu tine, Micitto, i se adresă Birkin. Păstrează-ţi demnitatea ta de mascul şi înţelegerea ta superioară.
Motanul îşi îngustă din nou ochii ca şi cum s-ar fi uitat la soare. Apoi brusc, prefăcându-se a nu avea nicio legătură cu cei doi oameni, se îndepărtă cu pas apăsat, cu o pretinsă spontaneitate şi veselie, cu coada în sus, păşind pe lăbuţele lui albe, fermecătoare.
— Acum o va găsi din nou pe belle sauvage1 şi-o va întreţine cu înţelepciunea lui superioară, râse Birkin.
Ursula se uită la bărbatul ce stătea acolo în grădină, cu părul răvăşit şi ochii zâmbind ironic, şi strigă:
— A, presupusa asta superioritate masculină mă înfurie la culme! Ce minciună! Şi nu m-aş supăra dac-ar fi cât de cât justificată.

— Pisica asta sălbatică nu se supără, spuse Birkin. Ea-şi dă seama că este îndreptăţită.
— Zău? făcu Ursula. Asta să le-o spui altora!
— Şi lor, dacă vrei.
— Este exact ceea ce a făcut Gerald cu iapa lui, este pofta de a brutaliza - o adevărată Wille zur Macht , josnică, meschină!
— Sunt de acord că Wille zur Macht este un lucru josnic şi meschin. Dar la Mino e vorba de dorinţa de a aduce această pisică la un echilibru pur, stabil, la o relaţie transcendentă şi supusă, cu un singur mascul. Căci fără el, după cum vezi, ea nu este altceva decât o sălbăticiune, o fărâmă efemeră şi zbârlită de haos. Este o volonte de pouvoir , dacă vrei, o voinţă de a putea, dacă-l luăm pe pouvoir ca verb.
— Puah! Sofisticări! E vechiul Adam.
— Desigur. Adam a ţinut-o pe Eva în paradisul nemuritor, câtă vreme a fost singură numai cu el, ca pe o stea în orbita ei.
— Da, da, strigă Ursuia, cu arătătorul îndreptat spre pieptul lui, asta vrei: o stea în orbita ei! Aşa, aşa te-ai dat de gol! Vrei un satelit. Marte şi satelitul său! Ai spus-o! Ai spus-o! Singur te-ai dat de gol!
El stătea zâmbind, frustrat, amuzat, iritat, plin de admiraţie şi iubire. Era atât de iute şi de înflăcărată, ca o vâlvătaie, atât de răzbunătoare, atât de plină de sensibilitate, gata oricând să se aprindă, periculoasă.
— N-am spus-o deloc, se apără el. Dă-mi voie să-ţi explic.
— Nu, nu strigă ea. Nu-ţi dau voie. Ai spus-o. Vrei un satelit. Nu încerca să negi! Ai spus-o.
— Acum n-ai să mai crezi niciodată că n-am spus-o. Nici n-am implicat, nici menţionat, nici indicat vreun satelit, nici n-aş vrea aşa ceva vreodată.
— Prefăcutule! strigă ea, sincer indignată.
— Ceaiul e servit, domnule, anunţă menajera, din uşă.
Amândoi se uitară la ea, într-un mod foarte asemănător aceluia în care pisicile se uitaseră la ei doi, cu câteva clipe mai devreme.

— Mulţumesc, doamnă Daykin.
O tăcere grea se aşternu între cei doi, un moment de cumpănă.
— Poftim la ceai, o invită el.
— Da, cu plăcere, răspunse ea, revenindu-şi.
Se aşezară la măsuţa de ceai unul în faţa celuilalt.
— N-am menţionat, nici n-am implicat ideea unui satelit. Am vrut să spun, două stele singure, egale, echilibrate prin conjuncţie.
— Te-ai trădat, ţi-ai dezvăluit în întregime micul dumitale joc, spuse ea cu vocea ridicată şi începu îndată să mănânce. El îşi dădu seama că explicaţiile lui nu vor mai fi luate în consideraţie şi începu să toarne ceaiul.
— Ce de bunătăţi, exclamă ea.
— Pune-ţi singură zahăr.
îi înmână ceaşca. Birkin avea lucruri atât de drăguţe, ceşti şi farfurioare pictate cu un mov scânteietor şi cu verde, cupe elegante, tăvi de sticlă şi linguri aşezate pe faţa de masă ţesută cu gri-deschis, negru şi purpuriu. Erau de o mare fineţe şi bogăţie. Se vedea influenţa Hermionei şi ea îşi dădu seama de aceasta.
— Lucrurile dumitale sunt extrem de drăguţe, spuse ea, aproape supărată.
— Şi mie îmi plac. îmi face o adevărată plăcere să mă folosesc de lucruri atrăgătoare prin ele însele - lucruri plăcute. Şi doamna Daykin e cumsecade. Totul i se pare minunat, de dragul meu.
— Adevărat, spuse Ursula. Menajerele sunt mai bune decât nevestele, în zilele noastre. Sunt, neîndoielnic, mult mai atente. Camera asta este mult mai frumoasă şi mai completă decât dacă ai fi fost însurat.
— Da, dar gândeşte-te la golul sufletesc, râse el.
— Nu, sunt invidioasă pe faptul că bărbaţii au menajere atât de perfecte şi interioare aşa de drăguţe. Nu le mai rămâne nimic de dorit.
— în ceea ce priveşte treburile casnice, sper că nu. E dezgustător să te căsătoreşti pentru asta.
— Totuşi, un bărbat are foarte puţină nevoie de o femeie în zilele noastre, nu?

— Dacă te referi la treburile cotidiene, probabil, în afară de a împărţi patul cu el şi de a-i face copii. în esenţă însă, astăzi are tot atâta nevoie de ea ca oricând. Numai că nimeni nu-şi bate capul cu ceea ce este esenţial.
— Cât de esenţial?
— Am convingerea, spuse el, că ceea ce ţine omenirea la un loc este un echilibru, o armonie supremă, o legătură unilaterală. Iar legătura cea mai simplă este cea dintre bărbat şi femeie.
— Dar asta-i o poveste veche. De ce ar fi iubirea o legătură? Nu, eu n-am niciuna.
— Dacă apuci înspre sud, înseamnă că renunţi la toate celelalte direcţii. Dacă admiţi existenţa unei legături unilaterale înseamnă că excluzi orice posibilitate de haos.
— Dar iubirea înseamnă libertate, spuse ea sentenţios.
— Să lăsăm ipocrizia, replică el. Iubirea este o direcţie care le exclude pe toate celelalte. Este o libertate în doi, dacă-ţi place.
— Nu, iubirea include totul.
— Ipocrizie sentimentală. îţi place haosul, asta-i tot. E curat nihilism în povestea asta cu libertatea în dragoste, această libertate care înseamnă dragoste şi această dragoste care înseamnă libertate. De fapt, dacă ajungi la o înţelegere pură ea devine irevocabilă şi nu e niciodată pură atâta timp cât este irevocabilă. Şi când ajunge să fie irevocabilă, merge pe o singură direcţie, ca traiectoria unei stele.
— Ha! exclamă ea, amar. Vechea moralitate răsuflată!
— Nu, spuse el, e legea creaţiei. Este o angajare. Angajarea unuia faţă de celălalt pentru totdeauna. Fără însă a renunţa la eul tău, ci menţinându-l integru, în echilibru, aşa cum o stea se echilibrează cu o altă stea.
— Nu-mi inspiri încredere când începi să vorbeşti de stele. Dacă ai fi sincer, n-ar fi nevoie s-o iei pe ocolite.
— N-ai decât să nu mă crezi, spuse el, supărat. E de-ajuns că eu cred în mine însumi.
— Şi în privinţa asta te înşeli, replică ea. Nu eşti sigur de dumneata. Nici dumneata nu crezi cu adevărat în ceea

ce spui. în realitate, nu doreşti această legătură căci altfel n-ai vorbi atâta despre ea, ci ai realiza-o.
El rămase câteva clipe nedumerit, încordat.
— Cum?
— Pur şi simplu iubind, spuse ea, sfidător.
El tăcu supărat. Apoi spuse:
— Ţi-am explicat că nu cred în acest fel de iubire, în iubirea pe care vrei s-o oferi egoismului dumitale, care să te servească. Iubirea este pentru dumneata un act de aservire, ca şi pentru alţii. Detest acest mod de a iubi.
— Nu, replică ea pe un ton ridicat, iăsându-şi capul pe spate, ca o cobră, cu ochii scânteind, este un lucru demn de laudă, vreau să fiu mândră.
— Mândră şi supusă, mândră şi ascultătoare, te cunosc eu, spuse el sec. Mândră în supunere, supusă în mândrie, te cunosc eu pe dumneata şi dragostea dumitale. Este un veşnic tic-tac, un dans al extremelor.
— Eşti sigur, întrebă ea cu o ironie răutăcioasă, că ştii cum este dragostea mea?
— Da, sunt sigur.
— Eşti un îngâmfat! Cum poate avea vreodată dreptate cineva care-i atât de înfumurat? Asta demonstrează că n-ai dreptate.
El rămase tăcut şi întristat. Atât de mult discutaseră în contradictoriu încât acum erau amândoi obosiţi.
— Vorbeşte-mi despre dumneata şi familia dumitale, îi ceru el.
Şi ea îi povesti despre Brangweni, despre mamă, despre Skrebensky, prima ei dragoste, şi despre experienţele ei ulterioare. El stătea cu totul nemişcat, privind-o. Părea că o ascultă plin de respect. Chipul ei frumos strălucea dulce pe când îi relata toate acele întâmplări care o răniseră şi o nedumeriseră atât de mult. Şi sufletul lui părea că se încălzeşte şi se destinde sub lumina frumoasă a firii ei.
„Numai de-ar putea renunţa la ea însăşi cu adevărat, îşi repeta în gând, cu o insistenţă plină de ardoare dar cu slabe speranţe. Un mic râs, ciudat şi nesocotit, se iscă totuşi în inima lui.
—Toţi am suferit, spuse el ironic.

Ursula îşi ridică ochii spre el şi o bucurie sălbatică îi trecu o clipă peste faţă, în timp ce o luminiţă aurie, ciudată i se aprinse în ochi.
— Nu-i aşa? exclamă ea, pe un ton înalt, nesocotit. E aproape absurd, nu?
— De-a dreptul absurd. Suferinţa mă plictiseşte cel mai mult.
— Şi pe mine.
Lui Birkin aproape că-i fu teamă de nesăbuinţa batjocoritoare de pe chipul ei superb, latã o femeie care îşi va urma drumul până la capăt, indiferent dacă va fi raiul sau iadul. Iar el nu putea avea încredere în ea, se temea de această femeie capabilă de atâta dăruire, de o hotărâre atât de periculoasă şi distrugătoare. Totuşi în sinea lui se bucura.
Ea veni de cealaltă parte a mesei şi-i puse mâna pe umăr, privind în jos spre el cu nişte ochi ciudaţi, plini de o lumină aurie, foarte tandri, dar cu o expresie curioasă, diabolică, pândind în adâncul lor.
— Spune-mi că mă iubeşti, spune „iubita mea“, îl rugă ea.
El se uită în ochii ei şi înţelese. Faţa lui străluci de o înţelegere sardonică.
— Te iubesc destul de mult, spuse el posomorât. Dar aş vrea să fie altceva decât asta.
— Dar de ce? De ce? insistă ea aplecându-şi chipul minunat, luminos, asupra lui. De ce nu ajunge numai asta?
— Pentru că noi putem ajunge mult mai departe, spuse el, înconjurând-o cu braţele.
— Nu, nu putem, negă ea cu o voce puternică, vocea voluptoasă a cedării. Nu putem decât să ne iubim. Spune-mi „iubita mea“, spune-mi, spune-mi, şi-i încolăci gâtul cu braţele.
El o strânse în braţe şi o sărută murmurând, cu o voce plină de dragoste, de ironie, şi supunere:
— Da, iubita mea - iubita mea. Dragostea să fie totul. Te iubesc, te iubesc. Tot restul mă plictiseşte.
— Da, murmură ea, şi se cuibări dulce, lipindu-se de el.

Serbare pe apă
/V
I
n fiecare an, domnul Crich organiza o serbare, mai mult sau mai puţin publică. Exista un mic vaporaş şi câteva bărci pe Willey Water, iar invitaţii puteau fie să-şi ia ceaiul sub umbrarul din pânză înălţat în preajma casei, fie să petreacă la umbra nucilor bătrâni din jurul adăpostului pentru bărci de lângă lac. Anul acesta era invitat şi personalul şcolii primare şi principalii funcţionari ai firmei. Lui Gerald şi membrilor mai tineri ai familiei Crich nu prea le păsa de această sindrofie, dar ea devenise de acum tradiţională şi-i făcea mare plăcere bătrânului, fiind singura ocazie când putea să-i adune pe cei câţiva din district la o petrecere împreună cu el. Şi asta pentru că îi plăcea să le ofere câte o bucurie celor din subordi- nea lui şi oamenilor mai săraci. Copiii lui însă preferau compania celor deopotrivă de avuţi. Detestau umilinţa, recunoştinţa sau stângăcia celor ce le erau inferiori.
în orice caz erau dornici să participe la serbare aşa cum o făcuseră mai tot timpul, de pe vremea când erau copii; cu atât mai mult acum, când se simţeau puţin vinovaţi şi nu doreau să strice planurile tatălui lor, care era destul de bolnav. Prin urmare, Laura, bucuroasă, se pregăti să preia rolul de gazdă al mamei sale, iar Gerald îşi asumă răspunderea pentru distracţii acvatice.
Birkin îi scrisese Ursulei spunându-i că spera s-o vadă la serbare, iar Gudrun, deşi dispreţuia patronajul Crichilor, era dispusă să-i însoţească pe tatăl şi pe mama ei dacă vremea ar fi fost bună.
Sosi şi ziua aceea. Era însorită şi senină, cu o adiere uşoară de vânt. Ambele surori purtau rochii de crep alb şi pălării de pai, uşoare. Gudrun mai avea şi o eşarfă cu negru, roş şi galben, înfăşurată în jurul taliei, ciorapi de mătase roz şi ornamente negre, roz şi galbene pe borul pălăriei ce se lăsa uşor sub greutatea lor. Pe braţ ţinea o jachetă de mătase galbenă, ceea ce-o făcea să arate remarcabil, ca un tablou dintr-o galerie de artă. înfăţişarea asta era o încercare dureroasă pentru tatăl ei care-i spuse mânios:

— Nu crezi c-ai putea tot atât de bine să te îmbraci în artificii de Crăciun şi să ne laşi în pace?
Totuşi Gudrun avea o înfăţişare atrăgătoare, plină de strălucire, şi îşi purta îmbrăcămintea fără nicio ostentaţie. Când oamenii se holbau la ea şi chicoteau în urma ei, ea se exprima cu glas tare spunând Ursulei:
— Regarde, regarde ces gens-la! Ne sont-ils pas des hiboux incroyables?''
Şi spunând aceste cuvinte în franceză se uita peste umăr la cei ce chicoteau.
— Nu, crede-mă, e imposibil! răspundea Ursula clar. Şi astfel cele două fete scăpau de duşmanii lor din jur. Tatăl lor însă se înfuria din ce în ce mai tare.
Ursula era îmbrăcată într-un alb imaculat cu excepţia pălăriei care era roz şi fără boruri, a pantofilor roşu-închis şi a jachetei portocalii de pe braţ. Şi astfel înveşmântate, merseră tot drumul până la Shortlands în urma părinţilor. Făceau haz de mama lor care, îmbrăcată într-o rochie de vară cu dungi negre şi purpurii şi purtând o pălărie purpurie de pai, mergea cu mult mai multă sfială şi nesiguranţă decât simţiseră fetele ei vreodată. Păşea gravă alături de soţul care, ca de obicei, arăta cam şifonat în costumul lui cel mai bun, ca şi cum ar fi fost capul unei familii tinere ce ţinuse copilul în braţe pe când soţia se îmbrăca.
— Priveşte la tânăra pereche din faţă, spuse Gudrun calm.
Ursula privi la tatăl şi mama lor şi fu cuprinsă brusc de un râs nestăpânit. Cele două fete se opreau în drum şi râdeau cu lacrimi ori de câte orise uitau din nou la perechea timidă, de modă veche, pe care o formau părinţii lor.
— De tine ne amuzăm, mamă, strigă Ursula din urmă, nemaiputându-se stăpâni.
Doamna Brangwen se întoarse cu o expresie uşor nedumerită şi exasperată.
— A, da?! spuse ea. Ce e atât de amuzant la mine, mă rog?
îi era imposibil să creadă că ar fi putut exista ceva în neregulă în ţinuta ei. Avea o încredere perfectă, calmă, o

uşoară indiferenţă faţă de orice critică, ca şi cum aceasta n-ar fi putut-o atinge. Veşmintele ei erau întotdeauna cam neobişnuite şi de regulă neîngrijite, dar le purta cu o perfectă naturaleţe şi satisfacţie. Orişice ar fi îmbrăcat, atâta timp cât era decent, totul era în ordine şi în afara comentariilor. Atât era de aristocrată din instinct.

— Arăţi impozantă ca o baroneasă de provincie, spuse Ursula, râzând afectuos de aerul de nedumerire naivă al mamei sale.

— Leit baroneasă de provincie, îi ţinu Gudrun isonul. Acum, grandoarea naturală a mamei deveni conştientă şi fetele izbucniră din nou în râs.

— Acasă cu voi, neroadelor! Sunteţi mari şi proaste! strigă tatăl roşu de mânie.

— M-m-mamă! exclamă Ursula cu dispreţ, bătându-şi joc de supărarea lui.

Tatăl se aplecă înainte realmente înfuriat, cu luminiţe galbene scăpărându-i în ochi.

— Vezi-ţi de treabă şi nu mai da nicio atenţie acestor neghioabe, spuse doamna Brangwen, întorcându-le spatele.

— O să vedem noi dacă e vorba să fiu urmat de două puşlamale care chicotesc şi zbiară, spuse el răzbunător.

Fetele rămaseră pe loc, acolo pe cărarea de lângă gardul viu, râzând de furia lui, fără să se poată abţine.

— Eşti tot atât de prost ca şi ele dacă le dai vreo atenţie, spuse doamna Brangwen enervându-se şi ea, acum că el se înfuriase de-a binelea.

— Vin nişte oameni, tată, îl avertiză Ursula ironic.

El se uită repede în jur şi merse să se alăture soţiei sale, cu pasul ţeapăn, furios. Fetele îi urmară, leşinând de râs. După ce oamenii trecură, Brangwen strigă cu o voce puternică, stupidă:

— Mă întorc acasă dacă mai continuaţi. Să fiu al naibii dacă voi accepta să-şi bată joc cineva de mine în felul ăsta pe un drum public.

îşi ieşise cu adevărat din fire. La sunetul vocii lui surde, răzbunătoare, râsul se stinse, iar inima fetelor se strânse cu dispreţ. Detestau expresia lui „pe un drum public". Ce le păsa lor de drumul public? Gudrun însă era conciliantă.

— Dar noi nu râdem cu intenţia de a vă jigni, spuse ea cu o blândeţe stângace, care-i făcu pe părinţi să se simtă prost. Râdem pentru că vă iubim.
— Să mergem noi în faţă dacă sunt atât de sensibili, spuse Ursula supărată.
Şi în această formaţie ajunseră la Walley Water. Lacul era albastru şi liniştit, cu pajişti însorite coborând pe o parte şi pădurea deasă, întunecată, coborând abrupt, pe cealaltă. Micul vaporaş de plăcere se îndepărta de la mal, cu zgomotul său caracteristic, cu sunetul lui ca un zbârnâit de coardă, încărcat de oameni, fluturându-şi zbaturile. Lângă adăpostul pentru bărci era un grup de oameni în haine deschise, micşoraţi din cauza distanţei. Pe şosea, de-a lungul gardului viu, se vedeau câţiva oameni de rând care se uitau cu invidie la serbare, ca sufletele alungate din paradis.
— Doamne! exclamă Gudrun, sotto voce, privind amalgamul de invitaţi, priveşte câtă lume este, poftim dacă-ţi place! Şi închipuieşte-te în mijlocul lor, draga mea. Oroarea plină de teamă a lui Gudrun faţă de oamenii de rând o deconcertă pe Ursula.
— Arată destul de neplăcut, spuse ea îngrijorată.
— Şi închipuie-ţi cam ce fel de oameni sunt, închipuie-ţi! continuă Gudrun cu aceeaşi voce scăzută, descurajantă. Dar continuă să se apropie hotărâtă.
— Cred că n-o să putem scăpa de ei, spuse Ursula neliniştită.
— Suntem pierdute dacă nu putem.
Teama extremă şi aversiunea plină de ironie a lui Gudrun o puneau pe Ursula la grea încercare.
— N-avem decât să nu stăm.
— Eu precis n-am să stau nici cinci minute în mijlocul acestei mulţimi. Se apropiară până ce văzură poliţiştii de la poartă.
— Există şi poliţişti ca să nu te lase să pleci! comentă Gudrun. Pe cuvântul meu că-i frumos!
— Hai mai bine să vedem ce-i cu mama şi tata, propuse Ursula îngrijorată.

— Mama e perfect capabilă să suporte această mică ceremonie, spuse Gudrun cu oarecare dispreţ.
însă Ursula ştia că tatăl ei era stânjenit, furios şi nefericit, aşa că era departe de-a se simţi bine. Aşteptară în afara porţilor până ce sosiră şi părinţii lor. Bărbatul înalt, subţirel, cu haine boţite, era descurajat şi iritabil ca un copil, acum că se afla la un pas de îndeplinirea acestei obligaţii sociale. Nu se simţea un gentleman, nu simţea nimic în afară de o pură exasperare.
Ursula veni lângă el, dădură invitaţiile poliţistului şi intrară pe poartă toţi patru în rând: bărbatul, înalt cu faţa roşie, grosolană şi sprâncenele încruntate de enervare, femeia, sigură de ea, cu faţa proaspătă, perfect stăpână pe sine, deşi părul îi cădea într-o parte, apoi Gudrun, cu ochii ei rotunzi, întunecaţi şi larg deschişi, cu faţa plină, delicată, impasibilă, aproape morocănoasă astfel încât părea că vrea s-o ia la fugă înapoi chiar şi când înainta, şi Ursula, cu expresia aceea neobişnuită, strălucitoare şi uimită, care îi apărea întotdeauna pe faţă când se afla într-o situaţie falsă.
Birkin fu îngerul cel bun. Veni spre ei zâmbind cu graţia lui afectată, de om de lume, şi care nu era întotdeauna cea mai nimerită. Dar îşi scoase pălăria şi le zâmbi cu un zâmbet adevărat în ochi, astfel că Brangwen, uşurat, spuse din inimă:
— Bună ziua. Te simţi mai bine, nu?
— Da, mi-e mai bine. Bună ziua, doamnă Brangwen. Pe Gudrun şi Ursula le cunosc foarte bine.
Ochii lui zâmbeau plini de o căldură nesimulată. Avea un fel al lui de a se comporta cu femeile, blând şi curtenitor, în special cu cele care nu mai erau tinere.
— Adevărat, spuse doamna Brangwen, rece dar satisfăcută, le-am auzit vorbind destul de des despre dumneata.
Birkin râse. Gudrun privea în lături simţind că nu era luată în seamă. Invitaţii stăteau în grupuri, unele dintre femei se aşezaseră la umbra nucului, cu ceşti de ceai în mână. Un chelner în haine de seară apărea grăbit, nişte fete se fandoseau cu umbrelele lor de soare, câţiva tineri, care tocmai se întorseseră de la canotaj, stăteau turceşte pe

iarbă, fără haină, cu mânecile suflecate, cum au obiceiul bărbaţii, şi mâinile aşezate pe pantalonii albi de jerse, cu cravate de prost-gust, fluturând pe când râdeau şi încercau să fie spirituali cu domnişoarele.

— De ce n-au măcar atât bun simţ să-şi pună haina şi să nu mai facă pe intimii, bombăni Gudrun ursuză.

Avea oroare de tinerii de rând cu părul lor lins, pieptănat pe spate şi cu uşurinţa de a se împrieteni cu oricine.

Hermione Roddice îşi făcu apariţia într-o superbă rochie de dantelă albă, târând după ea un şal enorm de mătase brodat cu flori mari, iar pe cap cu o pălărie simplă, imensă. Avea un aer izbitor care te uimea, aproape macabru, atât de înaltă, cu franjurile şalului alb, viu brodat, atârnând până la pământ în urma ei, cu părul des acoperindu-i fruntea, cu faţa stranie, prelungă şi palidă, şi cu florile brodate, strălucind în jurul ei.

— Ce înspăimântător arată! auzi Gudrun câteva fete, murmurând în urma ei. îi venea să le ucidă.

— Bună ziua, cântă Hermione, venind la ei foarte amabilă şi aruncând o privire lungă asupra tatălui şi mamei lui Gudrun.

Fu un moment greu, exasperant pentru Gudrun. Hermione era realmente atât de bine fortificată în superioritatea ei de clasă încât putea să se apropie de oameni şi să facă cunoştinţă cu ei din simplă curiozitate, de parcă acestea ar fi fost simple exponate într-o expoziţie. Aşa făcea şi Gudrun însăşi. Dar era nemulţumită când cineva se purta cu ea în acest fel.

Hermione, remarcabilă şi foarte deosebită de Brangweni, îi conduse spre locul unde Laura Crich primea invitaţii.

— Aceasta este doamna Brangwen, spuse Hermione melodios, şi Laura, care purta o rochie de pânză scrobită şi brodată, dădu mâna cu ea, spunându-i că-i pare bine s-o vadă.

Apoi veni şi Gerald, îmbrăcat în alb, cu o bluză sport cu dungi negre şi cafenii, cu înfăţişarea atrăgătoare. Fu şi el prezentat soţilor Brangwen şi imediat începu să vorbească doamnei Brangwen ca unei adevărate doamne, şi domnului Brangwen ca şi cum acesta n-ar fi fost un gentleman.

Aceasta reieşea limpede din comportarea lui. Trebui să dea mâna cu stânga pentru că se rănise la dreapta şi o ţinea bandajată în buzunarul jachetei. Gudrun fu foarte recunoscătoare că nimeni nu-l întrebă ce păţise la mână.
Vaporaşul se apropia de mal cu pufăit de aburi şi cu un adevărat concert de clinchete, cu oameni strigând agitaţi pe punte. Gerald se duse să se ocupe de debarcarea lor, Birkin se ocupa de ceaiul doamnei Brangwen. Domnul Brangwen se alăturase unui grup de la şcoala primară. Hermione se aşezase lângă mama fetelor, iar ele se duseră la debarcader să vadă vaporaşul acostând.
Acesta mugi şi şuieră vesel din sirenă, apoi zbaturi- le-i rămaseră tăcute, frânghiile fură aruncate către mal şi, plutind, se lipi de debarcader cu o uşoară izbitură. Imediat pasagerii se îmbulziră, nerăbdători să ajungă pe mal.
— O clipă, o clipă, strigă Gerald pe un ton aspru, autoritar. Trebuiră să aştepte până ce nava fu legată şi aşezată mica pasarelă.
Apoi oamenii năvăliră pe mal vociferând de parcă s-ar fi întors din America.
— O, e atât de plăcut! strigară tinerele fete. E de-a dreptul încântător.
Chelnerii de pe bord alergară spre adăpostul bărcilor în vreme ce căpitanul rămase lenevind pe micul pod. Văzând că totul e în ordine, Gerald veni spre Ursula şi Gudrun.
— N-aţi vrea să vă îmbarcaţi pentru cursa următoare şi să luaţi ceaiul la bord? le întrebă el.
— Nu, mulţumesc, răspunse Gudrun rece.
— Nu-ţi place apa?
— Ba da, îmi place foarte mult.
El o privi cu ochi cercetători.
— Prin urmare, nu doreşti să te plimbi cu vaporaşul?
Ea nu răspunse imediat. în cele din urmă spuse rar:
— Nu, n-aş putea spune că doresc. Era îmbujorată şi părea că o deranjează ceva.
— Un peu trop de monde, spuse Ursula, explicându-i.
— Poftim? Trop de monde\ râse scurt. Da, sunt în număr destul de mare.
Gudrun se întoarse spre el, strălucitoare.

— Ai călătorit vreodată de la Westminster Bridge la Richmond, pe unul dintre vapoarele de pe Tamisa? întrebă ea.
— Nu, n-aş putea spune că am făcut-o.
— Ei bine, a fost una dintre cele mai neplăcute experienţe din viaţa mea. Vorbea repede şi agitat, cu obrajii îmbujoraţi. Nu era absolut nimic pe care să te poţi aşeza. Nimic. Un om a cântat tot drumul „Legănat în leagănul adâncurilor". Era orb şi avea un mic armoniu, unul dintre acelea portabile şi aştepta să i se dea bani, aşa că poţi să-ţi dai seama cam cum era. De dedesubt venea încontinuu un miros de bucătărie şi valuri de aer cald de la maşinile încinse, scăldate în ulei; călătoria a durat ore în şir şi de-a lungul multor mile, fără exagerare, băieţi îngrozitori alergau paralel cu noi pe mal, în mocirla aceea groaznică a Tamisei intrând în ea până la brâu; aveau pantalonii suflecaţi şi intrau până la şolduri în acel noroi inimaginabil cu feţele permanent întoarse spre noi, cu o înfăţişare de stârvuri oribile, strigând: „Aici, domnule, aici, domnule, aici, domnule!" arătau exact ca nişte mortăciuni. De-a dreptul obsceni. Şi taţii de familie de pe bord, râzând când băieţii căzeau în noroiul acela groaznic, le aruncau uneori câte un bănuţ. Şi să fi văzut ardoarea acestor feţe şi felul în care se repezeau în noroi când li se zvârlea câte o monedă - crede-mă, niciun vultur sau şacal n-ar fi riscat să se apropie de ei, atât erau de sălbatici. N-am să mai pun niciodată piciorul pe un vapor de plăcere. Niciodată!
Tot timpul cât vorbi, Gerald o privise cu ochii strălucind de un uşor interes. Nu atât din cauza celor spuse cât mai ales din cauza ei înşişi, căci fiinţa ei îi răscolea sângele ca o mică înţepătură vie.
— E firesc, spuse Gerald. Civilizaţia, ca orice corp ajuns la maturitate, poate face paraziţi.
— De ce? exclamă Ursula. Eu n-am.
— Şi nu asta contează, ci calitatea întregului ansamblu; taţi de familie râzând şi luând totul drept un amuzament; mame dezgolindu-şi genunchii mici şi graşi şi mâncând, mâncând tot timpul, replică Gudrun.

— Da, spuse Ursula, nu atât băieţii aceia cât oamenii înşişi sunt viermii, conduita lor in corpore, cum se spune.
Gerald râse.
— N-aveţi grijă. N-o să vă oblige nimeni să luaţi vaporul.
La această dojană, Gudrun se înroşi pe loc.
Urmară câteva clipe de tăcere. Gerald, ca o santinelă, urmărea cu privirea pe cei ce se îmbarcau. Avea o înfăţişare foarte plăcută şi stăpânită, dar aerul lui de vigilenţă soldăţească era cam supărător.
— Vreţi să luaţi ceaiul aici sau lângă casă, sub cortul de pe pajişte? întrebă el.
— N-am putea găsi o barcă şi să ieşim pe lac? întrebă Ursula care se pripea întotdeauna.
— Să ieşiţi? zâmbi Gerald.
— Ştii, spuse Gudrun roşind din cauza grabei nepoliticoase a Ursulei, nu cunoaştem oamenii, suntem aproape complet străine aici.
— A, dacă-i vorba de cunoştinţe, asta se poate aranja imediat, spuse el uşurat.
Gudrun îl privi să vadă dacă o spusese cu rea intenţie. Apoi zâmbi.
— Adică ştii ce vreau să spun, zise ea. N-am putea merge să explorăm malul în locul acela? Şi arătă spre un pâlc de copaci, de pe dâmbul de la marginea pajiştei, lângă mal, la jumătatea lacului. Pare un loc încântător. Am putea face şi baie. Ce frumos apare în lumina asta! Parc-ar fi una din acele splendori ale Nilului - aşa cum ni le imaginăm noi.
Gerald zâmbi de entuziasmul ei simulat pentru locul acela îndepărtat.
— Eşti sigură că-i destul de departe? întrebă el ironic adăugând pe dată: Da, v-aţi putea duce acolo, dacă am găsi o barcă. Se pare că toate sunt în larg.
înconjură lacul cu privirea şi numără bărcile de pe suprafaţa lui.
— Ce frumos ar fi! exclamă Ursula visătoare.
— Şi nu vreţi ceai?

— Oh, îi răspunse Gudrun, am putea bea întâi o ceaşcă şi apoi să plecăm.
El le privi pe rând zâmbind. într-un fel, se simţea ofensat. Dar nu lăsă să se vadă nimic.
— Vă pricepeţi să mânuiţi suficient de bine o barcă?
— Da, destul de bine, răspunse Gudrun rece.
— Oh, da, îl asigură şi Ursula. Amândouă vâslim ca nişte adevăraţi păianjeni de apă.
— Da? Am o canoe mică, uşoară, pe care n-am scos- o de teamă să nu se înece cineva. Credeţi că v-aţi descurca cu ea?
— A, perfect, spuse Gudrun.
— Ce înger! exclamă Ursula.
— Aveţi grijă, de dragul meu, să nu se întâmple vreun accident - pentru că eu sunt răspunzător de ceea ce se întâmplă pe apă.
— Nicio grijă, îl asigură Gudrun.
— Şi în plus, amândouă înotăm foarte bine, spuse şi Ursula.
— Bine. în cazul acesta am să aranjez să vi se pună un coşuleţ cu cele necesare ceaiului şi astfel veţi putea avea un picnic numai voi două - asta vreţi, nu?
— Ce bine! Dac-ai putea ar fi extraordinar de drăguţ din partea dumitale! exclamă Gudrun cu căldură, îmbujorându-se din nou. Felul subtil în care se întorsese spre el, infuzându-i în trup recunoştinţa ei, îi făcu sângele să alerge mai tare prin vine.
— Unde-i Birkin? întrebă el cu ochii scânteind. Ar putea să-mi ajute s-o dau jos.
— Ce-ţi face mâna? Ţi-a trecut? întrebă Gudrun cu glasul oarecum înăbuşit, ca pentru a evita intimitatea.
Era pentru prima oară când cineva pomenea despre acest lucru. Felul acesta curios de a se învârti în jurul subiectului pătrunse în vinele lui Gerald ca o nouă şi subtilă mângâiere. îşi scoase mâna din buzunar. Era bandajată. Se uită la ea, apoi o băgă din nou în buzunar. Gudrun se înfioră la vederea acestei mâini bandajate, ca o labă.
— A, mă descurc şi c-o singură mână. Canoea e uşoară ca un fulg. lată-l pe Rupert. Rupert!

Birkin îşi părăsi îndatoririle sociale şi se îndreptă spre ei.
— Ce ţi s-a întâmplat? i se adresă Ursula, căreia întrebarea îi stătuse pe limbă tot timpul, în ultima jumătate de oră.
— La mână? întrebă Gerald. Am prins-o într-o maşină.
— Uh! făcu Ursula. Şi te-a durut rău?
— Da, spuse el, în momentul acela. Acum e mai bine. Mi-am strivit degetele.
— O, strigă Ursula, de parcă ar fi simţit o durere. Nu-mi plac oamenii care se rănesc. Parcă m-ar durea pe mine, spuse ea, scuturându-şi mâna.
— De ce m-ai strigat? întrebă Birkin.
Cei doi bărbaţi transportară barca zveltă, cafenie şi o puseră pe apă.
— Sunteţi sigure că n-o să vi se întâmple nimic? întrebă Gerald.
— Absolut sigure, răspunse Gudrun. Nu sunt atât de neghioabă încât s-o iau dacă ar exista cea mai mică îndoială. Am avut o canoe la Arundel şi poţi să mă crezi pe cuvânt că vom fi în perfectă siguranţă.
Şi zicând aceasta, dându-şi cuvântul ca un bărbat, ea şi Ursula se instalară în ambarcaţiunea fragilă şi se îndepărtară încet de mal. Cei doi bărbaţi rămaseră acolo, privindu-le. Cea care vâslea era Gudrun. Ştia că bărbaţii se uită la ea şi asta o făcu să se mişte încet şi cam neîndemânatic. Roşeaţa i se ridică în obraji ca un steag.
— Mulţumesc foarte mult, strigă ea din depărtare, fără să se întoarcă, pe când barca luneca pe unde, îndepărtându-se. E minunat! Parc-ai sta pe-o frunză!
El râse la auzul comparaţiei. Vocea ei venită din depărtare era ascuţită şi ciudată. Continuă s-o urmărească cum vâsleşte. Era ceva în ea ca de copil încrezător şi respectuos. Rămase s-o privească mai departe, iar pentru Gudrun era o adevărată delectare să lase impresia că este femeia copilăroasă, depinzând de bărbatul ce stătea acolo pe chei cu înfăţişarea atât de plăcută şi vajnică, în hainele lui albe, şi pe deasupra cel mai important dintre toţi bărbaţii pe care-i cunoştea în acel moment. Pe şovăitorul, insignifiantul, jucăuşul Birkin care stătea lângă el nici nu-l

băga în seamă. în câmpul atenţiei ei nu puteau intra două persoane în acelaşi timp.
Barca fâşâia uşor pe suprafaţa apei. Trecură de cei ce făceau baie şi ale căror corturi vărgate se înălţau printre sălciile de la marginea pajiştei şi înaintară de-a lungul malului până dincolo de păşunile ce coborau aurii în lumina după-amiezii deja înaintate. Alte bărci se strecurau pe sub malul împădurit de pe partea opusă şi fetele auziră vocile şi râsetele celor aflaţi în ele. Gudrun însă vâsli mai departe către pâlcul de copaci ce echilibra perfect peisajul, în lumina aurie.
Surorile găsiră un locşor unde un pârâu se vărsa în lac, cu trestii şi lăstare de salcie înflorite, roşiatice, şi cu un banc de nisip pe margine. Traseră cu grijă barca fragilă la mal, îşi scoaseră ciorapii şi pantofii şi, trecând prin apă, ajunseră pe iarbă. Micile unde de pe suprafaţa apei erau curate şi calde. Ridicară barca pe nisip şi priviră în jur pline de bucurie. Erau singure la gura unui pârâiaş neştiut, iar pe dâmbul din spatele lor se afla pâlcul de copaci.
— Intrăm puţin în apă, spuse Ursula, şi apoi luăm ceaiul.
Se uitară în jur. Nimeni nu le-ar fi putut vedea sau veni destul de repede pentru a le lua prin surprindere. în mai puţin de un minut, Ursula îşi aruncase hainele de pe ea, şi se aruncă goală în apă. Acum înota pentru a ieşi la suprafaţă. Gudrun o urmă imediat. înotară câteva minute fericite, în linişte, învârtindu-se în jurul gurii de vărsare a pârâiaşului. Apoi ieşiră la mal şi alergară în luminiş, ca nişte nimfe.
— Ce minunat lucru e să fii liber, spuse Ursula, alergând repede de colo-colo printre copaci, complet goală, cu părul fluturând. Luminişul era înconjurat de fagi înalţi şi splendizi, o schelărie de trunchiuri şi ramuri cenuşii ca oţelul, din loc în loc cu crenguţele egale de un verde intens, iar în partea de nord, sclipeau zările, ca printr-o fereastră deschisă.
După ce se uscară, alergând şi dansând, fetele se îmbrăcară repede şi se aşezară în faţa ceaiului aromat. Stăteau pe latura dinspre nord a luminişului, în soare, cu faţa la dâmbul acoperit cu iarbă, singure în colţul lor

sălbatic de lume. Ceaiul era fierbinte şi înmiresmat şi mai erau şi nişte sandvişuri mici, delicioase, cu castraveciori şi icre negre, şi fursecuri.
— Eşti fericită, Prune? întrebă Ursula încântată, uitându-se la sora ei.
— Ursula, sunt foarte fericită, răspunse Gudrun gravă privind soarele ce se lăsa spre asfinţit.
— Şi eu la fel.
Când erau împreună, făcând ceea ce le plăcea, cele două surori îşi erau suficiente una alteia, trăiau într-o lume a lor, perfectă. Şi acesta era unul din momentele de perfectă libertate şi bucurie, aşa cum numai copiii le cunosc, când totul pare o aventură perfectă şi fericită.
După ce terminară ceaiul, cele două fete rămaseră nemişcate, tăcute şi senine. Apoi Ursula, care avea o voce frumoasă şi puternică, începu să cânte pentru sine, încet: Annchen von Tharau. Gudrun asculta, stând în spatele copacilor, iar inima îi fu cuprinsă de dor. Ursula părea atât de senină şi de suficientă sieşi, aşa cum stătea acolo, cântându-şi cântecul, inconştientă, puternică şi netulburată. Era în centrul propriului ei univers din care Gudrun se simţea exclusă. Veşnic avea acest sentiment, deprimant şi chinuitor, că ea era în afara vieţii, o spectatoare, în timp ce Ursula făcea parte din ea; era chinuită de sentimentul propriei ei negaţii, de senzaţia că veşnic trebuia s-o facă atentă pe Ursula că există, să fie în comunicaţie cu ea.
— Te superi dacă am să interpretez Dalcroze pe melodia aceasta, Hertler? întrebă ea cu o voce surdă, ciudată, mişcându-şi imperceptibil buzele.
— Ce spui? întrebă Ursula, ridicându-şi ochii surprinsă, dar senină.
— Vrei să cânţi în timp ce eu interpretez Dalcroze? spuse Gudrun, suferind că trebuie să repete.
Ursula se gândi o clipă, încercând să-şi adune gândurile.
— în timp ce tu...? întrebă ea, vag.
— Interpretez Dalcroze, completă Gudrun, suferind în mândria ei chiar şi atunci când era vorba de Ursula.

— A, Dalcroze! Nu înţelegeam numele. Desigur. Voi fi încântată să te văd, exclamă Ursula cu o expresie de surpriză copilăroasă. Ce vrei să cânt?
— Cântă orice. Am să mă adaptez ritmului.
Dar Ursula nu putea nici în ruptul capului să-şi amintească vreun cântec. în cele din urmă însă începu brusc, pe un ton glumeţ, supărător:
— „Iubita mea - e de obârşie aleasă..."
Gudrun, arătând de parcă nişte lanţuri invizibile i-ar fi atârnat de braţe şi de picioare, începu să danseze încet, în maniera euritmică, pulsând şi palpitând ritmic din picioare, făcând mişcări mai lente şi mai regulate cu braţele, deschizându-le larg, sau ridicându-le deasupra capului, desfăcându-le şi ridicându-şi faţa, pe când picioarele ei băteau pământul şi alergau în ritmul cântecului ca şi cum ar fi oficiat un descântec straniu; forma ei albă, învăluită, plutea de ici-colo sub impulsul unei rapsodii ciudate, părând purtată de o stranie adiere magică, cutremurată de un tremolo ciudat. Ursula stătea pe iarbă, cântând în gura mare, ca şi când totul ar fi fost o glumă bună, cu ochii surâzători, în care se aprindea o luminiţă aurie, pe măsură ce înţelegea o parte din sugestia ritmică, inconştientă, a acestor complexe frământări, unduiri şi plutiri ale formei albe a surorii ei, prinsă într-un ritm pur, nepăsător şi avântat, şi o voinţă puternică, un fel de influenţă hipnotică, coborî asupra ei.
„Iubita mea-i de-obârşie aleasă. Ea e-e-ste mai curând tuciurie decât negricioasă", răsuna ironic cântecul satiric al Ursulei pe când Gudrun dansa mai repede şi mai aprig, bătând din picioare ca şi cum ar fi încercat să înlăture nişte lanţuri, deschizându-şi brusc braţele şi bătând din nou din picioare, avântându-se cu faţa ridicată şi gâtul plin, frumos, cu ochii pe jumătate închişi, fără să vadă nimic. Soarele roşietic coborâse spre asfinţit, iar pe cer se ivea o Lună subţire, palidă.
Ursula era cu totul absorbită de cântecul ei când deodată Gudrun se opri vorbind încet, amuzată:
— Ursula!

— Da? făcu Ursula deschizând ochii şi trezindu-se din extaz.
Gudrun stătea nemişcată, arătând cu un zâmbet ironic pe faţă către marginea luminişului.
— Uh! exclamă Ursula, cuprinsă brusc de panică şi schiţând gestul de a sări în picioare.
— Nu-i niciun pericol, răsună vocea maliţioasă a lui Gudrun.
în stânga era o mică cireadă de cornute Highland, păroase şi viu colorate în lumina crepusculară, cu coarnele profilate pe cer, întinzându-şi boturile, curioase să afle ce se întâmplă. Ochii lor străluceau îndărătul părului încâlcit, iar nările golaşe erau pline de umbre.
— N-o să ne facă nimic? întrebă Ursula plină de teamă.
Gudrun, care în general se temea de vite, îşi scutură capul cu o mişcare ciudată, pe jumătate demonică, pe jumătate plină de îndoială, cu un zâmbet uşor în jurul buzelor.
— Nu-i aşa că sunt fermecătoare, Ursula? întrebă Gudrun cu o voce ascuţită, stridentă, ceva asemănător ţipătului unui pescăruş.
— încântătoare, strigă Ursula, tremurând, dar n-o să ne facă nimic?
Gudrun se uită din nou la sora ei cu un zâmbet enigmatic şi-şi scutură capul.
— Sunt sigură că nu, spuse ea, de parcă ar fi trebuit să se autoconvingă sau ar fi crezut în vreo forţă tainică din ea pe care acum voia s-o pună la încercare. Stai jos şi cântă din nou, strigă cu vocea ei înaltă, stridentă.
— Mi-e frică, exclamă Ursula, pe un ton patetic, pândind vitele voinice şi scunde ce stăteau proţăpite acolo şi priveau cu ochii lor întunecaţi, ochi răi, printre firele de păr încâlcit. Se lăsă totuşi să cadă în poziţia ei de mai înainte.
— Nu ne fac niciun rău, se auzi vocea ascuţită a lui Gudrun. Cântă ceva, nu-i nevoie decât să cânţi.
Era limpede că o cuprinsese o pasiune stranie de a dansa în faţa acelor vite frumoase şi voinice.
Ursula începu să cânte pe un ton fals, tremurător „Hăt departe-n Tennessee...“ Vocea ei răsuna plină de

îngrijorare. Gudrun însă, cu braţele deschise şi faţa ridicată, se îndreptă spre vite, săltând într-un dans ciudat, ridicându- şi corpul către ele ca vrăjită, pe când picioarele-i băteau pe loc cuprinse de uşoara frenezie a unor senzaţii inconştiente, cu braţele, încheieturile, palmele, întânzându-se şi înălţându-se, căzând şi întinzându-se, şi din nou înălţându-se şi din nou lăsându-se în jos, cu sânii ridicaţi şi tremurători îndreptaţi spre vite, cu gâtul expus către ele ca într-un fel de extaz straniu, în vreme ce silueta ei albă, misterioasă se apropia imperceptibil de ele, plutind, transportată în vârtejul propriului ei dans, revărsându-se în valuri ciudate asupra vitelor care aşteptau şi îşi trăgeau capetele înapoi cu o mişcare bruscă, urmărind-o tot timpul ca hipnotizate, cu coarnele golaşe ca nişte crengi, în lumina clară, privind cum silueta albă a femeii se prelingea înspre ele în convulsiunile lente, hipnotice ale dansului. Gudrun putea acum să le simtă chiar în faţa ei, era ca şi cum mâinile ei ar fi primit un impuls electric din piepturile lor. Curând le va atinge, le va atinge cu adevărat. Şi în tot acest timp, Ursula, fermecată, continua cântecul ei strident, subţirel şi nepotrivit, ce străpungea înserarea pierzându-se uşor ca un descântec.

Gudrun auzea vitele răsuflând greu, pline de o teamă nestăpânită şi de fascinaţie. O, erau curajoşi, micuţii de ei, boii aceştia sălbatici, scoţieni, neîmblânziţi şi lăţoşi. Brusc, unul dintre ei fornăi pe nări, îşi înfundă capul între umeri şi se dădu înapoi.

— Hu-u-u! Hi-i-i! se auzi pe neaşteptate urletul puternic ai cuiva de la marginea văii. Vitele rupseră rândurile şi se traseră înapoi cu o mişcare spontană urcând dâmbul în goană, cu laţele fluturând în jurul lor ca nişte flăcări. Gudrun rămase locului ca suspendată în aer, iar Ursula sări în picioare.

Erau Gerald şi Birkin care veniseră să le caute, iar cel ce strigase era Gerald, pentru a alunga vitele.

— Ce voia să însemne asta? strigă el acum, pe un ton ridicat, mirat şi supărat în acelaşi timp.

— Ce căutaţi aici? îi răspunse vocea furioasă, stridentă, a lui Gudrun.

— Ce voia să fie asta? repetă Gerald, mecanic.
— Un dans euritmic, spuse Ursula, cu un râs tremurat.
Gudrun rămase la distanţă, privindu-i câteva clipe cu ochii mari întunecaţi de nemulţumire, nehotărât. Apoi urcă dâmbul după mica cireadă adunată ceva mai sus într-un mic grup vrăjit.
— Unde te duci? strigă Gerald după ea şi o urmă în sus pe deal. Soarele trecuse dincolo de deal, umbrele cuprindeau pământul, iar cerul de deasupra era plin de raze de lumină ce dispăreau.
— Săracă muzică pentru un dans, îi spuse Birkin Ursulei, stând în picioare în faţa ei, cu un zâmbet ciudat pe chip.
Dar în clipa următoare începu să cânte uşor pentru sine şi să danseze în faţa ei cu mişcări groteşti, cu membrele şi corpul săltând liber, cu faţa încremenită licărind palid, în timp ce picioarele băteau un „tatoo“ rapid şi ca-raghios; corpul lui părea să atârne liber, tremurător ca o umbră.
— Cred c-am înnebunit cu toţii, spuse ea râzând puţin speriată.
— Păcat că nu suntem mai nebuni, răspunse el fără a-şi înceta dansul spasmodic.
Apoi brusc se aplecă spre ea şi-i sărută degetele, lipindu-şi obrajii de ai ei, privind-o în ochi cu un surâs palid. Ea se trase înapoi jignită.
— Te-ai supărat? o întrebă ironic, devenind deodată liniştit şi rezervat ca de obicei. Credeam că-ţi place genul fantastic.
— Da, dar nu aşa, spuse ea încurcată, buimăcită, aproape ofensată.
Totuşi, undeva în sinea ei era fascinată la vederea corpului lui liber şi tremurător, perfect abandonat propriilor căderi şi legănări, şi a feţei palide, demonice şi zâmbitoare. însă, în mod automat, deveni rigidă, dez- aprobându-l. Mişcându-se în dansul lui pe loc el veni puţin mai aproape de ea şi se aplecă înainte cu faţa strălucind satiric, de o ironie incredibilă. Şi ar fi sărutat-o din nou dacă ea nu s-ar fi dat înapoi.
— Nu, te rog! exclamă Ursula, speriată de-a binelea.

— în fond eşti o Cordelie, spuse el ironic.
Ea simţi înţepătura ca pe o insultă. Ştia că asta îi fusese intenţia şi se simţi copleşită.
— Iar dumneata, îi strigă ea, de ce trebuie veşnic să-ţi ţii sufletul, atât de înspăimântător de perfect, pe limbă?
— Pentru ca să-l pot scuipa mai uşor, spuse el încântat de propria-i replică.
Gerald Crich, plin de hotărâre, urcă panta cu paşi repezi imediat în urma lui Gudrun. Boii stăteau pe buza dealului cu boturile vârâte unul într-altul urmărind scena de dedesubt: bărbaţi în alb dând târcoale siluetelor albe ale femeilor, şi în special pe Gudrun, ce se apropia încet de ele. Ea rămase o clipă pe loc aruncând o privire în urmă, la Gerald apoi spre vite.
Deodată, cu o mişcare bruscă, îşi ridică braţele şi se repezi drept spre boii cu coarne lungi, în salturi tremurătoare, neregulate, oprindu-se o clipă pentru a se uita la ei, apoi ridicându-şi mâinile şi alergând ca o scânteie, astfel încât boii încetară să mai scurme pământul cu copitele şi se dădură înapoi, sforăind speriaţi, ridicându-şi capetele şi luând-o la goană, galopând în lumina scăzută, pierzându-se în depărtare fără să se mai oprească.
Gudrun rămase pe loc uitându-se după ei, cu faţa sfidătoare, ca o mască.
— De ce vrei să-i sperii? o întrebă Gerald venind spre ea.
Nu-i dădu nicio atenţie, mulţumindu-se doar să-şi întoarcă faţa de la el.
— E periculos, să ştii, insistă el. Când se întorc, sunt sălbatici.
— Când se întorc unde? Ca să fugă, poate... îl ironiza ea, cu glas tare.
— Nu. împotriva dumitale.
— împotriva mea? continuă ea pe acelaşi ton.
Nu era nimic de făcut.
— în orice caz, spuse el, ieri au împuns mortal una dintre vacile fermierului.
— Şi ce-mi pasă mie?

— Totuşi, mie-mi pasă, replică el, întrucât sunt vitele mele.
— în ce fel sunt ale dumitale? Doar nu le-ai înghiţit. Dă-mi una dintre ele, acum, spuse ea, întinzând mâna.
— Ştii unde sunt, spuse el, arătând cu mâna dincolo de deal, dacă vrei într-adevăr o să primeşti una mai târziu.
Ea-I privi cu ochi de nepătruns.
— Crezi că mi-e frică de dumneata şi de vitele dumitale?
Ochii lui Gerald se îngustară ameninţător. Pe faţă îi apăru un uşor zâmbet de superioritate.
— De ce-aş crede asta? întrebă el.
Gudrun îl aţinti cu nişte ochi dilataţi şi întunecaţi. Se aplecă înainte, se roti în jurul mâinii întinse şi-l izbi uşor în obraz cu dosul palmei.
— Uite, pentru asta! spuse ea batjocoritor.
Şi în sufletul ei simţi o poftă nebună de a-l lovi şi mai tare. Frica şi consternarea care-i stăpâniseră mintea fură înlăturate. Voia să continue ceea ce făcuse, nu-i mai era teamă.
Uşoara lovitură îl făcu pe Gerald să se dea înapoi. Se făcu palid ca un mort şi o flacără periculoasă îi luci în privire. Câteva clipe fu incapabil de a scoate vreun cuvânt, într-atât i se ridicase sângele în plămâni, în timp ce inima-i stătea să plesnească sub avalanşa de emoţii pe care nu şi le putea stăpâni. Era de parcă un rezervor de simţăminte întunecate ar fi explodat, inundându-l.
— Dumneata ai lovit prima, spuse el în cele din urmă, făcând o sforţare pentru a vorbi, cu o voce atât de slabă şi joasă încât răsuna în interiorul ei ca în vis, fără să treacă prin aer.
— Şi tot eu voi lovi la urmă, îl completă ea involuntar, cu o siguranţă plină de sine.
El rămase tăcut fără s-o contrazică.
Stătea nepăsătoare cu privirea întoarsă de la el, aţintită în depărtare. Undeva, la marginea conştiinţei ei, se ridică automat întrebarea „De ce te porţi în felul ăsta imposibil şi ridicol?" Dar era morocănoasă, aşa că întrebarea rămase

pe jumătate îngropată în subconştient. N-o putea extrage din adâncuri aşa că se simţea netulburată.
Gerald, foarte palid, o privea îndeaproape. în ochi îi strălucea o lumină puternică, absorbită şi apoi reflectată. Ea se întoarse brusc spre el.
— Dumneata eşti cel care mă face să mă port astfel, să ştii, îi spuse ea, aproape insinuant.
— Eu? Cum aşa?
Dar ea-i întoarse spatele şi porni spre lac. Dedesubt, pe apă, lampioanele se aprindeau unul câte unul, fantome palide de lumină fierbinte, plutind în primele neguri ale înserării. întunericul se răspândea treptat, ca un strat de lac; deasupra stăruia un cer palid, de culoarea pri- mulei, iar o parte a lacului era de un alb lăptos. Departe, la debarcader, o salbă de bobiţe colorate se înşirau în amurg. Vaporaşul îşi aprindea luminile. Umbra copacilor începea să învăluie totul.
Gerald, alb ca o fantomă în hainele lui de vară, venea în urma ei coborând malul despădurit, acoperit de iarbă. Gudrun îl aşteptă. Apoi întinse mâna blând, atingându-l, şi-i spuse:
— Nu fi supărat pe mine.
O flacără îi învălui trupul făcându-l să uite de sine. Totuşi bâlbâi:
— Nu sunt supărat, sunt îndrăgostit de dumneata.
Raţiunea îl părăsise; făcea eforturi pentru a menţine un control mecanic asupra sa, care să-l salveze. Ea râse, cu un mic hohot cristalin şi batjocoritor, dar nespus de mângâietor.
— E şi ăsta un fel de a privi lucrurile.
Slăbiciunea teribilă care-i împovăra mintea, slăbiciunea asta îngrozitoare, pierderea totală a controlului asupra lui însuşi erau prea mult pentru el. O prinse de braţ strângând-o ca într-un cleşte.
— Atunci e în regulă, da? spuse el, ţinând-o pe loc.
Ea privi chipul cu ochi ficşi din faţa ei şi sângele îi îngheţă în vine.
— Da, e în regulă, spuse ea moale, de parcă era drogată, murmurând ca într-un descântec.

Porni alături de ea păşind inconştient.
Dar, pe măsură ce mergea, el îşi mai reveni puţin. Suferea îngrozitor. îşi ucisese fratele pe când era copil şi de atunci ieşise din rândul oamenilor, era un Gain.
îi găsiră pe Birkin şi pe Ursula stând unul lângă altul în apropierea bărcii, vorbind şi râzând. Birkin o necăjea pe Ursula.
— Simţi mirosul acestei mici mlaştini? o întreba ea adulmecând aerul. Avea mirosul foarte fin şi distingea cu uşurinţă aromele.
— E destul de plăcut.
— Da' de unde, replică el, mai curând alarmant.
— De ce alarmant? întrebă ea râzând.
— Pentru că bolboroseşte întruna, un râu al întunecimilor, născând flori, şerpi şi ignis fatuus\ şi rostogolindu-se înainte neobosit. Ăsta e un lucru de care nu ţinem cont niciodată - că veşnic curge înainte.
— Ce curge?
— Celălalt râu, râul cel întunecat. Noi ne gândim totdeauna numai la râul argintiu al vieţii, rostogolindu-se şi deşteptând întreaga fire la o nouă strălucire, din ce în ce mai aproape de rai, vărsându-se într-o mare eternă, strălucitoare, un paradis plin de îngeri. Celălalt însă, acela este adevărata noastră realitate.
— Care celălalt? Nu mai văd niciunul.
— Realitatea în care trăieşti. Acel râu întunecat al descompunerii. Curge prin noi exact cum curge şi celălalt - râul negru al corupţiei. Şi florile noastre cresc din acesta. Afroditele noastre, născute din apa mării, toate florile noastre, imaculate şi luminiscente, de o perfecţiune ameţitoare, întreaga realitate din zilele noastre.
— Vrei să spui că Afrodita e un simbol al morţii?
— Vreau să spun că ea este misterul înfloririi procesului morţii. Când fluxul creaţiei sintetice încetează, atunci devenim o parte a procesului invers, sângele creaţiei distructive. Afrodita s-a născut din primul spasm al des-compunerii universale - şi apoi şerpii, lebedele şi lotuşii - flori ale mlaştinilor - şi Gudrun şi Gerald - născuţi din procesul creaţiei distructive.

— Şi noi doi? întrebă ea.
— Probabil. într-o anumită măsură, cu siguranţă. Dacă asta suntem in toto, asta încă n-o ştiu.
— Vrei să spui că suntem flori ale descompunerii? - fleurs du mal? Eu nu sunt şi nu simt că aş fi aşa ceva, protestă ea.
El rămase tăcut un timp.
— Nici eu nu sunt şi nu simt asta pe de-a-ntregul, spuse el. O parte din oameni reprezintă florile pure ale întunecatei corupţii - crinii. Dar ar trebui să existe şi trandafiri calzi şi înflăcăraţi. Heraclit spune: „Sufletul uscat e cel mai bun“. înţeleg foarte bine ce vrea să zică cu asta. Dumneata nu?
— Nu sunt sigură. Dar dacă toţi oamenii sunt flori ale descompunerii - în cazul în care sunt cât de cât flori - ce deosebiri ar exista?
— Nicio diferenţă - şi în acelaşi timp toate la un loc. Descompunerea continuă, întocmai ca şi construcţia. E un proces progresiv şi se termină cu un nimic universal, sfârşitul lumii, dacă vrei. Dar de ce nu este sfârşitul lumii la fel de bun ca şi începutul?
— Eu cred că nu este, spuse Ursula, oarecum mânioasă.
— Ba da, în cele din urmă. înseamnă începutul unui nou ciclu al creaţiei dar nu pentru noi. Dacă vine sfârşitul, apoi noi aparţinem acestui sfârşit - fleurs du mal, dacă vrei. Dacă suntem florile răului înseamnă că nu suntem trandafirii fericirii.
— în ce mă priveşte eu cred că sunt, spuse Ursula. Cred că sunt un trandafir al fericirii.
— Artificial? o ironiză el.
— Nu, natural, răspunse ea jignită.
— Dacă suntem sfârşitul, atunci nu putem fi începutul.
— Ba da. începutul se naşte din sfârşit.
— După el, nu din el; după noi, nu din noi.
— Eşti un diavolo, să ştii, realmente. Vrei să distrugi orice speranţă în om. Ne vrei pe toţi nişte stârvuri.
— Nu. Nu vreau decât să fim conştienţi de ceea ce suntem.

— Ha! strigă ea furioasă. Nu vrei să fim conştienţi decât de moarte.
— Ai perfectă dreptate, se auzi vocea blândă a lui Gerald din întunericul din spatele lor.
Birkin se ridică. Gerald şi Gudrun se apropiară şi începură cu toţii să fumeze în tăcere. Birkin le aprinse ţigările pe rând. Flacăra chibritului licări în asfinţit şi toţi patru fumară în linişte acolo, la malul lacului. Lacul se întindea întunecat, acum că lumina scădea tot mai mult, în mijlocul uscatului învăluit în neguri. Atmosfera din jur devenise diafană, iar în aer pluteau acordurile ireale ale banjourilor sau ale unor instrumente similare.
Pe măsură ce razele de lumină aurie de deasupra se stingeau, luna devenea mai strălucitoare părând că zâmbeşte propriei ei ascensiuni. Pădurile întunecate de pe malul opus păreau că se topesc în întunericul general. Şi, în mijlocul acestei penumbre universale, scânteiau o puzderie de luminiţe; departe de lac, licărea o salbă fantastică, palidă de culori ca nişte mărgele de foc verzi, roşii şi galbene. Muzica se auzi ca o răbufnire în momentul când vaporaşul, în întregime iluminat, coti în umbra deasă legănându-şi contururile şterse, răspândindu-şi muzica în pufăituri scurte ca nişte rafale.
Totul era luminat. Ici-colo, aproape de oglinda palidă a apei, la capătul îndepărtat al lacului, acolo unde apa albea încă sub ultimele răsfrângeri ale cerului lăptos, ne- fiind umbrită de nimic, pluteau luminile firave şi solitare ale unor bărci nevăzute. Se auzi un zgomot de vâsle şi o barcă trecu din zona palid luminată în aceea a umbrelor adânci de sub poalele pădurii unde lampioanele ei puteau să strălucească mai tare, atârnând în încântătoare globuri roşietice. Şi din nou în lac pluteau reflexele palide şi sclipirile roşietice ale bărcilor. Pretutindeni jucau la suprafaţa apei aceste flăcări tăcute, arămii, ce apăreau la cea mai slabă reflecţie.
Birkin aduse lampioanele de la barca mai mare şi cele patru siluete albe, învăluite în umbră, se strânseră în jurul lor pentru a le prinde. Ursula îl ridică pe primul, iar Birkin coborî lumina din cupa purpurie a mâinilor sale în

adâncurile felinarului. Lumina se mări şi ei se dădură înapoi pentru a privi la Luna mare şi albastră de lumină suspendată de mâna Ursulei şi aruncând pe faţa ei o stranie strălucire. Pâlpâia, aşa că Birkin se apropie aplecându-se asupra izvorului de lumină; faţa lui ieşită din umbră era ca o apariţie total inconştientă şi demonică. Silueta Ursulei, întunecată, învăluită în umbră, se întrezărea aplecată spre el.

— Totul e-n regulă, spuse el încet.

Ursula ridică felinarul. Avea pe el un stol de berze străbătând un cer luminos albăstrui, deasupra unui pământ întunecat.

— E frumos, spuse ea.

— încântător, spuse şi Gudrun, care voia să ţină şi ea unul şi să-l aprindă pentru a-i admira frumuseţea.

— Aprinde-mi şi mie unul, îl rugă pe Birkin.

Gerald stătea lângă ea fără să o poată ajuta. Birkin aprinse felinarul pe care îl ridicase ea. Inima-i bătea plină de neastâmpăr să vadă cât de frumos va fi. Era de un ro- şu-gălbui, cu flori înalte, drepte, înălţându-se din frunzele întunecate ca şi ele, ridicându-şi capetele spre lumina trandafirie a zilei, cu fluturi plutind în jurul lor, în lumina clară şi pură.

Gudrun scoase un mic strigăt de surpriză, cutremurată de plăcere.

— O, ce frumos! Ce frumos!

Sufletul ei subjugat de frumuseţe era cu totul transportat. Gerald se aplecă spre ea intrând în cercul de lumină din jurul ei ca pentru a vedea. Se apropie şi rămase acolo, atingând-o, privind împreună cu ea globul de lumină trandafirie. Şi ea îşi întoarse faţa spre faţa lui ce strălucea palid în lumina felinarului şi stătură contopiţi în lumină, unul lângă altul, în interiorul aceluiaşi cerc luminos din care toţi ceilalţi erau excluşi.

Birkin îşi luă privirile de la ei şi se duse să aprindă al doilea felinar al Ursulei. Avea desenat un fund de mare de un roşu palid, cu crabi negri şi plante acvatice ce se mişcau sinuos sub o mare transparentă şi care, la suprafaţă, devenea de un roşu înflăcărat.

— Deasupra pământului ai paradisul, iar dedesubtul lui - apele, îi spuse Birkin.
— Orice în afară de pământul însuşi, râse ea, privind mâinile lui vii strânse în jurul luminii pentru a o proteja.
— Mor de nerăbdare să văd cum arată şi cel de-al doilea lampion, spuse Gudrun cu o voce vibrantă, puţin stridentă, ce părea să nu ţină cont de ceilalţi.
Birkin se duse şi i-l aprinse. Era de un albastru intens, încântător, cu partea de jos roşie, iar pe ea, o sepie mare unduind în valuri albe, diafane.
Faţa sepiei te privea drept din centrul luminii, fix şi pătrunzător.
— E de-a dreptul înspăimântătoare! exclamă Gudrun cu oroare în glas.
Gerald, lângă ea, scoase un râs înăbuşit.
— Vrei să spui că nu-i groaznică? strigă Gudrun, consternată.
El râse din nou spunându-i:
— Dă-i-l Ursulei în schimbul celui cu crabi.
Gudrun rămase tăcută câteva clipe.
— Ursula, ai putea suporta să ai lucrul acesta îngrozitor?
— Culoarea este încântătoare, răspunse Ursula.
— într-adevăr, spuse Gudrun, dar ai putea suporta să-l ştii atârnat de barca ta? Nu simţi dorinţa de a-l distruge imediat?
— A, nu, deloc, răspunse Ursula.
— Foarte bine, atunci vrei să ţi-l dau în locul celui cu crabi? Sigur nu te deranjează?
Gudrun veni la ea pentru a schimba lampioanele.
— Nu, spuse Ursula, dând crabii şi primind în loc sepia.
Cu toate astea nu-şi putu înăbuşi un sentiment de nemulţumire faţă de felul în care Gerald şi Gudrun îşi arogau un drept asupra ei, o precedenţă.
— Vino, o chemă Birkin, am să le agăţ de barcă.
Şi amândoi se duseră spre barca cea mare.
— Cred că n-ai intenţia să mă laşi aici, Rupert, se auzi vocea lui Gerald venind din penumbră.

— Nu vrei să stai cu Gudrun în canoe? spuse Birkin. Ar fi mai interesant.
O clipă se aşternu tăcerea. Birkin şi Ursula stăteau învăluiţi în umbră la marginea apei legănându-şi lampioanele. Totul părea o lume de vis.
— Eşti de acord? întrebă Gudrun.
— îmi convine de minune, răspunse el. Cum are să fie însă cu vâslitul? Nu văd de ce ar trebui să mă cari şi pe mine.
— De ce nu? Pot să te duc la fel de bine ca şi pe Ursula.
Gerald simţi în tonul ei dorinţa de a fi în barcă cu el, singură, şi o mulţumire tainică de a-l avea în puterea ei. Cedă cu o supunere stranie, asemănătoare unui şoc electric.
Ea-i dădu lampioanele şi se duse să aranjeze vâsla la capătul canoei. Gerald o urmă şi rămase lângă ea să ţină lampioanele, a căror lumină, căzând pe pantalonii lui albi de flanelă, accentua întunericul din jur.
— Sărută-mă înainte de a porni, veni vocea lui blândă din întunericul de deasupra.
Ea se opri cu o uimire bruscă, neprefăcută.
— De ce? exclamă, sincer surprinsă.
— De ce? o imită el ironic.
Ea-I privi fix câteva clipe după care se aplecă şi-l sărută, încet, apăsat şi stăruitor. Apoi îi luă lampioanele din mână pe când el rămase ameţit de fiorul fierbinte care-i străbătuse întreaga fiinţă.
Ridicară canoea şi o puseră pe apă. Gudrun îşi ocupă locul, după care Gerald o împinse în larg.
— Eşti sigur că n-o să te doară mâna făcând asta? îl întrebă Gudrun; pentru că tot atât de bine puteam s-o fac şi eu.
— Nicio grijă, spuse el cu o voce joasă, blândă, care-i dezmierdă fiinţa cu o nespusă frumuseţe.
îl privi pe când se aşeza lângă ea, foarte aproape, la pupă, cu picioarele întinse, atingându-le pe ale ei. Apoi Gudrun începu să vâslească delicat, rar, arzând de dorinţa ca el să-i spună ceva frumos. Dar Gerald rămase tăcut.

— îţi place? îl întrebă ea cu o voce blândă, plină de solicitudine.
El scoase un râs scurt.
— Există o distanţă între noi, îi spuse cu aceeaşi voce joasă, inconştientă, de parcă ceva din adâncul lui o forţa să iasă afară.
Iar ea îşi dădea seama ca prin vis de prezenţa lor acolo în barcă, legănându-se singuratici. O cuprinse o senzaţie vie de plăcere şi înţelegere.
— Dar suntem foarte aproape, spuse ea mângâietor şi vesel.
— Şi totuşi departe, departe.
Gudrun rămase din nou tăcută, plină de încântare, înainte de a răspunde cu o voce melodioasă, înfiorată:
— Nu putem schimba nimic câtă vreme suntem pe apă. îl mângâia într-un fel subtil, straniu, acum că-l avea cu totul în puterea ei.
O duzină de bărci, dacă nu chiar mai multe, îşi legănau pe lac lampioanele lor roşietice şi alb-albăstrii, aproape de suprafaţa apei, care le reflecta ca pe nişte focuri. în depărtare, vaporaşul zumzăia, zbârnâia şi bă- tea apa cu zbaturile lui ce stropeau uşor, plimbându-şi salba multicoloră şi uneori luminând livid întreaga scenă cu o jerbă de artificii, torţe romane, mănunchiuri de stele şi alte asemenea efecte simple, luminând suprafaţa apei şi dezvăluind bărcile ce se furişau scunde pe apa din jurul lui. Apoi, întunericul încântător se lăsa din nou, şirul de luminiţe şi lampioane sclipea blând, se auzea zgomotul înfundat al vâslelor şi valuri de muzică. Gudrun vâslea aproape imperceptibil. Gerald putea să vadă, nu prea departe în faţa lui, globurile de un albastru bogat şi roz ale lampioanelor de la barca Ursulei, legănându-se uşor, lipite una de alta, aruncând sclipiri fugare, radiale, ca o dâră în urma bărcii. în acelaşi timp era conştient şi de luminile delicat colorate de la barca lor, răspândindu- se blând în urma lui.
Gudrun se opri din vâslit şi se uită în jur. Canoea se ridica la cea mai slabă unduire a apei. Genunchii albi ai lui Gerald erau foarte aproape de ea.

— Ce frumos e! spuse ea în şoaptă, aproape cu veneraţie.
Se uită la el cum se lăsa pe spate peste lumina din cristalul palid al lampionului. îi putea vedea faţa, deşi nu era decât o umbră în ultimele pâlpâiri ale amurgului şi inima îi tresălta cuprinsă de pasiune. Era atât de frumos în pacea şi misterul lui de mascul. Exista o anumită emanaţie pură, de masculinitate, ca o aromă ce se răspândea din contururile ferm şi delicat modelate, o anumită perfecţiune generoasă în trupul lui care o făceau să simtă un extaz, un fior de satisfacţie deplină; îi plăcea să se uite la el. Pe moment, nu simţea nevoia să-l atingă, să cunoască mai mult din substanţa dătătoare de satisfacţie a corpului său viu. Era de neatins şi totuşi atât de aproape! Mâinile ei se odihneau pe rame ca aţipite, voia numai să-l vadă, ca pe o imagine într-un cristal, să simtă ceea ce era esenţial în el.
— Da, răspunse el vag. E foarte frumos.
Asculta sunetele slabe din apropiere, căderea picăturilor de apă de pe vâsle, uşorul clinchet al lampioanelor din spatele lui ciocnindu-se unul de altul, foşnetul fustei lungi a lui Gudrun, şi uneori câte un zgomot străin venit de pe mal. Mintea i se întunecase; pentru prima oară în viaţa lui se lăsa în voia pasiunii, se contopea cu natura înconjurătoare. Căci întotdeauna îşi păstrase atenţia trează, fusese concentrat şi stăpân pe sine. Acum cedase. în mod imperceptibil, se contopea în aceeaşi fiinţă cu întregul. Era ceva asemănător somnului, perfect şi pur, primul mare semn al vieţii lui. Până atunci fusese veşnic treaz şi alert. Dar, iată, sosiseră acum somnul şi pacea şi o perfectă uitare de sine.
— Vrei să vâslesc spre debarcader? întrebă Gudrun cu glas dulce.
— Oriunde, răspunse el. Las-o să plutească în voie.
— Atunci anunţă-mă dacă ne ciocnim de ceva, spuse ea cu vocea aceea foarte liniştită, lipsită de nuanţe, de pură intimitate.
— Luminile ne vor călăuzi.

Plutiră, aproape fără mişcare, în tăcere. El dorea liniştea, pură şi totală. Ea însă era neliniştită, aşteptând un cuvânt, o confirmare.

— Nu-ţi va simţi nimeni lipsa? întrebă ea, dornică de comunicare.

— Lipsa mea? repetă el ca un ecou. Nu. De ce?

— Mă întreb dacă nu te-o fi căutând cineva.

— De ce m-ar căuta? Apoi însă îşi aduse aminte că trebuia să fie manierat. Dar poate vrei dumneata să te întorci, spuse pe alt ton.

— Nu, nu vreau să mă întorc. Te asigur.

— Eşti sigură că totu-i în regulă în ce te priveşte?

— Perfect în regulă.

Şi din nou rămaseră tăcuţi. Vaporaşul huruia şi suna din sirenă, cineva cânta. Apoi, ca şi cum noaptea ar fi fost sfărâmată, se auzi un strigăt puternic, o amestecătură de urlete rostogolindu-se pe deasupra apei, zgomotul înfricoşător al zbaturilor ce se roteau invers, agitându-se violent.

Gerald se ridică şi Gudrun se uită la el înspăimântată.

— A căzut cineva în apă, spuse el furios şi disperat, scrutând atent întunericul. Poţi să vâsleşti într-acolo?

— Unde, spre vaporaş? întrebă Gudrun cuprinsă de panică şi nervozitate.

— Da.

— Să-mi spui dacă nu sunt exact pe direcţie, spuse ea cu o teamă febrilă.

— Mergi foarte bine. Şi canoea o luă repede înainte. Urletele şi zgomotul continuară să se audă pe deasupra apei străbătând înfricoşătoare întunericul.

— Era scris să ni se întâmple asta, spuse Gudrun cu o ironie încărcată de ură.

Dar el abia o auzi; Gudrun se uită peste umăr să vadă încotro merge. Deasupra apelor pe jumătate întunecate, se răspândeau încântătoare globuleţe de lumină legănate. Vaporul, unduindu-şi luminile în noaptea ce se lăsa, nu părea prea departe. Gudrun vâslea cât putea de tare. Acum însă, când era vorba de o chestiune serioasă, părea nesigură şi neîndemânatică în mişcări; era greu de vâslit

repede. Se uită la faţa lui. Gerald privea fix întunericul, foarte încordat şi alert, străin de toate, impasibil. Inima ei se opri, părea că trage să moară.
„Desigur, îşi spuse ea, nimeni n-are să se înece. Bineînţeles că nu. Ar fi prea extravagant şi senzaţional." Dar inima i se împietrise din cauza feţei lui ascuţite, impersonale. Părea că locul lui firesc era acolo unde se întâmplă o nenorocire, o catastrofă; devenise din nou el însuşi. Apoi se auzi vocea unui copil, ţipătul pătrunzător, ascuţit, al unei fete:
— Di-Di-Di-Di-Oh, Di-Oh, Di-Oh, Di!
Simţi că-i îngheaţă sângele în vine.
— E Winnie, ea este, mormăi Gerald, maimuţa aia mică. Probabil că iar a făcut vreo năzbâtie de-a ei. Şi se uită din nou la vâsle: barca nu mergea destul de repede pentru el. Pe Gudrun, tensiunea aceea nervoasă o făcea şi mai neîndemânatică la vâslit. Se străduia din toate puterile. Vocile se mai auzeau încă chemând şi răspunzând.
— Unde? Unde? Acolo - ăsta este locul. Care? Nu! Nu-u-u! La dracu! Aici - aici!
Bărcile veneau în grabă din toate direcţiile spre locul indicat; lampioanele colorate se vedeau legănându-se la suprafaţa lacului cu reflexele unduind în urma lor, într-o mişcare repede şi neregulată. Sirena vaporaşului mugi din nou, din cine ştie ce motiv. Barca lui Gudrun înainta repede cu lampioanele balansându-se în spatele lui Gerald.
Apoi se auzi din nou vocea ascuţită, plângăreaţă a copilului, cu o notă de nerăbdare şi groasă, de data aceasta.
— Di-O, Di-O, Di-Di!
Era un sunet teribil, venit prin negurile înserării.
— Ar fi fost mai bine dacă erai în pat, Winnie, mormăi Gerald pentru sine.
Se aplecă, îşi desfăcu şireturile de la pantofi şi-i împinse în lături. Apoi îşi aruncă pălăria moale pe fundul bărcii.
— Nu poţi intra în apă aşa, cu mâna rănită, spuse Gudrun gâfâind, cu o voce joasă, plină de spaimă.
— Cum? N-o să mă doară!
Reuşise să se debaraseze de haină şi o aruncase între picioare. Acum stătea cu capul descoperit, alb din cap până

în picioare. îşi pipăi centura. Se apropiau de vaporaşul ce stătea liniştit şi mare deasupra lor cu încântătoarele lui puncte multicolore ce aruncau limbi de lumină sinuoase şi fugare, de un roşu urât, verde, şi galben, pe luciul întunecat al apei din umbra lui.
— O, scoateţi-o! O, Di, dragă! O, scoateţi-o! O, tată! O, tată! se tânguia vocea dementă a copilului.
Cineva sărise în apă cu o centură de salvare. Două bărci se apropiară cu luminile lor sărace, legănându-se, bâjbâind.
— Hei, voi de colo - Rockley! - hei, voi de colo!
— Domnule Gerald! veni vocea plină de spaimă a căpitanului, domnişoara Diana e în apă.
— A sărit cineva după ea? se auzi vocea aspră a lui Gerald.
— Tânărul doctor Brindell, domnule.
— Unde?
— Nu-i văd deloc, domnule. Toată lumea-i caută, dar până acum, nimic.
Un moment se lăsă o tăcere deplină.
— în ce loc a căzut?
— Cred - cam pe acolo pe unde e barca aceea, veni răspunsul, nesigur. Aceea cu lumini roşii şi verzi.
— Vâsleşte în direcţia aceea, îi spuse Gerald calm lui Gudrun.
— Salveaz-o, Gerald! O, salveaz-o! striga vocea de copil înspăimântată. El nu-i dădu nicio atenţie.
—Apleacă-te pe spate în direcţia aceea, spuse Gerald pe când se ridica în picioare în barca fragilă, să nu se răstoarne.
în clipa următoare îşi dădu drumul în apă, moale, drept, ca un plumb. Gudrun se legănă violent în barcă, iar pe apa agitată tremurară lumini fugare. îşi dădu seama de lumina palidă a lunii şi de faptul că el nu mai era lângă ea şi un sentiment teribil, de fatalitate, îi copleşi toate celelalte sentimente şi gânduri. Tot ceea ce ştia era că el nu mai există, că era aceeaşi lume plus o absenţă: absenţa lui.
Noaptea părea imensă şi pustie. Ici-colo se legănau lampioane, iar oamenii de pe vaporaş şi din bărci vorbeau cu voce scăzută. O auzea pe Winifred tânguindu-se: „O,

Gerald, găseşte-o, găseşte-o. şi pe cineva care încerca s-o liniştească. Gudrun vâslea fără ţintă de colo-colo. Teribila, masiva, îngheţata şi nemărginita întindere de apă o înspăimânta dincolo de cuvinte. N-are să se mai întoarcă niciodată? Simţea că ar trebui să sară în apă pentru a cunoaşte şi ea oroarea.
Tresări când auzi pe cineva zicând: „lată-l!“ Văzu mişcările apei provocate de înotul său ca al unui şobolan de apă şi inconştient vâsli către el. Dar el era mai aproape de altă barcă, una mai mare. Cu toate astea, nu se opri; simţea nevoia de a fi cât mai aproape. îl văzu: arăta ca o focă. După felul cum se agăţa de marginea bărcii părea într-adevăr o focă. Părul bălai se lipise de capul lui rotund, iar faţa îi lucea şters. îl putea auzi cum gâfâie. Apoi el se căţără peste marginea bărcii, o făcea să simtă că vrea să moară, să moară. Frumuseţea coapselor lui luminate vag, din clipa în care trecu marginea bărcii, spatele lui rotunjit şi moale. O, era prea mult pentru ea! Era o viziune prea perfectă! O cunoscu şi-i fu fatală. Teribila fatalitate a sorţii şi a frumuseţii. Şi ce frumuseţe!
Pentru Gudrun el nu era un bărbat, ci o încarnare, o măreaţă ipostază a vieţii. îl văzu ştergându-se pe faţă de apă şi uitându-se la bandajul de la mână şi înţelese că totul era în zadar, că niciodată nu va trece dincolo de el, că el reprezenta pentru ea ceea ce poate fi mai desăvârşit ca viaţă.
— Stinge luminile, vom vedea mai bine, veni vocea lui bruscă şi metalică, acum că se adresa bărbaţilor. Şi îi venea greu să creadă că exista o lume a bărbaţilor. Se aplecă şi stinse felinarele, ceea ce fu destul de greu. Luminile se stinseră peste tot cu excepţia celor colorate de pe marginea vaporaşului. Noaptea, cenuşiu-albăstrie, se întindea înjur, uniformă. Luna se ridicase iar din loc în loc se vedeau umbrele lăsate de bărci.
Se auzi din nou un clipocit şi Gerald dispăru sub apă. Gudrun stătea cu inima strânsă, înfricoşată de întinderea lată şi netedă de apă, atât de grea şi ucigătoare. Era singură în această împărăţie nemişcată şi moartă a apei ce se întindea sub ea. Nu era o singurătate firească, ci

izolarea teribilă şi rece a rămânerii în suspensie. Plutea suspendată la suprafaţa acestei realităţi insidioase până în clipa în care şi ea va dispărea dedesubtul ei.
Apoi îşi dădu seama, datorită unor voci agitate, că Gerald ieşise din nou şi se căţărase într-o barcă. Voia să fie în contact cu el. Dorea cu ardoare să rămână în contact cu el peste spaţiul invizibil al apei. Dar inima ei era înconjurată de o insuportabilă izolare prin care nimic nu putea pătrunde.
—Trage vaporul la debarcader. N-are niciun rost să-l ţii aici. Pregătiţi cablurile pentru dragare, veni vocea hotărâtă, metalică din care dispăruse orice intimitate. Vaporaşul începu să bată apele din ce în ce mai tare.
— Gerald! Gerald! se auzea ţipând sălbatic vocea lui Winifred.
El însă nu răspunse. încet, vaporaşul se răsuci în jurul său într-un cerc patetic şi neîndemânatic şi se furişă pe nesimţite spre mal, retrăgându-se în întuneric. Clipocitul zbaturilor se auzi din ce în ce mai înfundat. Gudrun se clătină în mica ei ambarcaţiune şi automat scufundă vâslele pentru a se echilibra.
— Gudrun, chemă Ursula.
— Ursula!
Bărcile celor două surori se alăturară.
— Unde-i Gerald? întrebă Gudrun.
— S-a scufundat din nou, spuse Ursula cu glas plângăreţ. Şi ştiu bine că n-ar fi trebuit, cu mâna lui rănită, pe lângă toate celelalte.
— De data asta am să-l duc acasă, spuse Birkin.
Bărcile se clătinară din nou din cauza valurilor vaporaşului. Gudrun şi Ursula pândeau apariţia lui Gerald.
— lată-l! strigă Ursula care avea privirea mai ageră. Nu stătuse mult sub apă. Birkin îndreptă barca spre el. Gudrun îi urmă. Gerald înotă încet şi se apucă de barcă cu mâna rănită. O scăpă şi alunecă înapoi.
— De ce nu-l ajuţi? strigă Ursula strident.
El reveni şi Birkin se aplecă pentru a-l ajuta să treacă în barcă. Gudrun îl privi din nou cum iese din apă, de data asta încet, cu efort, târându-se stângaci cu mişcările oarbe

ale unei amfibii. Şi din nou luna dezvălui cu lumina ei neclară, silueta albă, udă, spatele aplecat şi coapsele rotunjite. De data asta însă era un corp învins care se căţără şi se prăbuşi în barcă încet şi greu. Respiraţia îi era şi ea ca un horcăit, ca a unui animal în suferinţă. Stătea moale şi nemişcat în barcă cu capul rotund şi orb ca al unei foci, întreaga lui înfăţişare fiind neomenească şi necontrolată.
Gudrun se cutremură pe când urma barca lor, mecanic. Birkin vâslea spre debarcader fără să scoată un cuvânt.
— Unde mă duci? întrebă Gerald brusc, ca şi cum atunci s-ar fi trezit din somn.
— Acasă, spuse Birkin.
— Ah, nu! spuse Gerald poruncitor. Nu putem merge acasă cât timp ei mai sunt în apă. întoarce! Trebuie să-i găsesc.
Femeile erau speriate de vocea lui atât de poruncitoare şi primejdioasă, aproape înnebunită, ce nu admitea împotrivire.
— Nu, spuse Birkin. N-ai să poţi. în glasul lui se simţea o stranie, fluidă constrângere. Gerald stătea tăcut luptându-se cu voinţa celuilalt. Părea gata să-l ucidă. Dar Birkin vâslea în tăcere, cu mişcări egale, cu o inevitabilitate inumană.
— Ce te amesteci tu? îl întrebă Gerald cu ură.
Birkin nu răspunse, ci continuă să vâslească spre mal. Gerald rămase mut, ca un animal zăpăcit, suflând greu, cu dinţii clănţănind, braţele inerte şi capul ca al unei foci. Ajunseră la debarcader. Umed, cu hainele lipite de trup, Gerald urcă cele câteva trepte. Acolo, în întuneric îl găsi pe tatăl lui.
— Tată.
— Da, fiule? Du-te acasă şi scoate astea de pe tine.
— Nu-i putem salva, tată, spuse Gerald.
— Mai există speranţe, fiul meu.
— Mă tem că nu. Nu se ştie unde sunt. Nu pot fi găsiţi. Şi mai e şi un curent al dracului de rece.

— Vom da drumul la apă, spuse tatăl. Tu du-te acasă şi îngrijeşte-te. Vezi să fie îngrijit, Rupert, adăugă el pe un ton neutru.
— îmi pare rău, tată. îmi pare rău. Mă tem că totul e din vina mea. Dar nu mai e nimic de făcut. Am făcut tot ce am putut - pentru moment. Aş fi putut continua cu scufundările - deşi nu prea mult - şi fără mult folos.
Se îndepărtă în picioarele goale păşind pe scândurile pontonului. Apoi călcă pe ceva ascuţit.
— Bineînţeles, eşti desculţ, spuse Birkin.
— Pantofii lui sunt aici, strigă Gudrun de dedesubt, apropiindu-se repede cu barca.
Gerald aşteptă să-i fie aduşi. Gudrun veni cu ei, iar el îi trase în picioare.
— Odată ce-ai murit, spuse el, eşti mort, s-a terminat. De ce să revii la viaţă? E loc sub apă pentru mii.
Gerald îşi încălţă şi cel de-al doilea pantof. Tremura puternic, iar când vorbea îi tremura şi bărbia.
— Poate că ai dreptate. Dar e curios ce mult spaţiu pare să fie acolo dedesubt, un întreg univers. Şi-i al dracului de rece, te simţi atât de neajutorat de parcă ţi s-ar fi tăiat capul. Vorbea cu mare greutate, scuturat de un tremur violent. Şi să-ţi mai spun ceva, continuă el: când un lucru apucă să meargă prost în familia noastră, apoi nu mai poate fi îndreptat niciodată - aşa-i la noi. Am observat asta demult - un lucru ieşit de pe făgaşul lui nu mai poate fi îndreptat.
Mergeau pe şosea înspre casă.
— Şi când eşti acolo jos, e atât de frig, realmente şi atât de nemărginit, atât de diferit de ceea ce e la suprafaţă, zău, un spaţiu atât de nemărginit încât te miri cum se face că suntem atât de mulţi în viaţă... de ce suntem noi aici sus? Pleci? Te voi vedea din nou, nu? Noapte bună şi mulţumesc. Mulţumesc foarte mult.
Cele două fete mai aşteptară o vreme să vadă dacă mai era vreo speranţă. Luna se ridicase sus, trimiţându-şi razele cu o strălucire aproape impertinentă. Bărcile mici şi întunecate se adunaseră într-un mic pâlc, se auzeau voci şi strigăte înăbuşite. Dar totul era în zadar. Gudrun plecă

acasă în momentul în care Birkin se întoarse. Acesta fusese însărcinat să deschidă stăvilarul care golea lacul şi care avea un loc de scurgere la un capăt, lângă şosea, servind astfel drept rezervor pentru a furniza apă minelor aflate mai departe, în caz de necesitate.

— Vino cu mine, îi spuse el Ursulei, şi apoi după ce termin am să te conduc acasă.

Se duse la casa paznicului şi luă cheia de la stăvilar. Trecură printr-o mică poartă ce da în şosea, spre capătul lacului unde se întindea un mare bazin de piatră ce primea surplusul de apă şi unde o scară de piatră cobora direct în adâncurile apei. La capătul de sus al scărilor se afla încuietoarea stăvilarului.

Noaptea era argintie şi perfectă cu excepţia vocilor nedesluşite ce veneau din toate părţile. Luciul cenuşiu al lunii se întindea deasupra apei, bărcile întunecate se mişcau plescăind. însă mintea Ursulei încetase de a mai înregistra ceva; totul devenise ireal şi lipsit de importanţă. Birkin potrivi mânerul de fier al stăvilarului şi îl strânse cu o cheie fixă. Zimţii începură să se ridice încet. Şi continuă să învârtească, ca un sclav, silueta lui devenind din ce în ce mai clară. Ursula privi în altă parte, nu putea suporta să-l vadă învârtind mânerul din greu, sârguincios, aplecându-se mecanic, ca un sclav. Apoi, pricinuindu-i un adevărat şoc, se auzi o puternică cădere de apă în văgăuna întunecată şi plină de copaci de dincolo de drum, un clipocit de ape al cărui sunet se adânci rapid, ajungând până la un urlet aspru pentru ca apoi să se transforme în vuietul acela greu şi continuu al căderilor masive de apă. Vuietul acesta puternic şi neîntrerupt părea să umple întreaga noapte şi totul fu inundat, acoperit de apă şi distrus. Ursula avea senzaţia că va trebui să lupte pentru a-şi salva viaţa. îşi acoperi urechile cu mâinile şi privi în sus la luna mare şi blândă.

— N-am putea să plecăm? îi strigă ea lui Birkin care urmărea atent apa, stând pe trepte, pentru a vedea dacă scade. Părea să-l fascineze. Se uită la Ursula şi dădu din cap.

Bărcile, mici şi întunecate se apropiaseră, iar de-a lungul gardului viu de la marginea drumului, începuse să se strângă mulţimea curioasă să vadă ce era de văzut. Birkin şi Ursula duseră cheia înapoi, şi plecară de la marginea lacului. Ursula nu mai putea suporta vuietul acela teribil al apei ce se evacua.

— Crezi că sunt morţi? strigă ea cu o voce ascuţită pentru a se face auzită.

— Da, răspunse el.

— E oribil!

Birkin nu răspunse. Urcară dealul depărtându-se din ce în ce mai mult de zgomot.

— Te-a întristat? întrebă ea.

— Nu-mi pasă de cei morţi, odată ce sunt morţi. Partea cea mai proastă este că ei continuă să rămână agăţaţi de cei vii şi nu vor să le dea drumul.

Ursula se gândi câteva clipe.

— Da, spuse ea. Moartea în sine nu pare să aibă cine ştie ce importanţă, nu?

— Bineînţeles. Ce contează dacă Diana Crich este vie sau moartă?

— Nu contează? întreabă ea şocată.

— Nu. De ce ar conta? E mai bine dacă e moartă - e mult mai reală. Moartea e pentru ea ceva pozitiv pe când în viaţă fiind era un element iritant şi negativ.

— Eşti îngrozitor, murmură Ursula.

— Nu! Dar aş prefera ca Diana Crich să fie moartă, într-un fel viaţa ei a fost cu totul greşită. Iar în ceea ce-l priveşte pe tânăr - bietul de el - îşi va găsi repede drumul în loc să şi-l găsească cu încetul. Moartea e bună - nu există nimic mai bun.

— Şi totuşi n-ai vrea să mori, îl provocă ea.

O vreme el rămase tăcut. Apoi spuse cu un glas atât de schimbat încât ea se sperie:

— Aş dori să termin cu capitolul ăsta... să trec prin experienţa asta şi să termin.

— Şi n-ai terminat? întrebă Ursula nervos.

Merseră o bucată de drum în tăcere, pe sub pomi. Apoi Birkin spuse încet, de parcă i-ar fi fost teamă:

— Există viaţă care aparţine morţii şi există viaţă care nu înseamnă moarte. Omul se satură de viaţa asta care înseamnă moarte - felul nostru de viaţă. Dar dacă ea s-a terminat sau nu, asta numai Dumnezeu ştie. Tânjesc după iubirea ce seamănă cu somnul, e ca şi cum te-ai naşte din nou, vulnerabil ca un prunc care abia a venit pe lume.
Ursula îl asculta pe jumătate atentă, pe jumătate evitând să-l înţeleagă. Părea să prindă sensul cuvintelor şi apoi să-l alunge. Dorea să audă, dar nu dorea să fie implicată. Nu dorea să cedeze acolo unde voia el, adică să renunţe la ceea ce era propria ei identitate.
— De ce s-ar asemăna iubirea somnului? întrebă ea posomorâtă.
— Nu ştiu. Este ca somnul acela asemănător morţii - aş dori într-adevăr să sfârşesc cu viaţa asta care înseamnă mai mult decât viaţa însăşi. Vii pe lume ca pruncul din pântecele mamei, cu un trup nou şi fără nicio apărare, iar în jurul tău este aer proaspăt ce n-a mai fost niciodată respirat.
Ea asculta încercând să înţeleagă ce spunea. Ştia tot atât de bine ca şi el că vorbele în sine nu înseamnă nimic, că ele nu sunt altceva decât un mod de a te exprima, un fel de pantomimă ca oricare alta. Iar ei i se părea că simte această pantomimă cu propriul ei sânge şi se trăgea înapoi cu toate că dorinţa o mâna înainte.
— Dar, spuse Ursula grav, parcă spuneai că vrei ceva ce nu este iubire, ceva ce înseamnă mai mult.
Birkin se întoarse spre ea, derutat. Cuvintele derutează întotdeauna. Şi totuşi ele trebuie folosite. în orice parte te-ai îndrepta, dacă vrei să mergi înainte, trebuie să apuci pe o cale nouă. Iar a şti, a te exprima înseamnă a deschide un drum nou prin pereţii închisorii aşa cum în timpul naşterii copilul se străduieşte să iasă din pântec. Nicio nouă mişcare nu mai este posibilă acum fără frângerea vechiului trup, conştient şi deliberat, în lupta de a străbate afară.
— Nu vreau iubire, spuse el. Nu vreau să te cunosc. Vreau să mă eliberez de mine însumi, iar tu să te detaşezi de tine însăţi şi astfel să ne regăsim schimbaţi. N-ar trebui să discutăm când suntem obosiţi şi nefericiţi pentru că

hamletizăm şi asta pare o minciună. Ar trebui să mă crezi când îţi arăt puţină mândrie sănătoasă şi indiferentă. Mi-e silă de mine când sunt serios.
— Şi de ce n-ai fi serios? întrebă ea.
El se gândi o clipă, apoi spuse morocănos:
— Nu ştiu.
Continuară să meargă în tăcere, despărţiţi. El era absent şi încurcat.
— Nu-i ciudat, spuse Ursula, punându-şi deodată mâna pe braţul lui, sub un imbold tandru, cum discutăm noi întotdeauna astfel! Cred că într-un fel ne iubim totuşi.
— O, da, prea mult.
Ea râse aproape veselă...
— Dar trebuia ca lucrurile să se desfăşoare după planul tău, nu? îl tachină ea. Nu iei nimic pe garanţie.
Purtarea lui se schimbă; râse uşor, se întoarse şi o cuprinse în braţe acolo, în mijlocul drumului.
— Da, spuse el blând.
Şi îi sărută obrajii şi fruntea, încet, blând, cu un fel de fericire delicată care o surprinse nespus de mult şi la care ea nu putu răspunde. Erau nişte sărutări uşoare, oarbe, perfecte în liniştea lor. Şi totuşi se feri de ele! Erau ca nişte ciudaţi fluturi de noapte, foarte moi şi tăcuţi, co- borându-se asupra ei din întunericul propriului ei suflet. Se simţea stânjenită şi se desfăcu din braţele lui.
— Parcă vine cineva, spuse ea.
Se uitară de-a lungul drumului întunecos şi porniră mai departe spre Beldover. Apoi brusc, pentru a-i arăta că nu este o mironosiţă, se opri şi-l strânse la piept, aco- perindu-i faţa cu sărutări fierbinţi, pătimaşe şi sălbatice. Şi, în ciuda ideilor lui diferite, bătrânul sânge îi clocoti din nou în vine.
— Nu asta, nu asta, murmură el pentru sine pe când primul val de tandreţe perfectă şi iubire visătoare se retrăgea din faţa pasiunii care alerga grăbită prin membrele lui, ridicându-i-se în obraji în timp ce ea-l strângea în braţe.
Şi în curând nu mai fu decât o teribilă vâlvătaie de dorinţă arzătoare pentru ea. Totuşi în însăşi inima acestei flăcări

exista chinul nepotolit al unui alt lucru. Acesta însă era uitat. Acum o voia pe ea, cu o dorinţă care întrecea orice altceva şi care părea inevitabilă ca moartea, de neînlăturat. Apoi, satisfăcut şi ameţit, împlinit şi destins, se despărţi de ea, luând-o spre casă, rătăcind la întâmplare prin întuneric, răpus de vechiul foc al pasiunii arzătoare. Departe, departe, în străfundurile lui părea să fi rămas puţină jale. Dar ce conta asta? Ce importanţă mai avea asta sau orice altceva pe lângă această supremă şi triumfătoare experienţă a pasiunii fizice ce se ridicase din nou mistuitoare, ca un nou mister al vieţii. „Eram pe punctul de a fi un cadavru viu, nimic altceva decât un sac de vorbe11, îşi spuse el triumfător, cu dispreţ faţă de celălalt eu al său. Cu toate astea, într-un ungher îndepărtat, timid, celălalt eu îi dădea târcoale.

La întoarcerea lui, operaţia de dragare a lacului încă nu se terminase. De pe mal auzi vocea lui Gerald. Apa continua să vuiască în noapte, Luna strălucea pe cer, dealurile de pe partea cealaltă se vedeau nedesluşit. Lacul se golea şi în aerul nopţii plutea mirosul de mâl al malurilor.

Sus, la Shortlands, ferestrele erau luminate arătând că nimeni nu se dusese la culcare. Pe platforma debarcaderului stătea bătrânul doctor, tatăl tânărului care se înecase. Stătea fără să scoată o vorbă, aşteptând, Birkin rămase şi el acolo să privească. Gerald se apropie într-o barcă.

— încă mai eşti aici, Rupert? Nu-i putem găsi. Fundul coboară foarte abrupt, înţelegi? Apa se află între două maluri foarte abrupte cu mici ramificaţii şi numai Dumnezeu ştie unde poate să te ducă curentul. Nu-i ca atunci când fundul este neted. Nu-ţi dai seama niciodată unde ai ajuns cu dragarea.

— E absolut necesar să iei parte la această operaţiune? N-ar fi mai bine să te duci la culcare? spuse Birkin.

— La culcare! Doamne Sfinte! Crezi c-aş putea să dorm? Nu plec de aici până nu-i găsim.

— Dar ceilalţi ar putea să-i găsească tot atât de bine şi fără tine. Ce rost are să mai rămâi?

Gerald îşi ridică ochii spre el. Apoi îşi puse afectuos mâna pe umărul lui Birkin, spunând:
— Nu-ţi face griji în privinţa mea, Rupert.. Dacă e nevoie să te îngrijeşti de sănătatea cuiva, atunci aceea este a ta, nu a mea. Cum te simţi?
— Foarte bine. Dar tu, tu îţi subminezi propria-ţi sănătate, risipeşti tot ce e mai bun în tine.
Gerald rămase tăcut o clipă, apoi spuse:
— O risipesc? Ce altceva mi-a mai rămas să fac cu ea?
— Bine. Dar de data asta fă aşa cum îţi spun. Te vâri în tot felul de orori şi îţi legi de gât o povară de amintiri îngrozitoare. Hai, acum!
— O povară de amintiri îngrozitoare! repetă Gerald. Apoi îşi puse din nou mâna afectuos pe umărul celuilalt. Doamne, Rupert, ai un fel atât de plastic de a te exprima cum n-am mai văzut.
Lui Birkin i se strânse inima. Era iritat şi sătul de a avea un mod plastic de a se exprima.
— Nu vrei să vii? Hai la mine, insistă Birkin aşa cum insişti pe lângă un om beat.
— Nu, spuse Gerald blând, cu mâna pe umărul lui Birkin. îţi mulţumesc foarte mult, Rupert. Am să vin mâine cu cea mai mare plăcere, dacă se poate. Mă înţelegi, nu? Vreau să văd treaba asta terminată. Dar vin mâine, cu siguranţă. O, mi-ar plăcea mai mult să viu la tine şi să stăm de vorbă decât să fac orice altceva, sunt convins.
Da. Voi veni. însemni foarte mult pentru mine, Rupert, mult mai mult decât crezi...
— Ce vrei să spui cu asta? întrebă Birkin nervos. îl deranja mâna lui Gerald pe umărul său Şi nici nu mai avea chef de discuţii. Voia să-l îndepărteze pe celălalt de nenorocirea asta urâtă.
— Am să-ţi spun altă dată, spuse Gerald blând.
— Hai cu mine acum, insist să vii.
Se aşternu o tăcere grea, materială. Birkin se mira de ce îi bate inima atât de tare. Apoi, pe când vorbea, degetele lui Gerald se încleştară puternic şi deschis pe umărul său.

— Nu. Am să stau aici până se termină, Rupert. îţi mulţumesc. înţeleg care-ţi este intenţia. Totul este în ordine, înţelegi, între noi doi.
— în ce mă priveşte se poate ca totul să fie în ordine, dar în privinţa ta nu sunt sigur, spuse Birkin şi îl părăsi. Corpurile celor dispăruţi fură găsite abia spre ziuă. Diana se încleştase strâns de gâtul tânărului doctor, sufocându-l.
— Ea l-a ucis, spuse Gerald.
Luna coborî pe cer şi în cele din urmă dispăru. Lacul, pe trei sferturi secat, îşi arăta oribilele lui maluri de pământ ce miroseau a apă stătută. Zorile se iviră palid deasupra dealului dinspre răsărit. Apa mai vuia încă în stăvilar.
în timp ce păsările întâmpinau cu ciripitul lor primele licăriri ale zilei, iar dealurile de dincolo de lacul trist începeau să se contureze învăluite în pâcla dimineţii, o procesiune sumbră se îndreptă spre Shortlands ducând în mijlocul ei trupurile neînsufleţite ale celor doi înecaţi, aşezate pe o targă. Alături păşea Gerald, iar cei doi taţi cu bărbile lor cărunte, veneau în urma lui, în tăcere. în casă, întreaga familie stătuse de veghe, aşteptându-i. Cineva urma să se ducă s-o înştiinţeze pe mamă, care se afla în camera ei. Doctorul se strădui în taină să-şi readucă fiul la viaţă până ce el însuşi fu doborât de oboseală.
în dimineaţa aceea de duminică, o tăcere îngrozitoare plutea pretutindeni, în tot ţinutul. Minerii simţeau catastrofa de parcă li s-ar fi întâmplat chiar lor. Erau mai înspăimântaţi şi mai zguduiţi decât dacă cei morţi ar fi fost de-ai lor. O astfel de tragedie să se întâmple la Shortlands, în familia cea mai importantă din întreaga regiune! Una dintre tinerele domnişoare - îndărătnică femeie! - ţinând morţiş să danseze pe acoperişul cabinei vaporaşului, se înecase în toiul petrecerii, împreună cu doctorul cel tânăr.
în acea dimineaţă, minerii rătăceau de colo-colo discutând despre nenorocirea întâmplată şi la toate mesele de duminică părea să se simtă o stranie prezenţă. Era ca şi cum îngerul morţii ar fi fost foarte aproape, aveau senzaţia că ceva supranatural pluteşte în aer. Bărbaţii aveau feţele aprinse, speriate, femeile îşi luaseră un aer solemn, unele dintre ele chiar plânseseră. La început copiilor le plăcu

această emoţie generală; în aer să plutească o anumită tensiune, ceva aproape magic. Le-a plăcut tuturor? Au fost oare cu toţii încercaţi de acelaşi fior?
Gudrun se gândea cu înfrigurare să alerge la Gerald pentru a-l alina. Căuta tot timpul să găsească cele mai alese cuvinte pentru a-l consola şi a-l linişti. Era mişcată şi speriată, dar se stăpânea gândindu-se cum să se comporte cu Gerald, cum să-şi joace rolul. Asta era adevărata ei emoţie: cum să-şi joace rolul.
Ursula era adânc şi pătimaş îndrăgostită de Birkin şi nu era capabilă de altceva. Rămânea total indiferentă la toate discuţiile despre accident, dar aerul ei absent lăsa impresia de suferinţă. Se izola pur şi simplu de ceilalţi ori de câte ori putea şi se lăsa cuprinsă de dorul de a-l vedea din nou. Dorea ca el să vină la ei acasă; n-ar fi
acceptat o întâlnire în altă parte, trebuia să vină acum, imediat. îl aştepta. Stătu acasă toată ziua, aşteptând să-l audă bătând la uşă. Din minut în minut se uita mecanic pe fereastră. Ar fi trebuit să se şi afle alături de ea.

15

Seara de duminică

e măsură ce ziua se apropia de sfârşit, sângele
rămas o disperare grea începea să se adune. Pasiunea ei părea să sângereze de moarte şi nu se ivea nimic. Era suspendată într-o stare de completă inerţie mai greu de suportat decât însăşi moartea.
„Dacă nu intervine ceva, îşi spuse ea cu luciditatea aceea a suferinţei supreme, voi muri. Am ajuns la capătul vieţii."
Stătea zdrobită şi închisă în ea însăşi, într-un haos vecin cu moartea. Acum înţelegea că toată viaţa se apropiase din ce în ce mai mult de acest sfârşit dincolo de care nu mai exista nimic, de la care nu-ţi mai rămânea decât să faci un salt, ca Sapho, în necunoscut. Cunoaşterea iminentă a morţii era ca un drog. Fără să se gândească, în mod instinctiv, ştia că se apropie de moarte. Urmase toată viaţa acest drum al împlinirii, iar acum ajunsese la capătul lui. Cunoştea tot ceea ce trebuia să cunoască, trecuse prin tot ce-i fusese dat să treacă, se împlinise într-un fel de amară maturitate, iar acum nu-i mai rămânea decât să se

desprindă din pom şi să cadă în veşnicie. Şi omul trebuie să-şi urmeze ciclul până la capăt, să meargă cu această aventură până în final. Iar pasul următor era în gol, în împărăţia morţii. Asta era, deci! Exista o anumită alinare în înţelegerea acestei situaţii.
în definitiv, când ţi-a venit sorocul, eşti cel mai fericit să treci în împărăţia morţii, aşa cum se desprinde fructul amar când s-a copt. Moartea este marea împlinire, experienţa finală. Este o urmare a vieţii. Asta o ştim încă de pe când trăim. Ce nevoie avem deci să ne gândim mai departe? Omul nu poate vedea dincolo de această împlinire. E destul că moartea este o mare şi finală experienţă. De ce ne-am întreba ce urmează după această experienţă câtă vreme ne este necunoscută. Să murim, de vreme ce marea experienţă vine abia acum, după toate celelalte, de vreme ce moartea este următorul prag important pe care trebuie să-l trecem. Dacă aşteptăm, dacă ne sustragem din faţa ei, nu facem altceva decât să dăm târcoale porţilor într-o nelinişte nedemnă.
lată-l, în faţa noastră, ca şi în faţa lui Sapho, se află spaţiul nemărginit. în el se termină drumul. Cum, nu avem curajul să ne continuăm călătoria, trebuie să strigăm „nu îndrăznesc?" înainte vom merge, spre moarte şi spre tot cea ce ea ar putea să însemne. Dacă omul poate vedea următorul pas pe care trebuie să-l facă, de ce să-i fie frică de cel ce-i urmează acestuia? La ce bun să ne batem capul cu el? Suntem siguri de pasul imediat următor: e pasul în împărăţia morţii.
„Am să mor, am să mor repede", îşi spunea Ursula, de parcă era în transă, limpede, calm şi sigur, mai presus de siguranţa omenească. Dar undeva, înapoia acesteia, învăluit în neguri, se afla un plâns amar şi disperat. Dar nu trebuia să-l ia în seamă. Trebuie să mergem înainte, acolo unde se îndreaptă spiritul cel neşovăielnic, fără ni- cio ezitare din cauza spaimei. Nicio ezitare, şi nicio atenţie dată glasurilor mai mărunte. Dacă dorinţa noastră cea mai arzătoare ar fi acum aceea de a păşi în necunoscutul morţii, trebuie să renunţăm la adevărul cel mai profund în schimbul unuia superficial?

„Să se termine, deci", îşi spunea ea. Era un lucru hotărât. Nu se punea problema de a-şi lua viaţa. N-are să se sinucidă niciodată, era un lucru urât şi violent. Problema era de a cunoaşte pasul următor, iar acesta ducea în împărăţia morţii. Adevărat? sau era...?
Gândurile ei se pierdură în subconştient; stătea în faţa focului ca adormită. După un timp însă reînvie. împărăţia morţii! Ar putea s-o accepte? O, era un somn. Suferise destul. Până acum se ţinuse tare şi rezistase. Venise însă vremea să renunţe, să capituleze.
într-un fel de transă spirituală, Ursula cedă, renunţă la luptă şi totul se întunecă. Şi în acest întuneric simţi teribilul strigăt al trupului ei, chinul nespus al descompunerii, suferinţa care le întrece pe toate, procesul groaznic, în-depărtat, al morţii instalându-se în corp.
„Există o corespondenţă chiar atât de strânsă între trup şi suflet?" se întrebă ea. Şi înţelegea, cu acea claritate a cunoaşterii supreme, că trupul este numai una din manifestările spiritului, şi de asemenea transformarea întregului spirit echivalentă cu transformarea corpului.
„Asta, dacă nu cumva mă decid să mă sustrag vieţii, să mă închistez şi să rămân statică, ruptă de viaţă, închisă în propria mea voinţă. Dar mai bine să mor decât să duc o viaţă mecanică, „o repetare a repetărilor". A muri înseamnă a continua în invizibil. A muri este şi o bucurie, bucuria de a te supune cuiva mai măreţ decât cunoscutul, adică necunoscutului pur. Asta e o bucurie! Dar să trăieşti mecanic şi izolat în mişcarea propriei tale voinţe, să trăieşti ca o entitate care s-a sustras necunoscutului este ruşinos şi infam. în moarte nu există infamie. Infamie există într-o viaţă reluată, mecanică, căci viaţa poate fi într-adevăr infamă, ruşinoasă pentru suflet. Moartea însă nu e niciodată o ruşine. Moartea, ea însăşi, întocmai ca şi spaţiul nemărginit, nu poate fi întinată de noi.
Mâine e luni, începutul unei noi săptămâni de şcoală! O nouă săptămână de şcoală, stearpă, ruşinoasă, nimic altceva decât rutină şi activitate mecanică. Nu era oare de preferat aventura morţii? Nu era moartea mai atră-gătoare şi mai nobilă decât o astfel de viaţă? O viaţă de rutină,

goală, fără un înţeles lăuntric, fără o semnificaţie reală? Ce meschină era viaţa, cât de ruşinos trebuie să fi fost pentru suflet să trăiască aşa cum trăieşte acum! Cu cât mai curat şi mai demn e să fii mort! Nu se mai putea suporta ruşinea acestei rutine groaznice şi nulităţi mecanice. Omul ar putea rodi în moarte. Suferise destul. Căci unde puteai găsi viaţă? Nicio floare nu creşte pe maşinăriile ce lucrează de zor, rutina n-are niciun cer, nu există spaţiu pentru mişcarea circulară. Şi întreaga viaţă nu e decât o mişcare circulară, mecanică, ruptă de realitate. N-ai la ce să te aştepţi de la viaţă. Singura scăpare e moartea. Te poţi uita afară cu emoţie la cerul imens, întunecat, al morţii aşa cum te uitai pe fereastra clasei când erai copil şi vedeai perfecta libertate de afară. Acum nu mai eşti copil şi ştii că sufletul este prizonierul acestui vast şi sumbru edificiu al vieţii, că nu există nicio scăpare în afară de moarte.
Dar ce bucurie! Ce încântare să vezi că indiferent de ceea ce ar face umanitatea, ea nu va fi niciodată stăpâna morţii, n-o va putea anula niciodată. Oceanele pe care omenirea le-a transformat într-o cale ucigătoare şi într-un profitabil drum comercial erau disputate întocmai ca teritoriul murdar al unui oraş, metru cu metru. Aerul, pe care de asemenea oamenii şi-l dispută, l-au împărţit, l-au parcelat pentru anumiţi proprietari şi apoi s-au ridicat în văzduh luptându-se pentru el. Totul fusese distrus, înconjurat cu ziduri. Ziduri cu ţepi, şi nu-ţi rămâne decât să te târăşti în mod ruşinos de-a lungul zidurilor ţepoase printr-un labirint al vieţii.
Dar în marea, întunecoasa şi nelimitata împărăţie a morţii, acolo umanitatea era ironic înfrântă. Şi ce n-au fost oamenii în stare să facă pe pământ, zei neînsemnaţi şi meschini ce erau! Moartea însă îi făcea pe toţi demni de dispreţ. în faţa ei recădeau în adevărata, vulgara lor prostie.
Ce frumoasă, ce măreaţă şi perfectă e moartea, ce plăcut e s-o aştepţi! Acolo, omul se spală de toate minciunile şi ruşinile, de murdăriile pe care le-a acumulat aici, o baie perfectă de purificare şi plăcută reîmprospătare, şi apoi pleacă necunoscut, netulburat, fără pată. în fond, omul e

bogat numai dacă are promisiunea unei morţi perfecte. E cea mai mare bucurie să ştii că asta este ceea ce aştepţi: acel altceva, pur şi inuman, al morţii.
Oricum ar fi viaţa, ea nu poate înlătura moartea, moartea transcendentă, inumană. O, ce să ne mai întrebăm ce reprezintă sau ce nu reprezintă ea! A şti este calitatea fiinţei omeneşti vii, pe câtă vreme în moarte avem necunoscutul; pentru că nu mai suntem oameni, iar bucuria acestui lucru compensează întreaga amărăciune a cunoaşterii şi meschinăria umanismului nostru. în moarte nu mai suntem oameni şi nu mai ştim nimic. Promisiunea acestui lucru este moştenirea noastră, o aşteptăm cum îşi aşteaptă moştenitorii partea lor.
Ursula stătea în deplină linişte şi uitare de sine, singură în faţa căminului din salon. Copiii se jucau în bucătărie, iar ceilalţi erau cu toţii la biserică. Stătea cufundată în întunericul total din sufletul ei. Tresări când auzi soneria, departe în bucătărie, şi pe copii alergând de-a lungul culoarului într-o delicioasă alarmă.
— Ursula, e cineva afară.
— Ştiu, nu fiţi prostuţi, răspunse ea. Era şi ea surprinsă, aproape speriată. Abia avu curajul să se ducă la uşă.
Birkin stătea în prag cu haina de ploaie ridicată până peste urechi. Venise acum, acum când ea era departe, îşi dădea seama de noaptea ploioasă din spatele lui.
— A, tu erai? întrebă Ursula.
— Mă bucur că eşti acasă, spuse el cu voce joasă, intrând.
—Toţi sunt la biserică.
îşi scoase haina şi o agăţă în cui. Copiii îl spionau pe după colţuri.
— Mergeţi să vă dezbrăcaţi, Billy şi Dora, le spuse Ursula. în curând o să vină mama şi are să se supere dacă nu vă găseşte în pat.
Copiii, într-o neaşteptată dispoziţie angelică, se retraseră fără un cuvânt. Birkin şi Ursula intrară în salon. Focul ardea mocnit. El o privi şi se minună de strălucitoarea delicateţe a frumuseţii ei şi de ochii mari şi luminoşi.

Privea de la distanţă, cu uimire în suflet, căci lumina părea s-o transfigureze.
— Ce-ai făcut toată ziua? o întrebă el.
— Am stat acasă.
O privi din nou. Era în ea o schimbare; dar părea despărţită de el. Rămânea izolată, înconjurată de un cerc luminos. Stăteau amândoi tăcuţi, în lumina blândă a lămpii. El simţea c-ar trebui să plece, că n-ar fi trebuit să vină. Dar nu se îndura să plece deşi înţelegea că e de trop\ starea ei de spirit fiind necomunicativă şi absentă. Apoi se auziră vocile celor doi copii strigând încet dincolo de uşă, cu o timiditate exagerată.
— Ursula! Ursula!
Ea se ridică şi deschise uşa. în prag stăteau cei doi copii, în cămăşile lor lungi de noapte, cu feţe angelice şi ochi larg deschişi. Erau foarte cuminţi, deocamdată, jucând perfect rolul unor copii ascultători.
— Ne duci la culcare? întrebă Billy, şoptind tare.
— Doamne, dar sunteţi de-a dreptul nişte îngeri în seara asta, spuse ea blând. Nu vreţi să veniţi să-i spuneţi noapte bună domnului Birkin?
Copiii se strecurară timizi în cameră, desculţi. Faţa lui Billy era largă şi zâmbitoare, dar în ochii lui mari, albaştri, se citea străduania de a fi bun. Dora, furişându-se, privea pe sub părul ei blond ca de borangic, rămânea în rezervă, ca o mică driadă fără suflet.
— Vrei să-mi spui noapte bună? întrebă Birkin cu o voce ciudat de blândă şi catifelată.
Dora se îndepărtă imediat, plutind ca o frunză ridicată de o boare de vânt. Billy însă înaintă liniştit, încet şi binevoitor, ridicându-şi gura strânsă, ca şi când sărutul ar fi fost ceva de la sine înţeles. Ursula urmări buzele pline, strânse ale bărbatului, atingând foarte uşor şi blând pe cele ale băiatului. Apoi Birkin îşi ridică degetele şi atinse faţa rotundă, încrezătoare a copilului, cu o mişcare uşoară, drăgăstoasă. Niciunul nu vorbea. Billy avea o figură angelică, asemeni unui heruvim sau ca unul dintre copiii ce ajută la serviciul divin. Birkin era îngerul înalt şi grav ce se uita în jos spre el.

— Nu vii să te sărute? interveni Ursula, adresându-se fetiţei. Dora însă se trase înapoi ca o mică driadă ce nu suportă să fie atinsă.
— Nu vrei să-i spui noapte bună domnului Birkin? Du-te! Te aşteaptă, spuse Ursula.
Copila însă nu făcu altceva decât să se îndepărteze şi mai mult.
— Să-ţi fie ruşine, Dora! Eşti o proastă! o mustră Ursula.
Birkin simţi o oarecare neîncredere şi antipatie în acest copil. Şi nu înţelegea de ce.
— Haideţi, atunci, spuse Ursula. Să mergem înainte de a veni mama.
— Cine ne ascultă când spunem rugăciunea? întrebă Billy emoţionat.
— Pe cine preferi?
— Nu tu?
— Ba da.
— Ursula!
— Ce-i, Billy?
— Asta este pe cine preferi?
— Ai ghicit.
— Dar... ce este pe cine?
— E acuzativul lui cine.
Urmă un moment de tăcere contemplativă, apoi încrezătorul:
— Da?
Birkin zâmbi pentru sine şi se aşază lângă foc. Când Ursula coborî, el stătea nemişcat cu braţele pe genunchi, îl văzu şi i se păru, aşa cum stătea nemişcat şi fără viaţă, asemănător unui idol ghemuit, parcă imaginea vreunui cult al morţii. El întoarse capul spre ea şi faţa-i foarte palidă şi ireală păru să strălucească de un alb aproape fosforescent.
— Ce ai? Nu te simţi bine? întrebă ea, cu o repulsie nedefinită.
— Nu m-am gândit la asta.
— Fără să te gândeşti nu poţi să-ţi dai seama?
Birkin o privea cu ochii lui întunecaţi şi mobili. Văzu repulsia în ochii ei şi rămase tăcut.

— Nu ştii dacă ţi-e bine sau nu fără să te gândeşti? insistă ea.
— Nu totdeauna, spuse el rece.
— Şi nu crezi că asta este rău?
— Rău?
— Da. Găsesc că este o crimă să ai atât de puţină legătură cu propriul tău corp încât nici măcar să nu ştii când ţi-e bine şi când ţi-e rău.
El o privi întunecat.
— Ai dreptate.
— De ce nu stai în pat când te simţi prost? Arăţi de-a dreptul îngrozitor.
— Chiar atât de neplăcut? întrebă el ironic.
— Da, foarte neplăcut. Respingător.
— Ce ghinion!
— Şi plouă... şi e o noapte îngrozitoare. Zău că nu există nicio scuză să-ţi supui corpul la un astfel de tratament - ar trebui să suferi pentru lipsa de consideraţie pe care i-o arăţi.
— ...pentru lipsa de consideraţie pe care i-o arăţi, repetă el ca un ecou.
Aceasta o făcu pe Ursula să nu mai spună nimic. Rămaseră în tăcere. Apoi se întoarse şi restul familiei de la biserică şi cei doi avură de înfruntat mai întâi fetele, apoi pe mamă şi pe Gudrun şi, la urmă, pe băiat şi pe tată.
— Bună seara, spuse Brangwen uşor surprins, ai treabă cu mine?
— Nu, răspunse Birkin, nimic deosebit. Atât numai că ziua a fost mohorâtă şi mi-am zis că n-o să vă deranjez dacam să intru puţin.
— A fost o zi deprimantă, spuse doamna Brangwen cu compasiune. în momentul acela se auziră vocile copiilor strigând de sus „Mamă! Mamă!“ Ea-şi ridică faţa şi strigă blând „Vin imediat, Doysie“. Apoi către Birkin: Nimic nou la Shortlands, presupun? Oh, suspină ea, sărmanii, cred şi eu că nu.
— Ai trecut astăzi pe acolo, îmi închipui? întrebă tatăl.

— Gerald a venit la mine la ceai şi apoi l-am condus acasă. Toată lumea era adânc mişcată şi deznădăjduită, aşa mi s-a părut.
— Eu aş zice că sunt genul de oameni care au prea puţine reţineri, spuse Gudrun.
— Sau prea multe, răspunse Birkin.
— A, da, sunt sigură, continuă Gudrun, aproape pornită împotriva lor, ori una, ori alta.
— Toţi ai casei simt c-ar trebui să se poarte într-un fel artificial, spuse Birkin. Când oamenii sunt în doliu, ar face mai bine să-şi acopere faţa şi să stea retraşi, ca în vremurile de demult.
— Bineînţeles! exclamă Gudrun, îmbujorată, gata să se aprindă. Ce poate fi mai rău decât acest doliu public! Ce poate fi mai oribil şi mai fals! Dacă nici durerea nu e personală şi ascunsă, atunci ce ne mai rămâne?
— Exact, spuse el. Mi-a fost ruşine, tot timpul cât am stat acolo, să-i văd umblând de colo-colo într-un fel lugubru, fals, crezând că nu trebuie să se poarte simplu şi natural.
— Oricum - începu doamna Brangwen, jignită de această critică, nu-i deloc uşor să treci printr-o nenorocire ca asta.
Şi se duse sus la copii.
El mai rămase câteva clipe, apoi îşi luă rămas-bun. După plecarea lui, Ursula simţi că-l urăşte atât de crunt încât întreaga ei minte părea transformată într-un cristal ascuţit de ură rafinată. Toată fiinţa ei părea să se fi ascuţit şi intensificat ca o adevărată săgeată de ură. Nu-şi dădea seama ce putea să fie asta. Se abătuse din senin asupra ei cea mai puternică şi dureroasă ură, care o stăpânea în întregime şi sfâşietor, clară şi dusă dincolo de înţelegere. Nu se putea gândi deloc, era transportată dincolo de ea însăşi. Parcă intrase ceva în ea. Se simţea ca o posedată. Şi zile în şir umblă stăpânită de forţa cumplită a acestei uri împotriva lui. Depăşea tot ceea ce simţise ea vreodată, părea s-o zvârle din lume într-o zonă unde nimic din fosta ei viaţă nu mai era valabil. Avea mintea rătăcită, tulburată, murise pentru propria ei viaţă.

Era ceva cu totul iraţional şi de neînţeles. Nu ştia de ce îl urăşte, ura ei era cu totul abstractă. înţelesese doar, cu un şoc care o năucise, că se afla sub influenţa acestei stări de pură transă. El era duşmanul, tare ca un diamant, tot atât de dur şi de strălucitor, chintesenţă a tot ceea ce era duşmănos.
Se gândea la faţa lui albă, cu trăsături fine, şi la ochii lui din care emana o voinţă de afirmare atât de întunecată şi de perseverentă, şi îşi ducea mâna la frunte să vadă dacă nu era nebună, atât de mult se preschimbase într-o flacără albă de ură ascuţită.
Şi ura aceasta nu era vremelnică, nu îl ura pentru un lucru anume, nu dorea să-i facă niciun rău şi nu voia să aibă nicio legătură cu el. Ceea ce simţea ea era un lucru suprem, imposibil de exprimat în cuvinte. Era un sentiment de ură pur, ca un giuvaier. Birkin îi apărea ca o rază de duşmănie nepieritoare, o undă de lumină care nu numai că o distrugea, dar o şi anihila, desfiinţa întregul ei univers. îl vedea ca pe un exemplu clar de contradicţie absolută, ca pe o făptură rară, ca o nestemată a cărei existenţă definea nonexistenţa ei. Când auzi că este iarăşi bolnav, ura ei nu făcu decât să se intensifice şi mai mult, dacă acest lucru mai era cu putinţă. O năucea şi o anihila, dar nu se putea elibera de ea. îi era imposibil să scape de ura care pusese stăpânire pe ea.

16

De la bărbat la bărbat

Birkin zăcea bolnav şl nemişcat, scârbit de toate. Ştia cât de puţin îi mai lipsea vasului care îi adăpostea viaţa ca să se spargă. Dar în acelaşi timp ştia cât de puternic este. Aşa că nu-i păsa. Era de o mie de ori mai bine să fii în pericolul de a muri decât să accepţi o viaţă pe care n-o doreşti. Dar mai bine decât ori-ce este să insişti, să perseverezi, să perseverezi mereu până ce vei fi satisfăcut în viaţă.
Ştia că Ursula îi este destinată şi de asemenea mai ştia că viaţa lui îi aparţine ei. Dar mai degrabă şi-ar fi pus capăt zilelor decât să accepte dragostea aşa cum o concepea ea. Vechiul mod de a iubi părea o robie îngro-zitoare, aşa ca un

fel de înrolare în armată. Ce însemna pentru el nu ştia. Dar gândul dragostei, al căsătoriei, al copiilor şi al unei vieţi trăită în doi, în intimitatea oribilă a mulţumirii cotidiene şi conjugale, îl umplea de repulsie. El dorea un lucru mai clar, mai deschis, mai puţin rigid, ca să zicem aşa. Intimitatea fierbinte, strânsă, dintre soţ şi soţie era insuportabilă. Felul în care aceşti oameni căsătoriţi se închid în casă, se ascund în spatele uşilor şi se izolează în alianţa lor exclusivă îl dezgusta chiar şi în materie de dragoste. Formau o colectivitate de perechi neîncrezătoare, ascunse în casele sau camerele lor, veşnic în cupluri, rupţi de viaţă, lipsiţi de perspectivă şi fără niciun fel de relaţii dezinteresate: un caleidoscop de cupluri, de perechi căsătorite, rupte de restul celor- laţi, separate şi insignifiante. însă era adevărat, detesta promiscuitatea chiar mai mult decât căsătoria, o legătură amoroasă nefiind decât un alt gen de cuplu, o reacţie faţă de căsătoria legală. Iar reacţiunea este mai neplăcută decât acţiunea.

în general detesta relaţiile sexuale: nu însemnau decât o limitare. Ele făceau ca bărbatul să devină o jumătate ruptă dintr-o pereche, iar femeia cealaltă jumătate. El însă ar fi vrut ca atât el cât şi femeia să rămână fiinţe de sine stătătoare. Voia ca relaţiile sexuale să fie aşezate în rândul celorlalte dorinţe, să fie privite ca un proces funcţional, nu ca o împlinire. Credea în unirea sexelor, dar dincolo de asta voia o legătură în care bărbatul să-şi aparţină sieşi, iar femeia la fel, două fiinţe pure, fiecare din ele însemnând libertatea celuilalt, echilibrându-se una pe alta, precum cei doi poli ai unei singure forţe, ca doi îngeri sau ca doi demoni.

Dorea cu atâta ardoare să fie liber, să nu fie constrâns de orice nevoie de unire sau torturat de dorinţe nesatisfăcute. Dorinţa şi aspiraţia trebuie să-şi găsească obiectul fără toată această tortură de acum, aşa cum într-un loc în care există apă din belşug setea trece neobservată, căci este potolită aproape fără să-ţi dai seama. Voia să fie alături de Ursula tot atât de liber pe cât era şi singur, o fiinţă solitară, distinctă, rece, şi totuşi echilibrată, polarizat de

ea. Felul în care iubirea caută să amestece, să sfâşie, să înlănţuie fiinţele, i se părea respingător până la nebunie. I se părea că femeia are veşnic tendinţa oribilă de a te înhăţa, o teribilă poftă de posesie, o lăcomie de a-şi da importanţă în dragoste. Ea doreşte să aibă, să posede, să controleze, să domine. Totul trebuie să se refere la ea, la Femeie, la Magna Mater a tuturor lucrurilor de la care purcede totul şi căreia să i se înapoieze totul în final. Seninătatea cu care Femeia îşi asuma rolul de Magna Mater îl umplea de o furie nebună, toate lucrurile îi aparţin ei pentru că ea le-a dat viaţă. Bărbatul era al ei pentru că ea-l născuse. Ca Mater Dolorosa îi dăduse viaţă, ca Magna Mater şi-l revendica din nou, trupul şi sufletul, sexul, menirea şi toate celelalte. Avea oroare de Magna Mater, era dezgustătoare. Era foarte trufaşă când devenea din nou femeie, această Magna Mater. O cunoscuse bine în persoana Hermionei, umila, supusa Hermione. Ce fusese ea tot timpul decât Mater Dolorosa, în supunerea ei cerând, cu o aroganţă insidioasă, oribilă şi cu o tiranie de femelă, bunul său, cerând înapoi bărbatul pe care îl născuse prin suferinţă. Prin însăşi suferinţa şi umilinţa ei, îşi lega fiul în lanţuri, îl ţinea prizonier pe vecie.

Iar Ursula - Ursula era la fel, sau poate contrariul. Şi ea era cumplită, aroganta regină a vieţii, de parcă ar fi fost matca unui stup de albine de care depindeau toate celelalte. Văzuse flacăra galbenă din ochii ei, cunoştea inimaginabila şi neînchipuita ei pretenţie de primordialitate. Ea personal era inconştientă de asta, era oricând gata să-şi plece fruntea în ţărână în faţa unui bărbat, când ştia că-l poate adora aşa cum o femeie îşi adoră pruncul, cu adoraţia posesiunii perfecte.
Acest spirit de posesie al femeii era intolerabil; bărbatul să fie veşnic considerat ca un fragment rupt dintr-o femeie, sexul fiind cicatricea încă dureroasă a rupturii; bărbatul trebuie să fie atribuit unei femei înainte de a putea avea vreun loc al său, o întregire.

Şi de ce? De ce trebuie să ne considerăm noi, bărbaţii şi femeile, jumătăţile rupte ale unui întreg? Nu-i adevărat. Nu suntem fragmentele rupte ale unui tot. Suntem mai curând separarea în fiinţe pure, distincte, a unor lucruri ce s-au amestecat. Poate doar sexul este ceea ce rămâne nerezolvat din acest amestec. Iar pasiunea nu face decât să separe şi mai mult elementele acestui amestec, astfel încât ceea ce e bărbătesc să revină bărbatului, iar ceea ce este femeiesc să-i revină femeii până când cei doi vor fi distincţi şi compleţi ca îngerii, amestecul sexelor fiind, în sensul cel mai înalt, depăşit, lăsând în urmă două fiinţe de sine stătătoare, unite într-o constelaţie aşa cum sunt două stele. în vremea de demult, înainte de ivirea sexelor, eram contopiţi, fiecare din noi fiind un amestec. Procesul de separare în indivizi a dat naştere marii polarizări a sexelor. Ceea ce ţinea de femeie s-a detaşat într-o parte, iar ceea ce era bărbătesc în cealaltă parte. Dar chiar şi atunci separarea a fost imperfectă. Aşa că ciclul evoluţiei noastre în lume continuă. Acum urmează o nouă eră, când fiecare dintre noi este o fiinţă, împlinită prin ceea ce o deosebeşte de cealaltă. Bărbatul este bărbat pur, femeia este de asemenea pură, şi unul şi altul fiind perfect polarizaţi. Şi n-a mai rămas nimic din oribila contopire, din abnegaţia de a înlănţui a iubirii. Există numai dualitatea pură a polarizării, fiecare dintre cei doi nefiind supus contaminării de către celălalt. în fiecare, individul este primordial, sexul este subordonat, dar perfect polarizat. Fiecare are o existenţă individuală, separată, cu propriile lui legi. Bărbatul îşi are libertatea lui intangibilă, femeia, pe a ei. Fiecare recunoaşte perfecţiunea circuitului sexual polarizat. Fiecare admite natura diferită a celuilalt.
Astfel medita Birkin pe când zăcea bolnav. Uneori îi plăcea să fie îndeajuns de bolnav pentru a fi nevoit să stea în pat. Pentru că atunci se restabilea foarte repede şi totul îi apărea clar şi sigur.
într-una din zilele acelea Gerald veni să-l vadă. Cei doi îşi nutreau unul celuilalt un sentiment adânc care-i făcea să se simtă stânjeniţi. Ochii lui Gerald erau vioi şi neastâmpăraţi, întreaga lui comportare încordată şi nerăbdătoare. Părea

cufundat în cine ştie ce gânduri. Potrivit convenienţelor, era îmbrăcat în haine negre, se purta formal, era atrăgător şi comme il faut\ Părul lui părea aproape alb de blond ce era, cu fire subţiri ca nişte raze de lumină, trăsăturile feţei lui bronzate erau perfecte, iar corpul părea plin de energia caracteristică nordicilor.
Gerald avea o afecţiune reală pentru Birkin, deşi nu prea credea în el. Birkin era prea idealist; era deştept, capricios, încântător, dar nu suficient de practic. Gerald simţea că propria lui înţelegere era mult mai adâncă şi mai sigură. Birkin era încântător, un spirit minunat, dar nu trebuia luat în serios, aproape că nu trebuia socotit ca un bărbat în rândul bărbaţilor.
— Ce ai mai păţit iarăşi? întrebă el blajin, luând mâna bolnavului într-a sa.
întotdeauna Gerald era cel protector, oferind adăpostul cald al puterii lui fizice.
— Cred că păcatele mele sunt de vină, spuse Birkin zâmbind uşor ironic.
— Păcatele tale? Da, s-ar putea. Ar trebui să păcătuieşti mai puţin ca să fii mai sănătos.
— Ar trebui să mă înveţi cum, spuse Birkin privindu-l ironic. Tu ce faci?
— Eu? Gerald se uită la Birkin, văzu că e serios şi în ochi i se aprinse o lumină de căldură. Nu e nimic deosebit; nici nu văd ce-ar putea fi. Totul este ca şi până acum.
— îmi închipui că afacerile îţi merg strălucit ca totdeauna, ignorând cerinţele spirituale.
— Ai ghicit. Cel puţin în ceea ce priveşte afacerile. N-aş putea spune însă acelaşi lucru şi în legătură cu sufletul.
— Evident.
— Desigur că nici nu aşteptai asta, râse Gerald.
— Nu. Cum îţi merg celelalte treburi în afară de afaceri?
— Celelalte treburi? Care? N-aş putea să-ţi spun. Numi dau seama la ce te referi.
— Ba da. Eşti trist sau vesel? Şi ce se mai aude cu Gudrun Brangwen?

— Ce mai e nou în legătură cu ea? spuse Gerald cu o expresie de derută întipărită pe faţă. Ei bine, nu ştiu. Pot numai să-ţi spun că ultima oară când am văzut-o mi-a dat o palmă.
— O palmă! Pentru ce?
— Nici asta n-aş putea să-ţi spun.
— Adevărat! Dar când?
— în seara când a fost petrecerea... când s-a înecat Diana. Gudrun fugărea vitele la deal, iar eu m-am dus după ea - ţi-aduci aminte.
— Da, mi-aduc aminte. Dar de ce-a făcut-o? îmi închipui că n-ai făcut nimic atât de grav încât s-o meriţi?
— Eu? Nu. în niciun caz ceva de care să fiu conştient. l-am spus doar că-i periculos să fugărească tăuraşii aceia Hinghland şi aşa şi este. Ea s-a întos şi mi-a spus: „Crezi că mi-e frică de dumneata şi de vitele dumitale?“ Am întrebat-o „De ce?“ iar ea, în loc de răspuns mi-a dat una cu dosul palmei peste faţă.
Birkin râse scurt ca şi când toate acestea l-ar fi amuzat. Gerald îl privi uimit, şi începu să râdă şi el, spunând:
— în clipa aceea nu-mi ardea de râs, te asigur. N-am fost niciodată în viaţa mea atât de uluit.
— Şi nu te-ai înfuriat?
— înfuriat? Cred că da. Aş fi ucis-o pe loc.
— Hm, exclamă Birkin. Biata Gudrun, ce trebuie să fi suferit după aceea pentru o asemenea lipsă de stăpânire.
Birkin se delecta copios.
— A suferit? întrebă Gerald, amuzat şi el.
Amândoi bărbaţii zâmbeau răutăcios şi vesel.
— Enorm, cred, văzând cât e de sfioasă.
— E sfioasă, nu? Atunci de ce-a făcut-o? Pentru că, după părerea mea, n-a avut niciun motiv, nicio justificare.
— îmi închipui că a fost un impuls subit.
— Da. Dar cum explici asemenea impulsuri? Nu i-am făcut niciun rău.
Birkin scutură din cap.
— Presupune că amazoana din ea s-a trezit pe neaşteptate.

— Atunci aş fi preferat să fim pe Orinoco, replică Gerald.
Râseră amândoi de o glumă atât de stupidă. Gerald se gândea la ceea ce-i spusese Gudrun, că tot ea va lovi
— Nu. Nu-mi pasă câtuşi de puţin de asta. Rămase tăcut o clipă, apoi adăugă râzând: Nu, am să merg până la capăt, asta-i tot. După aceea părea să regrete.
— Da? Nu v-aţi mai întâlnit din noaptea aceea?
Faţa lui Gerald se întunecă.
— Nu, răspunse el. Am fost - îţi dai seama cum am fost de la accident încoace.
— Da. S-au liniştit lucrurile?
— Nu ştiu. A fost un şoc, bineînţeles. Nu cred însă că mamei îi pasă. Cred chiar că nu-i pasă deloc. Şi ceea ce-i ciudat e faptul că înainte nu se gândea decât la copii. Nimic nu conta pentru ea, absolut nimic decât copiii. Şi acum nu-i pasă mai mult decât dacă ar fi fost vorba de unul dintre servitori.
— Nu? Dar pe tine personal cât de tare de-a afectat?
— A fost un şoc. Dar la drept vorbind nu-l simt foarte tare. Mă simt la fel ca înainte. Toţi trebuie să murim şi în orice caz n-are cine ştie ce importanţă dacă mori sau nu. Nimic nu mă poate întrista, înţelegi? Mă lasă rece. Şi n-aş putea să-ţi spun de ce.
— Nu-ţi pasă dacă mori sau nu? întrebă Birkin.
Gerald îl privi cu nişte ochi albaştri ca oţelul unei arme. Se simţea stingherit, dar în alt mod. De fapt îi păsa foarte mult, îi era chiar groază.
— O, spuse el. Nu vreau să mor, de ce aş dori? Dar nu-mi bat capul niciodată cu asta. în ceea ce mă priveşte problema nu pare să fie în niciun caz de actualitate. Nu mă interesează, înţelegi?
— Timor morţiş conturbat me\ cită Birkin, adăugând: Nu, într-adevăr, moartea nu pare să mai aibă importanţă. Curios lucru, dar nici pe mine nu mă preocupă. Este ca o banală zi de mâine.
Gerald îşi privi atent prietenul. Ochii lor se întâlniră şi între ei se stabili o înţelegere tacită.

Ochii lui Gerald se îngustară, faţa lui avea o expresie rece şi lipsită de scrupule pe când se uita la Birkin detaşat, cu o privire care se pierdea undeva în spaţiu, ochi ciudat de pătrunzători, dar fără să vadă nimic.

— Dacă moartea nu are importanţă, spuse el cu o voce ciudat de detaşată, rece dar atrăgătoare, atunci ce altceva are?

întrebarea suna de parcă fusese demascat.

— Ce are? repetă Birkin ironic. Există un drum lung de străbătut din momentul în care murim propriu-zis şi până când dispărem.

— Există. Dar ce fel de drum?

Părea să-l preseze pe celălalt pentru cunoaşterea pe care de fapt o deţinea mai bine decât Birkin.

— Coborârea pe pantele degenerării, degenerarea universală, mistică. Există multe trepte de adevărată degenerare prin care trecem, nenumărate vieţi, continuăm să trăim încă multă vreme după ce de fapt am murit, şi progresiv, într-o degradare continuă.

Gerald asculta tot timpul cu un zâmbet uşor, abia schiţat, ca şi cum ar fi ştiut toate acestea mult mai bine decât Birkin, ca şi cum cunoştinţele lui ar fi fost căpătate direct şi personal în timp ce ale lui Birkin erau rodul unor observaţii şi deducţii nu tocmai exacte, deşi se apropia destul de mult. Dar n-avea de gând să se trădeze. Dacă Birkin putea surprinde tainele, n-avea decât. El n-are să-l ajute. Va rămâne oaia neagră până la capăt.

— Desigur, începu el, schimbând în mod surprinzător subiectul, tata este cel care simte durerea. Asta îl va răpune. Pentru el lumea se prăbuşeşte. Toată grija lui se răsfrânge acum asupra lui Winifred; trebuie s-o salveze pe Winnie. Spune că ar trebui trimisă la şcoală, dar ea nici nu vrea s-audă de asta. Iar el n-are s-o facă niciodată. Fireşte, fetiţa este cam ciudată. Noi suntem cu toţii ciudat de neadaptaţi la viaţă. Suntem în stare de multe lucruri, dar nu ne împăcăm cu viaţa. E curios - un cusur al familiei noastre.

— N-ar trebui trimisă la şcoală, spuse Birkin, care se gândea la altă soluţie.

— Nu? De ce?
— E un copil ciudat, un copil mai deosebit, chiar mai deosebit decât tine, şi după părerea mea astfel de copii n-ar trebui niciodată daţi la şcoală. Numai copiii obişnuiţi ar trebui să meargă la şcoală, cel puţin aşa mi se pare mie.
— Eu sunt tentat să cred tocmai contrariul. Cred că ar face-o, probabil, să devină mai normală dacă ar pleca de acasă şi s-ar amesteca printre ceilalţi copii.
— N-are să se amestece, asta-i problema. Nici tu nu te-ai amestecat într-adevăr cu ceilalţi, nu? Iar ea nici n-ar fi dispusă să se prefacă. E mândră, solitară şi rezervată din fire. Dacă firea ei este singuratică, de ce ţii morţiş s-o faci sociabilă?
— Nu, nu ţin morţiş s-o fac în niciun fel, dar cred că şcoala ar fi un lucru bun pentru ea.
— Pentru tine a fost?
Ochii lui Gerald se îngustară neplăcut. Şcoala fusese pentru el o tortură. Totuşi nu se întrebase dacă cineva este obligat s-o suporte. Părea să creadă în educaţia prin intermediul supunerii şi al chinurilor.
— La vremea aceea o uram, dar îmi dau seama că era necesară, spuse el. M-a adus cumva pe linie, şi fără de asta nu poţi trăi.
— Ei bine, încep să cred că tu nu poţi decât dacă ieşi cu totul în evidenţă. N-are niciun rost să încerci să mergi pe marginea liniei când singurul tău impuls este să treci dincolo. Winnie este o fire deosebită, iar firile deosebite au nevoie de o lume specială.
— Da, dar unde găseşti lumea asta specială, deosebită?
— Fă-o, construieşte-o. în loc să te ciopârţeşti pe tine însuţi pentru a te potrivi societăţii, ajusteaz-o pe ea pentru a se potrivi cu tine. în definitiv, doi oameni excepţionali pot constitui o lume aparte. Tu şi cu mine, noi formăm o lume separată. Tu nu vrei o lume identică cu aceea a cumnaţilor tăi. Ceea ce preţuieşti este tocmai calitatea ieşită din comun. Ai vrea să fii un om obişnuit, banal? E o minciună, tu vrei să fii liber şi extraordinar, într-o lume extraordinară a libertăţii.

Gerald îl privea pe Birkin cu ochi pătrunzători în care se oglindea cunoaşterea. Dar n-ar fi admis niciodată ceea ce simţea. Ştia mult mai multe decât Birkin, într-o anumită privinţă, mult mai multe, iar aceasta îl făcea să simtă o afecţiune duioasă faţă de celălalt, ca şi cum Birkin ar fi fost cumva mult mai tânăr, lipsit de experienţă, copilăros, uimitor de inteligent, dar de o naivitate iremediabilă.

— Şi cu toate astea, eşti destul de îngust la minte ca să mă consideri un om ciudat, spuse Birkin, grav.

— Un om ciudat! exclamă Gerald surprins, şi faţa i se lumină deodată, strălucind de bucurie, aşa cum se deschide o floare din mugurele înşelător. Nu, niciodată nu te-am considerat un om ciudat, spuse el, privindu-l atent pe celălalt, cu nişte ochi bizari, indescifrabili pentru Birkin. Am însă senzaţia, continuă Gerald, că în ceea ce te priveşte există veşnic un element de incertitudine, probabil că tu însuţi nu eşti sigur de tine. Niciodată nu sunt sigur de tine. Te schimbi cu atâta uşurinţă de parcă nici n-ai avea suflet.

Gerald îl privea pe Birkin cu ochi pătrunzători. Acesta era uimit. Credea că, dimpotrivă, are tot sufletul de pe lume. Se uită la el cu ochi mari, uluiţi. Şi

Gerald, întâlnindu-i privirea, văzu bunătatea nesfârşită din ochii lui, o bunătate tinerească, spontană, care-l atrăgea enorm, dar care acum era plină de tristeţe din cauza neîncrederii lui. Ştia că Birkin s-ar putea lipsi de el, l-ar putea uita fără să sufere. Gândul acesta era veşnic prezent în conştiinţa lui, umplându-l de o neîncredere amară. Era conştiinţa spontaneităţii tinereşti, nepăsătoare, ca a unui animal. Uneori părea aproape ipocrizie şi minciună, adică destul de des, din partea lui Birkin, să vorbească de lucruri atât de serioase şi importante.

Birkin se gândea la cu totul alte lucruri. Se vedea brusc confruntat cu o altă problemă - problema prieteniei dintre doi bărbaţi. Firește, era un lucru necesar, o necesitate internă pe care o simţise toată viaţa - aceea de a se ataşa de un prieten pe deplin şi cu puritate.

Ţinuse desigur la Gerald tot timpul, deşi tot timpul negase acest lucru.

Zăcea în pat frământându-se, în timp ce prietenul său stătea alături pierdut în gânduri. Fiecare îşi urma firul propriilor lui idei.

— Ştii cum obişnuiau cavalerii germani din vechime să-şi jure unul altuia o BlutbruderschaW? i se adresă el lui Gerald cu ochii strălucind de o nouă bucurie.

— îşi făceau o mică crestătură pe braţ şi îşi frecau apoi rănile pentru ca sângele să treacă de la unul la celălalt, spuse Gerald.

— Da, şi îşi jurau, pe sângele lor, să rămână înfrăţiţi până la moarte. Aşa ar trebui să facem şi noi. Minus rănile, pentru că nu mai e la modă. Dar ar trebui să jurăm că ne vom rămâne credincioşi unul altuia, tu şi eu, implicit, perfect şi definitiv, fără nicio posibilitate de a călca jurământul.

Se uita la Gerald cu ochii limpezi, fericiţi, ai celui ce a făcut o descoperire. Gerald îl privea cucerit, totuşi era neîncrezător, ceva din el se împotrivea.

— Trebuie să ne jurăm credinţă unul altuia într-0 zi, vrei? Vom jura să ne ajutăm unul pe altul - să ne fim credincioşi unul altuia - definitiv - fără rezervă - fără posibilitatea de a ne răzgândi.

Birkin se străduia din răsputeri să-şi exprime gândurile. Gerald însă nu-l asculta aproape deloc. Faţa lui strălucea de o bucurie luminoasă. Era încântat. Dar îşi păstra rezerva. Se stăpânea.

— Vrei ca într-o zi să ne jurăm credinţă unul altuia? zise Birkin întinzându-i mâna.

Gerald atinse mâna fină, caldă, întinsă spre el, doar o clipă, ca şi când s-ar fi abţinut, sau i-ar fi fost frică.

— Să amânăm până voi înţelege mai bine, spuse el, pe un ton de scuză.

Birkin îl privea atent. Un fel de dezamăgire ascuţită, probabil o undă de dispreţ i se aşternu în inimă.

— Da, ai să-mi spui mai târziu ce crezi. Ştii ce înţeleg eu prin asta? Nu un sentimentalism ieftin. O alianţă impersonală care-ţi lasă deplină libertate.

Rămaseră amândoi tăcuţi. Birkin se uita tot timpul la Gerald. Acum părea să vadă altceva decât văzuse până

atunci în Gerald şi care-i plăcuse atât de mult de obicei, adică nu omul fizic, ci omul însuşi, complet, cu destinul său, condamnat, limitat. Sentimentul acesta ciudat de fatalitate la Gerald, de parcă ar fi fost limitat la o singură formă de existenţă, de cunoaştere, de activitate, care lui
1 se părea totul, întotdeauna îl copleşise pe Birkin după clipele lor de efuziune amicală şi îi inspirase un fel de dezgust sau plictiseală. Această limitare stăruitoare era ceea ce-l plictisea pe Birkin la Gerald. Gerald nu s-ar fi putut niciodată desprinde de sine însuşi într-o veselie cu adevărat nepăsătoare. Ceva îl împiedica, un fel de monomanie.

Câtva timp tăcură amândoi. Apoi, Birkin spuse pe un ton calm, lăsând să treacă momentul de tensiune:

— N-am putea găsi o guvernantă bună pentru Winifred? O persoană mai deosebită?

— Hermione Roddice ne-a sugerat s-o rugăm pe Gudrun să-i dea lecţii de desen şi de modelaj în lut. Winnie e extrem de îndemânatică atunci când lucrează cu plastilină. Hermione spune că e o artistă.

Gerald vorbea cu însufleţire, pe tonul unei conversaţii uşoare ca şi cum nimic neobişnuit nu se întâmplase. Glasul lui Birkin însă mai păstra ceva din tonul de mai înainte.

— Da? N-am ştiut. în cazul acesta e perfect. Dacă Gudrun i-ar da lecţii, ar fi minunat. Nici nu s-ar putea ceva mai bun pentru Winnie, dacă are talent; pentru că, oricum, Gudrun este o adevărată artistă; şi fiecare artist adevărat este salvarea oricărui altuia.

— Eu credeam că artiştii, de regulă, se înţeleg prost între ei!

— Se poate. Dar numai artiştii pot construi, unii pentru alţii, acea lume în care merită să trăieşti. Dacă ai putea aranja acest lucru pentru Winifred ar fi perfect.

— Crezi că e posibil să nu accepte?

— Nu ştiu. Gudrun e o fire cam independentă. Nu se lasă uşor ademenită. Sau dacă o face, se poate răzgândi repede. Aşa că nu ştiu dacă va fi dispusă să dea lecţii particulare, în special aici în Beldover. Dar ar fi exact ceea ce-ţi trebuie. Winifred are o fire deosebită şi dacă poţi să-i

pui la îndemână mijloacele de a se realiza este cel mai bun lucru din lume. N-are să se împace niciodată cu viaţa obişnuită. Ţie însuţi îţi este greu; iar ea e de zeci de ori mai sensibilă decât tine. E îngrozitor să te gândeşti cum va fi viaţa ei dacă nu găseşte un mijloc de expresie, o cale de a se realiza. Ai văzut ce înseamnă să laşi lucrurile în voia sorţii, cât de mult te poţi bizui pe căsătorie - uită-te la mama ta.

— Crezi că mama-i anormală?

— Nu! Dar cred că ea voia ceva mai mult, ceva diferit de viaţa asta banală şi, neputându-l obţine, s-a zdruncinat.

— După ce a dat viaţă unor copii anormali, spuse Gerald întunecat.

— Nu mai anormali decât oricare dintre noi, i-o întoarse Birkin. Cel mai rău fond îl au oamenii care par mai anormali, luaţi separat.

— Uneori mă gândesc că-i un blestem să trăieşti, spuse Gerald cu o furie bruscă, neputincioasă.

— La urma urmei, de ce nu? Voinţa o fi uneori un blestem, dar alteori este altceva. E plină de savoare, crede-mă.

— Mai puţin decât crezi, replică Gerald, dezvăluind în privirea pe care i-o aruncă celuilalt o ciudată suferinţă. Urmă o tăcere; fiecare îşi rumegă propriile lui gânduri.

— Nu văd de ce ar face vreo deosebire între a fi profesoară la şcoala primară şi a-i da lecţii lui Winifred, spuse Gerald.

— Deosebirea ar fi aceea dintre un funcţionar public şi un servitor. Singurul nobil de astăzi, singurul aristocrat şi rege este publicul. Poţi fi dispus să serveşti publicul, dar a fi profesor particular...

— Nici eu n-aş vrea...

— Nu! Şi Gudrun va simţi probabil acelaşi lucru.

Gerald se gândi câteva clipe apoi spuse:

— în orice caz, tata n-are s-o facă să se simtă ca un servitor. Va fi destul de prevenitor şi de îndatorat.

— Aşa s-ar şi cădea. Şi nu numai el, ci şi voi toţi ceilalţi. Crezi că poţi obţine serviciile unei femei ca Gudrun

Brangwen cu bani? Vă este egală în toate privinţele, dacă nu superioară.
— Da?
— Da. Şi dacă nu veţi fi capabili să recunoaşteţi aceasta, o să vă lase în plata Domnului.
— în orice caz, chiar dacă este egala mea, aş fi preferat să nu fie institutoare pentru că, în general, nu-i consider pe aceştia drept egalii mei.
— Nici eu. Să-i ia dracu'! Dar sunt eu profesor dacă dau lecţii sau popă dacă ţin predici?
Gerald râse. Se simţea întotdeauna stingherit când venea vorba de asta. Nu dorea să invoce superioritatea lui socială şi nici pe cea intrinsecă, personală, pentru că nu-şi întemeia niciodată scara de valori pe fiinţa pură; astfel că ezita asupra unei acceptări tacite a poziţiei sociale. Acum Birkin voia să-l facă să accepte existenţa unei deosebiri intrinseci între oameni, ceea ce lui nu-i convenea. Era împotriva onoarei lui sociale, a principiilor sale. Se ridică să plece.
— Mi-am neglijat afacerile în toată vremea asta, spuse el zâmbind.
— Ar fi trebuit să-ţi amintesc.
— Ştiam c-ai să spui ceva în genul ăsta, râse Gerald, puţin stânjenit.
— Da?
— Da, Rupert. Nu merge să fim toţi ca tine. Curând s-ar duce totul dracului. Ne-am duce curând pe copcă. Când voi pluti deasupra lumii, îmi voi ignora toate treburile.
— Fireşte că deocamdată nu ne-am dus pe copcă, spuse Birkin înţepător.
— Nu atât de mult cât îţi închipui. în orice caz, avem ce mânca şi ce bea...
— Şi cu asta putem fi mulţumiţi, adăugă Birkin.
Gerald se apropie de pat şi rămase acolo uitându-se la Birkin al cărui gât era gol şi al cărui păr răvăşit cădea pe fruntea luminoasă, oprindu-se deasupra ochilor ce priveau atât de senin şi totuşi cu o expresie ironică. Lui Gerald, sănătos şi plesnind de energie, nu-i venea să plece.

— Prin urmare, spuse Birkin, la revedere. Şi îşi scoase mâna de sub aşternut, zâmbind cu ochii strălucitori.
— La revedere, spuse Gerald prinzând mâna caldă a prietenului său şi strângând-o ferm. Am să mai vin. îţi simt lipsa când nu eşti acolo, la moară.
— Voi fi acolo în câteva zile.
Ochii li se întâlniră din nou. Ai lui Gerald, ascuţiţi ca de vultur, erau acum plini de o lumină caldă şi de o afecţiune nemărturisită, în timp ce Birkin îl privea ca din întuneric, tăcut şi neştiut, dar cu un fel de căldură ce părea să se reverse asupra lui Gerald, ca un somn odihnitor.
— La revedere, deci. N-ai nevoie de nimic?
— Nu, mulţumesc.
Birkin urmări cu privirea silueta înveşmântată în negru a celuilalt bărbat ieşind pe uşă şi, când capul bălai dispăru, se răsuci şi închise ochii adormind.

Magnatul industriei

L
a Beldover, atât pentru Ursula cât şi pentru Gu- drun, urmă o perioadă de acalmie. Ursulei i se părea că Birkin a ieşit momentan din viaţa ei, că şi-ar fi pierdut importanţa. Nu mai avea loc în lumea ei. Avea prietenii ei, ocupaţiile ei, propria ei viaţă. Se întorsese cu plăcere la vechiul ei mod de viaţă, îndepărtându-se de el.
Gudrun, după ce îl simţise pe Gerald Crich în fiecare clipă şi în toată fiinţa ei, legat aproape fizic de ea, devenise aproape indiferentă când se gândea la el. îşi făurea planuri de plecare şi de începere a unei vieţi noi. Tot timpul era ceva în ea care o făcea să evite în ultimă instanţă stabilirea unei legături cu Gerald. Simţea că ar fi mai înţelept şi mai bine să rămână la stadiul de simple cunoştinţe.
Se gândea să plece la Petersburg unde avea o prietenă, sculptoriţă ca şi ea, şi care trăia cu un rus bogat a cărui pasiune era să facă bijuterii. Viaţa sufletească a ruşilor o atrăgea. Nu voia să se ducă la Paris. Parisul era sterp şi în special plicticos, l-ar fi plăcut să plece la Roma, Munchen, Viena sau Petersburg ori Moscova. Avea o prietenă la

Petersburg şi o alta la Munchen. Le scrisese amândurora pentru a-i găsi o locuinţă.
Avea o oarecare sumă de bani. Se întorsese acasă şi pentru a face economii, iar acum vânduse câteva lucrări şi fusese elogiată la mai multe expoziţii. Ştia că poate avea succes dacă se duce la Londra. Dar Londra îi era cunoscută, voia altceva. Avea şaptezeci de lire de care nu ştia nimeni. Avea să plece în curând, îndată ce va primi răspuns la scrisorile pe care le trimisese. Firea ei, în ciuda placidităţii şi a calmului aparent, era profund nestatornică.
întâmplarea făcu într-o zi ca cele două surori să intre într-o casă din Willey Green pentru a cumpăra miere.
Doamna Kirk, o femeie voinică, cu faţa palidă şi nasul ascuţit, fire vicleană şi mieroasă în acelaşi timp, având în ea ceva de scorpie şi de caţă, le pofti pe fete în bucătăria ei atât de curată şi atât de cochetă; era un confort şi o curăţenie ca de pisică.
— Ei bine, domnişoară Brangwen, începu ea cu vocea ei uşor plângăreaţă şi insinuantă, cum vă simţiţi fiind din nou acasă?
Gudrun, căreia i se adresase, simţi îndată c-o urăşte.
— în niciun fel, răspunse ea tăios.
— Nu? Cred şi eu! Nu se compară cu Londra. Dumneavoastră vă plac viaţa şi oraşele mari şi frumoase. Noi însă trebuie să ne mulţumim cu Willey Green şi Beldover. Şi ce ziceţi de şcoala noastră de care se vorbeşte atât?
— Ce să zic? Gudrun îşi roti privirile încet asupra ei. Adică vrei să ştii dacă o consider o şcoală bună?
— Da. Ce părere aveţi despre ea?
— E o şcoală bună, fără îndoială.
Gudrun era foarte rece şi înţepată. Ştia că oamenilor de rând nu le plăcea şcoala.
— A, vasăzică aşa, deci! Am auzit atâtea, şi bune şi rele! E interesant de ştiut care-i părerea celor direct legaţi de ea. Părerile însă diferă, nu? Domnul Crich de la Highclose e cu totul pentru ea. Of, săracul! Mă tem că n-o mai duce mult. E foarte slăbit.
— Se simte mai rău? întrebă Ursula.

— A, da, de când au pierdut-o pe Diana. N-a mai rămas din el decât o umbră. Sărmanul! Toată viaţa a avut numai necazuri.
— Da? întrebă Gudrun uşor ironic.
— Da. Numai belele. Un om atât de bun şi de amabil cum nu mai găseşti. Copiii nu-i seamănă.
— Probabil că seamănă cu mama, spuse Ursula.
— în multe privinţe.
Doamna Kirk coborî puţin glasul.
— Când a venit pe meleagurile noastre, era o femeie mândră şi arogantă, pe cuvânt, aşa era. Nu te puteai uita la ea. Valora o viaţă de om să-i poţi vorbi.
Femeia făcu o mutră vicleană, dură.
— O cunoşti de când s-a căsătorit?
— Da, i-am alăptat trei dintre copii. Adevărate belele, nişte drăcuşori. Gerald era un demon, dacă a existat vreodată unul, un adevărat demon, da, de la şase luni. în vocea femeii exista o ciudată nuanţă de răutate şi viclenie.
— Chiar aşa? întrebă Gudrun.
— Ambiţios şi autoritar - îşi domina doica de la şase luni. Dădea din picioare şi scâncea luptându-se ca un demon. De câte ori nu l-am ciupit de fund pe când îl ţineam în braţe. Da. Şi ar fi fost mai bine dacă o făceam mai des. Dar ea n-ar fi admis să fie bătut - nu-u. Nici să n-audă. Mi-aduc aminte ce se mai certa cu domnul Crich, aveţi cuvântul meu. Când el îşi ieşea cu totul din fire şi nu mai putea suporta, închidea uşa biroului şi-i biciuia. Iar ea se plimba în sus şi-n jos prin faţa uşii, ca un tigru, cu o privire de ucigaş. Avea o faţă de te băga în sperieţi. Iar când el deschidea uşa, se repezea înăuntru cu mâinile ridicate: „Ce le-ai făcut copiilor mei, laşule!" Parcă era smintită. Cred că lui îi era frică de ea. Nu ridica mâna decât atunci când ajungea la disperare. Şi ce viaţă pentru servitori! Ce mulţumiţi erau când vreunul din ei o încasa. Căci erau cea mai mare tortură a vieţii noastre.
— Adevărat? făcu Gudrun.
— Da. Dacă nu-i lăsai să-şi spargă cănile de pe masă sau să târâie pisoiul după ei cu o sfoară în jurul gâtului, dacă nu le dădeai tot ce-ţi cereau, indiferent ce, atunci

făceau tărăboi şi mama lor venea întrebând: „Ce s-a întâmplat? Ce i-ai făcut? Ce-ai păţit, dragul mamei?" Şi apoi se întorcea spre tine gata să te calce în picioare. Dar cu mine nu i-a mers. Am fost singura care puteam face ce voiam cu demonii ei; pentru că nici ea însăşi nu-i suporta. Nu. Nu se îngrijea deloc de ei. Copiii însă trebuiau lăsaţi de capul lor, să nu le spui nimic. Şi domnul Gerald era mai rău decât toţi. l-am părăsit când avea un an şi jumătate; n-am mai putut suporta. Dar ce l-am mai ciupit de funduleţul lui mic când îl ţineam în braţe! Am făcut-o când nu-l mai puteam stăpâni şi nu-mi pare rău.
Gudrun ieşi furioasă şi dezgustată. Expresia „l-am ciupit de funduleţul lui mic“ o învineţise de furie. Nu putea suporta asta. Ar fi târât-o afară pe femeia asta şi ar fi bătut-o pe loc. Cuvintele ei însă i se întipăriseră în minte pentru totdeauna, fără a le mai putea şterge. Simţea că într-o zi va trebui să-i spună, să vadă ce va zice el. Iar gândul acesta o făcea să-i fie silă de ea însăşi.
La Shortlands lupta cu moartea se apropia de sfârşit. Tatăl era bolnav de moarte. Avea dureri interne mari, iar acestea îl absorbeau cu totul, lăsându-i numai o licărire de conştiinţă. Din ce în ce mai des asupra lui se aşter- nea tăcerea, făcându-l din ce în ce mai puţin conştient de lumea înconjurătoare. Durerea părea singurul lucru care-l preocupa. Ştia că era acolo, ştia că-i va reveni. Era ca un lucru ce dădea târcoale în adâncurile trupului său. Iar el nu avea nicio putere, nici voinţa s-o caute şi să ştie ce este. Rămânea acolo în străfunduri, durerea cea mare, sfâşiindu-l în răstimpuri pentru ca apoi să dispară. Iar când îl chinuia, el se îndoia, supunându-i-se tăcut, şi când îl părăsea din nou, refuza să se mai gândească la ea. Era undeva în întuneric - las-o să rămână acolo. Aşa că refuza s-o admită, cu excepţia unui ungher al fiinţei sale, acela în care se acumulaseră toate spaimele şi toate secretele lui, neştiute de nimeni. în rest, avea dureri, îi treceau, nu conta. Chiar îl stimulau, îl aţâţau.
Treptat însă ajunseseră să-i absoarbă întreaga viaţă, pe nesimţite îl sleiseră de puteri, sângera în adâncuri, îl storceau de vlagă şi-l zvârleau în neguri. Şi în acest amurg

al vieţii puţine lucruri rămâneau evidente. Afacerile, treburile lui, acestea dispăruseră cu totul. Interesele lui publice dispăruseră de parcă nu le-ar fi avut niciodată. Chiar şi familia lui devenise străină. Singurul lucru de care era conştient, şi asta doar într-un colţişor al fiinţei lui, era că acesta sau celălalt erau copiii lui. Dar asta aparţinea trecutului, nu era ceva vital.
Trebuia să facă un efort pentru a-şi da seama de legătura dintre ei. Chiar soţia lui abia de mai avea o existenţă concretă. Ea era într-adevăr ca întunericul, ca durerea din el. Prin cine ştie ce ciudată asociaţie de idei, întunericul care învăluia durerea şi cel care îi învăluia soţia erau la fel. Toate gândurile şi ideile lui deveniseră întunecate şi suprapuse astfel încât soţia şi durerea care-l devora formau una şi aceeaşi putere obscură şi tainică împotriva lui, şi pe care o evita în permanenţă. Nu gonea niciodată spaima afară din vizuina aflată în adâncul sufletului. Ştia numai că există în el un loc întunecos în care se află ceva care din când în când ieşea afară şi-l stăpânea. El însă nu avea curajul să pătrundă acolo şi să alunge bestia din bârlogul ei. Prefera s-o ignore. Numai că, într-un mod vag, spaima devenea una cu soţia lui, ea era ceea ce-l distrugea, era durerea, era distrugerea, un întuneric care le întregea pe amândouă.
Pe soţia lui o vedea foarte rar. Stătea în camera ei. Numai uneori venea la el, cu capul împins înainte, între- bându-l, cu vocea ei joasă şi autoritară, cum se simte. Iar el îi răspundea în felul în care o făcuse timp de peste treizeci de ani: „Ei bine, nu cred că-mi este deloc mai rău, dragă". Dar îi era teamă de ea, undeva, dincolo de siguranţa căpătată în decursul anilor, era înspăimântat până aproape de hotarele morţii.
Fusese însă toată viaţa la fel de sigur de sine, nu cedase niciodată. Chiar şi acum, când urma să moară, rămânea acelaşi, fără să ştie ce sentimente nutrea faţă de ea. Toată viaţa lui spusese: „Sărmana Christina, are o fire atât de dură". Cu o voinţă de neclintit îşi păstrase tot timpul această poziţie faţă de ea, mila luase locul întregii lui ostilităţi, mila fusese scutul şi refugiul lui, arma sa

infailibilă. în conştiinţa lui, o compătimea pentru firea ei atât de violentă şi de impulsivă.
Acum însă mila faţă de soţia lui se subţia şi începea să se facă simţită spaima ce se ridica până aproape de oroare. înainte însă ca platoşa milei sale să se sfarme cu totul, va muri ca o insectă cu carapacea spartă. Aceasta era resursa lui finală. Alţii vor continua să trăiască şi să facă cunoştinţă cu moartea vie, cu haosul de deznădejde care urmează. El însă îi nega morţii triumful.
Şi în tot acest timp nevasta lui i se opusese ca unul din marii demoni ai infernului. în mod ciudat, ca o pasăre de pradă, cu frumuseţea şi nepăsarea unui vultur, se zbătuse în colivia lui şi, ca un vultur în cuşcă, se cufundase în tăcere. Datorită circumstanţelor, deoarece toată lumea se unise pentru ca această colivie să nu poată fi sfărâmată şi pentru că el fusese mai puternic decât ea, reuşise s-o ţină prizonieră. Şi din cauză că îi era prizonieră, pasiunea lui pentru ea rămăsese veşnic profundă ca şi moartea. O iubise întotdeauna, o iubise intens. Şi în interiorul coliviei ei, nu i se refuzase nimic, îi era permis orice.
Ea însă aproape înnebunise. Având un temperament sălbatic şi nestăpânit, nu putea îndura umilinţa amabilităţii blânde, aproape duioase, pe care soţul ei o arăta faţă de toată lumea. Pe el săracii nu-l dezamăgiseră. Era conştient că unii din ei, cei mai răi, vin la el încercând să-l impresioneze şi să-i stoarcă bani. Majoritatea însă, spre norocul lui, erau mult prea mândri pentru a-i cere ceva, mult prea independenţi pentru a-i bate la uşă. Creierul Christinei Crich însă părea cuprins de flăcări când vedea alte şi alte femei cu feţe palide şi veşminte negre şi ponosite, apropiindu-se pe furiş, înaintând lugubru de-a lungul aleii, către uşă. îi venea să pună câinii pe ele: „Rip, Ring, Ranger! Pe ele! Goniţi-le!“ Dar Crowther, majordomul, ca şi tot restul servitorilor, era omul domnului Crich. Cu toate astea, când bărbatul ei era plecat, se repezea ca o lupoaică asupra cerşetoarelor ce se târau în faţa ei: „Ce vreţi? N-aveţi ce căuta aici! Plecaţi de pe alee! Simpson, alungă-i şi nu le mai da voie să intre pe poartă!"

Servitorii trebuiau s-o asculte. Şi ea rămânea acolo privind cu ochi de vultur cum portarul, încurcat şi stângaci, gonea fiinţele acelea jalnice de pe alee, ca pe nişte păsări de curte ce săreau speriate în faţa lui.
Luaseră însă obiceiul să-l întrebe pe portar când îl pot găsi pe domnul Crich acasă şi veneau numai atunci. De câte ori, în primii ani, nu venise Crowther să-i ciocănească discret în uşă:
— E aici o persoană, domnule.
— Cum se numeşte?
— Crocock, domnule.
— Ce vrea?
întrebarea era pe jumătate nerăbdătoare, pe jumătate nedumerită. îi plăcea să audă apeluri făcute la spiritul său de caritate.
— A venit cu un copil, domnule.
— Condu-i în bibliotecă şi spune-le că n-ar trebui să vină după orele unsprezece dimineaţa.
— De ce te scoli de la masă? Alungă-i! spunea soţia lui tăios.
— O, nu pot face asta. N-are să fie nicio nenorocire dacă am să ascult ce au să-mi spună.
— Azi câţi au mai fost? De ce n-ai ţine casa deschisă pentru ei? Curând m-ar scoate afară din casă cu copii cu tot.
— Dar ştii, draga mea, că nu mă supără să ascult ce vor. Iar dacă au într-adevăr vreun necaz, ei bine, atunci este de datoria mea să-i ajut.
— E de datoria ta să chemi toţi şobolanii din lume să-ţi roadă oasele.
— Ei, lasă, Christina, că nu-i chiar aşa. Nu fi neîndurătoare.
Ea însă se repezea brusc afară din cameră şi se ducea în bibliotecă. Acolo îi găsea pe săracii veniţi să ceară milostenie, arătând de parcă ar fi fost la doctor.
— Domnul Crich nu vă poate primi. Nu vă poate primi la ora asta. Credeţi că e la dispoziţia voastră, ca să veniţi oricând poftiţi? Plecaţi! N-aveţi ce căuta aici!

Bieţii oameni se ridicau nedumeriţi. Domnul Crich însă, palid, cu barba neagră şi cu un aer dezaprobator, venea în urma ei spunând:

— Nu-mi place să veniţi aşa târziu. Vă primesc pe oricare în cursul dimineţii, dar mi-e imposibil să mă ocup de voi mai târziu. Ce s-a întâmplat, Cittens? Ce-ţi face nevasta?

— îi e foarte rău, dom'le Crich, e pe ducă, e...

Uneori, doamna Crich avea impresia că bărbatul ei seamănă cu un fel de pasăre funebră, subtilă, ce se hrăneşte cu nenorocirile oamenilor. I se părea că nu e niciodată mulţumit decât dacă află vreo întâmplare nefericită pe care o sorbea cu un fel de satisfacţie plină de jale şi compătimire. N-ar fi avut niciun raison d'etre dacă n-ar fi existat nenorociri pe lume, aşa după cum un antreprenor oe pompe funebre n-ar avea niciun rost dacă n-ar exista înmormântări.

Doamna Crich se ghemuia în sine, se retrăgea din faţa acestei lumi înfiorătoare. O legătură strânsă, de izolare groaznică, îi incingea inima; însingurarea ei era feroce şi aspră; antagonismul ei era pasiv, dar teribil de pur, ca acela al unui vultur în colivie. Pe măsură ce anii se scurgeau, pierdea din ce în ce mai mult contactul cu lumea, părea înfăşurată într-o izolare strălucitoare, aproape cu totul inconştientă. Rătăcea prin casă şi prin împrejurimi aruncând în jur priviri aprige, dar fără să vadă nimic. Vorbea foarte rar; n-avea nicio legătură cu lumea. Nici măcar nu gândea. Se consuma într-o tensiune aprigă, de opoziţie, ca polul negativ al unui magnet. Adusese pe lume mulţi copii, pentru că în decursul anilor niciodată nu se opusese soţului ei, în vorbă sau în faptă. Fiind situat în afara ei, nu-i dădea nicio atenţie. I se supunea. N-avea decât să ia ce dorea şi să facă ce voia cu ea. Era ca un vultur ce se supune ursuz la toate. Legătura dintre ea şi soţul ei era tacită şi obscură, dar adâncă, groaznică, o relaţie de totală distrugere reciprocă. Iar el, care triumfase în lume, deveni din ce în ce mai şubred, vitalitatea se scurgea din el ca un fel de hemoragie. Ea însă era

prizonieră, ca un şoim închis în colivie, dar inima îi rămăsese aprigă şi intactă, deşi mintea îi fusese distrusă. în ultimul timp se ducea uneori şi o lua în braţe, înainte ca puterile să-l fi părăsit. Lumina orbitoare, teribilă şi distructivă din ochii ei nu făcea decât să-l aţâţe şi să-l stârnească, să sângereze de moarte. Şi atunci groaza care-l cuprindea era mai puternică decât orice. însă îşi spunea întotdeauna ce fericit fusese, cum o iubise, cu o dragoste curată şi înflăcărată, tot timpul, de când o cunoscuse. Şi-o închipuia pură, castă. Flacăra albă pe care numai el o ştia, flacăra dorinţei ei, era în ochii lui floarea albă a zăpezii. Era o minunată floare de zăpadă pe care o dorise neţărmurit. Iar acum murea împreună cu toate ideile şi concluziile lui rămase intacte. Se vor prăbuşi doar în clipa când îşi va da ultima suflare. Până atunci, ele vor fi adevăruri pure pentru el. Numai moartea va fi în stare să dezvăluie perfecţiunea minciunii; până atunci, ea rămânea floarea lui albă de zăpadă. O subjugase, iar supunerea ei îi apărea ca o castitate nemărginită, o virginitate pe care el n-o putuse pângări niciodată şi care-l domina ca o vrajă. Soţia lui pierduse contactul cu lumea exterioară, dar în sinea ei era intactă şi nealterată. Stătea în camera ei ca un şoim zbârlit şi descurajat, fără să se mişte şi fără să-i pese de nimic. Copiii ei, pentru care luptase atât de aprig în tinereţe, aproape că nu mai însemnau nimic pentru ei. Pierduse totul, rămăsese numai ea însăşi. Numai Gerald, sclipitorul, mai exista pentru ea. Dar în anii din urmă, de când preluase conducerea afacerilor, fusese şi el dat uitării. Tatăl însă, acum când i se apropia sfârşitul, îşi îndreptă simpatia către Gerald. Ei doi fuseseră veşnic opuşi unul altuia. în tot timpul adolescenţei şi tinereţii sale, Gerald se temuse de tatăl său, îl dispreţuise şi, în mare măsură, îl evitase. Cât despre tată, acesta simţise adesea un adevărat dezgust faţă de fiul său mai vârstnic pe care, nevoind să cedeze, refuzase să-l recunoască. îl ignorase pe Gerald cât putuse de mult, evitându-l.

Totuşi de când Gerald se întorsese acasă şi îşi asumase responsabilitatea firmei, dovedindu-se un director atât de strălucit, tatăl, obosit şi plictisit de tot ceea ce-i era

exterior, îşi pusese toată încrederea în el în legătură cu afacerile, lăsându-i în mod implicit totul, şi se pusese într-un fel oarecum înduioşător, sub scutul tânărului său duşman. Acest lucru stârnise imediat o puternică milă şi supunere în inima lui Gerald, veşnic umbrită de nemulţumire şi duşmănie ascunsă. Pentru că Gerald era refractar la caritate; şi totuşi era dominat de ea: mila avea supremaţie în forul lui interior şi n-o putea combate. Aşa că o parte din el respecta ceea ce contase atât de mult pentru tatăl său, iar cealaltă parte reacţiona împotriva ei. Acum nu se putea sustrage; îl copleşea o anumită milă amestecată cu jale şi duioşie, în ciuda ostilităţii sale, mai adâncă şi mai îndărătnică.

Tatăl câştigase protecţia lui Gerald prin intermediul simpatiei. Dragostea lui însă se îndreptase asupra lui Winifred. Ea era fiica lui cea mai tânără, era singurul dintre copii pe care-l iubise vreodată. O iubea cu acea dragoste puternică, protectoare, care alungă orice alt gând, a omului care moare. Voia nespus de mult s-o ocrotească, s-o învăluie în căldura şi dragostea lui şi s-o protejeze atât cât era în stare. Dacă ar putea s-o apere, să nu cunoască niciodată durerea, suferinţa, umilinţa! Fusese atât de drept toată viaţa lui, atât de constant în dragostea şi bunătatea lui! Iar aceasta era ultima lui virtute plină de pasiune: dragostea pentru Winifred. Existau unele lucruri care îl frământau încă. Lumea exterioară se depărta de el pe măsură ce puterile îi slăbeau. Nu mai existau nici săraci, nici umilinţe, nici oameni necăjiţi, pe care să-i apere şi să-i sprijine. Toţi aceştia erau pierduţi pentru el. Nu mai existau fiii şi fiicele care să-i dea bătaie de cap şi să apese asupra lui ca o responsabilitate nefirească. Treptat, ieşiseră şi ei din realitatea lui. Toate aceste lucruri îi scăpaseră de sub control, îl eliberaseră.

Rămânea numai frica lui tainică şi oroarea faţă de soţie, sentimentele pe care le încerca tot timpul fie că ea stătea singuratică şi absentă în camera ei, fie că îi dădea târcoale cu pas uşor şi capul întins înainte. Dar încerca să nu le ia în seamă. Nici măcar faptul că toată viaţa fusese un om drept nu-l putea scăpa de oroarea ce sălăşluia în el. O ţinea

totuşi în frâu. Nu-i va permite niciodată să răbufnească. Moartea i-o va lua înainte.
Şi-apoi mai era Winifred! Numai de-ar putea fi liniştit în privinţa ei, numai de-ar putea fi sigur! De la moartea Dianei şi de când boala i se agravase, dorinţa lui în ceea ce priveşte siguranţa fetei crescuse până aproape de ob-sesie. Părea că şi dincolo de moarte va trebui să simtă în urma lui o oarecare nelinişte, o responsabilitate din dragoste şi caritate.
Winifred era un copil ciudat, sensibil şi impulsiv, cu părul negru, moştenit de la tatăl lui, cu o ţinută distinsă, dar având o anumită detaşare şi instabilitate. Era într-adevăr o creatură schimbătoare de parcă ceea ce simţea n-avea nicio importanţă pentru ea. Adesea părea că vorbeşte şi se amuză asemenea celui mai vesel şi mai candid copil; nutrea cea mai caldă şi mai încântătoare afecţiune faţă de câteva făpturi: ca, de pildă, tatăl ei şi, în special, animalele. Dar dacă întâmplarea făcea să audă că pisoiul ei favorit, Leo, a fost călcat de o maşină, îşi înclina capul şi răspundea cu o uşoară crispare de nemulţumire pe faţă: „Da?“ după care îl dădea uitării, îi displăcea însă servitorul care aducea veşti proaste, vrând s-o întristeze. Dorea să nu afle, şi aceasta părea raţiunea ei de căpetenie. O evita pe mama ei şi pe majoritatea membrilor familiei. îl iubea însă pe tăticul ei pentru că acesta se străduia s-o vadă veşnic fericită şi pentru că în prezenţa ei părea să devină din nou tânăr şi lipsit de griji. îi plăcea Gerald pentru că era atât de sigur pe el. îi plăceau oamenii care făceau ca viaţa să i se pară un joc. Avea un uimitor simţ critic şi putea să fie, după cum voia, o adevărată anarhistă, sau o adevărată aristocrată. Pentru că îi accepta pe egalii ei oriunde îi întâlnea şi îi ignora cu o indiferenţă veselă pe cei care îi erau inferiori, indiferent dacă aceştia erau fraţii şi surorile ei, musafiri bogaţi ai casei sau servitori. Era o fiinţă singuratică, ducea o viaţă izolată ca şi cum nu ar fi avut pe nimeni pe lume. Părea că existenţa ei n-are niciun scop şi nicio continuitate, că pur şi simplu trăia de la un moment la altul.
Tatăl, ca printr-o ciudată şi ultimă aluzie, avea sentimentul că întreaga lui soartă depindea de succesul său în a-i

asigura fericirea. Winifred, care nu suferea niciodată că nu-şi crea legături vitale, putând să piardă tot ce avea mai scump în viaţă şi în clipa următoare să fie neschimbată, uitând tot, de parcă ar fi făcut-o deliberat, ea, a cărei voinţă se elibera într-un mod atât de ciudat şi cu atâta uşurinţă, anarhică aproape nihilistă, asemenea unei păsări fără suflet ce migrează unde-i place, fără ataşament sau răspunderi ce depăşesc momentul, ea care la fiecare mişcare rupea cu nepăsare inconştientă firele unei legături seriose, tocmai ea trebuise să fie obiectul solicitudinii ultime şi înflăcărate a tatălui ei.
Când domnul Crich auzi că Gudrun Brangwen s-ar învoi să vină s-o înveţe pe Winifred desenul şi modelajul, zări o cale de salvare pentru copilul său. Era convins că Winifred are talent; pe Gudrun o văzuse şi ştia că era o persoană excepţională. Putea deci să i-o încredinţeze pe Winifred ca unei fiinţe de nădejde, latã o direcţie şi o forţă pozitivă ce trebuiau transmise copilului; nu trebuia s-o lase la voia întâmplării şi fără apărare. Dacă ar putea grefa copilul pe vreun copac trainic înainte de a muri, ar simţi că şi-a făcut datoria. Şi iată că ocazia se ivea. Nu ezită nicio clipă să facă apel la Gudrun.
în acelaşi timp, pe măsură ce tatăl se apropia tot mai mult de moarte, Gerald avea din ce în ce mai des senzaţia omului abandonat. Atât timp cât trăia tatăl său, Gerald nu era responsabil de ce se întâmplă. Acum însă, când tatăl era pe moarte, Gerald se pomeni expus şi nepregătit în faţa valurilor vieţii ca secundul răzvrătit al unui vas ce şi-a pierdut căpitanul şi care nu vede în faţa lui decât un haos îngrozitor. Nu moştenise o ordine stabilită şi o idee trainică. întreaga idee unificatoare a omenirii părea să moară odată cu tatăl său; forţa centralizatoare, ce menţinuse părţile întregului într-un tot, părea să se prăbuşească odată cu tatăl său, iar părţile păreau gata să se desprindă, într-o descompunere teribilă. Gerald avea senzaţia că fusese abandonat pe un vapor ce se sfărâma sub picioarele lui, că fusese numit căpitanul unui vas ce se desfăcea din încheieturi.

Ştia că tot timpul smucise de încheieturile vieţii, încercând s-o desfacă în bucăţi. Acum, având în inimă ceva din groaza unui copil stricător, se vedea pe punctul de a moşteni propriile lui distrugeri. Şi în cursul ultimelor luni, sub influenţa morţii, a discuţiilor cu Birkin şi a făpturii lui Gudrun care-i pătrunsese în suflet, îşi pierduse în întregime acea siguranţă mecanică ce-l ajutase să triumfe uneori: avea tresăriri de ură împotriva lui Birkin, a lui Gudrun şi a tuturor celorlalţi. Ar fi dorit să se întoarcă la cel mai stupid conservatorism, către cei mai insignifianţi dintre oamenii convenţionali. Voia să se întoarcă la torysmul cel mai inveterat. Dar dorinţa nu dură îndeajuns de mult pentru a trece la fapte.

în timpul copilăriei şi al adolescenţei, visase un fel de stare de sălbăticie. Idealul lui era epoca lui Homer, când un bărbat putea fi conducătorul unei armate de eroi sau putea să-şi petreacă anii într-o minunată Odisee. Detesta fără remuşcări circumstanţele propriei sale vieţi, încât nu avusese niciodată cu adevărat ochi pentru Beldover şi pentru Valea cu mine. îşi întorsese cu totul faţa de la regiunea înnegrită a minelor ce se întindeau departe, dincolo de Shortlands, îndreptând-o spre câmpiile şi pădurile de mai jos de Willey Water. Ce-i drept, gâfâitul şi ciocăniturile de la minele de cărbuni puteau fi auzite tot timpul la Shortlands. Dar din cea mai fragedă copilărie, Gerald nu le dăduse nicio atenţie. Ignorase întregul ocean industrial ce se repezea cu valuri negre de cărbune asupra temeliilor casei. Lumea era o adevărată junglă unde oricine putea să vâneze, să înoate şi să călărească. Se ridica împotriva oricărei autorităţi. Viaţa era o stare în care domnea o libertate sălbatică.

Apoi fusese trimis la şcoală, ceea ce pentru el însemnase moartea. Refuzase să se ducă la Oxford preferând o universitate germană. Stătuse câtva timp la Bonn, Berlin şi Frankfurt. Acolo, în mintea lui fusese stârnită o curiozitate. Dorise să vadă şi să înţeleagă totul într-un fel obiectiv, ciudat, ca şi cum totul ar fi fost un amuzament. Apoi avusese chef să încerce experienţa războiului, după care călătorise în regiunile sălbatice ce îl atrăse- seră atât de

mult în copilărie. Rezultatul a fost că a aflat că omenirea e aceeaşi pretutindeni, iar pentru o minte ca a lui, curioasă şi rece, sălbaticul era mai şters, mai puţin interesant decât europeanul. Aşa că îşi însuşi tot felul de teorii sociologice şi de idei reformatoare. Dar ele rămăseseră veşnic la suprafaţă, nu depăşiseră niciodată stadiul de simplu amuzament mintal. Interesul lor stătea, în principal, în reacţia împotriva ordinii pozitive, era o reacţie destructivă. în cele din urmă descoperi adevărata aventură în minele de cărbuni. Tatăl lui îi ceruse să-l ajute la firmă. Gerald studiase ştiinţa minelor, dar aceasta nu-l interesase niciodată. Acum, deodată, cu un fel de bucurie, devenea stăpânul lumii.
în conştiinţa lui se imprimase în mod fotografic marea industrie. Şi iată că aceasta devenise reală, el făcea parte din ea. De-a lungul văii se întindea calea ferată minieră care lega un puţ cu altul. Pe linie alergau trenurile: unele scurte cu vagoane bine încărcate, altele lungi cu vagoane goale, fiecare dintre ele purtând literele mari şi albe: T.C. et Co“.
încă din copilărie văzuse aceste litere pe toate vagoanele, dar era ca şi cum nu le-ar fi văzut, atât îi erau de familiare şi atât de mult le ignora. Acum, în cele din urmă, îşi văzu propriul său nume scris pe perete. Acum avea viziunea puterii.
Atât de multe vagoane, purtând iniţialele lui, străbă- teau întreaga ţară. Le vedea pe când intra în Londra cu trenul, le vedea la Dover; atât de departe se ramifica puterea lui. Se uita la Beldover, Selby, Whatmore, Lethley Bank, marile aşezări miniere ce depindeau în întregime de minele lui. Erau hidoase şi murdare. în timpul copilăriei fuseseră ca nişte răni ale conştiinţei sale. Acum le privea cu mândrie. Patru oraşe noi şi necizelate şi multe cătune industriale urâte depindeau acum de el. Privea şirul de mineri ce se revărsa dinspre puţuri de-a lungul trotuarelor, către sfârşitul zilei: mii de fiinţe umane pline de negreală, uşor diforme, cu guri roşii, toţi mişcându-se la cheremul voinţei lui. în nopţile de vineri, trecea încet cu maşina prin mica piaţă din Beldover, traversând o masă compactă de fiinţe

omeneşti ce-şi făceau cumpărăturile şi plăţile săptămânale. Cu toţii îi erau subordonaţi. Erau urâţi şi neciopliţi, dar erau instrumentele lui. El era zeul maşinii; făceau loc automobilului, încet, cu mişcări automate.
Lui Gerald nu-i păsa dacă îi fac loc în grabă sau nemulţumiţi. Nu-i păsa ce credeau despre el. Viziunea lui se cristalizase pe neaşteptate. Ajunsese brusc să privească omenirea ca pe un simplu instrument. Prea mult se vorbise de umanitarism, suferinţe, sentimente. Era ridicol. Suferinţele şi sentimentele indivizilor nu contau câtuşi de puţin. Erau simple aspecte, ca ale vremii. Ceea ce conta era calitatea de simplu instrument a individului; aşa cum te interesează un cuţit; taie bine? Orice altceva e lipsit de importanţă. Orice lucru pe lumea asta îndeplineşte o funcţie şi este bun sau rău în măsura în care şi-o îndeplineşte mai mult sau mai puţin perfect. Era vorba de un miner bun? Atunci nu-i lipsea nimic. Era directorul un director bun? Asta era suficient. Gerald însuşi, care avea răspunderea întregii sale industrii, era el oare un bun director? Dacă da, însemna că se realizase în viaţă. Restul era secundar.
lată, acolo se aflau minele. Erau vechi. Zăcămintele se epuizau, nu mai merita să exploateze filoanele. Două dintre ele urmau să fie închise. Acesta fusese momentul în care Gerald intrase în scenă. Privise în jur. lată minele. Erau vechi, primitive. Erau ca nişte lei bătrâni, nu mai erau bune de nimic. Privise din nou. Ptiu! Minele nu erau altceva decât eforturile stângace ale unor minţi înapoiate. Zăceau acolo, operă incompletă a unor minţi insuficient pregătite tehnic. Viziunea lor trebuia alungată. Le îndepărtă din minte şi se gândi numai la cărbunele din adâncuri. Ce rezerve să fi fost?
Era cărbune din belşug. Cu vechile procedee nu se mai putea ajunge până la el, asta era totul. Atunci să renunţăm la vechile metode. Cărbunele zăcea acolo, în straturi, chiar dacă acestea erau subţiri. Zăcea acolo, materie inertă, aşa cum zăcuse dintotdeauna, de la începutul timpurilor, supusă voinţei omului. Voinţa era factorul determinant. Omul era zeul cel şiret al pământului. Mintea lui asculta de

voinţă. Voinţa omului era absolutul, singurul absolut. Şi voinţa lui era chemată să subjuge Materia în folosul omului. Subjugarea în sine era ţelul, lupta era totul; fructele victoriei erau simple rezultate. Nu pentru bani preluase Gerald conducerea minelor. Nu aceştia îl interesau în primul rând. Nu era nici ostentativ, nici nu umbla după lux şi nici poziţia socială nu era preocuparea lui de căpetenie. Ceea ce voia era adevărata împlinire a propriei sale voinţe în lupta cu natura. Iar voinţa lui, în momentul acesta, era să scoată cărbunele din adâncuri, într-un mod profitabil. Profitul era condiţia victoriei. Dar victoria ca atare consta în fapta vitejească pe care o săvârşise. Provocarea îl făcea să vibreze de dorinţă. Era prezent în fiecare zi în mină, examinând, măsurând, consultându-se cu experţi, până ce, treptat, îşi făcu o idee despre întreaga situaţie, aşa cum un general are în minte planul de operaţii.
Prin urmare era necesară o înnoire totală. Minele erau exploatate după un sistem vechi, după o concepţie demodată. Planul iniţial fusese acela de a obţine atâţia bani din adâncurile pământului încât să-i facă pe proprietari îndeajuns de bogaţi să asigure lucrătorilor salarii şi condiţii normale de viaţă şi, în mare, să contribuie la creşterea bunăstării generale a ţinutului. Tatăl lui Gerald, care reprezenta cea de a doua generaţie, având la dispoziţie o avere bunicică, se gândise şi la oameni. Dar omul nu-i niciodată mulţumit, astfel că minerii, de la o atitudine de acceptare, trecuseră la nemulţumiri. Sentimentul lor de îndestulare descrescuse pe măsură ce ieşeau din ignoranţă. Acum voiau mai mult. De ce ar fi stăpânul atât de disproporţionat de bogat?
Pe când Gerald era copil, avusese loc o criză în urma căreia Federaţia Patronilor închisese minele pentru că minerii nu voiau să accepte o reducere de salarii. Această închidere a minelor îi fusese impusă şi luiThomas Crich. Fiind membru ai Federaţiei, onoarea îl obligase să închidă minele împotriva oamenilor săi. El, tatăl, Patriarhul, era silit să refuze mijloacele de existenţă fiilor săi, oamenilor săi. El, bogatul, care cu greu ar putea intra în împărăţia

cerurilor din cauza averii sale, trebuia acum să-i asupreasca pe săraci, pe cei ce erau mai aproape de Crist decât el, pe cei umili şi dispreţuiţi, care erau mai aproape de perfecţiune decât el, pe cei bravi şi nobili în truda lor, şi cărora trebuia să le spună: „Nu veţi mai munci, dar nici nu veţi mai mânca pâine".
Recunoaşterea acestei stări de război a fost cea care i-a frânt într-adevăr inima. Voise ca munca în întreprinderea lui să fie bazată pe dragoste creştină. O! voise ca dragostea să fie puterea conducătoare a minelor. Iar acum, de sub învelişul dragostei, apăruse în mod cinic sabia necesităţii oarbe. Aceasta îi frânsese cu adevărat inima. Lui îi era necesară iluzia, iar aceasta era acum distrusă. Oamenii nu erau împotriva lui, ci împotriva patronilor. Se afla în război şi, vrând-nevrând, nimerise în tabăra opusă propriei sale conştiinţe. Mase agitate de mineri se adunau zilnic. Printre ei îşi făcuse loc ideea că „toţi oamenii sunt egali pe pământ" şi acum voiau s-o pună în practică. La urma urmei, nu asta propovăduia şi Hristos? Atunci de unde această inegalitate evidentă? Thomas Crich, cel puţin, nu putea da niciun răspuns. Era nevoie să admită, în baza credinţelor sale sincere, că inegalitatea era un lucru rău. Totuşi, nu putea renunţa la bunurile sale care constituiau baza inegalităţii. Aşa că oamenii luptară pentru drepturile lor.
Mulţimi agitate de bărbaţi, cu feţele luminate ca într-un război sfânt, mărşăluiau pretutindeni. Dar pentru Thomas Crich divinitatea era maşina. Fiecare reclama egalitate în cadrul marelui mecanism ai producţiei. Fiecare om făcea deci parte, în mod egal, din Divinitate. Dar pe undeva, şi într-un mod nelămurit, Thomas Crich simţea că acest lucru este fals. Dacă maşina este esenţa Divinităţii, iar producţia sau munca este modul de a i te închina, atunci înseamnă că mintea cea mai tehnică este cea mai pură şi mai preţioasă reprezentantă a Divinităţii pe pământ.
Izbucniră răscoale. Poarta puţului din Whatmore era în flăcări. Acesta era cel mai îndepărtat puţ, în apropierea pădurii. Apărură soldaţi. De la ferestrele conacului din Shortlands, în ziua aceea fatală, se puteau vedea flăcările

incendiului profilate pe cer, la mică depărtare; iar trenuleţul minier, ale cărui vagoane serviseră la transportul minerilor până în îndepărtatul Whatmore, traversa acum valea încărcat cu soldaţi; era înţesat de tunici roşii. Apoi se auzi zgomotul îndepărtat al împuşcăturilor şi, în cele din urmă, veni vestea că mulţimea fusese împrăştiată, un om fusese împuşcat mortal şi focul fusese stins.
Gerald, încă copil, era în culmea neastâmpărului şi plăcerii. Ardea de dorinţa de a se duce cu soldaţii pentru a trage în oameni. Dar nu i se permitea să treacă dincolo de porţi, unde fuseseră postate santinele cu puşti. Gerald stătea lângă ei încântat, în timp ce grupuri de mineri batjocoritori treceau în sus şi în jos pe uliţi strigând zeflemitor:
— Hei, voi, sticleţii ăia de la poartă, ia arătaţi-ne cum ştiţi să trageţi!
Scriau cu creta cuvinte de ocară pe pereţi şi pe geamuri; servitorii părăseau slujbele.
Apoi totul se sfârşi, iar oamenii se întoarseră la lucru. Dar niciodată n-a mai fost ca înainte. Se crease o nouă situaţie, domina o nouă idee. Chiar în sânul maşinii trebuia să existe egalitate. Nicio parte nu trebuia să fie subordonată altei părţi; toate părţile trebuiau să fie egale. Intrase în ei instinctul răzvrătirii. Pentru Crich, egalitatea mistică era de factură abstractă, nu însemna a avea sau a acţiona, ceea ce constituie un proces. în ceea ce priveşte funcţia şi procesul, un om, o parte trebuie în mod necesar să fie subordonată alteia. Este o condiţie a existenţei. Acum însă se ivise dorinţa de haos şi ideea egalităţii mecanice era arma dezbinării, care va aduce la împlinire voinţa oamenilor, adică voinţa de haos.
Gerald era copil pe vremea grevei, dar ardea de dorinţa de a fi de vârsta tatălui său pentru a se lupta cu minerii. Tatăl era însă prins şi sfâşiat dintre două jumătăţi de adevăr. Voia să fie un creştin adevărat, egal şi una cu toţi oamenii. Ar fi vrut chiar să dea tot ce are săracilor. Totuşi era un mare promotor al industriei şi ştia perfect de bine că trebuia să-şi păstreze bunurile şi autoritatea. Aceasta era pentru el o necesitate tot atât de sfântă ca şi aceea de a-şi

ceda întreaga avere, ba chiar mai sfântă, de vreme ce aceasta era necesitatea în baza căreia acţiona. Dar, datorită faptului că nu acţiona potrivit celuilalt Ideal, era obsedat de el, şi întristat de moarte că trebuie să renunţe la el. Adică la dorinţa de a fi pentru oamenii lui un părinte plin de o grijă afectuoasă şi de o bunăvoinţă împinsă până la sacrificiu. Minerii îl acuzau în faţă pentru venitul lui de mii de lire pe an; n-aveau de gând să se mai lase traşi pe sfoară.
Când Gerald se făcu mare şi înţelese viaţa, schimbă situaţia. Lui nu-i păsa de egalitate. întreaga morală creştină a dragostei şi a sacrificiului de sine era ca o pălărie veche. Ştia că poziţia socială şi autoritatea erau principalul lucru în lume şi n-avea niciun rost să fii ipocrit. Erau
juste pentru simplul motiv că, funcţional, erau necesare. Ele nu reprezentau totul. Era ca şi cum ar face parte dintr-o maşină. El personal, se întâmplase să fie partea centrală, coordonatoare, iar masele de oameni erau părţi subordonate în grade variate. Pur şi simplu aşa se întâmplase. N-are rost să te iriţi pentru că un pinion central învârteşte o sută de roţi, sau din cauză că întreg universul se învârteşte în jurul Soarelui. La urma urmei ar fi curată prostie să spui că Luna şi Pământul, Saturn, Jupiter şi Venus au exact acelaşi drept de a fi centrul universului ca şi Soarele. O astfel de afirmaţie n-ar însemna altceva decât simpla dorinţă de haos.
Fără a se strădui să ajungă la o concluzie, Gerald trăsese una. Abandonă întreaga problemă a democraţiei şi a egalităţii ca fiind o prostie. Ceea ce conta era marele mecanism social al producţiei. Să-l facem să funcţioneze perfect, fie ca el să producă o abundenţă de bunuri, fie ca tot omul să-şi aibă o parte mai mare sau mai mică, potrivit cu gradul sau cu importanţa funcţiei sale şi atunci, când toate astea vor fi îndeplinite, poate să-şi vâre şi Satana coada; fiecare fiind liber să se amuze şi să-şi satisfacă poftele cum îi place, atâta timp cât nu deranjează pe nimeni.

Aşa că Gerald se apucă de lucru pentru a pune întreprinderea pe roate. Din călătoriile şi din lecturile sale ajunsese la concluzia că secretul esenţial al vieţii era armonia. Cuvântul îi făcea plăcere, îi dădea sentimentul că ajunsese la propria lui concluzie. Se apucă deci să-şi pună în practică filozofia, încercând să facă ordine în lumea existentă, transpunând noţiunea mistică de armonie în domeniul organizării lumii materiale.
îndată ce văzu firma, înţelese ce avea de făcut. Trebuia să lupte cu Materia, cu pământul şi cu cărbunele pe care-l conţinea. Aceasta era unica idee, să-şi îndrepte eforturile asupra Materiei inerte din adâncuri şi s-o supună voinţei sale. Iar pentru această luptă cu Materia, avea nevoie de instrumente perfecte într-o organizare perfectă, un mecanism atât de subtil şi de armonios în funcţionare încât să reprezinte singura preocupare a omului, care prin repetarea la nesfârşit a unei mişcări date să asigure îndeplinirea scopului în mod neabătut, inuman. Acest principiu inuman, din mecanismul pe care voia să-l construiască, era ceea ce-i insufla lui Gerald o exaltare aproape religioasă. El, omul, era capabil să interpună un mediu perfect, neschimbat, dumnezeiesc, între el şi Materia pe care trebuia să o subjuge. Existau două lucruri opuse: voinţa lui şi rezistenţa Materiei, a pământului. Iar între acestea putea să aşeze expresia însăşi a voinţei sale, încarnarea puterii sale, o maşină imensă şi perfectă, un sistem, o activitate desăvârşită, ordonată, o neabătută repetare mecanică, o repetare ad infinitum, de unde şi caracterul ei etern şi infinit. îşi găsi eternul şi infinitul în principiul pur mecanic al coordonării perfecte într-o singură mişcare pură, complexă, repetată la nesfârşit, ca învârtirea unei roţi; dar o învârtire productivă, aşa cum rotirea universului putea fi considerată o mişcare utilă, o repetare folositoare trecând prin eterni-tate, către infinit. Aceasta este mişcarea divină, această repetare productivă ad infinitum. Iar Gerald era zeul acestei maşini, Deus ex Machina.
Acum îşi găsise rostul în viaţă: acela de a dezvolta pe pământ un sistem măreţ şi perfect în care voinţa omului să

lucreze lin, netulburată, eternă, o fiinţă dumnezeiască în devenire. Trebuia să înceapă cu minele. Termenii erau stabiliţi: întâi Materia rezistentă din adâncuri, apoi instrumentele necesare subjugării ei, instrumente umane şi metalice; şi, în cele din urmă, propria lui voinţă pură, propria lui minte. Va fi nevoie de o minunată coordonare a miliardelor de instrumente umane, animale, metalice, cinetice, dinamice, un minunat ansamblu de miliarde de mici unităţi contopite într-un singur tot, imens şi perfect. Şi atunci, căci în acest caz atingea perfecţiunea, voinţa omenirii îşi juca perfect rolul. Căci nu era omenirea în opoziţie mistică cu materia neînsufleţită? Nu era istoria omenirii istoria cuceririi uneia de către cealaltă?
Minerii erau depăşiţi. Pe când ei încă se mai aflau în mrejele egalităţii omului, Gerald trecuse mai departe, luase cazul lor în mâinile sale şi pornise, în calitatea lui de fiinţă umană, să împlinească voinţa omenirii ca un demiurg. El îşi reprezenta minerii numai în sensul cel mai abstract, din clipa în care îşi dădu seama că singura cale de a împlini perfect voinţa Domnului este aceea de a stabili maşina perfectă, inumană. Dar el şi-i reprezenta pe mineri numai ca esenţă, căci ei erau cu mult în urmă, depăşiţi, certându-se pentru egalitatea materială. Dorinţa iniţială se preschimbase în această nouă şi sporită dorinţă pentru un mecanism perfect care să se interpună între om şi materie, dorinţa de a transforma condiţia divină într-un mecanism pur.
îndată ce Gerald începu să se ocupe de firmă, vechiul sistem fu străbătut de fiorul morţii. Toată viaţa, Gerald fusese torturat de un demon furios şi distructiv care uneori îl stăpânea ca o stare de nebunie. Acum, acest temperament pătrunse în întreprindere ca un virus, provocând erupţii violente. Teribile şi inumane au fost cercetările lui! Până în cele. mai mici amănunte. Nu menajă nicio sensibilitate, niciun sentiment vechi, respinse totul. Pe bătrânii directori, încărunţiţi, pe funcţionarii cu părul alb, pe tremurătorii pensionari, îi privea şi apoi îi înlocuia ca pe nişte vechituri. întregul concern semăna cu un spital de slujbaşi invalizi. N-avea nicio remuşcare.

Aranjă pensiile necesare, căută înlocuitori capabili şi, când aceştia fură găsiţi, îi angajă în locul celor vechi.
—Am aici o scrisoare înduioşătoare de la Letherington, spunea tatăl său, pe un ton de dezaprobare, dar rugător. Nu crezi că bietul de el ar mai putea fi ţinut un timp? Am avut întotdeauna impresia că se descurcă bine.
— Am pe altcineva în locul lui acum. Va fi mai fericit aşa, crede-mă. Nu crezi că indemnizaţia e îndeajuns de bună?
— Nu banii îl interesează, săracul. îl doare faptul că este pensionat cu forţa. Spune că mai poate munci încă douăzeci de ani.
— Da, dar nu aşa cum îmi trebuie mie. El nu înţelege. Tatăl suspină. Nu voia să mai ştie nimic. Era convins că minele trebuiau să fie revizuite dacă exploatarea lor continua. Şi, în definitiv, ar fi rău pentru toată lumea dacă ar trebui închise. Aşa că nu putu răspunde apelurilor adresate de vechii lui oameni de încredere decât repe-tând: „Aşa spune Gerald“.
Prin urmare tatăl ieşi din ce în ce mai mult din scenă. Pentru el întregul cadru al vieţii era distrus. După părerea lui, fusese un om drept, iar optica lui fusese aceea a marii religii. Dar aceasta se învechise acum, părea depăşită. Nu putea înţelege. Nu putea decât să se retragă împreună cu principiile sale într-un colţ tainic din interiorul lui, în tăcere. Frumoasele lumini ale credinţei ce nu mai erau acum în stare să lumineze lumea vor mai continua să ardă în sufletul său şi în tăcerea locului său de retragere.
Gerald se apucă febril să reformeze întreprinderea, începând cu birourile. Trebuiau realizate economii severe pentru a putea înfăptui marile schimbări pe care le avea de făcut.
— Ce-i cu acest cărbune pentru văduve? întrebă el.
— Văduvelor celor care au lucrat în întreprindere li s-a repartizat întotdeauna o cantitate de cărbuni la fiecare trei luni.
— De acum încolo vor trebui să-l plătească. Firma nu este o întreprindere filantropică, aşa cum pare să creadă toată lumea.

Văduvele, aceste vestigii ale umanitarismului sentimental! Se simţea dezgustat numai când se gândea la ele. Erau aproape respingătoare. De ce nu erau jertfite pe rugul bărbaţilor ca Sati din India? în orice caz, vor trebui să-şi achite în bani cărbunele.

Cheltuielile erau reduse în mii de feluri, într-un fel atât de subtil încât oamenii nici nu băgară de seamă. Minerii trebuiau să plătească pentru transportul cărbunelui lor, şi încă destul de mult; trebuiau să plătească pentru unelte, pentru ascuţit, pentru lămpi, şi pentru o mulţime de alte lucruri mărunte care făceau ca notele lor de plată să se ridice cam la un şiling pe săptămână. Minerii nu-şi dădeau prea bine seama ce se întâmplă, dar erau destul de mâhniţi. în schimb, pentru o firmă se economiseau sute de lire pe săptămână.
încetul cu încetul, Gerald deveni stăpânul absolut! Şi atunci, începu marea reformă. Ingineri experţi fură introduşi în toate sectoarele; o enormă uzină electrică asigura iluminatul, transportul subteran, şi alimenta instalaţiile de forţă. Toate minele fură electrificate. Maşini noi fură aduse din America, aşa cum minerii nu mai văzuseră niciodată, adevăraţi coloşi de oţel, după cum li se spunea maşinilor de tăiat, împreună cu utilaje mai mărunte. Lucrul în puţuri suferi transformări radicale; controlul fu preluat în întregime din mâinile minerilor, renunţându-se la formula cu contramaiştri. Totul era dirijat după cele mai precise şi subtile metode tehnice, oamenii instruiţi şi specialiştii controlau totul, iar minerii fură reduşi la situaţia de simple instrumente mecanice. Trebuiau să lucreze din greu, mult mai mult decât înainte, şi datorită mecanizării munca devenise plicticoasă şi descurajantă.
Dar ei acceptară totul. Bucuria din viaţa lor se stinsese, speranţele muriseră pe măsură ce minele se mecani- zau. Şi cu toate astea acceptară noua situaţie. Mai târziu găsiră în ea chiar şi o satisfacţie. La început îl urâseră pe Gerald Crich, juraseră să-i facă de petrecanie, să-l ucidă. Dar pe măsură ce timpul trecea, acceptaseră totul cu un fel de

supunere fatalistă. Gerald era pentru ei marele preot, reprezenta teroarea. Tatăl lui fusese uitat. Apăruse o lume nouă, o nouă ordine, strictă, inumană, teribilă, dar tulburătoare prin însă şi calitatea ei destructi- vă. Era un lucru extrauman. Oamenii simţeau că aparţin unui sistem măreţ care n-avea nimic omenesc în el şi care depăşea simţămintele şi raţiunea: era deci ceva cu adevărat dumnezeiesc. Inimile lor mureau, dar sufletele acceptau, domolite. Altminteri, Gerald n-ar fi putut face niciodată ceea ce făcuse. Era în fruntea lor pentru a le da această participare într-un sistem mare şi perfect ce ridica viaţa la principii matematice pure. Era un prim mare pas spre distrugere, o primă mare etapă spre haos, substituirea principiului organic cu cel mecanic, distrugerea scopului organic, a individualităţii organice, şi subordonarea fiecărei unităţi organice marelui scop mecanic. Era o descompunere pură a organismului şi o organizare pur mecanică. Acesta este primul stadiu al haosului.

Gerald era mulţumit. Ştia că minerii îl urau. Dar el încetase de mult să-i urască. Când treceau pe lângă el, seara, târându-şi obosiţi ghetele butucănoase de-a lungul pavajului, cu umerii uşor încovoiaţi, nu-i dădeau nicio atenţie, nu-l salutau în niciun fel, se scurgeau pe lângă el într-un negru-cenuşiu, acceptându-l indiferenţi. în ochii lui Gerald ei nu contau decât ca instrumente şi nici el nu conta în ochii lor decât ca instrumentul suprem, de control. Ca mineri, ei îşi aveau fiinţa lor; ca director, el şi-o avea pe a lui. Gerald le admira calităţile. Dar ca bărbaţi, ca personalităţi, erau numai nişte accidente, fenomene sporadice, mici şi lipsite de importanţă. Şi, tacit, oamenii erau de acord cu asta; pentru că Gerald îşi păstra punctul de vedere pentru sine.

Reuşise. Dăduse industriei o puritate nouă, teribilă. Producţia de cărbuni era mai mare ca oricând, minunatul şi delicatul sistem funcţiona aproape perfect. Gerald avea o echipă de ingineri foarte pricepuţi, atât pentru exploatarea minei cât şi pentru problemele de electricitate, şi nu-l costau prea mult. Un om foarte bine pregătit nu te costă cu mult mai mult decât un lucrător. Directorii săi, care erau

cu toţii oameni remarcabili, nu-l costau mai mult decât bătrânii nepricepuţi şi proşti din vremea tatălui său, care nu erau altceva decât tot nişte mineri, avansaţi în grad. Noul director general care avea 1200 de lire pe an scutea firma de cel puţin cinci mii de lire. întregul sistem era acum atât de bine organizat încât prezenţa lui Gerald aproape că nu mai era necesară.
Era un sistem atât de perfect încât uneori îl cuprindea o teamă ciudată şi nu ştia ce să facă. Timp de câţiva ani îşi continuă activitatea ca şi când ar fi fost în transă. Ceea ce făcea părea măreţ, iar el era ca un fel de divinitate. Se transformase într-o activitate pură şi exaltată. Acum însă reuşise - în sfârşit reuşise. Şi, o dată sau de două ori, în ultimul timp, pe când stătea seara singur şi n- avea nimic de făcut, se ridicase brusc în picioare cuprins de spaimă, străin de el însuşi. Se dusese la oglindă şi îşi privise faţa lung şi îndeaproape, apoi ochii, căutând ceva. îi era teamă, simţea o frică de moarte, şi nu ştia de ce. Se uita la propria lui faţă. lat-o, atrăgătoare şi plină de seninătate aşa cum fusese întotdeauna, şi totuşi i se părea într-un fel că este ireală, ca o mască. Nu îndrăznea s-o atingă de teamă ca nu cumva să constate că era o mască de carton. Ochii îi erau la fel de albaştri şi pătrunzători ca întotdeauna şi stăteau tot atât de sigur în orbitele lor. Şi totuşi nu era convins că nu sunt doar nişte globuri false ce nu vor întârzia să se spargă, lăsând în urma lor neantul. Vedea bezna din ei, ca şi cum ar fi fost doar băşicuţe de întuneric. îi era teamă că într-o zi se va prăbuşi şi nu va mai rămâne din el decât o bolboroseală fără noimă, dând roată haosului. Dar voinţa Ii rămăsese intactă şi astfel fu în stare să se îndepărteze de propria-i imagine, să citească şi să se gândească la diferite lucruri. îi plăcea să citească lucrări despre omul primitiv, cărţi de antropologie şi, de asemenea, lucrări de filozofie speculativă. Mintea lui era foarte activă. Dar era ca un balon de săpun ce plutea în întuneric. în orice clipă putea să se spargă lăsându-l în haos. N-ar muri - ştia asta. Ar continua să trăiască, dar mintea lui n-ar mai fi putut închega niciun gând, divina sa raţiune ar fi pierit. într-un mod ciudat de indiferent, detaşat, îi era teamă. Dar nu

putea reacţiona nici măcar la frică. Era ca şi cum centrii perceperii lui erau pe punctul de a se atrofia. Rămânea calculat, şi sănătos, şi gândind cu destulă uşurinţă, chiar simţind cu o groază sterilă, vagă, neînsemnată, dar definitivă, că temeiul său mistic se clătina, cedând acum, în acest moment de criză.
Şi stătea cu nervii încordaţi. Ştia că nu există echilibru. în curând va trebui să apuce într-o direcţie sau alta, pentru a-şi găsi salvarea. Numai Birkin putea să ţină la distanţă teama din el, să-i redea încrederea în viaţă, cu acea ciudată mobilitate şi nestatornicie ce părea să conţină chintesenţa credinţei. După aceea însă, Gerald era nevoit să plece de lângă el, ca de la un serviciu religios, întorcându-se la adevărata lume, vie şi laborioasă, din afară. O găsea aşa cum o lăsase, neschimbată, iar cuvintele erau deşertăciuni. Trebuia să rămână în contact cu lumea trudei şi a vieţii materiale. Iar lucrul acesta de-venea din ce în ce mai greu: căci simţea o tensiune atât de ciudată de parcă exact în interiorul lui ar fi fost vid, iar în afară o presiune teribilă. îşi găsise refugiul cel mai satisfăcător în femei. După o aventură cu o femeie, continua destul de uşor şi nepăsător cu alta. Nenorocirea era că acum îi venea destul de greu să-şi menţină interesul faţă de femei. Nu-i mai păsa de ele. O femeie era interesantă în felul ei, dar asta se întâmpla rar, şi chiar şi atunci conta pentru el extrem de puţin. Nu, femeile în sensul acesta nu-l mai interesau. Simţea că mintea lui are nevoie de un stimul puternic, înainte de a putea fi stârnit fizic.
Sfârşitul volumului 1
Librăria Orizonturi
mm mv ■ 4 ■
AICI găsiţi
cele mai bune cărţi
la cele mai mici ’
preţuri!

TRUSTUL EDITORIAL ORIZONTURI
CLUBUL CĂRŢII ORIZONTURI
CARTEA PRIN POŞTĂ

Puteţi primi cartea dorită chiar în momentul apariţiei, cu o reducere substanţială de preţ, prin comandă, la adresa noastră: B-dul Libertăţii nr. 4, bl. 117, et. 7, ap. 20, sector 4, cod 040128, Bucureşti. Tel.: 317 7679; 0744 531 333; fax: 317 76 78; e-mail: orizonturi@editura-orizonturi.ro; www.editura-orizonturi.ro.

Cititorii care solicită carte prin poştă devin automat membri ai CLUBULUI CĂRŢII ORIZONTURI, beneficiind de următoarele facilităţi:

1. Editura suportă cheltuielile de expediţie prin poştă a cărţilor comandate (comandă de minimum 100 de lei). în termen de o săptămână de la primirea comenzii, solicitantul va primi prin poştă cărţile dorite cu plata ramburs.
2. Reducerea preţului de vânzare cu: 15% pentru fiecare co-mandă de minimum trei cărţi, 20% pentru comenzile ce depăşesc cinci cărţi, 25% la comenzile de cel puţin 10 cărţi. Ofertă valabilă pentru toate cărţile cu excepţia celor de la “ofertă specială" al căror preţ rămâne nemodificat.
3. Livrarea cărţilor cu prioritate.

4. Comanda anticipată pentru cărţile în curs de apariţie.
5. Asigurarea gratuită a materialelor informative: cataloage şi liste de apariţie.
6. Editura îşi rezervă dreptul de a actualiza preţurile.

OFERTĂ SPECIALĂ
REDUCERI INCREDIBILE ale preţurilor unui număr de peste 250 de titluri valoroase ale unor autori celebri, cărţi de cultură generală, ştiinţă, biografii celebre, beletristică, titani ai literaturii universale etc.
Alegeţi cartea preferată de pe site-ul www.editura-orizonturi.ro